

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဝိသုဒ္ဓါဆရာတော်၊ ရေးသားစီရင်သော သိကောင်းစရာဓမ္မပဒေသာ စုဒ္ဓသမ(၁၄-ခုပြောက်)တွဲ

မဟာစည်နာယက
အဂ္ဂမဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ
အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဝိသုဒ္ဓါဆရာတော်

အရှင်ကုဏ္ဍလဟာဘိဝံသ

ရေးသားစီရင်သော

သိကောင်းစရာ
ဓမ္မပဒေသာ

စုဒ္ဓသမ (၁၄-ခုပြောက်)တွဲ

သာသနာ - ၂၅၅၃

ကောဇာ - ၁၃၇၁

ခရစ် - ၂၀၀၉

ဤစာအုပ်မှာ သိကောင်းစရာ ဆောင်ပုဒ်များ

- ❖ အစဉ်၊ ကြောင်းပြု၊ သနားလှ၍၊ အာမိသပယ်၊ မထိဖွယ်သိ၊
ငါးခုရှိ၊ ဟော၏မြတ်တရား။
- ❖ ပရိ၊ ဓာတု၊ ဓမ္မဟု၊ သုံးခုစေတီပြား။
အသုံးအဆောင်များ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားပရိဘောဂမည်။
ဓာတ်တော်အများ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားဓာတုမည်။
တရားတော်များ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားဓမ္မမည်။
- ❖ ပရိ၊ ဓာတု၊ ဥဒ္ဓိသိဟု၊ သုံးခုစေတီပြား။
အသုံးအဆောင်များ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားပရိဘောဂမည်။
ဓာတ်တော်အများ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားဓာတုမည်။
ကိုယ်တော်အစား၊ ဆင်းရပ်ပွား၊ ခေါ်ငြားဥဒ္ဓိဿကမည်။
- ❖ သာရီ၊ ပရိ၊ ဥဒ္ဓိသိဟု၊ အမည်ပြု၊ သုံးခုစေတီပြား။
ကိုယ်တော်တွင်းမှ၊ ဖြစ်သမျှ၊ ခေါ်ရသာရီရိကမည်။
အသုံးအဆောင်များ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားပရိဘောဂမည်။
ကိုယ်တော်အစား၊ ဆင်းရပ်ပွား၊ ခေါ်ငြားဥဒ္ဓိဿကမည်။
- ❖ ခြေတော်ချရာ၊ ပူဇော်တာ၊ မှန်စွာပါဒမည်။
ဂူဠာမကံ၊ အမည်ရှိ၊ တည်ဘိဝတီသာ။
ဉာဏ်တော်ပမာ၊ သုံးယူဇာ၊ မှန်စွာမြင့်ပေသည်။
ဒုဿမည်ရှိ၊ စေတီ၏၊ တည်ဘိကနိဋ္ဌာ။
ဉာဏ်တော်ပမာ၊ ဆယ့်နှစ်ဇာ၊ မှန်စွာမြင့်ပေသည်။
- ❖ ပါယံကျစေရာ၊ ကိလေသာ၊ မှန်စွာဖောက်ခွဲသည်။
သံသရာရေယဉ်၊ သမုဒ္ဒရာပင်၊ အစဉ်ခြောက်စေသည်။
အပါယ်တံခါး၊ လုံးစုံများ၊ ပိတ်သွားပြီးစေသည်။
အရိယာဥစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ မှန်စွာရစေသည်။
မိစ္ဆာမဂ္ဂင်၊ ရှစ်ခုလျှင်၊ အစဉ်ပယ်ပစ်သည်။
လုံးစုံဘေးဒဏ်၊ မဖြစ်ရန်၊ အမှန်ငြိမ်းစေသည်။
ပုဒ္ဓရင်နှစ်၊ သားသမီးစစ်၊ အဖြစ်ရစေသည်။

မဟာစည်နာယက
အဂ္ဂမဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ
အဘိဇေမဟာရဋ္ဌဂုရု

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပသာဆရာတော်

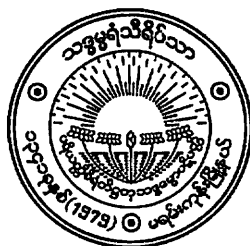
အရှင်ကုဏ္ဍလာဘိဝံသ

ရေးသားစီရင်သော

သိကောင်းစရာ

ဓမ္မပဒေသာ

စုဒ္ဓသမ (၁၄-ခုမြောက်)တွဲ

သာသနာ-၂၅၅၃

ကောဇာ-၁၃၇၁

ခရစ်-၂၀၀၉

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ၊

အုပ်စု - ၂၀၀၀၊ ပထမအကြိမ်၊

တန်ဖိုး -

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန

သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး

ဦးဝင်းနိုင်(မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၀၃၈၄၃/ ၀၂၄၅)က ထုတ်ဝေ၍

ဦးသိန်းထွန်း (၀၄၈၂၂)၊ သိန်းထွန်းအောင်ဆက်

အမှတ် ၅၀/၅၂၊ ဒဂုံသီရိလမ်း၊ ကျောက်မြောင်း၊

တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မှပုံနှိပ်သည်။

ဖုန်း-၅၄၂၀၅၆

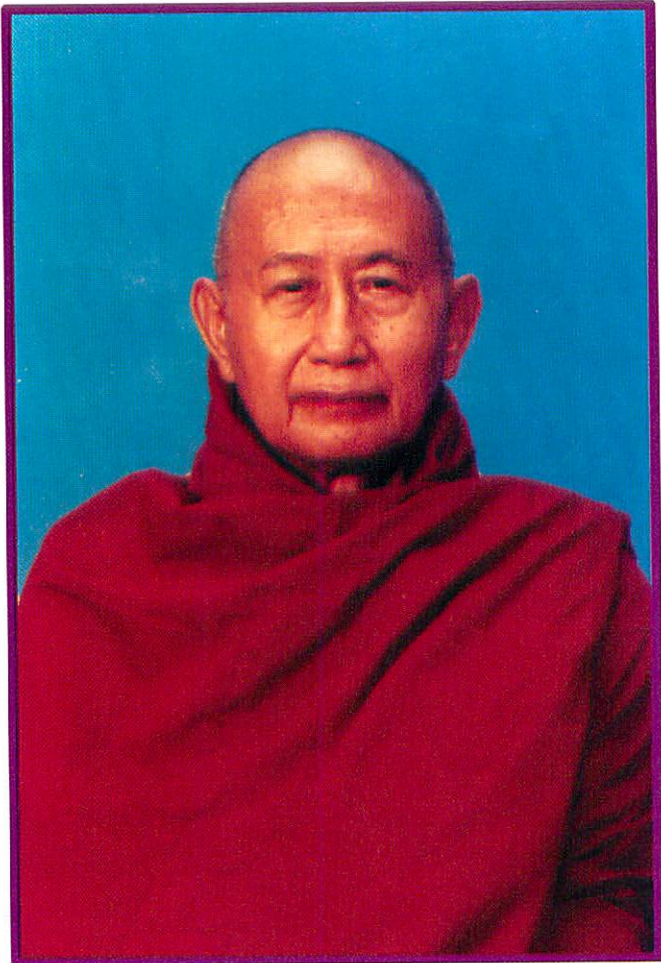
ဖြန့်ချိရေး

ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီး တင်အောင်(လေ-ငြိမ်း)(၀၃၃၆၆)

သဒ္ဓမ္မရုံသီစာပေ၊ အမှတ်-၇၊ ဇေယျာဓေမာလမ်း၊

မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသည်။

ဖုန်း - ၀၁-၆၆၁၅၉၇၊ ၆၅၀၅၇၆

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာပဓာနနာယကဆရာတော်
အဂ္ဂမဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ
ဘဒ္ဒန္တကုဏ္ဍလဘိဝံသ

နိဒါန်း

ယခုဖတ်ရှုကြရမည့် စာအုပ်သည် လစဉ်ထုတ်ဝေလျက်ရှိသော မြတ်မင်္ဂလာစာစောင်၌ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်ဘုရား ဓမ္မလက်ဆောင်အဖြစ်ဖြင့် ရေးသားချီးမြှင့်ခဲ့သော ဆောင်းပါးများကို ပြန်လည်စုပေါင်းကာ ထုတ်ဝေလိုက်သော စုဒ္ဓသမ(၁၄-ခုမြောက်)တွဲစာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်ဘုရား ရေးသားတော်မူခဲ့သော တရားဆောင်းပါးများကို မဖတ်ရှုရသေးသော စာဖတ်ပရိသတ်များ ဖတ်ရှုနိုင်ရန်နှင့် ဖတ်ရှုပြီးကြသော စာဖတ်ပရိသတ်များလည်း ပြန်လည်လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ကြရန်အတွက် တရားဆောင်းပါးပေါင်း သုံးဆယ့်လေးပုဒ်ကို စုပေါင်း၍ ဤစုဒ္ဓသမ(၁၄-ခုမြောက်)တွဲစာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားတော်တို့သည် ပိဋကတ်သုံးပုံ၊ နိကာယ်ငါးရပ်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာရှစ်သောင်းလေးထောင်ဟူ၍ များပြားလှပေသည်။ ထိုတရားတော်တို့ကို လူ့ဘောင်လူ့လောက၌ နေထိုင်ကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ပြည့်စုံအောင် သင်ယူလေ့လာနိုင်ဖို့ရာ မလွယ်ကူကြပေ။ ခဲယဉ်းလှပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သင်ယူလေ့လာနိုင်ဖို့ရာ ခဲယဉ်းကြသော ပိဋကတ်သုံးပုံ၊ နိကာယ်ငါးရပ် တရားတော်တို့မှ မှတ်သားဖွယ်ရာများကို ရှာဖွေထုတ်နုတ်၍ ဤစာအုပ်၌ ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဤစာအုပ်ကို ကျေးဇူးတော်ရှင် သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော် ဘုရားက “သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ”ဟူ၍ အမည်ပေးထားပါသည်။ ပဒေသာဟူသောအမည်သည် ကပ္ပရက္ခဟူသောပါဠိမှ ပေါက်ပွားဆင်းသက်လာသောအမည် ဖြစ်ပေသည်။

ရှေးအခါက ဘုန်းကံကြီးမားသူများအတွက် “ကပ္ပရက္ခ”ဟုခေါ်သော ပဒေသာပင်များ မြေမှထွက်ပေါ်လာကြပေသည်။ ယင်းပဒေသာပင်များမှ အဝတ်အထည်နှင့် စားဖွယ်သောက်ဖွယ် စသည်များကို အလိုရှိတိုင်း ဆွတ်ခူးသုံးစွဲနိုင်ကြသကဲ့သို့ ဤ“သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ” စုဒ္ဓသမ (၁၄-ခုမြောက်)တွဲစာအုပ်၌လည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ပိဋကတ်တရားတော်များမှ သိကောင်းစရာ အနှစ်သာရတို့ကို စာဖတ်သူပရိသတ်များ ဆွတ်ခူးထုတ်ယူနိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ဖြစ်ပေသည်။

ဤ“သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ” စုဒ္ဓသမ(၁၄-ခုမြောက်)တွဲ စာအုပ်မှ ဆွတ်ခူးထုတ်ယူနိုင်သော အနှစ်သာရများမှာ -

- (၁) လောကီဘက်ကလည်း ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာများမှလာရှိသော လှူမှုရေးရာ၊ စားဝတ်နေရေး၊ ကျန်းမာသက်ရှည်ရေး စသည့် အနှစ်သာရများကို ဆွတ်ခူးထုတ်ယူနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။
- (၂) လောကုတ္တရာဘက်ကလည်း ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာများမှ လာရှိသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သိထားကြရမည့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အခြေခံတရားတော်များ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမသာသနာတော်ကြီး အရည်တည်တံ့ပြန့်ပွားအောင် ပြည်ပသာသနာအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် မှတ်တမ်းဒေသနာများကိုလည်း ဆွတ်ခူးထုတ်ယူနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

နိဒါန်း

ဤ“သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ” စုဒ္ဓသမ(၁၄-ခုမြောက်)တွဲ စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ်၍ ဟောကြားလိုကြသော တရားဟောတရားပြ ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များအတွက်လည်း လွယ်ကူစွာ လေ့လာနိုင်ဖို့ရာ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာများ၏ စာမျက်နှာနံပါတ်တို့ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြ ထားပါသည်။

ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာများမှလာရှိသော တရားတော်များ၏ အနှစ် သာရများကို ထုတ်ယူကာ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော ဤ“သိကောင်း စရာ ဓမ္မပဒေသာ” စုဒ္ဓသမ(၁၄-ခုမြောက်)တွဲစာအုပ်ကို ကြည့်ရှုလေ့လာ ကြသူ၊ ဟောပြောပြသကြသူ၊ လိုက်နာကျင့်ကြံကြသူ အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးတို့သည် မိမိတို့ အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်သည့် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာများကို ခံစား ရရှိနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

အရှင်ဥက္ကံသ (ဓမ္မာစရိယ)

ဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်၊

ကျိုက်ဝိုင်း၊ သမိုင်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

မာတိကာ

နိဒါန်း

၁။	ဗောဓိယာရာမ တရားစခန်းမှ မေးရာ ဖြေပေးပါ	၁
၂။	မအိုလာနိုင်သည့်နည်း မေးလာ ဖြေပေးပါ	၆
၃။	ဓမ္မဒါနပြုတာ အမြတ်ဆုံးမင်္ဂလာ	၁၂
၄။	စေတီအမျိုးမျိုး ကိုးကွယ်ရာမှာ သိကောင်းစရာ	၁၉
၅။	သင့်လျော်သောအခါ တရားဆွေးနွေးတာ မင်္ဂလာ	၂၉
၆။	အနုသယ ၃-ဖြာ ပယ်မှသာ တရားရနိုင်ပါ	၃၆
၇။	အံ့ဖွယ် ၈-ဖြာသာသနာ သိကောင်းစရာ	၄၃
၈။	အဓိကဖြစ်ပုံနှင့် ထူးခြားပုံမှာ သိကောင်းစရာ	၄၈
၉။	၅-ခွါရမှ ရှုမှတ်သည့်အခါ သိကောင်းစရာ	၅၃
၁၀။	ရှုမှတ်ဆဲမှာ သစ္စာ ၄-ဖြာ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်နိုင်ပါ သိကောင်းစရာ	၅၉
၁၁။	မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်ရခြင်း အကျိုး ၇-မျိုး	၆၄
၁၂။	မလေးရှားနိုင်ငံ တရားစခန်းများမှ မေးရာ ဖြေပေးပါ	၆၈
၁၃။	သာသနာကွယ်ပုံ မကွယ်ပုံမှာ သိကောင်းစရာ	၇၃
၁၄။	ချီးကျူးဂုဏ်ပြုထိုက်သည့် သီလရှင်ဖြစ်ပါ သိကောင်းစရာ	၈၁
၁၅။	၁၃၆၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၄-ရက်၊ နံနက်ခင်းဩဝါဒ	၈၅
၁၆။	၁၃၆၆-ခု၊ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး ဩဝါဒတရားတော်	၉၆
၁၇။	ရဟန်းတော်များ ဆွမ်းတစ်ခါစား သိဖွယ်များ	၁၀၇

မာတိကာ

၁၈။	ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ	၁၁၃
၁၉။	သင်္ကြန်အကြောင်း သိကောင်းစရာ	၁၁၂
၂၀။	ခန္ဓာ ၅-ပါးဥပမာ သိကောင်းစရာ	၁၁၆
၂၁။	မိဘကျေးဇူး ကြီးမားပုံမှာ သိကောင်းစရာ	၁၄၀
၂၂။	ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရသောအခါ အကျိုး ၇-ပါး ရရှိခြင်း	၁၄၈
၂၃။	မိဘကျေးဇူး အထူးဆပ်ဖို့ရာမှာ သိကောင်းစရာ	၁၅၁
၂၄။	ဝိပဿနာရှုမှတ်ခြင်း အကျိုး ၅-ပါး	၁၅၆
၂၅။	ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာ သိကောင်းစရာ	၁၅၉
၂၆။	ဆွမ်းဒါနအကျိုးမှ ဝိပဿနာဆက်ပွားရ	၁၆၈
၂၇။	ပွင့်တော်မူပြီးကြသော ဘုရားရှင်တိုင်း ဆုံးမပေးခဲ့ကြသည့် ဩဝါဒကထာ ၃-ဖြာ သိကောင်းစရာ	၁၇၄
၂၈။	သည်းခံခြင်းနှင့် သည်းမခံခြင်း ကျိုးပြစ် ၂-ဖြာ သိကောင်းစရာ	၁၇၈
၂၉။	လောကခံ ၈-ဖြာ သိကောင်းစရာ	၁၈၅
၃၀။	ကိုယ်သာနာပါစေ စိတ်မနာပါစေနဲ့	၁၉၃
၃၁။	သဒ္ဓါအကြောင်း သိကောင်းစရာ	၁၉၉
၃၂။	အမြဲမကွာ ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာ တရား ၅-ဖြာ သိကောင်းစရာ	၂၀၄
၃၃။	အဖြတ်တရား ၃-ဖြာ သိကောင်းစရာ	၂၁၂
၃၄။	မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ အပရိဟာနိယသုတ္တန် တရားတော်	၂၁၈

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဗောဓိယာရာမ တရားစခန်းမှ မေးရာ ဖြေပေးပါ

ဆရာတော်တို့ကို မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ကေကောဘီမြို့အနီး ဗောဓိယာရာမရိပ်သာ၏ ကော်မတီအဖွဲ့မှ ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာဝန်းက ကထိန်နှင့် (၇)ရက်တရားစခန်းသို့ ကြွရောက်၍ တရားဟောတရားပြ ဆောင်ရွက်ပေးပါရန် ပင့်လျှောက်သဖြင့် ၁၃၆၅-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်၊ (၁၁-၁၀-၂၀၀၃)၊ စနေနေ့ နံနက်(၁၀)နာရီ (၁၆)မိနစ်အချိန်တွင် ရန်ကုန်လေဆိပ်မှ ဆရာတော်နှင့် ဦးတင်ဦးလှိုင်တို့သည် ဘန်ကောက်သို့ ကြွလာခဲ့ကြပါသည်။

ဘန်ကောက်လေဆိပ်မှ ညနေ(၄)နာရီ (၂၂)မိနစ်ထွက်သည့် TG လေယာဉ်ဖြင့် ကွာလာလမ်ပူသို့ ကြွလာခဲ့ကြပါသည်။ ကွာလာလမ်ပူလေဆိပ်မှ ဥက္ကဋ္ဌကြီး မစ္စတာဝန်း၏ကားဖြင့် ဗောဓိယာရာမရိပ်သာသို့ ကြွလာခဲ့ကြပါသည်။ ည(၉)နာရီ ရောက်ကြပါသည်။ ၁၃၆၅-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၂-ရက်၊ (၁၂-၁၀-၂၀၀၃)၊ တနင်္ဂနွေနေ့မှစ၍ တရားဟောတရားပြ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

ဗောဓိယာရာမရိပ်သာ တရားစခန်းသို့ ဝင်ရောက်၍ အားထုတ်ကြသော ယောဂီ(၂၂)ယောက်ရှိပါသည်။ စင်္ကာပူမှ မြန်မာအမျိုးသမီး ယောဂီ(၂)ယောက် ဝင်ရောက်၍ အားထုတ်ကြပါသည်။ နံနက်(၈)နာရီမှ (၁၀)နာရီအထိ၊ ညနေ(၃)နာရီမှ (၅)နာရီအထိ ယောဂီများကို တရားစစ်

၂

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ပေးကြရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ တရားစစ်ပေးရာတွင် ယောဂီများက သူတို့ သိလိုရာများကို မေးလျှောက်ကြပါသည်။ ဦးတင်ဦးလှိုင်က အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်ပေးပါသည်။

အသက်(၄၆)နှစ်ရှိ အမျိုးသမီးယောဂီ ချူဆွီးကင် အမည်ရှိသူ ယောဂီက မေးလျှောက်သည်မှာ “စင်္ကြံလျှောက်ရာတွင် ကိုယ်အမူအရာ များကို ဘာကြောင့် ဖြည်းဖြည်းပြုလုပ်၍ လျှောက်ရပါသလဲ”ဟု မေး လျှောက်ပါသည်။

ဖြေ။ စင်္ကြံလျှောက်ရာတွင် ကိုယ်အမူအရာများကို မြန်မြန်ပြုလုပ်ပါက မြန်နေသည့် ကိုယ်အမူအရာများကို မှတ်သိစိတ်က မီအောင်၊ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် မရှုမှတ်နိုင်၍ သမာဓိ မဖြစ်နိုင်ပေ။ တရား သဘောများကို မတွေ့နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်အမူအရာများကို ဖြည်းဖြည်းပြုလုပ်ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဖြည်းဖြည်းပြုလုပ်မှသာ မှတ်သိစိတ်က ကိုယ်အမူအရာများကို မီအောင်၊ ပစ္စုပ္ပန်တည့် အောင် ရှုမှတ်နိုင်သောကြောင့် သမာဓိ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ တရား သဘောများကို တွေ့သိနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်အမူအရာ များကို ဖြည်းဖြည်းပြုလုပ်ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရ ပါသည်။

ထို့နောက် ချူဆွီးကင် အမည်ရှိသူ အမျိုးသမီးယောဂီက မေး လျှောက်ပြန်သည်မှာ “စင်္ကြံလျှောက်ရာတွင် ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို တွေ့ အောင် ရှာဖွေ၍ ရှုမှတ်ရပါမည်လား”ဟု လျှောက်ထားပြန်ပါသည်။

ဖြေ။ စင်္ကြံလျှောက်ရာတွင် ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို တွေ့အောင် ရှာဖွေ၍ ရှုမှတ်ရမည် မဟုတ်ပေ။ ရှုမှတ်မြဲတိုင်း ရှုမှတ်နေရင်းပင် သမာဓိ ဉာဏ်များ ဖြစ်လာသောအခါ ဓာတ်ကြီးလေးပါးဖြစ်နေတာ ထင် ရှားစွာ တွေ့သိလာမည် ဖြစ်ပေသည်။ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊

ဗောဓိယာရာမ တရားစခန်းမှ မေးရာ ဖြေပေးပါ ၃.

ချတယ်ဟုရှုမှတ်ရာ၌ သမာဓိဉာဏ်များဖြစ်လာသောအခါ ကြွ
လိုက်လျှင် ပေါ့ပေါ့တက်သွားတာ၊ လှမ်းလိုက်လျှင် ပေါ့ပေါ့ပြီး
ရှေ့သို့ ရွေ့သွားတာ၊ ချလိုက်လျှင် လေးလေးကျသွားတာကို
ထင်ရှားစွာ တွေ့သိလာမည် ဖြစ်ပေသည်။

ပေါ့တာကို တွေ့ရတာက တေဇောဓာတ်နှင့်ဝါယောဓာတ်ကို
တွေ့သိရတာ ဖြစ်ပေသည်။ လေးတာကို တွေ့ရတာက ပထဝီဓာတ်နှင့်
အာပေါဓာတ်ကို တွေ့သိရတာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်နေရင်းပင်
ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖြစ်နေတာကို ထင်ရှားစွာ တွေ့သိရမည် ဖြစ်ပေသည်
ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရပါသည်။

ထို့နောက် ချူဆွီးကင် အမည်ရှိသူ အမျိုးသမီးယောဂီက မေး
လျှောက်ပြန်သည်မှာ “တရားမြန်မြန်တက်အောင် လမ်းညွှန်ပေးပါရန်”
လျှောက်ထားပြန်ပါသည်။

ဖြေ။ ယောဂီအတွက် တရားမြန်မြန်တက်ဖို့ရာမှာ ယောဂီ၏ အခြေခံ
အမှတ်ပေါ်မှာ မူတည်၍ တရားမြန်မြန်တက်အောင် ညွှန်ပြပေးရ
မည် ဖြစ်ပေသည်။ လွန်ခဲ့သည့်နေ့များက ယောဂီချူဆွီးကင်
တရားလျှောက်ထားရာတွင် “ဖောင်းပိန်များ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်
ပျက်တာကို တွေ့မြင်ရသည်”ဟု လျှောက်ထားချက်ကို ထောက်
ထား၍ ယောဂီအတွက် ပျက်တဲ့ဘက်သို့ စိတ်ကိုညွှတ်ကာ ရှု
မှတ်ပေးရမည်။ အာရုံများ၏ အဆုံးအဆုံးများကို သိအောင် စူး
စိုက်၍ ရှုမှတ်ရမည်။

ဥပမာ - ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်ရာ၌ ဖောင်းဆုံး၊ ပိန်
ဆုံးများကို သိအောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ဖောင်းဆုံး၊ ပိန်ဆုံး
များ၌ ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့သိလာနိုင်ပါသည်။ အပျက်ကို တွေ့သိ
ပါက တရားတွေ အမြန်တက်သွားပါမည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရပါသည်။

အသက်(၄၁)နှစ်ရှိ ချန်လေးဖွန် အမည်ရှိသူ အမျိုးသမီးယောကီက မေးလျှောက်သည်မှာ “စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်ရာတွင် သမာဓိနှင့် ဝီရိယ ညီအောင် ဘယ်လိုရှုမှတ်ရပါမည်လဲ” ဟု မေးလျှောက်ပါသည်။

ဖြေ။ စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်ရာတွင် သမာဓိနှင့်ဝီရိယ ညီအောင် ရှုမှတ်ဖို့ရာမှာ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ သမာဓိနှင့်ဝီရိယ ညီသွားပါလိမ့်မည်။ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်ဟု စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်ရာတွင် ကြွတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ အပေါ်သို့ အဆင့်ဆင့် ရွေ့တက်နေသောအစဉ် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို တည့်နိုင်သမျှတည့်အောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ရပါသည်။ လှမ်းတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ရှေ့သို့ အဆင့်ဆင့် ရွေ့နေသည့်အစဉ် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို တည့်နိုင်သမျှတည့်အောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ရပါသည်။ ချတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ အောက်သို့ အဆင့်ဆင့် ရွေ့ကျနေသည့်အစဉ် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို တည့်နိုင်သမျှတည့်အောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ သမာဓိနှင့်ဝီရိယ ညီသွားပါလိမ့်မည် ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရပါသည်။

အဆင့်ဆင့်၌ ဝီရိယနှင့်သမာဓိဖြစ်ပုံ

အဆင့်ဆင့်ကို မီအောင်၊ တည့်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာက ဝီရိယဖြစ်သည်။ အဆင့်ဆင့်များအပေါ်၌ မှတ်သိစိတ် တစ်ခဏလေး တည်တည်သွားတာက သမာဓိဖြစ်သည်။

အသက်(၃၄)နှစ်ရှိ ဝေါင်လေးဦး အမည်ရှိသူ အမျိုးသမီးယောကီက မေးလျှောက်သည်မှာ “ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်သောအခါ ဝီရိယ တင်းလည်းမတင်းမိရအောင်၊ ဝီရိယ လျော့လည်းမလျော့သွားရအောင် ဘယ်လိုရှုမှတ်ရပါမည်လဲ” ဟု လျှောက်ထားပါသည်။

ဗောဓိယာရာမ တရားစခန်းမှ မေးရာ ဖြေပေးပါ ၅

ဖြေ။ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်သောအခါ ဝီရိယ တင်းလည်းမတင်းမိရအောင်၊ ဝီရိယ လျော့လည်းမလျော့သွားရအောင် ရှုမှတ်ဖို့ရာမှာ ပေါ်ရာပေါ်ရာ အာရုံတို့၌ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဖောင်းတာပေါ်လာလျှင် ဖောင်းတဲ့အပေါ်မှာ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင်၊ ပိန်တာပေါ်လာလျှင် ပိန်တဲ့အပေါ်မှာ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင်၊ နာတာပေါ်လာလျှင် နာတဲ့အပေါ်မှာ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် စသည်ဖြင့် ပေါ်ရာပေါ်ရာ အာရုံတို့၌ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ဝီရိယ တင်းလည်းမတင်း၊ ဝီရိယ လျော့လည်းမလျော့ဘဲ ရှုမှတ်နိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရပါသည်။

အသက်(၅၆)နှစ်ရှိသူ အမျိုးသမီးယောဂီက မေးလျှောက်သည်မှာ “တရားထိုင်ရာ၌ ဒုက္ခဝေဒနာကို ရှုမှတ်ရာတွင် အချို့သော ဒုက္ခဝေဒနာသည် ထိုင်ရာမှ ထသွားလိုက်လျှင် မရှိတော့ပေ၊ ပျောက်ကင်းသွားပေသည်။ အချို့သော ဒုက္ခဝေဒနာသည် ထိုင်ရာမှ ထသွားသော်လည်း မပျောက်ကင်းဘဲ လိုက်ပါသွားပေသည်။ ဘယ်လိုထူးခြားပါသလဲ” ဟု မေးလျှောက်ပါသည်။

ဖြေ။ တရားထိုင်၍ ရှုမှတ်ရာတွင် ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည် ၂-မျိုးရှိနိုင်ပေသည်။ ရှုမှတ်စဉ်အခါမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် မရှုမှတ်မီရှေ့ကတည်းက ရှိခဲ့ဖူးသော ဒုက္ခဝေဒနာဟူ၍ ၂-မျိုးရှိနိုင်ပေသည်။ ထိုဝေဒနာ ၂-မျိုးတို့တွင် ရှုမှတ်စဉ်အခါမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒုက္ခဝေဒနာသည် မရှုမှတ်တော့ဘဲ ထသွားသော အခါ ပျောက်ကင်းသွားပေသည်။ မရှုမှတ်မီရှေ့ကတည်းက ရှိခဲ့ဖူးသည့် ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည် မရှုမှတ်တော့ဘဲ ထသွားသော်လည်း မပျောက်ကင်းပါဘဲ လိုက်ပါသွားနိုင်ပေသည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရပါသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

မအိုလာနိုင်သည့်နည်း မေးလာ မြေပေးပါ

မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ကိုတာတင်ဂီမြို့အနီး သန္တိသုခါရာမရိပ်သာမှ ဥက္ကဋ္ဌ လင်ကင်ဆီးက တရားဟောတရားပြ ပင့်လျှောက်သဖြင့် ဆရာတော်နှင့် ဦးတင်ဦးလှိုင်တို့သည် ၁၃၆၅-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၉-ရက်၊ (၁၇-၁၁-၂၀၀၃)၊ တနင်္လာနေ့ နေ့လယ်(၁၂)နာရီ (၁၅)မိနစ်အချိန်တွက်သည့် မလေးရှားလေယာဉ်ဖြင့် ရန်ကုန်မှ ကွာလာလမ်ပူသို့ ကြွလာခဲ့ကြပါသည်။ ကွာလာလမ်ပူမှတစ်ဆင့် ဂျပိုးဘာရူးသို့ ကြွလာခဲ့ကြပါသည်။ ဂျပိုးဘာရူးမှတစ်ဆင့် ကိုတာတင်ဂီမြို့အနီး သန္တိသုခါရာမရိပ်သာသို့ ကြွလာခဲ့ကြပါသည်။

၁၃၆၅-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁-ရက်၊ (၂၄-၁၁-၂၀၀၃)၊ တနင်္လာနေ့မှစ၍ (၃)ပတ်တရားစခန်းဖွင့်ကာ တရားဟောတရားပြ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးယောဂီ (၃၀)ခန့် ရှိပါသည်။ နံနက်(၈)နာရီမှ (၁၀)နာရီအထိ တရားစစ်ပေးရပါသည်။ ည(၈)နာရီမှ (၉)နာရီခွဲအထိ တရားဟောပေးရပါသည်။

ဤကဲ့သို့ တရားစစ်ပေးရာတွင် ယောဂီများက သူတို့သိလိုရာများကို မေးလျှောက်ကြပါသည်။ အသက်(၃၂)နှစ်ရှိ ဖူးကင်မြို့ အမည်ရှိသူ အမျိုးသမီးယောဂီက မေးလျှောက်သည်မှာ “သူသည် အသက်အရွယ်နှင့် မလိုက်အောင် အိုလာပါသည်။ မအိုလာရအောင် ပြုလုပ်သည့်နည်း ရှိလျှင် ပြောပြပေးပါ”ဟု လျှောက်ထားပါသည်။

မအိုလာနိုင်သည့်နည်း မေးလာ ဖြေပေးပါ

၇

ဖြေ။ မအိုလာရအောင် ဘယ်နည်းနှင့်မှ ပြုလုပ်၍ မရနိုင်ပေ။ ဘယ်လို တန်ခိုးအဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသည့်ပုဂ္ဂိုလ်မှ မကာကွယ်ပေးနိုင်၊ မပြု လုပ်ပေးနိုင်ကြပေ။ ဘယ်လိုဝိဇ္ဇာမန္တန်မျိုးဖြင့်မှ ကာကွယ်ပေးလို့ မရနိုင်ပေ။ ဘယ်လိုသိပ္ပံပညာနည်းဖြင့်မှ ကာကွယ်ပေးလို့ မရနိုင် ပေ။ မြတ်စွာဘုရားသော်မှ မအိုလာရအောင် ကာကွယ်ပေးနိုင် သည်ဟု ဟောကြားတော်မူခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ အားလုံးသော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါမှန်သမျှ အိုရမည်ချည်းသာတည်းဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ ပါသည်။

အိုခြင်းသဘောတရားသည် မြန်မြန်အိုခြင်းနှင့် နှေးနှေးအိုခြင်းဟု ၍ (၂)မျိုးတော့ ရှိနိုင်ပေသည်။ ထို(၂)မျိုးတို့တွင် နှေးနှေးအိုအောင် ကျင့် သုံးသည့် နည်းကိုတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

တစ်ချိန်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှိတော်မူရာ သာဝတ္ထိပြည်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ဆန်တစ်စိတ်ချက်နှင့် ဆိတ်တစ်ကောင်ချက်ခန့် စားနိုင်သည့် ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီး ရောက်လာလေ၏။ မြတ်စွာ ဘုရား၏ အနီးအနားမှာ အရိအသေပြု၍ ထိုင်နေရာတွင် ပွဲတော်တည်ပြီး ထမင်းစားပြီးခါစဖြစ်သောကြောင့် ငိုက်မြည်းလျက် အလွန်ပင်ပန်းစွာ ထိုင်နေရသည်ကို မြတ်စွာဘုရား မြင်တော်မူသောအခါ “ကောသလမင်း ကြီး ... ပင်ပန်းလှသည်လား၊ စားပြီးခါစတွင် အပန်းလေးများ မဖြေခဲ့ပေ ဘူးလား”ဟု မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ကောသလမင်းကြီးက ပြန်လျှောက်ထားသည်မှာ “မြတ်စွာဘုရား ... တပည့်တော်သည် အစာစားတာက များလှ၍ စားပြီးခါစအချိန်မှာ ဤကဲ့သို့ပင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ အလွန်ပင်ပန်းလှပါသည်ဘုရား”ဟု လျှောက် ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်၍ မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ “ကော သလမင်းကြီး ... အစားကြူးသောသူသည် အလွန်ဝသော ဝက်ပမာ အိပ် ရာမှာ လူးလိုမ့်၍ နေရတတ်ပေသည်။ ငိုက်မြည်း၍ နေရပေသည်။ အနိစ္စ၊

၈

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု လက္ခဏာသုံးပါး ထင်ရှားအောင် မပွားများနိုင်သော ကြောင့် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲဒုက္ခမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ပေဟု ဟောကြား တော်မူလိုက်ပါသည်။

**ဆောင်ပုဒ်။ စားကြူးသူဟာ၊ ဝက်ပမာ၊ လူးကာနေရသည်။
လက္ခဏာသုံးပါး ပေါ်ထင်ရှား၊ မပွားနိုင်တော့ပြီ။
မပွားနိုင်က၊ ဝဋ်ဒုက္ခ၊ မုချမလွတ်ပြီ။**

ဤကဲ့သို့ အစားကြူးသူသည် အို နာ သေရေး ဝဋ်ဒုက္ခဘေးတို့မှ မလွတ်မြောက်နိုင်ကြောင်းတရားကို ဟောကြားပြီးသောအခါ အတိုင်း အရှည်ကိုသိ၍ စားသုံးပါက အကျိုး(၃)မျိုး ရရှိနိုင်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူလိုက်ပါသည်။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပြုဖွယ်ကိစ္စအမျိုးမျိုးတို့ကို ပြုလုပ်ရာ၌ အခါ ခပ်သိမ်း အမှတ်သတိဖြင့် ပြုလုပ်တတ်၏။ မိမိအတွက် ရရှိလာသော စား ဖွယ်ဘောဇဉ်ကို အတိုင်းအရှည်သိ၍ ဖိုဝဲသုံးဆောင်တတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ -

- ၁။ ရောဂါဝေဒနာ ကင်းခြင်းအကျိုး၊
- ၂။ ဖြည်းဖြည်း အိုရခြင်းအကျိုး၊
- ၃။ အသက်ရှည်ခြင်းအကျိုးဟူသော ဤအကျိုး(၃)မျိုး ရရှိနိုင် သည်ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ယောဂီဖူးကင်မြူသည် ပြုလုပ်ဖွယ်ကိစ္စတို့ကို ပြုလုပ် ရာတွင် အမြဲတမ်း သတိကပ်၍ ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ မိမိအတွက် ရရှိလာသော စားဖွယ်ဘောဇဉ်ကို အတိုင်းအရှည်သိ၍ မျှတရုံသာ စားသုံး ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ဖွယ်ကိစ္စများကို ပြုလုပ်ရာတွင် အမှတ်ဖြင့်ပြုလုပ်၍ ဘောဇဉ်အာဟာရ ဖိုဝဲရာတွင် မျှတရုံသာ စားသုံးနိုင် ပါက ဖြည်းဖြည်းအိုရခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရ ပါသည်။

မဒိုလာနိုင်သည့်နည်း မေးလာ ဖြေပေးပါ ၉

ဆောင်ပုဒ်။ တိုင်းရှည်သိကာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ သုံးဖြာကျိုးရသည်။
ဝေဒနာကင်း၊ ရွယ်တင်ခြင်း၊ မယွင်းသက်ရှည်သည်။

ဖူးကင်မြို့ကို ဖြေကြားပေးစဉ်က အကျဉ်းမျှကိုသာ ဖြေကြားပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ တရားဆောင်းပါး ဖတ်ရှုသူများ ရှင်းလင်းစွာ သိနိုင်ကြစေရန်အတွက် အကျယ်ရေးသား ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။ ဦးတင်ဦးလှိုင်က အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်ပေးပါသည်။

တရားဆောင်းပါး ဖတ်ရှုသူများ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သော အခါ စားခြင်းအတိုင်းအရှည်ကိုသိကာ စားသုံး၍ တရားတက်နိုင်ရန်အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောကြားခဲ့သော စားခြင်းအတိုင်းအရှည်ကို ဖော်ပြပါမည်။ မိမိစားနိုင်သည်မှ (၄)လုတ်၊ (၅)လုတ်ခန့် လျော့၍ မှီဝဲသုံးဆောင်ရမည်။ လျော့ထားသည့်အစား ရေကို မျှတအောင် သောက်ထားရမည်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ပညာအရာမှာ အတော်ဆုံး တေဒင်ဂုဏ်ထူးကို ရရှိထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် (၄)လုတ်သော်လည်းကောင်း၊ (၅)လုတ်သော်လည်းကောင်း လျော့၍ မှီဝဲသုံးဆောင်ရမည်ဟု အလျော့အတင်းထား၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆွမ်းလုတ်၊ ထမင်းလုတ်ကြီးကြီး စားတတ်သူများအတွက် (၄)လုတ်လျော့ပါ။ ဆွမ်းလုတ်၊ ထမင်းလုတ်သေးသေး စားတတ်သူများအဖို့တွက် (၅)လုတ်လျော့ပါဟူ၍ အတင်းအလျော့ထားကာ ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် တစ်နည်းအားဖြင့် ခေတ်အခါအားလျော်စွာ မိမိတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်အားအင်နှင့် စားဖွယ်အာဟာရတို့၏ သြဇာဓာတ်အားတို့ကို ကြည့်ရှုချိန်ဆ၍ လျော့နိုင်သမျှ လျော့ကာ မှီဝဲသုံးဆောင်ရမည်ဟူ၍လည်း ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ (၄)လုတ်၊ (၅)လုတ်ခန့် လျော့၍ မှီဝဲသုံးဆောင်ပြီး ရေကိုမျှတအောင် သောက်ထားပါက ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ပွားများ

ရာတွင် သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်းဟူသော ဣရိယာပုထ်(၄)ပါးလုံးတို့၌ ချမ်းချမ်းသာသာဖြင့် ပွားများအားထုတ်နိုင်လိမ့်မည်ဟု ဟောကြားတော်မူ လိုရင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်ကြရာတွင် ဆွမ်းဘောဇဉ် အာဟာရ မမျှတပါက တရားမရနိုင်ပေ။ ဆွမ်းဘောဇဉ်အာဟာရ မျှတမှ သာ တရားရနိုင်ပေသည်။ ဆွမ်းဘောဇဉ်အာဟာရ မမျှတ၍ တရားမရ၊ ဆွမ်းဘောဇဉ်အာဟာရ မျှတမှသာ တရားရနိုင်သော သာဓက မြတ်စွာ ဘုရားလက်ထက်တော်အခါက ရှိခဲ့ပေသည်။

တစ်ချိန်သောအခါ ရဟန်းတော်(၆၀)တို့သည် မြတ်စွာဘုရားထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားများ နာယူကြပြီးလျှင် မာတိကာမာတာ ကိုးကွယ်သည့် ကျောင်း၌ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေကြ၏။ မာတိကာမာတာကိုလည်း ရဟန်းတရားဟုဆိုအပ်သော (၃၂)ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် အနိစ္စာနုပဿ နာ ရှုမှတ်နည်းများကို သင်ပေးကြ၏။ မာတိကာမာတာသည် ထိုတရား များကို ပွားများအားထုတ်လိုက်ရာ အဘိညာဉ်ရသော အနာဂါမ် ဖြစ်သွား လေ၏။

ထိုအခါ မိမိကိုးကွယ်ထားသည့် ရဟန်းတော်(၆၀)တို့ကို အဘိ ညာဉ်ဖြင့် ကြည့်လိုက်ရာ တရားထူးတရားမြတ်များ မရကြသေးသည်ကို တွေ့မြင်ရ၏။ ထိုရဟန်းတော်တို့ တရားမရကြသေးခြင်း အကြောင်းကို ရှာ ဖွေ၍ ကြည့်လိုက်သော် ဆွမ်းဘောဇဉ်အာဟာရ မမျှတ၍ တရားမရနိုင် သည်ကို တွေ့မြင်ရလေ၏။

ထိုအခါ ထိုရဟန်းတော်များနှင့် မျှတသည့် ဆွမ်းဘောဇဉ်အာ ဟာရတို့ကို စီမံချက်ပြုတ်၍ လှူဒါန်းလိုက်သောကြောင့် ရဟန်းတော် (၆၀)တို့သည် မကြာမီရက်အတွင်းမှာပင် ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ပွားများကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိ

မအိုလာနိုင်သည့်နည်း မေးလာ ဖြေပေးပါ ၁၁

တို့နှင့် သင့်လျော်သော ဘောဇဉ်အာဟာရများကို မှီဝဲသုံးဆောင်၍ အား
ထုတ်ကြရပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာနရာဇတော်

ဓမ္မဒါနပြုတာ အမြတ်ဆုံးမင်္ဂလာ

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ အလှူဒါနတို့သည် -

- (၁) အာမိသဒါန = ပစ္စည်းဥစ္စာများကို ပေးလှူခြင်းဟူသော အလှူဒါန၊
- (၂) ဓမ္မဒါန = သူတစ်ပါးတို့အား တရားဟောခြင်းဟူသော အလှူဒါနဟူ၍ (၂)မျိုးရှိပေသည်။

အကျယ်သိပ္ပယ်

- (၁) အာမိသဒါန = ပစ္စည်းဥစ္စာများကို ပေးလှူခြင်းဟူသော အလှူဒါနဟုဆိုရာ၌ အလှူဒါနတို့သည် ဝိနည်းဒေသနာတော် အလိုအားဖြင့် ဒါန(၄)မျိုး၊ အဘိဓမ္မာဒေသနာတော် အလိုအားဖြင့် ဒါန(၆)မျိုး၊ သုတ္တန်ဒေသနာတော် အလိုအားဖြင့် ဒါန(၁၀)မျိုးတို့ကို “အလှူဒါနပြုတာ မင်္ဂလာ”ဟူသော အမည်ဖြင့် တရားဆောင်းပါးကို ရေးသားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မဒါနကို ဆက်လက် ရေးသား ဖော်ပြပါမည်။
- (၂) ဓမ္မဒါန = သူတစ်ပါးတို့အား တရားဟောခြင်းဟူသော အလှူဒါနဟုဆိုရာ၌ သူတစ်ပါးတို့အား တရားဟောသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သေခြင်းကင်းရာ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လှူရာရောက်သောကြောင့် အမြတ်ဆုံး အလှူဒါနဖြစ်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဓမ္မဒါနပြုတာ အမြတ်ဆုံးမင်္ဂလာ

၁၃

ဓမ္မဒါန = သူတစ်ပါးတို့အား တရားဟောခြင်းသည် များစွာသော ပရိသတ်တို့အား ပိဋကတ်သုံးပုံ၌လာသော တရားတော်များကို (၁)နာရီ၊ (၂)နာရီ စသည်ဖြင့် အကျယ်တဝင့် ဟောကြားသည့် တရားပွဲကြီးများလည်း ရှိကြပေသည်။ အခိုက်အတန့်အားလျော်စွာ ဟောကြားသည့် တရားပွဲငယ်များလည်း ရှိကြပေသည်။

ထိုတရားပွဲများ၌ တရားဟောကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့ သန္တာန်၌ တရား(၅)ပါးနှင့် ပြည့်စုံကြရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ပြည့်စုံရမည့် တရား(၅)ပါးမှာ -

- (၁) အနုပုဗ္ဗိ = အစဉ်ထား၍ ဟောရမည်။
- (၂) ပရိယာယဒဿာဝီ = အကြောင်းပြု၍ ဟောရမည်။
- (၃) အနန္ဒဃတံ ပဋိစ္စ = အစဉ်သနားခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဟောရမည်။
- (၄) န အာမိသန္တရော = ပစ္စည်း အာမိသကို မငဲ့ကွက်ဘဲ ဟောရမည်။
- (၅) အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ အနုပဟာစွ = မိမိကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးကိုလည်းကောင်း မပုတ်ခတ်မှု၍ ဟောကြားရမည်ဟူသော တရား(၅)ပါးနှင့် ပြည့်စုံကြရမည် ဖြစ်ပေသည်ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

(အံ-၂/၁၆၂)

အကျယ်သိပ္ပယ်

- (၁) အစဉ်ထား၍ ဟောကြားရမည်ဟုဆိုရာ၌ ယခုခေတ်အခါ ဟောကြားခြင်းများသည့် အစဉ်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ဒါန၊ သီလ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာဟု ဟောကြားမည့် အစဉ်ကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြရပါမည်။ ထို့နောက်မှ ထားခဲ့သည့် အစဉ်အတိုင်း ဒါနကို ရှေးဦးစွာ ဟောရပါမည်။ သီလကို ဒုတိယ ဟောရပါမည်။ ဝိပဿနာဘာဝနာကို တတိယ ဟောရပါမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

(၂) အကြောင်းပြု၍ ဟောရမည်ဟုဆိုရာ၌ အလှူဒါနကိုပြုခြင်းကြောင့် အလှူဒါနပြုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ယခုဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် အသက်ရှည်ခြင်းအကျိုး၊ အဆင်းလှပတင့်တယ်ခြင်းအကျိုး၊ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာနှင့်ပြည့်စုံခြင်းအကျိုး၊ မိမိကိုကူညီမည့် အခြံအရံပရိသတ် ပေါများခြင်းအကျိုး၊ အရာရာမှာ မိမိက အစိုးရခြင်းအကျိုးဟူသော ဤအကျိုး(၅)မျိုး ရရှိနိုင်ကြပေသည်ဟု အကြောင်းကြောင့် အကျိုးရပုံကို ဟောရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

သီလကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းခြင်းကြောင့် သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပစ္စည်းဥစ္စာရှာသည့်အခါ ရလွယ်ခြင်းအကျိုး၊ ဂုဏ်သတင်းကောင်းများဖြင့် ကျော်ကြားခြင်းအကျိုး၊ ပွဲနေပွဲထိုင် ပရိသတ်များသို့ ဝင်ရောက်သောအခါ ရွှင်ပျစွာ ဝင်ရောက်နိုင်၍ မျက်နှာမငယ်ရခြင်းအကျိုး၊ သေခါနီးကာလမှာ မတွေမဝေ သေရခြင်းအကျိုး၊ သေပြီးသည့်နောက်ကာလ၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရခြင်းအကျိုးဟူသော ဤအကျိုး(၅)မျိုးကို ရရှိနိုင်သည်ဟု အကြောင်းကြောင့် အကျိုးရရှိပုံကို ဟောရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဝိပဿနာဘာဝနာကို ပွားများအားထုတ်ခြင်းကြောင့် ဝိပဿနာဘာဝနာ အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့ ကောင်းမှုကုသိုလ်များ ပြုတိုင်းပြုတိုင်း ဆုတောင်းခဲ့ကြသည့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်ရှိသွားရခြင်း အကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်ဟု အကြောင်းကြောင့် အကျိုးရရှိပုံကို ဟောရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဓမ္မဒါနပြုတာ အမြတ်ဆုံးမင်္ဂလာ

၁၅

(၃) အစဉ်သနားခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဟောရမည်ဟုဆိုရာ၌ အလွန် အကျဉ်းအကျပ်ကြီးထဲများသို့ ရောက်နေကြသော သတ္တဝါများ ကို ထိုအကျဉ်းအကျပ်ကြီးထဲများမှ လွတ်မြောက်စေလိုသကဲ့သို့ တရားနာပရိသတ်များကို သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲဒုက္ခများမှ လွတ်မြောက်စေလိုသော အလွန်သနားခြင်း ကရုဏာဖြင့် ဟောရမည် ဟု ဆိုလိုပါသည်။

(၄) ပစ္စည်း အာမိသကို မငဲ့ကွက်ပါဘဲ ဟောရမည်ဟုဆိုရာ၌ တရား နာပရိသတ်များထံမှ မိမိအတွက် သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး ဟူသော ပစ္စည်း အာမိသများကို ရလိုသော ဆန္ဒဖြင့် မဟောရ၊ ထိုပစ္စည်း အာမိသများကို မမျှော်လင့် မတောင့်တဘဲ ဟောရ မည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

(၅) မိမိကိုလည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးကိုလည်းကောင်း မပုတ်ခတ်မှု၍ ဟောရမည်ဟုဆိုရာ၌ သူတစ်ပါးတို့အား တရားဟောသောပုဂ္ဂိုလ် သည် မိမိကိုယ်ကိုချီးမြှောက်၍ သူတစ်ပါးတို့ကိုနှိမ့်ချ၍ ဟောလျှင် မိမိကိုလည်း ထိခိုက် ပုတ်ခတ်ရာရောက်သည်။ သူတစ်ပါးကိုလည်း ထိခိုက် ပုတ်ခတ်ရာရောက်သည်။ ဤကဲ့သို့ မဟောပါဘဲ မိမိကို လည်း မထိခိုက် မပုတ်ခတ်၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း မထိခိုက် မပုတ် ခတ်ပါဘဲ ဟောရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

(အံ-ဋ္ဌ-၃/၅၅)

ဤကဲ့သို့ ပြည့်စုံရမည့် တရား(၅)ပါးနှင့် ပြည့်စုံစွာ သူတစ်ပါးတို့ အား တရားဟောသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လှူရာရောက် သောကြောင့် အမြတ်ဆုံး ဓမ္မဒါန ဖြစ်ပေသည်။ အမြတ်ဆုံး မင်္ဂလာရှိ သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အစဉ်ကြောင်းပြ၊ သနားလှ၍၊ အာမိသပယ်၊
မထိဖွယ်သိ၊ ငါးခုရှိ၊ ဟော၏မြတ်တရား။

အဋ္ဌကထာလာ တရားဟောပုံ(၅)မျိုး

အနိက်အတန့်အားလျော်စွာ တရားဟောပုံ(၅)မျိုးကို အဋ္ဌကထာ ဆရာများ ဖွင့်ပြခဲ့ကြပါသည်။

- (၁) ပါဠိ ဝါစေတီ = ပါဠိ သင်ကြားပေးခြင်း၊
- (၂) အဋ္ဌကထာ ကထေတီ = အနက်မြန်မာ ဖွင့်ပြပေးခြင်း၊
- (၃) ပုစ္ဆိတပဉ္စ ဝိဿဇ္ဇေတီ = မေးခွန်းပုစ္ဆာကို ဖြေပေးခြင်း၊
- (၄) ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခတီ = ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုမှတ်ပုံကို ပြောပြပေးခြင်း၊
- (၅) ဓမ္မဿဝနံ ကရေတီ = တရားနာကြွပါဟု ဖိတ်ကြားခြင်း ဟူ၍ တရားဟောပုံ(၅)မျိုး ဖွင့်ပြကြပါသည်။

(သံ-ဋ္ဌ-၁/၇၉)

အကျယ်သိပ္ပယ်

- (၁) ပါဠိ သင်ကြားပေးခြင်းဟုဆိုရာ၌ ဥပမာအားဖြင့် အကြင်ကလေး သူငယ်များသည် ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဟူသော ပါဠိကို မရွတ်ဆိုတတ်ကြသေးပေ။ ထိုကလေးသူငယ်များကို ရွတ်ဆိုတတ်အောင် သင်ပေးခြင်းသည် လည်း တရားဟောခြင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ ပါဠိဘာသာ၊ သင်ပေးတာ၊ မှန်စွာဟောသည်မည်။

- (၂) အနက်မြန်မာ ဖွင့်ပြပေးခြင်းဟုဆိုရာ၌ အကြင်ကလေးသူငယ်များသည် ပါဠိ၏ အနက်မြန်မာကို မသိကြသေးပေ။ ထိုကလေးသူငယ်များကို ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိဆိုသည်မှာ ဘုရားကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပါ၏ဟု ဆိုတာဖြစ်တယ်၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိဆိုသည်မှာ တရားကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပါ၏ဟု ဆိုတာဖြစ်

ဓမ္မဒါနပြုတာ အမြတ်ဆုံးမင်္ဂလာ

၁၇

တယ်၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဆိုသည်မှာ သံဃာကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပါ၏ဟု ဆိုတာဖြစ်တယ်ဟူ၍ အနက်မြန်မာ ဖွင့်ပြ ပေးခြင်းသည်လည်း တရားဟောခြင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ အနက်မြန်မာ၊ ဖွင့်ပြတာ၊ မှန်စွာဟောသည်မည်။

- (၃) မေးခွန်းပုစ္ဆာ ဖြေပေးခြင်းဟုဆိုရာ၌ အကြင်ကလေးသူငယ်များ က ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာတို့ကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်သဖြင့် ဘာအကျိုးများ ရရှိနိုင်ပါသလဲဟု မေးလာခဲ့သော် ထိုကလေး သူငယ်တို့အား ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာတို့ကို ကိုးကွယ် ဆည်း ကပ်လျှင် အပါယ်ငရဲမကျနိုင်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ဖြေကြားပေး ခြင်းသည်လည်း တရားဟောခြင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ မေးခွန်းပုစ္ဆာ၊ ဖြေပေးတာ၊ မှန်စွာဟောသည်မည်။

- (၄) ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုမှတ်ပုံကို ပြောပြပေးခြင်းဟုဆိုရာ၌ အကြင်ကလေး သူငယ်များသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား မရှုမှတ်တတ်ကြသေးပေ။ ထို ကလေးသူငယ်တို့အား ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ရှုမှတ်ပုံများကို ပြောပြ ပေးခြင်းသည်လည်း တရားဟောခြင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ ကမ္မဋ္ဌာန်းရှုရာ၊ ပြောပြတာ၊ မှန်စွာဟောသည်မည်။

- (၅) တရားနာကြွပါဟူ၍ ဖိတ်ကြားခြင်းဟုဆိုရာ၌ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် သူတစ်ပါးတို့အား ဤရိပ်သာ၊ ဤကျောင်းတိုက်၊ ဤမဏ္ဍပ် တို့၌ တရားပွဲရှိပါသည်၊ တရားနာကြွပါဟု ဖိတ်ကြား၏။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တရားနာ ဖိတ်ကြားခြင်းသည်လည်း တရားဟော ခြင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ တရားနာကြွပါ၊ ဖိတ်ကြားတာ၊ မှန်စွာဟောသည်မည်။

၁၈

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဤကဲ့သို့ အခိုက်အတန့်အားလျော်စွာ သူတစ်ပါးတို့အား တရား
ဟောခြင်းသည်လည်း အလှူဒါန အမျိုးမျိုးတို့တွင် ဓမ္မဒါန အမြတ်ဆုံး
တရားအလှူပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ လုံးစုံလှူတွင်၊ တရားလျှင်၊
အမှန်ပင်အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။
ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်၊ မင်္ဂလာတွင်၊
အမှန်ပင်အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာနရာဇေတီ

စေတီအမျိုးမျိုး ကိုးကွယ်ရာမှာ သိကောင်းစရာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စေတီအမျိုးမျိုးတို့ကို ကိုးကွယ်ပူ
ဇော်လျက်ရှိကြပေသည်။ မိမိတို့ ကိုးကွယ်ပူဇော်လျက်ရှိကြသော စေတီ
တော်များသည် မည်သည့်စေတီတော်မျိုးဖြစ်သည်ဟု သိလိုကြပေသည်။
စေတီတော်များကို ကိုးကွယ်ပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုးတရားများကိုလည်း သိ
လိုကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် စေတီအမျိုးမျိုးတို့ကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ အလိုအားဖြင့် စေတီ(၃)မျိုး

- ၁။ မြတ်စွာဘုရား၏ အသုံးအဆောင်များကို ထည့်သွင်းထား
သော ပရိဘောဂစေတီ၊
- ၂။ ဓာတ်တော်များကို ထည့်သွင်းထားသော ဓာတုစေတီ၊
- ၃။ တရားတော်များကို ထည့်သွင်းထားသော ဓမ္မစေတီဟူ၍
(၃)မျိုးရှိပေသည်။

(သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ-၁/၁၇၂)

ဆောင်ပုဒ်။ ပရိ၊ဓာတု၊ ဓမ္မဟု၊ သုံးခုစေတီပြား။

အကျယ်သိပ္ပယ်

- ၁။ မြတ်စွာဘုရား၏ အသုံးအဆောင်များကို ထည့်သွင်းထားသော
ပရိဘောဂစေတီဟုဆိုရာ၌ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး နေထိုင်

၂၀

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

တော်မူခဲ့သော မဟာဗောဓိပင်၊ အပရာဇိတပလ္လင်တော်၊ ဂန္ဓကုဋီ
ကျောင်းတော်စသော အရာဝတ္ထုတို့သည်လည်း ပရိဘောဂစေတီ
ပင် ဖြစ်ကြပေသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဝတ်အရံ၊ အသုံးအဆောင်
များဖြစ်သည့် သင်္ကန်းတော်၊ သပိတ်တော်၊ ရေစစ် စသော အသုံး
အဆောင်ပစ္စည်းများကို ဌာပနာထည့်သွင်းထားသော စေတီသည်
လည်း ပရိဘောဂစေတီပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ အသုံးအဆောင်များ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားပရိဘောဂမည်။

၂။ ဓာတ်တော်တို့ကို ထည့်သွင်းထားသော ဓာတုစေတီဟုဆိုရာ၌
မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူပြီးနောက် တေဇောဓာတ်
လောင်သောအခါ ဓာတ်တော်အမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်လာ၏။ ထိုဓာတ်
တော်တို့ကို ဌာပနာထည့်သွင်းထားသော စေတီတော်များသည်
လည်း ဓာတုစေတီပင် ဖြစ်ပေသည်။ ပင်ကိုယ်အတိုင်း ပျက်စီး
ခြင်းမရှိသော သင်းကျစ်တော် ၁-ဆူ၊ စွယ်တော် ၄-ဆူ၊ ညှပ်ရိုး
တော် ၂-ဆူ ဤ(၇)ဆူသော ဓာတ်တော်တို့ကို ဌာပနာထည့်
သွင်းထားသော စေတီတော်များသည်လည်း ဓာတုစေတီပင် ဖြစ်
ပေသည်။

(အပဒါနပါဠိ-၂/၃၈၃၊ ၃၈၄)

ဆောင်ပုဒ်။။ ဓာတ်တော်အများ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားဓာတုမည်။

၃။ တရားတော်များကို ထည့်သွင်းထားသော ဓမ္မစေတီဟုဆိုရာ၌
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား
တော်၊ ဓမ္မစကြာတရားတော်၊ ပဋ္ဌာန်းတရားတော် အစရှိသော
တရားတော်များကို ကြေးပြား၊ ငွေပြား၊ ရွှေပြား စသည်တို့၌

စေတီအမျိုးမျိုးကိုးကွယ်ရာမှာ သိကောင်းစရာ ၂၁

ရေးခြစ်၍ ဌာပနာထည့်သွင်းထားသော စေတီများသည် ဓမ္မစေတီ ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ တရားတော်များ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားဓမ္မမည်။

ခုဒ္ဒကပါဠိ အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် စေတီ(၃)မျိုး

- ၁။ မြတ်စွာဘုရား၏ အသုံးအဆောင်များကို ထည့်သွင်းထားသော ပရိဘောဂစေတီ၊
- ၂။ ဓာတ်တော်များကို ထည့်သွင်းထားသော ဓာတုစေတီ၊
- ၃။ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ပုံတူပြုလုပ်ထားသော ဥဒ္ဓိဿကစေတီဟူ၍ (၃)မျိုးရှိပေသည်။

(ခုဒ္ဒကပါဠိ-ဋ္ဌ-၁၈၈)

ဆောင်ပုဒ်။ ပရိ၊ဓာတု၊ ဥဒ္ဓိဿဟု၊ သုံးခုစေတီပြား။

အကျယ်သိပ္ပယ်

- ၁။ မြတ်စွာဘုရား၏ အသုံးအဆောင်များကို ထည့်သွင်းထားသော ပရိဘောဂစေတီဟုဆိုရာ၌ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူခဲ့သော မဟာဗောဓိပင်၊ အပရာဇိတပလ္လင်တော်၊ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်စသော အရာဝတ္ထုများသည်လည်း ပရိဘောဂစေတီပင် ဖြစ်ကြပေသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဝတ်အရံ၊ အသုံးအဆောင်များဖြစ်သည့် သင်္ကန်းတော်၊ သပိတ်တော်၊ ရေစစ် စသော အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကို ဌာပနာထည့်သွင်းထားသော စေတီသည်လည်း ပရိဘောဂစေတီပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အသုံးအဆောင်များ၊ ထည့်သွင်းထား၊ ခေါ်ငြားပရိဘောဂမည်။

၂၂

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

၂။ ဓာတ်တော်များကို ထည့်သွင်းထားသော ဓာတုစေတီဟုဆိုရာ၌ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်ပြီးသည့်နောက် တေဇောဓာတ် လောင်သောအခါ ဓာတ်တော်အမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်လာ၏။ ထိုဓာတ်တော်အမျိုးမျိုးတို့ကို ဌာပနာထည့်သွင်းထားသော စေတီသည်လည်း ဓာတုစေတီပင် ဖြစ်ပေသည်။ ပင်ကိုယ်အတိုင်း ပျက်စီးခြင်းမရှိသော သင်းကျစ်တော် ၁-ဆူ၊ စွယ်တော် ၄-ဆူ၊ ညှပ်ရိုးတော် ၂-ဆူ ဤ(၇)ဆူသော ဓာတ်တော်တို့ကို ဌာပနာထည့်သွင်းထားသော စေတီတော်များသည်လည်း ဓာတုစေတီပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဓာတ်တော်အများ ထည့်သွင်းထား၊
ခေါ်ငြားဓာတုမည်။

၃။ ပုံတူပြုလုပ်ထားသော ဥဒ္ဓိဿကစေတီဟုဆိုရာ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ အသုံးအဆောင်များလည်း ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိ၊ ဓာတ်တော်များ ထည့်သွင်းထားခြင်းလည်း မရှိပါဘဲ သံ၊ ကြေး၊ ကျောက်စသည်များဖြင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ပုံသဏ္ဌာန် အသွင်တူအောင် ပြုလုပ်ထားသည့် ရုပ်ပွားတော်၊ ဆင်းတုတော်များသည် ဥဒ္ဓိဿကစေတီ ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်တော်အစား ဆင်းရပ်ပွား၊
ခေါ်ငြားဥဒ္ဓိဿကမည်။

ဇာတ်အဋ္ဌကထာ အလို့အားဖြင့် စေတီ(၃)မျိုး

၁။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်အတွင်းမှဖြစ်သော သာရီရိကစေတီ၊

၂။ မြတ်စွာဘုရား၏ အသုံးအဆောင်များ ထည့်သွင်းထားသော ပရိဘောဂစေတီ၊

စေတီအမျိုးမျိုးကိုးကွယ်ရာမှာ သိကောင်းစရာ ၂၃

၃။ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ပုံတူပြုလုပ်ထားသော ဥဒ္ဓိဿကစေတီ
ဟူ၍ (၃)မျိုးရှိပေသည်။

(ဇာတကဋ္ဌ-၄/၂၂၉)

ဆောင်ပုဒ်။ သာရီ၊ပရိ၊ ဥဒ္ဓိဿိဟု၊ အမည်ပြု၊ သုံးခုစေတီပြား။

အကျယ်သိပ္ပယ်

၁။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်အတွင်းမှဖြစ်သော သာရီရိကစေတီဟု
ဆိုရာ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ သွားတော်၊ စွယ်တော်၊ ညှပ်ရိုးတော်၊
နဖူးသင်းကျစ်တော်၊ ဆံတော်၊ မွေးညင်းတော်၊ ခြေသည်း၊ လက်
သည်းတော် စသော ကိုယ်တော်အတွင်းမှာ ရှိသမျှ ကိုယ်ခန္ဓာ
အစိတ်အပိုင်းများသည် သာရီရိကစေတီ ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်တော်တွင်းမှ၊ ဖြစ်သမျှ၊ ခေါ်ရသာရီရိကမည်။

၂။ မြတ်စွာဘုရား၏ အသုံးအဆောင်များ ထည့်သွင်းထားသော ပရိ
ဘောဂစေတီဟုဆိုရာ၌ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး နေထိုင်
တော်မူခဲ့သော မဟာဗောဓိပင်၊ အပရာဇိတပလ္လင်တော်၊ ဂန္ဓကုဋီ
ကျောင်းတော်စသော အရာဝတ္ထုများသည်လည်း ပရိဘောဂစေတီ
ပင် ဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဝတ်အရံ၊ အသုံးအဆောင်
များဖြစ်သည့် သင်္ကန်းတော်၊ သပိတ်တော်၊ ရေစစ်စသော အသုံး
အဆောင်ပစ္စည်းများ ဌာပနာထည့်သွင်းထားသော စေတီသည်
လည်း ပရိဘောဂစေတီပင် ဖြစ်ပေသည်။

**ဆောင်ပုဒ်။ အသုံးအဆောင်များ၊ ထည့်သွင်းထား၊
ခေါ်ငြားပရိဘောဂမည်။**

၃။ မြတ်စွာဘုရား ပုံတူပြုလုပ်ထားသော ဥဒ္ဓိဿကစေတီဟုဆိုရာ၌
 မြတ်စွာဘုရား၏ အသုံးအဆောင်များလည်း ထည့်သွင်းထားခြင်း
 မရှိ၊ ဓာတ်တော်များ ထည့်သွင်းထားခြင်းလည်း မရှိပါဘဲ သံ၊
 ကြေး၊ ကျောက် စသည်များဖြင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်
 အသွင်တူအောင် ပြုလုပ်ထားသည့် ရုပ်ပွားတော်၊ ဆင်းတုတော်
 များသည် ဥဒ္ဓိဿကစေတီ ဖြစ်ပေသည်။

**ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်တော်အစား၊ ဆင်းရပ်ပွား၊
 ခေါ်ငြားဥဒ္ဓိဿကမည်။**

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာအပွင့် ပါဒစေတီ (ဋ္ဌ-၁/၁၂၉)

မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်က အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍
 ခြေတော်ရာ ချထားတော်မူခဲ့သော ပါဒစေတီသည်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိုးကွယ်ပူဇော်ကြသည့် စေတီတစ်ဆူပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ခြေတော်ချရာ၊ ပူဇော်တာ၊ မှန်စွာပါဒမည်။

နတ်ပြည်၌ စူဠာမဏိစေတီ ရှိနေပုံ

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် သူအို၊
 သူနာ၊ သူသေ၊ ရဟန်းဟူသော နိမိတ်ကြီးလေးပါးကို တွေ့မြင်ရသော
 ကြောင့် မဟာသက္ကရာဇ် ၉၇-ခုနှစ်မှာ တောထွက်တော်မူခဲ့လေ၏။
 အနော်မာမြစ်၏ တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ရောက်သောအခါ လက်ယာလက်ဖြင့်
 သန်လျက်ကို ကိုင်ကာ၊ လက်ဝဲလက်ဖြင့် မကိုင့်တော်နှင့် ဆံထုံးတော်ကို
 ကိုင်၍ သန်လျက်ဖြင့် ဖြတ်တော်မူပြီးလျှင် ကောင်းကင်သို့ မြောက်တင်
 လိုက်လေ၏။

စေတီအမျိုးမျိုးကိုးကွယ်ရာမှာ သိကောင်းစရာ ၂၅

ဤကဲ့သို့ မြောက်တင်တော်မူပြီးလျှင် အဓိဋ္ဌာန်ပြုလေ၏။ “ငါသည် အကယ်စင်စစ် ဘုရားဖြစ်မည့်သူဖြစ်လျှင် မကိုဉ်တော်နှင့် ဆံထုံးတော် သည် ကောင်းကင်၌ တည်စေသတည်း။ အကယ်၍ ဘုရားမဖြစ်ထိုက်သူ ဖြစ်အံ့ မြေသို့ ပြန်၍ ကျလာစေသတည်း”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုလေ၏။ မကိုဉ် တော်နှင့် ဆံထုံးတော်သည် တစ်ယူနောရှိသည့် ကောင်းကင်၌ တည်နေ လေ၏။

ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် မကိုဉ်တော်နှင့်တကွ ဆံထုံးတော်ကို ရွှေပန်းတောင်းဖြင့် ခံယူ၍ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ယူဆောင်သွားလေ ၏။ မကိုဉ်တော်နှင့် ဆံထုံးတော်တို့ကို ဌာပနာထည့်သွင်း၍ ရတနာခုနစ် ပါးတို့ဖြင့် စီခြယ်အပ်သည့် စူဠာမဏိ အမည်ရှိသော စေတီတော်ကို တည်ထားလေ၏။ ဉာဏ်တော်အမြင့်မှာ ၃-ယူနော မြင့်တော်မူလေ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ စူဠာမဏိ၊ အမည်ရှိ၊ တည်ဘိဝံတိသာ၊
ဉာဏ်တော်ပမာ၊ သုံးယူဇာ၊ မှန်စွာမြင့်ပေသည်။

ဗြဟ္မာ့မြည်၌ ဒုဿစေတီ ရှိနေပုံ

ထိုသို့ မကိုဉ်တော်နှင့်တကွ ဆံထုံးတော်ကို ပယ်ဖြတ်ပြီးသော အခါ ဘုရားအလောင်းတော်၌ အကြံအစည် ဖြစ်လာလေ၏။ “ငါ၏ ဝတ် လဲတော်တို့သည် အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်ကုန်၏။ ရဟန်းဖြစ်သောသူအား မသင့်တော်၊ မလျောက်ပတ်ပေ”ဟု အကြံအစည် ဖြစ်တော်မူလေ၏။

ထိုအခါ ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါက မိတ် ဆွေရင်းဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဃဋိကာရဗြဟ္မာကြီးသည် အလောင်းတော်၏ အကြံအစည်ကို သိ၍ သင်္ကန်း၊ သပိတ်စသော ပရိက္ခရာရှစ်ပါးအစုံကို ယူဆောင်လာကာ အလောင်းတော်အား ဆက်ကပ်လေ၏။ အလောင်း တော်သည် ပရိက္ခရာရှစ်ပါးအစုံကို ဝတ်ရုံတော်မူလေ၏။ ဝတ်လဲတော် အစုံကို ကောင်းကင်သို့ ပစ်မြှောက်လိုက်ပြန်လေ၏။

ထိုအခါ ယဇ်ကာရဗြဟ္မာကြီးသည် အလောင်းတော်က ကောင်းကင်သို့ မြောက်တင်လိုက်သော ဝတ်လဲတော်တို့ကို ယူဆောင်၍ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာပြည်၌ စေတီတစ်ဆူ တည်လိုက်လေ၏။ တည်ထားပုံမှာ ဝတ်လဲတော်တို့ကို ဌာပနာထည့်သွင်း၍ ရတနာအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် စီခြယ်ထားသော စေတီ တည်ထားလိုက်လေ၏။ ဝတ်လဲတော်တို့ကို ဌာပနာထည့်သွင်း၍ တည်ထားသော စေတီဖြစ်သောကြောင့် ဒုဿစေတီဟု ခေါ်ကြရပေသည်။ ဉာဏ်တော်အမြင့် ပမာဏမှာ ၁၂-ယူဇနာ မြင့်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ■ ဒုဿမည်ရှိ၊ စေတီ၏၊ တည်ဘိကနိဋ္ဌာ၊
ဉာဏ်တော်ပမာ၊ ဆယ့်နှစ်လ၊ မှန်စွာမြင့်ပေသည်။

လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်းအကျိုး

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အခွင့်အခါရသောအခါ တန်ခိုးကြီးသော စေတီတော်များသို့ သွားရောက်၍ ဖူးမြင်ကြပေသည်။ လှူဒါန်းပူဇော်ကြပေသည်။ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းလည်း မိမိတို့အိမ်မှာ ကိုးကွယ်ထားသော ဆင်းတုတော်များကို ဖူးမြင်ကြရပေသည်။ လှူဒါန်းပူဇော်ကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ လှူဒါန်းပူဇော်ကြရသောအခါမှာ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားကို လှူဒါန်းပူဇော်ကြရသကဲ့သို့ မိမိတို့၏စိတ်ကို ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေ၍ လှူဒါန်းပူဇော်ကြရပေသည်။

ဤကဲ့သို့ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားကို လှူဒါန်းပူဇော်ရသကဲ့သို့ မိမိတို့၏စိတ်ကို ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေလျက် လှူဒါန်းပူဇော်လို ရခဲ့သည်ရှိသော် သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားကို လှူဒါန်းပူဇော်ရသကဲ့သို့ပင် ကြီးမြတ်သည့် ကောင်းမှုကုသိုလ်အကျိုးများ ရရှိနိုင်ကြပေသည်ဟု ရဟန္တာ အရှင်သာဂရမထေရ် မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်ကို ယုံကြည်စွာ လှူဒါန်းပူဇော်ပြီးသောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရပေသည်။

စေတီအမျိုးမျိုးကိုးကွယ်ရာမှာ သိကောင်းစရာ ၂၇

ဤကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်လာသောအခါ ဝိပဿနာ ယောဂီများအတွက် ဝိပဿနာရှုကွက် တစ်ခုပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဝမ်းသာ မှုများ သိပ်ထင်ရှားလာသောအခါ သင့်တော်ရာမှာ ထိုင်၍ ဝမ်းသာတယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်နေကြသော ယောဂီများ က ဝမ်းသာတယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ဝမ်းသာနေ တာက တခြား၊ ထိုင်နေသည့် ရုပ်ကိုယ်ကြီးက တခြားဟု ကွဲပြား၍ သိ လာကြပေသည်။ ဝမ်းသာနေတာက အာရုံကို သိတတ်သည့် နာမ်တရား ဖြစ်သည်။ ထိုင်နေသည့် ရုပ်ကိုယ်ကြီးက အာရုံကို မသိတတ်သည့် ရုပ် တရားဖြစ်သည်ဟု နာမ်နှင့်ရုပ် ကွဲပြား၍ သိလာကြပေသည်။

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်သို့ ရောက်နေကြသော ယောဂီများက ဝမ်း သာတယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ဝမ်းသာနေတာက ရှေ့က ပေါ်ပေါ်ပေးနေလို့ မှတ်သိစိတ်က နောက်က လိုက်၍လိုက်၍ ရှုမှတ်နေရပေသည်။ ဝမ်းသာနေတာက အကြောင်းတရားဖြစ်သည်၊ မှတ် သိစိတ်က အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိမ်းဆည်း ၍ သိလာကြပေသည်။

သမ္မသနဉာဏ်သို့ ရောက်နေကြသော ယောဂီများက ဝမ်းသာ တယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ဝမ်းသာနေခြင်းများသည် ပို၍ပို၍ ဝမ်းသာနေတာ၊ ပြန်၍ပြန်၍ လျော့လျော့လာသည်များကို တွေ့ သိလာကြပေသည်။ ဝမ်းသာနေသည်မှာလည်း မမြဲပါလား၊ ပို၍ပို၍လည်း ဝမ်းသာသည်၊ ပြန်၍ပြန်၍လည်း လျော့နေပေသည်၊ မမြဲခြင်း အနိစ္စပါ လားဟု အနိစ္စကို သုံးသပ်၍ သိလာတတ်ကြပေသည်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ ရောက်နေကြသော ယောဂီများက ဝမ်းသာ တယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ဝမ်းသာနေခြင်းများသည် ပေါ်လာပြီး ပျောက်ပျောက်သွားသည်များကို တွေ့သိလာကြပေသည်။

ပေါ်တာက ဖြစ်ခြင်း၊ ပျောက်ပျောက်သွားတာက ပျက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။
ဝမ်းသာခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး အလျင်အမြန် ပျောက်သွားတာကို တွေ့
ရတော့ ဝမ်းသာခြင်းများလည်း မမြဲခြင်း အနိစ္စဟု သိလာကြပေသည်။

ဖြစ်တာ ပျက်တာများက လျင်မြန်လွန်းသဖြင့် နှိပ်စက်နေသကဲ့
သို့ဖြစ်၍ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခပါလားဟု သိလာကြပေသည်။ ထိုဆင်းရဲခြင်း
ဒုက္ခများကို မည်ကဲ့သို့မှ ကာကွယ်လို့မရ၊ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်
နှိပ်စက်နေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကိုယ်အစိုးမရသည့် အနတ္တပါလားဟု သိ
လာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဉာဏ်အမြင်များ ပိုင်နိုင်
သောအခါ ဉာဏ်စဉ်များ အဆင့်ဆင့်တက်၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ စံဝင်သွား
နိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ စေတီယဒါန၊ ကျိုးများစွာ၊ လှူလှပူးလေပြီ။
ယခုတစ်ခါ၊ လှူရတာ၊ လွန်စွာဝမ်းသာသည်။
ဝမ်းသာခိုက်မှာ၊ ဖြစ်ပျက်သာ၊ စူကာသီရမည်။
ဖြစ်ပျက်သိက၊ အနိစ္စ၊ ဒိဋ္ဌသိနိုင်သည်။
အနိစ္စမြင်တော့၊ ဒုက္ခထင်သည်၊
ဒုက္ခထင်တော့၊ အနတ္တမြင်သည်၊
အနတ္တမြင်၊ နိဗ္ဗာန်ခွင်၊ ပြေးဝင်ဆိုက်ရောက်သည်။
(စည်)

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာနရာဇေတီ

သင့်လျော်သောအခါ တရားဆွေးနွေးတာ မင်္ဂလာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သင့်လျော်သောအခါ တရားဆွေးနွေးကြရမည်ဟု မင်္ဂလသုတ္တန်၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သောကြောင့် တရားဆွေးနွေးကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ တရားဆွေးနွေးကြရာတွင် သင့်လျော်သောအခါမှာ သင့်လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တရားဆွေးနွေးကြရပေသည်။ မသင့်လျော်သောအခါမှာ မသင့်လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တရားဆွေးနွေးခဲ့သော် ကုသိုလ်တရားများ မတိုးပွားပါဘဲ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားလာတတ်ကြပေသည်။

သင့်လျော်သောအခါဟူသည် အလုပ်အကိုင်များ အားလပ်သောအခါ၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာဟူသော ကုသိုလ်တရားများကို လိုလားကြသောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တွေ့ဆုံရသည့်အခါတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ သင့်လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် မိမိတို့နှင့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် တူညီကြသောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် မိမိတို့ထက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

မိမိတို့လောက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် မပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် တရားဆွေးနွေးရသောအခါ မိမိတို့အတွက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာများ မတိုးတက်လာနိုင်ကြပေ။ မိမိတို့လောက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာများ မပြည့်စုံသေးသောပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်ကို ငဲ့ကွက်၍သာ ဆွေးနွေးပေးရပေသည်။

၃၀

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ခုဒ္ဒကပါဠိအဋ္ဌကထာ၌ သုတ္တန်ကိုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ချင်း၊
ဝိနည်းကိုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ချင်း၊ အဘိဓမ္မာကိုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ချင်း၊
ဇာတ်ကိုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ချင်း တူသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ အချင်းချင်း တရား
ဆွေးနွေးရမည်ဟု ဖွင့်ပြထားပါသည်။

(ခုဒ္ဒကပါဠိ-ဋ္ဌ-၁၂၇)

တရားဆွေးနွေးပုံ ၅-မျိုးကို အင်္ဂုတ္တိုရ်၌ မြတ်စွာဘုရား ဟော
ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

(အံ-၂/၇၁)

- ၁။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သီလနှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သီလ
နှင့်ပြည့်စုံဖို့ရာ မေးလာသည့် မေးခွန်းကိုလည်း ဖြေပေးရ
မည်၊ ဆွေးနွေးရမည်။
- ၂။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သမာဓိနှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်
သမာဓိနှင့်ပြည့်စုံဖို့ရာ မေးလာသည့် မေးခွန်းကိုလည်း ဖြေ
ပေးရမည်၊ ဆွေးနွေးရမည်။
- ၃။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပညာနှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာ
နှင့်ပြည့်စုံဖို့ရာ မေးလာသည့် မေးခွန်းကိုလည်း ဖြေပေးရ
မည်၊ ဆွေးနွေးရမည်။
- ၄။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ဝိမုတ္တိဟုခေါ်သည့် ဖိုလ်တရားနှင့်ပြည့်
စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိမုတ္တိဟုခေါ်သည့် ဖိုလ်တရားနှင့်ပြည့်စုံ
ဖို့ရာ မေးလာသည့် မေးခွန်းကိုလည်း ဖြေပေးရမည်၊ ဆွေး
နွေးရမည်။
- ၅။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဟုခေါ်သည့် ပစ္စ
ဝေက္ခဏဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိမုတ္တိဉာဏ
ဒဿနဟုခေါ်သည့် ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံဖို့ရာ မေး
လာသည့် မေးခွန်းကိုလည်း ဖြေပေးရမည်၊ ဆွေးနွေးရမည်
ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

သင့်လျော်သောအခါ တရားဆွေးနွေးတာ မင်္ဂလာ ၃၁

တရားဆွေးနွေးတာ ဘာဝနာ

တရားဆွေးနွေးခြင်းဟူသည် မိမိတို့နှင့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် တူကြသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အတူတကွ၊ မိမိတို့ထက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် ပြည့်စုံကြသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အတူတကွ အမှားနှင့်အမှန်ကို တင်ပြပြောဆိုကြခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ရှေးဦးစွာ တစ်ဦးဦးက တင်ပြပြောဆိုသော တရားသဘောများကို အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များက နာကြားကြရပေသည်။ နာကြားပြီးသောအခါ ဟုတ်မှန်ရင်လည်း ဟုတ်မှန်သည့်အကြောင်း၊ မဟုတ်မမှန်ခဲ့သော် မဟုတ်မမှန်သည့်အကြောင်းများကို တင်ပြကာ ဆွေးနွေးကြခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ တရားဆွေးနွေးကြရာတွင် ရှေးဦးစွာ တစ်ဦးဦးက တရားသဘောများကို တင်ပြပြောဆိုခြင်းသည် တရားဟောခြင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။ အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များက နားထောင်ခြင်း၊ နာကြားနေကြခြင်းများသည် တရားနာခြင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။ တရားဟောခြင်းသည်လည်း ဘာဝနာကုသိုလ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ တရားနာခြင်းသည်လည်း ဘာဝနာကုသိုလ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် တရားဆွေးနွေးကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ဘာဝနာကုသိုလ် ရရှိနေကြပေသည်။

တရားဟောခြင်း၊ တရားနာခြင်းတို့ဖြင့် တရားဆွေးနွေးကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိဇနကမ္မဟုဆိုအပ်သော အယူဖြောင့် အယူမှန်၊ အယူကောင်း အယူမှန်များကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။ အယူဖြောင့် အယူမှန်ဟူသော ဒိဋ္ဌိဇနကမ္မသည်လည်း ဘာဝနာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် တရားဆွေးနွေးခြင်းသည် ဘာဝနာကုသိုလ် ရရှိနိုင်၍ မင်္ဂလာဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ နာ၊ဟော၊ဖြောင့်စွာ၊ ဘာဝနာ၊ သွင်းကာယူရသည်။
ဆွေးနွေးခြင်းဟာ၊ ဘာဝနာ၊ ဖြစ်တာမင်္ဂလာ။

ဆွေးနွေးပေးတာ ဉာဏ်တက်ဖို့ရာ

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝိပဿနာ ဉာဏ်များ တိုးတက်နိုင်စေရန်အတွက် ထောက်ပံ့ချီးမြှောက်ခြင်းတရား ၅-ပါးကို အနုဂ္ဂဟိတသုတ္တန်၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

- ၁။ သီလကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းခြင်းဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း၊
- ၂။ သုတ = အကြားအမြင် ဗဟုသုတဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း၊
- ၃။ သာကတ္ထာ = တရားဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း၊
- ၄။ သမထဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း၊
- ၅။ ဝိပဿနာဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်းဟူ၍ ၅-ပါး ဟောကြားတော်မူ ခဲ့ပါသည်။

ထို ၅-ပါးတို့တွင် သာကတ္ထာ = တရားဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာများက သစ်ပင်ငယ်လေးများကို ပေါင်းသင်ပေးသကဲ့သို့ ဝိပဿနာရှုမှတ်ရာ၌ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အနှောင့်အယှက်များကို ရှင်းလင်းပေးသောအားဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်းဟု ဖွင့်ပြပါသည်။

စိုက်ပျိုးထားသော သစ်ပင်ငယ်လေးများ၏ အမြစ်အရင်းတွင် သစ်ပင်ငယ်လေးများ မတိုးတက်နိုင်ရအောင် ရှုပ်ထွေးနေသော မြက်ပင်များ၊ ချုံနွယ်များကို ရှင်းလင်းပေါင်းသင်ပေးမှသာ ထိုသစ်ပင်ငယ်လေးများ ရှင်သန်တိုးတက် ကြီးထွားသွားနိုင်ကြပေသည်။ ထို့အတူ သစ်ပင်ငယ်လေးများနှင့်တူသော နနယ်နေသေးသည့် ဝိပဿနာဉာဏ်များ၏ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်သည့် မမှန်ကန်သော ရှုမှတ်ပုံ၊ ရှုမှတ်နည်းများကို တရားဆွေးနွေးခြင်းဟူသော ရှင်းလင်းပယ်ဖျောက်ပေးခြင်းဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်များ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်သွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရားထူးများကို ရရှိသွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

သင့်လျော်သောအခါ တရားဆွေးနွေးတာ မင်္ဂလာ ၃၃

တရားစစ်ပေးခြင်းဟာ ဆွေးနွေးတာ ဖြစ်ပေသည်

ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆရာတော်များက ယောဂီများကို တရားစစ်ပေးတာ တရားဆွေးနွေးပေးခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ယောဂီများကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ တော်များက စစ်ဆေးပေးသောအခါ အမှတ် ၃-မျိုးကို စစ်ဆေးပေးကြရ ပါသည်။

၁။ ထိုင်၍ရှုမှတ်သည်ကိုလည်း စစ်ဆေးပေးကြရပါသည်။

၂။ စင်္ကြံအမှတ်ကိုလည်း စစ်ဆေးပေးကြရပါသည်။

၃။ အထွေထွေအမှတ်ကိုလည်း စစ်ဆေးပေးကြရပါသည်။

အကျယ်သိပ္ပံ

၁။ “ထိုင်၍ရှုမှတ်သည့်အခါ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်ပါ သလား၊ ဝင်လေ၊ ထွက်လေဟု ရှုမှတ်ပါသလား၊ ၁-နာရီမှာ ဘယ်နှခါ ပြင်ထိုင်ရပါသလဲ” စသည်ဖြင့် စစ်ဆေးပေးရပါသည်။

၂။ “စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်သည့်အခါ တစ်လှမ်းမှာ ၁-မှတ်၊ တစ် လှမ်းမှာ ၂-မှတ်၊ တစ်လှမ်းမှာ ၃-မှတ်၊ တစ်လှမ်းမှာ ၆-မှတ်တို့ တွင် ဘယ်အမှတ်ဖြင့် ရှုမှတ်ပါသလဲ” စသည်ဖြင့် စစ်ဆေးပေးရ ပါသည်။

၃။ “အထွေထွေရှုမှတ်သောအခါ သွားတာ၊ ရပ်တာ၊ ထိုင်တာ၊ လျောင်းတာတို့၌ ရှုမှတ်လို့ ရပါသလား၊ ကွေးတာ၊ ဆန့်တာ၊ စသည်များကို ရှုမှတ်လို့ ရပါသလား” စသည်ဖြင့် စစ်ဆေးပေးရ ပါသည်။

ယောဂီများက ပြန်ဖြေကြသောအခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက ယောဂီများ၏ ရှုမှတ်ပုံ၊ ရှုမှတ်နည်းများ မှန်ကန်နေပါက “ယောဂီရှုမှတ် တာ မှန်ပေသည်၊ ဤအတိုင်းပင် ဆက်လက်၍ ရှုမှတ်ရမည်”ဟု

ညွှန်ကြားပေးရပါသည်။ ယောဂီ၏ ရှုမှတ်ပုံ၊ ရှုမှတ်နည်း မမှန်ကန်ပါက “ဤကဲ့သို့ မရှုမှတ်ရပေ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်ရပေသည်”ဟု မှန်ကန်သည့် ရှုမှတ်ပုံ၊ ရှုမှတ်နည်းကို သင်ကြားပေးရပါသည်။

တားမြစ်ရပုံ

ဥပမာ - အချို့အချို့သော ယောဂီများ ဝိပဿနာတရား အား ထုတ်ကြရာ၌ ဝင်လေက ဖြစ်သည်၊ ထွက်လေက ပျက်သည်၊ ဖောင်းတာက ဖြစ်သည်၊ ပိန်တာက ပျက်သည်ဟု ရှုမှတ်ပုံ၊ ရှုမှတ်နည်း မှားယွင်းနေတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ မှားယွင်းနေခြင်းများကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက တရားစစ်သောအခါ ပြုပြင်ပေးကြရပေသည်။ “ဝင်လေထဲမှာလည်း ဖြစ်မှုနှင့်ပျက်မှု ၂-မျိုးလုံး ရှိပေသည်၊ ထွက်လေထဲမှာလည်း ဖြစ်မှုနှင့်ပျက်မှု ၂-မျိုးလုံး ရှိပေသည်။ ဖောင်းတဲ့အထဲမှာလည်း ဖြစ်မှုနှင့်ပျက်မှု ၂-မျိုးလုံး ရှိပေသည်၊ ပိန်တဲ့အထဲမှာလည်း ဖြစ်မှုနှင့်ပျက်မှု ၂-မျိုးလုံး ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝင်လေက ဖြစ်၊ ထွက်လေက ပျက်၊ ဖောင်းတာက ဖြစ်၊ ပိန်တာက ပျက်ဟု ရှုမှတ်ခြင်းကို မပြုကြရပေ”ဟု တားမြစ်ပေးကြရပေသည်။

သင်ကြားပေးရပုံ

ဝင်လေအဆင့်ဆင့်၊ ထွက်လေအဆင့်ဆင့်၊ ဖောင်းတာအဆင့်ဆင့်၊ ပိန်တာအဆင့်ဆင့်တို့ ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျက်ပျက်သွားသည်ကိုသာ သိအောင်ရှုမှတ်ကြရမည်”ဟု မှန်ကန်သော ရှုမှတ်ပုံ၊ ရှုမှတ်နည်းများကို သင်ကြားပေးကြရပါသည်။

ဤကဲ့သို့ မမှန်ကန်သည့် ရှုမှတ်ပုံ၊ ရှုမှတ်နည်းများကို တားမြစ်၍ မှန်ကန်သည့် ရှုမှတ်ပုံ၊ ရှုမှတ်နည်းများကို သင်ကြားပေးခြင်းသည် တရားဆွေးနွေးခြင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။ သစ်ပင်ငယ်လေးများကို

သင့်လျော်သောအခါ တရားဆွေးနွေးတာ မင်္ဂလာ ၃၅

ပေါင်းသင်ပေးသကဲ့သို့ ဝိပဿနာဉာဏ်များ တိုးတက်သွားနိုင်ကြပေသည်။ တရားထူးတရားမြတ်များ ရသွားနိုင်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် တရားစစ်ပေးခြင်းဖြင့် တရားဆွေးနွေးခြင်းသည် မင်္ဂလာဖြစ်ပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဝိသုဒ္ဓိရာဇဝန်

အနုသယ ၃-ဖြာ ပယ်မှသာ တရားရနိုင်ပါ

ယခုခေတ်အခါ ဝိပဿနာတရား ထွန်းကားလာသော ခေတ်အခါ ဖြစ်ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အနည်းဆုံး တစ်မဂ်၊ တစ်ဖိုလ် ရသည်အထိ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်မည်ဟု ရည်ရွယ်ချက်ထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ များကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ရည်ရွယ်ချက်ထား၍ အားထုတ် ကြရာတွင် မဂ်ဖိုလ်တရားများ၏ အတားအဆီးဖြစ်သည့် ဝေဒနာ ၃-ပါး၌ အနုသယ ၃-ပါး ဝင်ရောက်၍ ကိန်းလာတတ်ကြပေသည်။ ယင်းအနုသယ ၃-ပါးကို ပယ်နိုင်မှသာ မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော တရားထူးတရားမြတ်များ ကို ရရှိသွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အနုသယ ၃-ပါး ပယ် ပုံကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

- ၁။ ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ပဋိဃာနုသယ = ဒေါသကိန်းလာပေသည်။
- ၂။ သုခဝေဒနာ၌ ရာဂါနုသယ = လောဘကိန်းလာပေသည်။
- ၃။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ၌ အဝိဇ္ဇာနုသယ = မောဟကိန်းလာပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ကိန်းလာသော အနုသယ ၃-ပါးကို ပယ်နိုင်မှသာ မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော တရားထူးတရားမြတ်များကို ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

အကျယ်သိပ္ပယ်

၁။ ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ပဋိယာနုသယ = ဒေါသကိန်းလာသည်ဟုဆိုရာ၌ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ကြ၍ ၃-နိပါတ် သမ္မသနဉာဏ်သို့ ရောက်လာသောအခါ တရားထိုင်၍ ရှုမှတ်ရာတွင် နာတာ၊ ကျင်တာ၊ ကိုက်ခဲတာ၊ ယားတာစသော ဒုက္ခဝေဒနာများ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ထိုဒုက္ခဝေဒနာများကြောင့် စိတ်နှလုံးမသာယာမှုများ အဖန်ဖန် ဖြစ်ကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ စိတ်နှလုံးမသာယာမှုများ အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်းကို ပဋိယာနုသယ = ဒေါသကိန်းတယ်ဟု ဆိုရပေသည်။ ထိုပဋိယာနုသယ = ဒေါသကို မပယ်နိုင်ပါက မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော စာရေးထူးတရားမြတ်များကို မရရှိနိုင်ကြသေးပေ။ ပယ်နိုင်မှသာ ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ပဋိယာနုသယ = ဒေါသကို ပယ်ဖို့ရာမှာ ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ကိန်းလာသော ပဋိယာနုသယ = ဒေါသကို ဆူးပြောင့်ကို ပယ်နုတ်လိုက်သကဲ့သို့ ဒုက္ခဝေဒနာကို လွှမ်းမိုးသွားအောင် ရှုမှတ်ကြရမည် ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဒုက္ခပေါ်လျှင်၊ ငြောင့်တံကျင်၊ အမှန်ပင်ရှုရမည်။

တရားရှုမှတ်၍ ဒုက္ခဝေဒနာ ပြင်းထန်စွာ ပေါ်လာသောအခါ ရှေးဦးစွာ သည်းခံမည်ဟု နှလုံးသွင်းလိုက်ရပါသည်။ “သည်းခံမှ နိဗ္ဗာန်ရ”ဟု ဆိုသည်မှာ တရားရှုမှတ်ရာတွင် အသုံးအကျဆုံးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဒုက္ခဝေဒနာသည် သူ့သဘောအတိုင်းသူ နာမည်ပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု စိတ်ကိုလည်း အေးအေးထားရပါသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း အနည်းငယ်လျှော့၊ စိတ်ကိုလည်း အနည်းငယ်လျှော့ပြီး ဒုက္ခဝေဒနာပေါ်မှာ မှတ်သိစိတ်တည့်တည့်ချကြည့်လိုက်ရပါသည်။

ဤဒုက္ခဝေဒနာ နာနေသည်မှာ အသားပေါ် အရေပေါ်လောက်ပင် နာသည်။ အကြောထိအောင် နာသည်။ အရိုးထိအောင် နာသည်။ ရိုးတွင်း ခြင်ဆီထိအောင် နာသည် စသည်ဖြင့် နာနေပုံ အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို သိအောင် စိတ်ဖြင့် စူးစိုက်ကြည့်ရပါသည်။ နာနေပုံ ပမာဏကို သိပြီးမှ နာတယ်၊ နာတယ်၊ ကျင်တယ်၊ ကျင်တယ်၊ ကိုက်တယ်၊ ကိုက်တယ် စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားပိုင်းခြား၍ ရှုမှတ်ကြရပါသည်။

၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ပိုနာ၊ ပိုကျင်၊ ပိုကိုက် တာများကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဆင့်ကာဆင့်ကာ ရှုမှတ်လိုက်သော အခါ ဝေဒနာလည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြန်၍ပြန်၍ လျော့လာ၊ သက်သာလာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပိုပိုနာပြီး ပြန်ပြန်လျော့လာခြင်း ကို သိခြင်းသည် ဝေဒနာ၏ သဘောကို သိခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက် ထက်သန်လာသောအခါ နာတယ်၊ နာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် တစ်ချက်မှတ် တစ်ချက်ပိုနာတာများကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ အထွတ် အထိပ်သို့ရောက်အောင် နာပြီးသောအခါ အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြန် လျော့လာတတ်ပါသည်။ လျော့လာသည့်အခါမှာလည်း တစ်ချက်မှတ်လျှင် တစ်ချက်သက်သာသွားတာ၊ တခြားနေရာများသို့ ရွေ့ရွေ့သွားတာများကို သိလာတတ်ကြပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက် ထက်သန်လာသောအခါ နာတယ်၊ နာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် နာနေ သည့် ဒုက္ခဝေဒနာများ ပေါ်လာပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့သိ လာကြပေသည်။ ပေါ်တာက ဖြစ်၊ ပျောက်ပျောက်သွားတာက ပျက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ နာတာက အဓိကမဟုတ်တော့ပါဘဲ ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာများ ကို သိအောင် ရှုမှတ်နေရသောကြောင့် နာနေသည့် ဒုက္ခဝေဒနာကို မှတ် သိစိတ်က လွှမ်းမိုးသွားပြီး ဖြစ်ပေသည်။

အနုသယ ၃-ဖြာ ပယ်မှသာ တရားရနိုင်ပါ

၃၉

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ် တစ်ဆင့်ရင့်ကျက် ထက်သန်၍ ဘင်္ဂဉာဏ်သို့ ရောက်လာသောအခါ နာတယ်ဟု ရှုမှတ် လိုက်လျှင် နာနေသည့် ဒုက္ခဝေဒနာများ ရိပ်ခနဲ ရိပ်ခနဲ ကုန်ပျက်ကုန် ပျက်သွားတာကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာမှာ ကိန်းနေသည့် ပဋိယာနုသယ = ဒေါသကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွားပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွားသောကြောင့် တရားတွေ ရှေ့သို့ ထူးထူးခြားခြား တိုးတက်သွားနိုင်ကြပေသည်။ တရားထူးတရားမြတ်များ လည်း ရရှိသွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဒုက္ခကိန်းလာ၊ ဒေါသသာ၊ မှန်စွာပယ်ရမည်။

၂။ သုခဝေဒနာ၌ ရာဂါနုသယ = လောဘကိန်းသည်ဟုဆိုရာ၌ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ ၄-နံပါတ် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အနု ပိုင်းရောက်လာသောအခါ လူ့ဘဝမှာ တစ်ခါမျှ မခံစားခဲ့ဖူးသည့် ချမ်းသာသုခဝေဒနာကို ခံစားကြရပေသည်။ လူ့သာမန်မဆိုထား နဲ့ နတ်သာမန်တို့ပင် မတွေ့သိ၊ မခံစားနိုင်သော ဝိပဿနာပီတိ သုခချမ်းသာ = သုခဝေဒနာကို တွေ့သိခံစားကြရပေသည်။

ထိုသုခဝေဒနာ၌ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် နှစ်သက်သာယာနေ တတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် နှစ်သက်သာယာနေ ခြင်းကို သုခဝေဒနာ၌ ရာဂါနုသယ = လောဘကိန်းသည်ဟု ဆိုရပါသည်။ ထိုရာဂါနုသယ = လောဘကို ပယ်နိုင်မှသာ မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော တရားထူးတရားမြတ်များကို ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

သုခဝေဒနာမှာ ကိန်းလာသည့် ရာဂါနုသယ = လောဘကို ပယ်ဖို့ရာမှာ မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ ပေါ်လာသည့် သုခဝေဒနာကို ဒုက္ခလို့ထင် အောင် ရှုမှတ်နိုင်ရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သုခပေါ်လျှင်၊ ဒုက္ခထင်၊ အမှန်ပင်ရှုရမည်။

ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ပွားများ၍ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အရင့်ပိုင်း သို့ရောက်လာကြသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ ချမ်းသာသည့် သုခဝေဒနာများ ပေါ်လာသောအခါ ကိုယ်ချမ်းသာမှုက ထင်ရှားလျှင် ကိုယ်ချမ်းသာမှုကိုပင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ စိတ်ချမ်းသာမှု က ထင်ရှားလျှင် စိတ်ချမ်းသာမှုကိုပင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

ထိုချမ်းသာမှုများကို စူးစိုက်၍ ချမ်းသာတယ်၊ ချမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ သုခဝေဒနာများ ပေါ်လာပြီးလျှင် အလျင်အမြန် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့သိလာကြပေသည်။ ပေါ်တာက ဖြစ်၊ ပျောက်ပျောက်သွားတာက ပျက် ဖြစ်ပေသည်။ ဉာဏ်ထက်သန်တာနှင့် အမျှ ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာများက မြန်လွန်းလှသဖြင့် နိပ်စက်နေသကဲ့သို့ဖြစ် ၍ ဆင်းရဲပါလား၊ ဒုက္ခပါလားဟု ထင်မြင်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဒုက္ခ ပါလားဟု ထင်မြင်လာသောအခါ သုခဝေဒနာ၌ ကိန်းနေသော ရာဂါန သယ - လောဘကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွားပေသည်။ တရားတွေ ရှေ့သို့ ထူးထူးခြားခြား တိုးတက်သွားနိုင်ကြပေသည်။ တရားထူးတရားမြတ် များ ရရှိသွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သုခကိန်းလာ၊ လောဘသာ၊ မှန်စွာပယ်ရမည်။

၃။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ၌ ကိန်းလာသော အဝိဇ္ဇာနုသယ = မောဟကို ပယ်ရမည်ဟုဆိုရာ၌ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ ၁၁-နံပါတ် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့ ရောက်လာသောအခါ ကြောင့်ကြစိုက်မှု အထူးမပြုရတော့ပါဘဲ မှတ်စရာအာရုံနှင့် မှတ်သိစိတ်တို့ အလိုလို မှတ်နေသကဲ့သို့ လွယ်ကူစွာ ရှုမှတ်နေရသောကြောင့် ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ ဖြစ်လာပေသည်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာတို့ မမြင်တော့ပါဘဲ တွေ့ဝေသည့် မောဟဝင်သွားပေသည်။ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ၌ အဝိဇ္ဇာနုသယ = မောဟကိန်းလာသည်ဟု ဆိုရပေ သည်။ ထိုအဝိဇ္ဇာနုသယ = မောဟကို ပယ်နိုင်မှသာ မိမိတို့

အနုသယ ၃-ဖြာ ပယ်မှသာ တရားရနိုင်ပါ ၄၁

အလိုရှိအပ်သော တရားထူးတရားမြတ်များကို ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဥပေက္ခာဝေဒနာမှာ ကိန်းလာသည့် အဝိဇ္ဇာနုသယ = မောဟကို ပယ်ဖို့ရာမှာ မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ ပေါ်လာသော ဥပေက္ခာဝေဒနာကို အနိစ္စဟုထင်အောင် ရှုမှတ်နိုင်ရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဥပေက်ပေါ်လျှင်၊ မြဲမထင်၊ အမှန်ပင်ရှုရမည်။

ဥပေက္ခာဝေဒနာသည် ကျောက်ဖျာပေါ်က သမင်ခြေရာကဲ့သို့ မထင်ရှားသော ဝေဒနာဖြစ်သည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများ ဖွင့်ပြခဲ့ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါက သမာဓိဉာဏ်များ အားကောင်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များမှသာ ရှုမှတ်နိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ယခုခေတ် ဝိပဿနာယောဂီများ ရှုမှတ်လို့ ရနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရှုမြဲ ကိုယ်ကာယ၌ပင် အနိစ္စထင်အောင် ရှုကြရပေသည်။

ဝိပဿနာတရားရှုမှတ်၍ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့ ရောက်နေကြသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အပျက်ကိုမြင်သော ဘင်္ဂဉာဏ် အခြေခံရှိပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရိုရိုသေသေ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှုများ ကုန်ပျက်ကုန်ပျက်သွားသည်ကိုလည်း သိမြင်လာတတ်ကြပေသည်။ မှတ်သိစိတ်များ ကုန်ပျက်ကုန်ပျက်သည်ကိုလည်း သိမြင်လာတတ်ကြပေသည်။

ယင်းကဲ့သို့ သိမြင်သွားကြလျှင် ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှုများလည်း မမြဲခြင်း အနိစ္စ၊ မှတ်သိစိတ်များလည်း မမြဲခြင်း အနိစ္စဟု သိမြင်လာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သိမြင်လာသောအခါ ဥပေက္ခာဝေဒနာ၌ ကိန်းနေသော အဝိဇ္ဇာနုသယ = မောဟကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွား

၄၂

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ပေသည်။ တရားတွေ ထူးထူးခြားခြား တိုးတက်သွားနိုင်ကြပေသည်။
မဂ်ဖိုလ် တရားထူးတရားမြတ်များလည်း ရရှိသွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဥပေက်ကိန်းလာ၊ မောဟသာ၊ မှန်စွာပယ်ရမည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

အံ့ဖွယ် ၈-မြာ သာသနာ သိကောင်းစရာ

ယခုအခါတွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကြီးကို အမှန်ကိုလိုလားကြသော ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားတို့က ယုံကြည်အားကိုး လာကြပေသည်။ အထူးသဖြင့် သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးဖြင့် ပွားများအားထုတ် ရသည့် ဝိပဿနာတရားကို ယုံကြည်အားကိုးလာကြပေသည်။ မြတ်စွာ ဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကြီး၏ ဂုဏ်ထူးများကိုလည်း သိလို ကြပေသည်။ သာသနာတော်ကြီး၌ အံ့ဖွယ် ၈-ပါး ဂုဏ်ထူးများကို သိကြ ပါက ဆထက်တိုး၍ ယုံကြည်အားကိုးလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်ကြီး၏ အံ့ဖွယ် ၈-ပါး ဂုဏ်ထူးများကို ရေးသား ဖော်ပြပါမည်။

သာသနာတော်ကြီး၏ အံ့ဖွယ် ၈-ပါး ဂုဏ်ထူးများကို မဟာ သမုဒ္ဒရာ၏ အံ့ဖွယ် ၈-ပါး ဂုဏ်ထူးများဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ပြ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ အံ့ဖွယ်ရာ ဂုဏ် ၈-ပါး ဂုဏ်ထူးများ ရှိသကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ကြီး၌လည်း အံ့ဖွယ် ၈-ပါး ဂုဏ်ထူးများ ရှိနေပါပေသည်။

၁။ မဟာသမုဒ္ဒရာသည် တူးဖော်ထားသည့် အိုင်ကြီးများကဲ့သို့ ကမ်း စပ်မှစ၍ နက်ဝှမ်းသွားခြင်းမရှိပေ။ ကမ်းပါးစပ်တွင် ၁-လက်သစ်၊ ၂-လက်သစ်မှစ၍ ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်တိုင် အောင် အစဉ်အတိုင်း နက်ဝှမ်းသွားပေသည်။ ထိုအတူ မြတ်စွာ

ဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကြီးသည်လည်း စ၍အား ထုတ်သည်မှ ဖားများခုန်သွားသကဲ့သို့ သီလစသည် မဖြည့်ကျင့် ပါဘဲနဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သွားနိုင်မည်မဟုတ်။ အစဉ် အတိုင်း သီလမှ သမာဓိ၊ သမာဓိမှ ပညာတို့ကို အဆင့်ဆင့် ရင့်ကျက်အောင် ဖြည့်ကျင့်သွားမှသာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက် သွားနိုင်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အံ့ဖွယ် ၁-ပါး ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၂။ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ မြစ်ကြီး ၅-သွယ်၊ မြစ်ငယ် ၅၀၀-တို့မှ ရေများ စီးဝင်လာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မိုးများ အလွန်ရွာသွန်းခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း ရေအဟုန်များ များပြားလာ၍ မဟာသမုဒ္ဒ ရာ၏ ကမ်းပေါ်သို့ ရေများ လျှံတက်၍ ကျော်လွန်သွားခြင်းမရှိ ပေ။ မဟာသမုဒ္ဒရာသည် တည်တံ့သော သဘောရှိပေသည်။ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကြီး၌ သောတာပန်စသော အရိယာ ရဟန်းတော်၊ သံဃာတော်တို့ သည် အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း မြတ်စွာဘုရား ပညတ်တော်မူထားသည့် သိက္ခာပုဒ်တည်းဟူသော စည်းကမ်းကို မလွန်ကျူး မကျော်လွန်ကြပေ။ အသက်နှင့်လဲ၍ စောင့်ထိန်းကြ ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အံ့ဖွယ် ၁-ပါးပင် ဖြစ် ပေသည်။

၃။ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ ကျရောက်လာသည့် ဆင်သေပုပ်၊ မြင်းသေပုပ် စသည့် အပုပ်ကောင်ဟူသမျှကို မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ လှိုင်းတံပိုးတို့ က လက်ဖြင့် ဆယ်တင်လိုက်သကဲ့သို့ ကမ်းပါးပေါ်သို့ ပုတ်၍ ဆယ်တင်လိုက်ကြပေသည်။ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ တော်ကြီး၌လည်း ဆင်သေပုပ်၊ မြင်းသေပုပ် စသည်နှင့် တူသည့် အကျင့်သီလပျက်သူ ဒုဿီလရဟန်းများကို သီလစသော သိက္ခာ များနှင့် ပြည့်စုံကြသော သုဿီလရဟန်းတော်များက ကံကြီးကံငယ်

အံ့ဖွယ် ဂ-ဖြာ သာသနာ သိကောင်းစရာ

၄၅

အတူတကွ မပြုတော့ပါဘဲ ပယ်ပစ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အံ့ဖွယ် ၁-ပါးပင် ဖြစ်ပေသည်။

၄။ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ ဂင်္ဂါ၊ ယမုနာ၊ အစိရဝတီ၊ သရဘူ၊ မဟီဟူသော မြစ်ကြီး ၅-သွယ်တို့မှ စီးဝင်ကြသော ရေတို့သည် မဟာသမုဒ္ဒရာထဲသို့ ရောက်လာသောအခါ ဤရေသည်ကား ဂင်္ဂါမြစ်မှရေ၊ ဤရေသည်ကား ယမုနာမြစ်မှရေ၊ ဤရေသည်ကား အစိရဝတီမြစ်မှရေ စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ မရတော့ပေ။ အားလုံးသော ရေတို့သည် မဟာသမုဒ္ဒရာရေတို့ပင် ဖြစ်သွားကြရပေသည်။ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ကြီး၌ မင်းမျိုးမှ ဖြစ်လာသော ရဟန်း၊ ကုန်သည်မျိုးမှ ဖြစ်လာသောရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားမျိုးမှ ဖြစ်လာသောရဟန်း၊ ဆင်းရဲသားမျိုးမှ ဖြစ်လာသောရဟန်းဟူ၍ အမျိုးမျိုးပင် ရှိပါသော်လည်း သာသနာ့ဘောင်သို့ ရောက်လာသောအခါ အမျိုးအမည်တို့ကို ခွဲခြားခြင်း မပြုကြရတော့ပေ။ သကျပုတ္တသမဏ = ရဟန်းဟူသော အမည်တစ်မျိုးတည်းသာ ဖြစ်သွားကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အံ့ဖွယ် ၁-ပါးပင် ဖြစ်ပေသည်။

၅။ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ မြစ်ကြီး ၅-သွယ်၊ မြစ်ငယ် ၅၀၀-တို့မှ ရေများစီး၍ မဝင်သောအခါ၊ မိုးမရွာသောအခါတို့၌ သမုဒ္ဒရာရေတို့သည် လျော့နည်းသွားသည်ဟူ၍ မရှိပေ။ မြစ်ကြီး ၅-သွယ်၊ မြစ်ငယ် ၅၀၀-တို့မှ ရေများ စီးဝင်သောအခါ၊ မိုးများရွာသွန်းသောအခါတို့၌လည်း သမုဒ္ဒရာရေများ တိုးတက်လာသည်ဟူ၍လည်း မရှိပေ။ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌လည်း နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အငြိမ်းဓာတ်သည် ယုတ်လျော့သွားသည်ဟူ၍လည်း မရှိကောင်းပေ။ ပြည့်လာသည်ဟူ၍လည်း မရှိကောင်းပေ။ ပကတိတည်မြဲတိုင်းသာ တည်ရှိနေပေသည်။

အကြင်အခါ ဘုရားမပွင့်သည့် မရေမတွက်နိုင်သော ကပ်ကန္တာ တို့၌ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ နိဗ္ဗာန်သို့ မဝင်ရောက်နိုင်၊ ထိုအခါ နိဗ္ဗာန် တည်းဟူသော အငြိမ်းဓာတ်သည် အချည်းအနီးဖြစ်၏။ ဘုရားပွင့်တော်မူ သောအခါများတွင် တစ်ခုသော အစည်းအဝေး၌ မရေမတွက်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့သည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားကြကုန်၏။ ထိုအခါ နိဗ္ဗာန် အငြိမ်းဓာတ် ပြည့်သွားလေသည်ဟူ၍ မရှိကောင်းပေ။ ပကတိ တည်မြဲ တိုင်းသာ တည်ရှိနေပေ၏။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အံ့ဖွယ် ၁-ပါး ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၆။ မဟာသမုဒ္ဓရာ၌ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ရာဖြစ်သည့် ပုလဲ၊ ပတ္တမြား စသော ရတနာတို့သည် ၁၀-မျိုးမက တည်ရှိပေသည်။ ထိုအတူ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး စသော တရားရတနာတို့ ရှိကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည် လည်း အံ့ဖွယ် ၁-ပါးပင် ဖြစ်ပေသည်။

၇။ မဟာသမုဒ္ဓရာ၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်အနက်ဆောင်သော ရေ တို့သည် အရသာအားဖြင့် ဆားငန်အရသာ တစ်မျိုးတည်းပင် ရှိ ပေသည်။ ထိုအတူ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော တရားတို့သည် ကိလေသာ တို့မှ လွတ်မြောက်၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သွားနိုင်သည့် ဝိမုတ္တိရသ တစ်ခုသာရှိပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အံ့ဖွယ် ၁-ပါးပင် ဖြစ်ပေသည်။

၈။ မဟာသမုဒ္ဓရာကြီးသည် တိမိ၊ တိမိင်္ဂလ၊ တိမိရပိင်္ဂလစသော အလွန်ကြီးမားသော ငါးကြီးများ၊ သတ္တဝါကြီးများ၏ နေရာဖြစ်ပေ သည်။ ထိုအတူ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ကြီးသည်လည်း သီလသိက္ခာ၊ သမာဓိသိက္ခာ၊ ပညာသိက္ခာကြီးမားကြသော သော တာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သီတင်းသုံး

အံ့ဖွယ် ဂ-ဖြာ သာသနာ သီကောင်းစရာ ၄၇

နေထိုင်ရာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အံ့ဖွယ်
ဒု-ပါးပင် ဖြစ်ပေသည်။

(အံ-၃/၃၉)

ဆောင်ပုဒ်။ ။ အစဉ်နက်ဝှမ်း၊ ကမ်းကိုမလွန်၊ ရွံဖွယ်ဆယ်ပစ်၊
တစ်မည်ဖြစ်ခြင်း၊ မယွင်းမတိုး၊ ဆယ်မျိုးရတနာ၊
ရသာဆားတူ၊ ကြီးသူနေရာ၊ အံ့ရှစ်ဖြာ။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်

အဓိကဖြစ်ပုံနှင့် ထူးခြားပုံမှာ သိကောင်းစရာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အခါအားလျော်စွာ ဒါနကိုလည်း ပြုကြရပေသည်။ သမထ၊ ဝိပဿနာတရားတို့ကိုလည်း ပွားများအားထုတ် ကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်အားထုတ်ကြရာ၌ သူ့အရာဌာနအား လျော်စွာ အဓိကဖြစ်ပုံနှင့် ထူးခြားပုံများကို သိထားမှသာ မိမိတို့အလိုရှိ အပ်သည့် ကြီးမားသောအကျိုးများကို ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

အဓိကဖြစ်ပုံ

- ၁။ ဒါနကုသိုလ်ပြုလုပ်သောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာက အဓိက ဖြစ်ပေသည်။
- ၂။ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်သောအခါ ဥပေက္ခာက အဓိက ဖြစ်ပေသည်။

အကျယ်သိပ္ပယ်

- ၁။ ဒါနကုသိုလ်ပြုလုပ်သောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာက အဓိကဖြစ် ပေသည်ဟုဆိုရာ၌ ဒါနကုသိုလ်ပြုလုပ်သောအခါ မလှူမီရှေ့အဖို့ ကလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင်၊ လှူနေဆဲခဏမှာ လည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင်၊ လှူပြီးသည့်နောက်ကာလ မှာလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်း၍ လှူဒါန်း ကြရပေသည်။

အဓိကဖြစ်ပုံနှင့် ထူးခြားပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၄၉

မလှူမီရှေ့အဖို့က ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်း၍ လှူဒါန်းရမည်ဟုဆိုရာ၌ မိမိတို့မှာ ဓမ္မိယလက္ခဏာ = တရားသဖြင့် ရှာဖွေ၍ ရရှိထားသည့် စင်ကြယ်သော လှူဖွယ်ပစ္စည်းများ လက်ထဲမှာ ရှိနေသည့် အခိုက်အတန့်ဖြစ်ပေသည်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသည့် စင်ကြယ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တွေ့ကြုံနေရသည့် အခိုက်အတန့်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါတရားများကလည်း ထက်သန်နေသည့် အခိုက်အတန့်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ “လှူရတော့မည်၊ လှူရတော့မည်”ဟု နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်၍ မလှူမီရှေ့အဖို့ကလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရပေသည်။

လှူနေဆဲခဏမှာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်း၍ လှူဒါန်းကြရမည်ဟုဆိုရာ၌ မိမိတို့ ရည်မှန်းခဲ့သည့်အတိုင်း ဓမ္မိယလက္ခဏာ = တရားသဖြင့် ရှာဖွေ၍ ရရှိသော စင်ကြယ်သည့် ပစ္စည်းဥစ္စာများကိုလည်း လှူဒါန်းရပေပြီ၊ စင်ကြယ်သည့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လှူဒါန်းရပေပြီ၊ စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါတရား ထက်သန်စွာဖြင့်လည်း လှူဒါန်းရပေပြီဟု နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်၍ လှူနေဆဲခဏ၌ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရပေသည်။

လှူပြီးသည့်နောက်ကာလမှာလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင် လှူဒါန်းကြရမည်ဟုဆိုရာ၌ လှူပြီးသည့်နောက်ကာလမှာ ပြန်သတိရတိုင်း မိမိတို့က အနှစ်သာရမဟုတ်တဲ့၊ ရန်သူမျိုးငါးပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံနေသည့် ပစ္စည်းဥစ္စာများထဲမှ အနှစ်သာရဖြစ်သည့် ဒါနကုသိုလ်ကို “ထုတ်ယူရပေပြီ၊ ထုတ်ယူရပေပြီ”ဟု နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်၍ လှူပြီးသည့်နောက်ကာလ၌ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရပေသည်။

ဒါနကုသိုလ် အနှစ်သာရသည် ယခုဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့် ဘဝတိုင်အောင်၊ ရဟန္တာဖြစ်သည့်ဘဝတိုင်အောင် ဖြစ်လေရာ ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်းတို့၌ အသက်ရှည်ခြင်းအကျိုး၊ အဆင်းလှခြင်းအကျိုး၊ ချမ်းသာများခြင်းအကျိုး၊ မိမိကို ကူညီမည့် အခြံအရံများခြင်းအကျိုး၊ အရာရာမှာ

၅၀

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

မိမိက အစိုးရခြင်းအကျိုးဟူသော ဤအကျိုး ၅-မျိုးကို ရရှိနိုင်ကြသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သက်ရှည်ဆင်းလှ၊ ချမ်းသာရ၍၊ များလှခြံရံ၊
စိုးရပြန်၊ ငါးတန်ဒါနအကျိုးတည်း။

ဤကဲ့သို့ မလှူမီရှေ့အဖို့၊ လှူနေဆဲခဏ၊ လှူပြီးသည့်နောက် ကာလတို့၌ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြင့် လှူဒါန်းရသော ဒါနကုသိုလ်သည် လှူဖွယ်ပစ္စည်းက နည်းသည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ မဟာပွလ = ကြီးသောအကျိုးရှိသည်ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာက အဓိကဖြစ်ပုံကို မြတ်စွာ ဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဒါနအရာ၊ ဝမ်းမြောက်တာ၊ မှန်စွာအဓိကဖြစ်ပေသည်။

၂။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သောအခါ ဥပေက္ခာက အဓိကဖြစ်သည် ဟုဆိုရာ၌ ကောင်းတာ ဆိုးတာ၊ ချမ်းသာတာ ဆင်းရဲတာ စသည် များကို လျစ်လျူရှု ဥပေက္ခာပြု၍ အားထုတ်မှသာ မိမိတို့ အလို ရှိအပ်သော ဉာဏ်ထူး၊ တရားထူးတရားမြတ်များကို ရရှိနိုင်ကြ မည် ဖြစ်ပေသည်။

ယောဂီများ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ကြသောအခါ တရားတွေ ကောင်းလာလိမ့်မည်ဟု မျှော်မှန်းချက်၊ တောင့်တချက်များ ပြုတတ်ကြ ပေသည်။ တရားတွေ မကောင်းတာများ၊ ဆိုးတာများ ဖြစ်လာလိမ့်မလား ဟု ကြောင့်ကြမှု ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ကောင်းတာကိုလည်း မတောင့်တမိအောင်၊ မကောင်းလာ ဆိုးလာမည်ကို မကြောင့်ကြမိအောင် လျစ်လျူရှုကာ ဥပေက္ခာပြုကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဥပေက္ခာပြုနိုင်မှသာ တရားတွေ တိုးတက်သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

အဓိကဖြစ်ပုံနှင့် ထူးခြားပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၅၁

ယောဂီများ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ကြသောအခါ ချမ်းသာ
တာနှင့်လည်း တွေ့ကြရပေသည်။ ဆင်းရဲတာနှင့်လည်း တွေ့ကြရပေသည်။
ချမ်းသာတာနှင့် တွေ့ရသည့်အခါ အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မဖြစ်သွား
အောင်လည်း လျစ်လျူရှုကာ ဥပေက္ခာပြုကြရပေသည်။ ဆင်းရဲတာနှင့်
တွေ့ရသည့်အခါ အလွန်စိတ်နှလုံး မသာမယာ မဖြစ်ရအောင်လည်း လျစ်
လျူရှုကာ ဥပေက္ခာပြုကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဥပေက္ခာပြုမှသာ တရား
တွေ တိုးတက်သွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာတရား
အားထုတ်သောအခါ လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာက အဓိကဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဝိပဿနာမှာ၊ ဥပေက္ခာ၊ မှန်စွာအဓိကဖြစ်ပေသည်။

ထူးခြားပုံ

သမထတရားနှင့် ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ပွားများကြရာ၌ ရှုမှတ်
ပုံများ ထူးခြားကြပေသည်။

၁။ သမထတရားတို့၏ အာရုံသည် ပညတ်အာရုံ ဖြစ်ပေသည်။
ရှုမှတ်သည့်အခါမှာလည်း မြဲသည့်ဘက်ကနေ၍ မြဲအောင်
ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

၂။ ဝိပဿနာတရား၏ အာရုံသည် ပရမတ်အာရုံ ဖြစ်ပေသည်။
ရှုမှတ်သည့်အခါမှာလည်း မမြဲသည့်ဘက်ကနေ၍ မမြဲသည်
ကို သိအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

အကျယ်သိပ္ပယ်

၁။ သမထတရားတို့၏ အာရုံသည် ပညတ်အာရုံဖြစ်သည်ဟုဆိုရာ၌
သမထကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ယထာဘူတသိတိ၊
အာပေါကသိတိ၊ စသည်တို့သည် ပညတ်အာရုံများ ဖြစ်ကြပေ
သည်။ မေတ္တာစသည့် ဗြဟ္မဝိဟာရတရား ၄-ပါး ပွားများကြသော
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာရုံသည်လည်း သတ္တဝါပညတ်အာရုံပင် ဖြစ်ကြ၏။

၅၂

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ရှုမှတ်သည့်အခါမှာလည်း မြဲသည့်ဘက်ကနေ၍ မြဲအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်ဟုဆိုရာ၌ သမထတရား ရှုမှတ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုပညတ်အာရုံများ မိမိတို့၏စိတ်၌ မြဲစွာ တည်နေရအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ ပညတ်အာရုံ၊ မြဲနေပုံ၊ ရှုတုံသမထမည်။

၂။ ဝိပဿနာတရား၏ အာရုံသည် ပရမတ်ဖြစ်ပေသည်ဟုဆိုရာ၌ ဝိပဿနာရှုမှတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာရုံသည် မာမူပျော့မှု = ပထဝီ၊ ဖွဲ့စည်းယိုစီးမှု = အာပေါ၊ ပူမှုအေးမှု = တေဇော၊ ထောက်ကန်မှု လှုပ်ရှားမှု = ဝါယောစသော ရုပ်ပရမတ်များနှင့် စိတ်၊ စေတသိက် နာမ်ပရမတ်တရားတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

ရှုမှတ်သည့်အခါမှာလည်း မမြဲသည့်ဘက်ကနေ၍ မမြဲသည်ကို သိအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်ဟုဆိုရာ၌ ဥပမာ - ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ် ဟု ရှုမှတ်သည့်အခါ ဖောင်းသည့် အမူအရာများသည် ပိန်တဲ့ဆီသို့ လိုက်မပါ၊ ဖောင်းဆုံးမှာ ကုန်ပျက်သွားပြီ။ ပိန်သည့် အမူအရာများသည် ဖောင်းတဲ့ဆီသို့ လိုက်မပါ၊ ပိန်ဆုံးမှာ ကုန်ပျက်သွားပြီ။ ဖောင်းတာလည်း မမြဲ၊ ပိန်တာလည်း မမြဲဟု မမြဲတဲ့ဘက်ကနေ၍ မမြဲတာကို သိအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ ပရမတ်အာရုံ၊ မမြဲပုံ၊ ရှုတုံဝိပဿမည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

၅-ဒွါရမှ ရှုမှတ်သည့်အခါ သိကောင်းစရာ

ယခုခေတ်အခါသည် ဝိပဿနာတရား ထွန်းကားလာသော ခေတ်အခါ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အချိန် ရသမျှ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်လျက်ရှိကြပေသည်။ ဝိပဿနာ တရားအားထုတ်ကြသောအခါ ၅-ဒွါရ၌ ကျရောက်လာသော အာရုံ ၅-ပါး ကို မနောဒွါရမှ စောင့်၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိများ ဖြစ်လာသော အခါ ဝိပဿနာဉာဏ်များ ဖြစ်လာကြပေသည်။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ပစ္စယပရိစ္စဟဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

၁။ မျက်စိအကြည် = စက္ခုဒွါရ၌ ရူပါရုံ = အဆင်း ကျရောက်လာ သောအခါ မြင်တယ်၊ မြင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ အခြေခံ သမာဓိဉာဏ်များ ဖြစ်လာသောအခါ မျက်စိမှ မြင်သိစိတ်များ ဖြစ်ဖြစ်လာကြသည်ကို သိလာကြပေသည်။ မျက်စိနှင့်မြင်သိစိတ် ၂-မျိုးရှိသည်ကို ကွဲပြား၍ သိလာကြပေသည်။ မျက်စိက အာရုံကို မသိတတ်သည့် စက္ခုပသာဒ ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ မြင်သိစိတ်က အာရုံကို သိတတ်သည့် နာမ်တရားဖြစ်သည်ဟု ကွဲပြားကာ ပိုင်း ခြား၍ သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သိလာခြင်းသည် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက် ထက်သန်လာသည်ရှိသော် မျက်စိအကြည် = စက္ခုဒွါရ၌ ရူပါရုံ = အဆင်း

ကျရောက်လာသောအခါ မြင်တယ်၊ မြင်တယ်ဟု ရှုမှတ်လျှင် မျက်စိမှ မြင်သိစိတ်များ ဖြစ်လာသည်ကို သိပြီးတဲ့အပြင် ရူပါရုံအဆင်းရှိလာခြင်းကြောင့် မြင်သိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မျက်စိအကြည်ရှိနေခြင်းကြောင့်လည်း မြင်သိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်ဟု သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ရူပါရုံအဆင်းနှင့် မျက်စိအကြည်တို့က အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ မြင်သိစိတ်များက အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု သိလာခြင်းသည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

၂။ နားအကြည် = သောတဒွါရ၌ အသံ = သဒ္ဓါရုံများ ကျရောက်လာသောအခါ ကြားတယ်၊ ကြားတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ အခြေခံ သမာဓိဉာဏ်များ ဖြစ်လာသောအခါ နားမှ ကြားသိစိတ်များ ဖြစ်ဖြစ်လာသည်ကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ နားနှင့်ကြားသိစိတ် ၂-မျိုးရှိနေသည်ကို ကွဲပြား၍ သိလာကြပေသည်။ နားက အာရုံကို မသိတတ်သည့် သောတပသာဒ ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ ကြားသိစိတ်က အာရုံကို သိတတ်သည့် နာမ်တရားဖြစ်သည်ဟု ကွဲပြားကာ ဝိုင်းခြား၍ သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သိလာခြင်းသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက်ထက်သန်လာသည်ရှိသော် နားအကြည် = သောတဒွါရ၌ အသံ = သဒ္ဓါရုံများ ကျရောက်လာသောအခါ ကြားတယ်၊ ကြားတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် နားမှ ကြားသိစိတ်များဖြစ်လာသည်ကို သိပြီးသည့်အပြင် အသံ = သဒ္ဓါရုံကြောင့် ကြားသိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ နားအကြည်ရှိနေခြင်းကြောင့်လည်း ကြားသိစိတ်များဖြစ်လာသည်ဟု သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အသံ = သဒ္ဓါရုံနှင့် နားအကြည်တို့က အကြောင်းဖြစ်သည်။ ကြားသိစိတ်များက အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု သိလာခြင်းသည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

၅-ခွါရမု ရှုမှတ်သည့်အခါ သိကောင်းစရာ

၅၅

၃။ နာခေါင်းအကြည် = ယာနဒွါရဉ္စ အနံ = ဂန္ဓာရုံများ ကျရောက်လာသောအခါ နံတယ်၊ နံတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ အခြေခံသမာဓိဉာဏ်များ ဖြစ်လာသောအခါ နာခေါင်းမှ နံသိစိတ်များ ဖြစ်လာသည်ကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ နာခေါင်းနှင့် နံသိစိတ် ၂-မျိုးရှိနေသည်ကို ကွဲပြား၍ သိလာတတ်ကြပေသည်။ နာခေါင်းက အာရုံကို မသိတတ်သည့် ယာနပသာဒ ရုပ်တရား ဖြစ်သည်။ နံသိစိတ်က အာရုံကို သိတတ်သည့် နာမ်တရားဖြစ်သည်ဟု ကွဲပြားကာ ပိုင်းခြား၍ သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သိလာခြင်းသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက်ထက်သန်လာသည်ရှိသော် နာခေါင်းအကြည် = ယာနဒွါရဉ္စ အနံ = ဂန္ဓာရုံများ ကျရောက်လာသောအခါ နံတယ်၊ နံတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် နာခေါင်းမှ နံသိစိတ်များ ဖြစ်လာသည်ကို သိပြီးသည့်အပြင် အနံ = ဂန္ဓာရုံကြောင့် နံသိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ နာခေါင်းအကြည် ရှိနေခြင်းကြောင့်လည်း နံသိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အနံ = ဂန္ဓာရုံနှင့် နာခေါင်းအကြည်တို့က အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ နံသိစိတ်များက အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု သိလာခြင်းသည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

၄။ လျှာအကြည် = ဇိဝုခွါရဉ္စ အရသာ = ရသာရုံများ ကျရောက်လာသောအခါ စားတယ်၊ ဝါးတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ အခြေခံသမာဓိဉာဏ်များ ဖြစ်လာသောအခါ လျှာမှ စားသိစိတ်များ ဖြစ်လာသည်ကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ လျှာနှင့် စားသိစိတ် ၂-မျိုးကို ကွဲပြား၍ သိလာတတ်ကြပေသည်။ လျှာက အာရုံကို မသိတတ်သည့် ဇိဝုပသာဒ ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ စားသိစိတ်က အာရုံကို သိတတ်သည့် နာမ်တရားဖြစ်သည်ဟု ကွဲပြားကာ ပိုင်းခြား၍ သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သိလာခြင်းသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက် ထက်သန်လာသည်ရှိသော် လျှာအကြည် = ဇိဝါဒ္ဓါရဉ္စ အရသာ = ရသာရုံ များ ကျရောက်လာသောအခါ စားတယ်၊ ဝါးတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် စားသိစိတ်များ ဖြစ်ဖြစ်လာသည်ကို သိပြီးသည့်အပြင် အရသာ = ရသာရုံ များကြောင့် စားသိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ လျှာအကြည် ရှိနေခြင်းကြောင့်လည်း စားသိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အရသာ = ရသာရုံနှင့် လျှာအကြည်တို့က အကြောင်းတရား ဖြစ်ပေသည်။ စားသိစိတ်များက အကျိုးတရား ဖြစ်ပေသည်ဟု သိလာခြင်းသည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

၅။ ကိုယ်အကြည် = ကာယဒ္ဓါရဉ္စ အတွေ့ = ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံများ ကျရောက်လာသောအခါ ထိတယ်၊ ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ အခြေခံ သမာဓိဉာဏ်များ ဖြစ်လာသောအခါ ကိုယ်မှ ထိသိစိတ်များ ဖြစ်ဖြစ်လာသည်ကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ ကိုယ်နှင့် ထိသိစိတ် ၂-မျိုးကို ကွဲပြား၍ သိလာတတ်ကြပေသည်။ ကိုယ်က အာရုံကို မသိတတ်သည့် ကာယပသာဒ ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ ထိသိစိတ်က အာရုံကို သိတတ်သည့် နာမ်တရားဖြစ်သည်ဟု ကွဲပြားကာ ပိုင်းခြား၍ သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သိလာခြင်းသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်ရင့်ကျက် ထက်သန်လာသည်ရှိသော် ကိုယ်အကြည် = ကာယဒ္ဓါရဉ္စ အတွေ့ = ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံများ ကျရောက်လာသောအခါ ထိတယ်၊ ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ကိုယ်မှ ထိသိစိတ်များ ဖြစ်ဖြစ်လာသည်ကို သိပြီးသည့်အပြင် အတွေ့ = ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကြောင့် ထိသိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကိုယ်အကြည် ရှိနေခြင်းကြောင့်လည်း ထိသိစိတ်များ ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အတွေ့ = ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ကိုယ်အကြည်တို့က အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ ထိသိစိတ်များက အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု သိလာခြင်းသည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။

၅-ဒွါရမှ ရှုမှတ်သည့်အခါ သိကောင်းစရာ

၅၇

သံသယကိုပယ် အမှန်သိဖွယ်

ပဉ္စဒွါရ = ၅-ဒွါရမှာ ကျရောက်လာသော အာရုံ ၅-ပါးကို မနောဒွါရက စောင့်၍ ရှုမှတ်ကြပေသည်ဟုဆိုရာ၌ ကျရောက်သည့် ဒွါရဌာနက တခြား၊ ရှုမှတ်သည့် မနောဒွါရဌာနက တခြားဖြစ်နေ၍ ရှုမှတ်လိုရနိုင်ပါမည်လားဟု သံသယများ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ထိုသံသယများကို ပယ်ဖျောက်၍ အမှန်သို့ရောက်အောင် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကာထာ၌ ဥပမာနှင့်တကွ ဖွင့်ပြထားပေသည်။

ဥပမာ - အရပ်တစ်ပါး၌ ငှက်များ လာနားခိုနိုင်ကြသည့် မြင့်မားသည့် သစ်ပင်ကြီး တစ်ပင်ရှိနေပေသည်။ ထိုသစ်ပင်အောက်၌ သစ်ပင်အရိပ်ကို ခိုလှုံနေသော လူတစ်ယောက်လည်း ရှိနေပေသည်။ နေ့လယ်နေရောင်လင်းထိန် မွန်းတည့်ချိန်တွင် ငှက်များ ပျံသန်းလာကြပြီးလျှင် ထိုသစ်ပင်ကြီး၏ အဖျား၌ လာရောက်၍ နားခိုကြလေ၏။

နေရောင်လင်းထိန် မွန်းတည့်ချိန်တွင် သစ်ပင်ကြီးအဖျား၌ ငှက်များ နားလိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သစ်ပင်ကြီး၏ အောက်မြေကြီးတွင် ငှက်များ၏ အရိပ်များ လာရောက်၍ ထင်လေ၏။ သစ်ပင်ကြီးအောက်တွင် ရှိနေသော လူက “ငှက်တွေ လာနားနေကြသည်”ဟု ချက်ချင်းပင် သိလေ၏။

သစ်ပင်ကြီး၏ အခက်အဖျားနှင့် စက္ခုဒွါရ၊ သောတဒွါရ၊ ယာနဒွါရ၊ ဇိဝါဒွါရ၊ ကာယဒွါရဟူသော ဒွါရ ၅-ပါးတို့ တူကြပေသည်။ သစ်ပင်ကြီး၏ အဖျား၌ လာနားကြသော ငှက်အများနှင့် အဆင်း = ရူပါရုံ၊ အသံ = သဒ္ဓါရုံ၊ အနံ့ = ဂန္ဓာရုံ၊ အရသာ = ရသာရုံ၊ အတွေ့ = ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟူသော အာရုံ ၅-ပါးတို့ တူကြပေသည်။ မြေကြီး၌ ငှက်ရိပ်များ သွား၍ထင်သကဲ့သို့ မနောဒွါရ ဘဝင်၌ အာရုံ ၅-ပါး ထင်လာသည်နှင့် တူပေသည်။ သစ်ပင်ကြီးအောက်၌ရှိသူ လူက သစ်ပင်ဖျား၌ ငှက်တွေ လာနားတာကို သိသကဲ့သို့ ဇောစိတ်များက ထိုအာရုံ ၅-ပါးကို သိ၍ မြင်တယ်၊ မြင်တယ်။

၅၈

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ကြားတယ်၊ ကြားတယ်၊ နံတယ်၊ နံတယ်၊ စားတယ်၊ စားတယ်၊ ထိတယ်၊
ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်လို့ ရနိုင်ကြပေသည်ဟု ဖွင့်ပြထားပါသည်။

(အဋ္ဌသာလိနီ-ဋ္ဌ-၁၁၄)

ဆောင်ပုဒ်များ

သစ်ပင်ဖျား၌၊ ငှက်နားပမာ၊
အာရုံငါးပါး၊ ထိခြားထင်လာ၊
မြေ၌ခတ်နှိပ်၊ ငှက်ရိပ်ပမာ၊
မနောပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်လေသည်သာ။

သစ်ပင်ဖျားနှင့်၊ ခွါရငါးတူသည်၊
ငှက်အများနှင့်၊ အာရုံငါးတူသည်၊
မြေနှင့်တဝ၊ ဘွင်ကတူသည်၊
လူနှင့်ကား၊ ဇောများတူပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

ရှုမှတ်ဆဲမှာ သစ္စာ ၄-ဖြာ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်နိုင်ပါ သိကောင်းခရာ

ယခုခေတ်အခါသည် ဝိပဿနာတရားထွန်းကားလာသော ခေတ်အခါဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အနည်းဆုံး အပါယ်တံခါးပိတ်သည့်အဆင့်- သောတာပန်ဖြစ်အောင် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်မည်ဟု ရည်ရွယ်ထား၍ အားထုတ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ များကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အားထုတ်ကြရာ၌ အားထုတ်နေဆဲအခိုက်မှာပင် သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်နေသည်ကို သိကြပါလျှင် စိတ်အားထက်သန်စွာ အားထုတ်နိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာရှုမှတ်ချက်တိုင်း၌ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ညွှန်ပြသည့်နည်းဖြင့် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုင်၍ ရှုမှတ်သည့်အခါ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်ကြရာ၌ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ အထွေထွေရှုမှတ်ကြရာ၌ သွားတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ လျောင်းတယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်ကြရာတွင် ရှုမှတ်ချက်တိုင်း ရှုမှတ်ချက်တိုင်း၌ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်နေပါသည်။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ် ဟု ရှုမှတ်ရာ၌ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံကို ရေးသားဖော် ပြပါမည်။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်ရာ၌ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံကို သိသွားကြပါလျှင် အခြားရှုမှတ်ချက်များ၌ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံများကိုလည်း နည်းမှီ၍ သိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ရှုမှတ်ချက်တိုင်း၌ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံကို လွယ်ကူစွာ မှတ်သားနိုင်ကြစေရန်အတွက် ဆောင်ပုဒ်ကို ခေါင်းစဉ်မာတိကာထား၍ ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ပွား၊သိ၊ပယ်၊ဆိုက်၊ ဖြစ်ခိုက်စူပါ၊
ဤလေးဖြာ၊ မှန်စွာသိရမည်။

- ၁။ ပွား-ဆိုသည်မှာ မဂ္ဂင် ၈-ပါး ပွားများခြင်းကိစ္စ၊
- ၂။ သိ-ဆိုသည်မှာ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကိစ္စ၊
- ၃။ ပယ်-ဆိုသည်မှာ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ၊
- ၄။ ဆိုက်-ဆိုသည်မှာ နိရောဓသစ္စာသို့ ဆိုက်ရောက်ခြင်းကိစ္စဟူ၍ ဤ ၄-ဖြာကို မှန်စွာသိရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အကျယ်သိပ္ပယ်

- ၁။ ပွား-ဆိုသည်မှာ မဂ္ဂင် ၈-ပါး ပွားများခြင်းကိစ္စဟုဆိုရာ၌ မဂ္ဂင် ၈-ပါးတို့ဟူသည် သမ္မာဝါဒ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဟူ၍ သီလမဂ္ဂင် ၃-ပါး၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိဟူ၍ သမာဓိမဂ္ဂင် ၃-ပါး၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူ၍ ပညာမဂ္ဂင် ၂-ပါး ပေါင်း ၈-ပါး ဖြစ်ပေသည်။

ရှုမှတ်ဆဲမှာ သစ္စာ ၄-ဖြာ သိခြင်းကိစ္စပြီးမြောက်နိုင်ပါ ၆၁

ပွားများခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံ

ပွား-ဟုဆိုရာ၌ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်နေသည့်အခါ ဝိပဿနာတရား စ၍အားထုတ်စဉ်ကတည်းက ၈-ပါးသီလ၊ ၉-ပါးသီလတို့ကို ဆောက်တည်ထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဟူသော သီလမဂ္ဂင် ၃-ပါး၊ သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအရ ပါဝင်နေပေသည်။ သီလမဂ္ဂင် ၃-ပါးကို ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် လွန်ကျူးဖို့ရာ မဆိုထားနဲ့ စိတ်ဖြင့်ပင် မလွန်ကျူးသောကြောင့် စင်ကြယ်စွာ ပါဝင်နေကြပေသည်။ ပွားများခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်နေပေသည်။

သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံ

၂။ သိ-ဟုဆိုရာ၌ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်နေသည့်အခါ ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်များ ဖြစ်လာသည်ရှိသော် ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာတို့က တခြား၊ မှတ်သိမှတ်သိနေတာတို့က တခြားဟူ၍ ကွဲပြား၍ သိလာကြပေသည်။ ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာတို့က အာရုံကို မသိတတ်သည့် ရုပ်ဒုက္ခသစ္စာ၊ မှတ်သိမှတ်သိနေသည့်စိတ်များက အာရုံကို သိတတ်သည့် နာမ်ဒုက္ခသစ္စာဟု ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွားပေသည်။

ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံ

၃။ ပယ်-ဟုဆိုရာ၌ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်နေသည့်အခါ ရှုမှတ်နေသည့်အခိုက်မှာ လိုချင်တပ်မက်တတ်သည့် လောဘတဏှာ သမုဒယ ဖြစ်ခွင့်မရသောကြောင့် သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွားပါသည်။

ဆိုက်ရောက်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံ

၄။ ဆိုက်-ဟုဆိုရာ၌ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်နေသည့် အခိုက်မှာ လိုချင်တပ်မက်တတ်သည့် လောဘတဏှာ ဖြစ်ခွင့်

မရသောကြောင့် ချုပ်သွားပေသည်။ လောဘတဏှာ ချုပ်သွားသောကြောင့် လောဘတဏှာကြောင့်ဖြစ်သည့် ဥပါဒါန်လည်း ချုပ်သွားပေသည်။ ဥပါဒါန်ချုပ်သွားခြင်းကြောင့် ဥပါဒါန်ကြောင့် ဖြစ်သည့် ကံများလည်း ချုပ်သွားပေသည်။ ကံများချုပ်သွားခြင်းကြောင့် ကံကြောင့်ဖြစ်သည့် ဘဝများလည်း ချုပ်သွားပေသည်။ ဘဝများချုပ်သွားခြင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း၊ အိုရခြင်း၊ နာရခြင်း၊ သေရခြင်း၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်းစသော ဒုက္ခအပေါင်း ချုပ်သွားကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ချုပ်သွားခြင်းဖြင့် တဒင်္ဂိရောဓသို့ ဆိုက်ရောက်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွားပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်သည့်အခါမှာ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံကို သိကြရပေသည်။ ထိုအတူ ထိုင်တယ် ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်သည့်အခါ၊ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် စသည်ဖြင့် စင်္ကြံ၌ ရှုမှတ်သည့်အခါ၊ သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် အထွေထွေရှုမှတ်သည့် အခါတို့၌လည်း သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံကို သိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ကြပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်ချက်တိုင်း ရှုမှတ်ချက်တိုင်းတို့၌ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်နေသည်ကို သိကြရသဖြင့် မိမိတို့ ရှုမှတ်နေသော ဝိပဿနာရှုနည်းသည် မှန်ကန်သောရှုနည်းဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ တရားများ ပို၍အားကောင်းလာတတ်ကြပေသည်။ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား သဒ္ဓါန္တေ အားကောင်းလာသည်နှင့်အမျှ ဝီရိယိန္တေ လုံ့လစိုက်မှု ဝီရိယ အားကောင်းလာပေသည်။ ဝီရိယ အားကောင်းလာသည်နှင့်အမျှ သတိန္တေ အမှတ်သတိရမှု သတိ အားကောင်းလာပေသည်။ သတိ အားကောင်းလာသည်နှင့်အမျှ သမာဓိန္တေ စိတ်တည်ငြိမ်မှု အားကောင်းလာပေသည်။ သမာဓိ အားကောင်းလာသည်နှင့်အမျှ ပညိန္တေ ဝိပဿနာဉာဏ်များ ဖြစ်လာပေသည်။ ဝိပဿနာဉာဏ်များ ပြည့်စုံသွားသောအခါ မိမိတို့၏ ပါရမီ အားလျော်စွာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားထူးတရားမြတ်များ ရသွားကြမည်

ရူမုတ်ဆဲမှာ သစ္စာ ၄-ဖြာ သိခြင်းကိစ္စပြီးမြောက်နိုင်ပါ ၆၃

ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရူမုတ်ချက်တိုင်း ရူမုတ်ချက်တိုင်းတို့၌ သစ္စာ ၄-ပါး သိခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်ပုံကို ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်ရခြင်း အကျိုး ၇-မျိုး

- ၁။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ခွဲရ ၆-ပါးလုံး လုံခြုံနေသည်။ မျက်စိ = စက္ခုဒွါရကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ဖြစ်ခွင့်မရ၊ နား = သောတဒွါရကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ဖြစ်ခွင့်မရ၊ နှာခေါင်း = ယာနဒွါရကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ဖြစ်ခွင့်မရ၊ လျှာ = ဇိဝှိဒွါရကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ဖြစ်ခွင့်မရ၊ ကိုယ် = ကာယဒွါရကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ဖြစ်ခွင့်မရ၊ စိတ် = မနောဒွါရကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ဖြစ်ခွင့်မရ၍ လုံခြုံနေပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ၆-ဒွါရလုံး လုံခြုံခြင်း အကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ပေသည်။
- ၂။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ကာယကံ ၃-ပါးလည်း စင်ကြယ်နေပေသည်။ ကာယကံ ၃-ပါးဆိုသည်မှာ (က) သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း၊ (ခ) သူ့ဥစ္စာကိုနိုးခြင်း၊ (ဂ) သူ့သားမယားကို လွန်ကျူးခြင်းတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသောပုဂ္ဂိုလ်များအား ထို ၃-ပါးကို ကိုယ်ဖြင့် လွန်ကျူးဖို့ရာမဆိုထားနဲ့၊ စိတ်ဖြင့်ပင် လွန်ကျူးမှုမရှိသောကြောင့် ကောင်းစွာ စင်ကြယ်နေပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ကာယကံ ၃-ပါး စင်ကြယ်ခြင်း အကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ပေသည်။

မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်ခြင်း အကျိုး ၇-မျိုး ၆၅

၃။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား အာဝီဇဗ္ဗမက သီလ၊ ဂ-ပါးသီလ၊ ၉-ပါးသီလ စသည်တို့ အထူးစင်ကြယ်နေကြပေသည်။ လုံခြုံနေပေသည်။ သီလမစင်ကြယ်ခြင်း၊ သီလမလုံခြုံခြင်း ဆိုသည်မှာလည်း ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် လွန်ကျူးမှသာ မစင်ကြယ်၊ မလုံခြုံခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသောပုဂ္ဂိုလ်အား ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် လွန်ကျူးဖို့ရာ မဆိုထားနဲ့၊ စိတ်ဖြင့်ပင် လွန်ကျူးမှု မရှိသောကြောင့် အထူးစင်ကြယ်နေပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သီလ အထူးစင်ကြယ်ခြင်း အကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ပေသည်။

၄။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုမပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို မြင်ရသောအခါ အတူတကွ ရှုမှတ်နေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မျက်စိ၌ အလွန်အေးချမ်းကြပေသည်။ ကြည်ညိုသောစိတ်တွေ ဖြစ်ကြရပေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ကြည်ညိုခြင်းကို ခံယူရ၍ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ချမ်းသာစွာနေရခြင်း အကျိုးကို ရရှိနေပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ချမ်းသာစွာနေရခြင်း အကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ပေသည်။

၅။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကို ရယူနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရား အလိုအကျဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား အလိုအကျဆုံးဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာဆရာက ဤကဲ့သို့ ဖွင့်ပြထားပါသည်။ တစ်ချိန်သောအခါ မိထွေးတော်ဂေါတမိက မြတ်စွာဘုရားကို လာကန်တော့သည့်အခါ “မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ရှည်ပါစေ၊ မြတ်စွာဘုရား တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်နေတော်မူပါစေ”ဟု ဆုတောင်း၍ ကန်တော့လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ “မိထွေးတော်ဂေါတမီ ... မြတ်စွာဘုရားကို တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်နေတော်မူပါစေဟူသော ဆုတောင်းမျိုးဖြင့် ရှိမခိုးအပ်ပေ”ဟု မိန့်ကြားသောအခါ မိထွေးတော်ဂေါတမီက “ဘယ်ကဲ့သို့ ကန်တော့ရပါမလဲ”ဟု လျှောက်ထားသဖြင့် “မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော တပည့်သာဝကများကို ရှိခိုးကန်တော့လျှင် ဘုရားရှင်များကို ရှိခိုးကန်တော့ရာ ရောက်ပေသည်”ဟု မိန့်ကြားတော်မူလိုက်ပါသည်။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်စား ရှိခိုးကန်တော့ခံနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်ဟု မိန့်ကြားတော်မူလိုက်ခြင်းသည် အလိုအကျဆုံးဖြစ်၍ မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

- ၆။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား -
- (က) အလွန်ရဲခဲသည့် လူအဖြစ်ဟူသော ဒုလ္လဘခဏ၊
 - (ခ) အလွန်ရှင်နိုင်ခဲသည့် အသက်ရှင်နေခြင်းဟူသော ဒုလ္လဘခဏ၊
 - (ဂ) အလွန်ကြားနာရဲခဲသည့် အပါယ်တံခါးကို ပိတ်စေနိုင်သည့် တရားများကို နာကြားနေရခြင်းဟူသော ဒုလ္လဘခဏ၊
 - (ဃ) အလွန်တွေ့နိုင်ခဲ၊ ကြုံနိုင်ခဲသည့် သာသနာတော်ကြီးနှင့် တွေ့ကြုံနေရခြင်းဟူသော ဒုလ္လဘခဏ၊ ဤဒုလ္လဘခဏ အခွင့်အခါကောင်းကြီးများကို မချွတ်ချော်စေ၊ မလွဲချော်သွားစေပါဘဲ တရားထူးတရားမြတ်များ ရရှိသွားနိုင်သည့် အကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ပေသည်ဟု ဖွင့်ပြခဲ့ပါသည်။

၇။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား တိုင်းသူပြည်သားတို့ လာရောက်လှူဒါန်းကြသော ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဠေများသည်လည်း တိုင်းသူပြည်သားတို့အတွက် မဟာပွလ = ကြီးသောအကျိုးကို ရရှိကြပေသည်။ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသည့်အခိုက်မှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ စသည်တို့ ဖြစ်ခွင့်မရ၍ စိတ်ဓာတ်များ

မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်ခြင်း အကျိုး ၇-မျိုး ၆၇

အထူးစင်ကြယ်နေသည့်အခိုက်မှာ လှူဒါန်းရ၍ အကျိုးကြီးခြင်း
ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အလှူပေးပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်လည်း အကျိုး
ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဤကဲ့သို့ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ပြဆို
အပ်ပြီးသော အကျိုး ၇-မျိုး ရရှိနိုင်ပုံကို အဋ္ဌကထာဆရာများ ဖွင့်ပြခဲ့ပါ
သည်။

(သံ-ဋ္ဌ-၂/၄၇)

ဆောင်ပုဒ်။ ။ မပြတ်မလပ်၊ မှတ်နေသူမှာ၊
ကျိုးခုနစ်ဖြာ၊ မှန်စွာရပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

မလေးရှားနိုင်ငံ တရားစခန်းများမှ မေးရာ ဖြေပေးပါ

ဆရာတော်တို့ကို မလေးရှားနိုင်ငံ ဘူကစ်မာတာဂျန်မြို့ (BMBMC) ရိပ်သာအဖွဲ့မှ တရားဟောတရားပြ ပင့်လျှောက်သဖြင့် ဆရာတော်နှင့် ဦးတင်ဦးလှိုင်တို့သည် ၁၃၆၅-ခု၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၂-ရက်၊ (၇-၃-၂၀၀၄)၊ တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက် ၁၀-နာရီခွဲထွက်သည့် (TG) လေယာဉ်ဖြင့် ဘန်ကောက်သို့ ကြွလာခဲ့ကြပါသည်။ ဘန်ကောက်လေဆိပ်သို့ ၁၁-နာရီခွဲ ရောက်ကြပါသည်။ ဘန်ကောက်၌ ဆေးစစ်ရန် ၇-ရက် နေထိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

၁၃၆၅-ခု၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၈-ရက်၊ စနေနေ့တွင် ဘန်ကောက်မှ ပီနန်သို့ ကြွလာကြပါသည်။ ပီနန်မှ ကားဖြင့် နာရီဝက်ခန့် ကြွရသည့် ဘူကစ်မာတာဂျန်မြို့ (BMBMC) ရိပ်သာ တရားစခန်းသို့ ကြွလာခဲ့ကြပါသည်။ ၁၆-ရက်တရားစခန်းဖွင့်၍ တရားဟောတရားပြ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ယောဂီများကို နံနက် ၈-နာရီမှ ၁၀-နာရီ တစ်ကြိမ်၊ ညနေ ၂-နာရီမှ ၄-နာရီ တစ်ကြိမ် (၁-ရက်ခြား၍) တရားစစ်ပေးရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ တရားစစ်ပေးရာ၌ ယောဂီများက သူတို့ သိလိုရာများကို မေးလျှောက်ကြပါသည်။

မလေးရှားနိုင်ငံ တရားစခန်းများမှ မေးရာ ဖြေပေးပါ ၆၉

၁။ မေး။ အသက်(၃၄)နှစ်ရှိ အိုင်ယာလန်လူမျိုး လီအန်ဘတ်ကလာ အမည်ရှိသူ အမျိုးသားယောဂီက မေးလျှောက်သည်မှာ “သူ အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို ရှုမှတ်ရာတွင် ပြုချင်သည့် စိတ်က စ၍ရှုမှတ်ပါသည်။ ပြုချင်သည့်စိတ်နှင့် ကိုယ်အမူအရာ တို့သည် ဝေးကွာနေသကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဘာကြောင့်လဲ” ဟု မေးလျှောက်ပါသည်။

ဖြေ။ ပြုလုပ်ချင်သည့်စိတ်က နာမ်တရားဖြစ်သည်။ ပြုလုပ်သည့် ကိုယ် အမူအရာများက ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ ပြုလုပ်ချင်သည့်စိတ်သည် နာမ်တရားဖြစ်၍ ဖြစ်မှုပျက်မှုတို့ အလွန်လျင်မြန်ပေသည်။ ကိုယ် အမူအရာတို့က ရုပ်တရားတို့ဖြစ်၍ ဖြစ်မှုပျက်မှုက နှေးပေသည်။ ပြုလုပ်ချင်သည့် စိတ်နာမ်တရားက ၁၇-ချက် ဖြစ်ပြီးမှ ကိုယ် အမူအရာ ရုပ်တရားများက ၁-ချက်ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့ နာမ် သက် ၁၇-ချက် ဖြစ်ပြီးမှ ရုပ်သက် ၁-ချက် ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဝေးကွာနေသည်ဟု ထင်ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရ ပါသည်။ (အမှတ်ကောင်းသည့်ယောဂီများ ဤကဲ့သို့ ဝေးကွာ နေသည်ဟု သိတတ်ကြပေသည်။)

၂။ မေး။ အသက်(၅၈)နှစ်ရှိ တရုတ်လူမျိုး တင်းမိလီ အမည်ရှိသူ အမျိုးသမီးယောဂီက မေးလျှောက်သည်မှာ “သူ တရားထိုင်၍ ရှုမှတ်ရာ ခန္ဓာကိုယ်မှ နာကျင်သည့် ဒုက္ခဝေဒနာတွေ အလွန် များပါသည်။ အတိတ်ဘဝများက အကုသိုလ်ကံများကြောင့် ဖြစ် ရတာပါလား” ဟု မေးလျှောက်ပါသည်။

ဖြေ။ တရားထိုင်၍ ရှုမှတ်ရာတွင် နာကျင်သည့် ဒုက္ခဝေဒနာများ ဖြစ်ရ သည်မှာ အတိတ်ဘဝများက အကုသိုလ်ကံတစ်ခုတည်းကြောင့် ဖြစ်ရသည်မဟုတ်ပါ။ ကံဟူသောအကြောင်း၊ စိတ်ဟူသော အကြောင်း၊ ဥတုဟူသောအကြောင်း၊ အာဟာရဟူသောအကြောင်း

ဤအကြောင်းတရား ၄-ပါးတို့ မညီညွတ်ခြင်းကြောင့် နာကျင်သည့် ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ရခြင်း၊ နာကျင်သည့် ဒုက္ခဝေဒနာတွေ များရခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရပါသည်။

၃။ မေး။ အသက်(၆၁)နှစ်ရှိ တန်ဟောဆင် အမည်ရှိသူ အမျိုးသား ယောဂီက မေးလျှောက်သည်မှာ “သူသည် ၁၉၉၈-ခုနှစ်ကစ၍ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ပထမသောတာပတ္တိမဂ် ရလိုက်သည်ကို ယောဂီကိုယ်တိုင် သိနိုင်ပါသလား” ဟု မေးလျှောက်ပါသည်။

ဖြေ။ ကျမ်းဂန်ဗဟုသုတရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များကိုယ်တိုင် သိနိုင်ပါသည်။ သိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း ၂-ပါးရှိပါသည်။

- (က) ရုပ်နှင့်နာမ် ၂-ပါးလုံး ချုပ်သွားခြင်းကို သိခြင်း၊
- (ခ) မိမိစိတ်ထား ပြောင်းလဲသွားခြင်းကို သိခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်း ၂-ပါးကြောင့် ပထမသောတာပတ္တိမဂ် ရလိုက်သည်ကို ယောဂီကိုယ်တိုင် သိနိုင်ပေသည်ဟု အကျဉ်းမျှ ဖြေကြားပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

အကျယ်သိပ္ပယ်

(က) ရုပ်နှင့်နာမ် ၂-ပါးလုံး ချုပ်သွားခြင်းကို သိခြင်းဟုဆိုရာ၌ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ ဉာဏ်စဉ်များ အဆင့်ဆင့် ရင့်ကျက်သွားသော အခါ ရှုမှတ်နေဆဲမှာပင် မှတ်စရာအာရုံနှင့် မှတ်သိစိတ် ၂-ပါးလုံး ချုပ်ပြတ်သွားသည်ကို ယောဂီကိုယ်တိုင် တွေ့သိရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

(ခ) မိမိစိတ်များ ပြောင်းလဲသွားခြင်းကို သိခြင်းဟုဆိုရာ၌ မှတ်စရာအာရုံနှင့် မှတ်သိစိတ် ၂-ပါးလုံး ချုပ်ပြတ်ပြီးသည့်အခါမှစ၍ မိမိ

မလေးရှားနိုင်ငံ တရားစခန်းများမှ မေးရာ ဖြေပေးပါ ၇၁

မှာ ၅-ပါးသီလကို လွန်ကျူးလိုသောစိတ်များ လုံးဝမရှိတော့ခြင်းကို သိခြင်း၊ မိမိစိတ်၌ အပါယ်ကျစေနိုင်လောက်အောင် ကြမ်းတမ်းသည့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟများ မဖြစ်လာတော့ခြင်းကို သိခြင်းတို့ဖြင့် မိမိစိတ်များ ပြောင်းလဲသွားခြင်းကို သိခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၄။ မေး။ အသက်(၄၂)နှစ်ရှိ ဆွန်တက်ရင် အမည်ရှိသူ အမျိုးသမီး ယောဂီက မေးလျှောက်သည်မှာ “သူ တရားထိုင်၍ ရှုမှတ်နေစဉ် မှာ လက်ကို အပြင်သို့ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ဆွဲထုတ်လိုက်သလို ဖြစ်ပါသည်။ တရားသဘောမှ ဟုတ်မှန်ပါရဲ့လား”ဟု မေးလျှောက်ပါသည်။

ဖြေ။ တရားသဘော ဟုတ်မှန်ပေသည်။ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ အသင့်အတင့် အားရှိလာသောအခါ ဥဗ္ဗေဂပီတိများ ဖြစ်လာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဥဗ္ဗေဂပီတိများ ဖြစ်လာသောအခါ လက်ကို အပြင်သို့ ဆွဲထုတ်လိုက်သလို၊ အပေါ်သို့ မြှောက်တင်ပေးလိုက်သလို၊ ခြေထောက်ကို အပြင်သို့ ဆွဲထုတ်လိုက်သလို၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို ရှေ့သို့ တွန်းလိုက်သလို၊ နောက်သို့ ဆွဲချလိုက်သလို ဖြစ်တတ်ကြပေသည်။ ဥဗ္ဗေဂပီတိကြောင့် ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရပါသည်။

၅။ မေး။ ပီနန်မှ အမျိုးသမီးယောဂီဟောင်းတစ်ဦးက မေးလျှောက်သည်မှာ “ဝိပဿနာတရားအားထုတ်တယ်ဆိုတာ မိမိတို့သန္တာန်မှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့နည်းသွားခြင်းကို သိဖို့သာ လိုရင်းဖြစ်သည်။ ဉာဏ်စဉ်တွေ သိနေဖို့ လိုပါသလား”ဟု မေးလျှောက်ပါသည်။ (ဉာဏ်စဉ်သိဖို့ မလိုပါဘူးဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် မေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။)

ဖြေ။ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်တယ်ဆိုတာ မိမိတို့သန္တာန်မှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ နည်းသွားရအောင် အားထုတ်တာ မှန်ပေသည်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ နည်းပါးသွားခြင်းကို သိဖို့ရာ အဓိကဖြစ်တာ မှန်ပေသည်။ သို့ပါသော်လည်း မိမိ၏ ဉာဏ်စဉ်များကို သိရလျှင်လည်း ကောင်းပါတယ်။ မိမိမှာ ဤဉာဏ်စဉ်အဆင့် ရောက်နေသည်ဟု သိရသဖြင့် မိမိမရောက်သေးသည့် အထက်အထက် ဉာဏ်စဉ်များရောက်အောင် အားထုတ်ဖို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိရောက်နေသည့် ဉာဏ်စဉ်အဆင့်ကိုလည်း သိထားသင့်ပေသည်ဟု ဖြေကြားပေးခဲ့ရပါသည်။

ယောဂီများကို ဖြေကြားပေးစဉ်အခါက အကျဉ်းမျှကိုသာ ဖြေကြားပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ တရားဆောင်းပါး ဖတ်ရှုသူများ ရှင်းလင်းစွာ သိနိုင်ကြစေရန်အတွက် အကျယ်ရေးသား ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

သာသနာကွယ်ပုံ မကွယ်ပုံမှာ သိကောင်းစရာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူသွားပြီးသောအခါမှစ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ကိုယ်စား သာသနာတော်ကြီးကို အားကိုးအားထားပြု၍ နေထိုင်ကြရပေသည်။ ကျင့်သုံးကြရပေသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကြီးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အမှန်ကိုလိုလားကြသည့် ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားတို့၏ အလင်းဓာတ်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကြီး ကွယ်သွားနိုင်ပုံနှင့် မကွယ်နိုင်ပုံများကို သိထားသင့်ကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကြီးသည် -

၁။ သင်ယူအပ်သည့် ပရိယတ္တိသာသနာ၊

၂။ ကျင့်ကြံအပ်သည့် ပဋိပတ္တိသာသနာ၊

၃။ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ(အဓိဓမ္မသာသနာ)
ဟူ၍ ၃-မျိုးရှိပေသည်။

ဤသာသနာ ၃-ဖြာကွယ်ပုံမှာ အဋ္ဌကထာဆရာများက ပဋိဝေဓသာသနာ(အဓိဓမ္မသာသနာ)ကွယ်ပုံကို ရှေးဦးစွာ ဖွင့်ပြကြပေသည်။ ပဋိပတ္တိသာသနာကွယ်ပုံကို ဒုတိယ ဖွင့်ပြကြပေသည်။ ပရိယတ္တိသာသနာကွယ်ပုံကို တတိယ ဖွင့်ပြကြပေသည်။

(သံ-ဋ္ဌ-၂/၁၈၆၊ ၁၈၇)

အကျယ်သိပ္ပယ်

ပဋိဝေဓသာသနာ ကွယ်ပုံ မကွယ်ပုံ

ပဋိဝေဓသာသနာတော်ကွယ်ပုံမှာ ပထမဗောဓိဟုဆိုအပ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါတော်၂၀-အတွင်း၌ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဟူသော ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄-ပါးရှိသော ရဟန္တာတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ ပဋိသမ္ဘိဒါရဟန္တာတည်ရှိသော သာသနာဟု ဆိုရပေသည်။

ထို့နောက် အချိန်ကာလ အတော်ကြာသွားသောအခါ ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄-ပါးသို့ရောက်အောင် ကျင့်နိုင်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မရှိကြတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ ကွယ် ပျောက်သွားပေသည်။

ထို့နောက် ဆဋ္ဌဘိညာရဟန္တာဖြစ်သည့် သာသနာတည်ရှိလာပေ သည်။ ဆဋ္ဌဘိညာရဟန္တာဟူသည် -

- ၁။ တန်ခိုးအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်၊
- ၂။ အဝေးအနီး အသံဟူသမျှကို ကြားသိနိုင်သော ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်၊
- ၃။ သူတစ်ပါးတို့၏ စိတ်အကြံကို သိနိုင်သော ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဉ်၊
- ၄။ ရှေးဘဝဟောင်းများကို သိမြင်နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဉ်၊
- ၅။ အဝေးအနီး အဆင်းဟူသမျှတို့ကို မြင်သိနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်၊
- ၆။ ကိလေသာ အာသဝေါတို့ကို ကုန်စေနိုင်သည့် အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်ဟူသော အဘိညာဉ် ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန္တာ ဖြစ်ပေသည်။ ဆဋ္ဌဘိညာရဟန္တာ တည်ရှိသောသာသနာဟု ဆိုရပေသည်။

သာသနာကွယ်ပုံ မကွယ်ပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၇၅

ထို့နောက် အချိန်ကာလ အတော်ကြာသွားသောအခါ ဆဋ္ဌဘိညာရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်နိုင်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မရှိကြတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ဆဋ္ဌဘိညာဖြစ်နိုင်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ ကွယ်ပျောက်သွားပေသည်။

ထို့နောက် တေဝိဇ္ဇရဟန္တာဖြစ်သည့် သာသနာတော် တည်ရှိလာပေသည်။ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာဟူသည် -

- ၁။ ရှေးဘဝဟောင်းများကို သိမြင်နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊
- ၂။ အဝေးအနီး အလုံးစုံသော အဆင်းဟူသမျှကို သိမြင်နိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊
- ၃။ ကိလေသာ အာသဝေါတို့ကို ကုန်စေနိုင်သည့် အရဟတ္တမဂ်ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဟူသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန္တာဖြစ်ပေသည်။ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာတည်ရှိသော ပဋိဝေဓသာသနာ ဟု ဆိုရပေသည်။

ထို့နောက် အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် အနှစ် ၁၀၀၀ ကြာသွားသောအခါ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်နိုင်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မရှိကြတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာ၊ ဆဋ္ဌဘိညာရဟန္တာ၊ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာတို့ ဖြစ်နိုင်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ ကွယ်ပျောက်သွားပေသည်။

(အံ-ဋ္ဌ-၃/၂၃၈)

ဆောင်ပုဒ်။ နှစ်တစ်ထောင်မှာ၊ ပဋိသမ္ဘိ၊ ဆဋ္ဌဘိနှင့်၊ တေဝိဇ္ဇာပါ၊ ဤသုံးဖြာ၊ မှန်စွာကွယ်သွားသည်။

တေဝိဇ္ဇရဟန္တာဖြစ်အောင် မကျင့်နိုင်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဈာန်၊ အဘိညာဉ်၊ သမာပတ်များမရှိပါဘဲ ဝိပဿနာသက်သက်ကိုသာ

အားထုတ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်လာသော သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာ ဖြစ်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ တည်ရှိလာပေသည်။

ထို့နောက် အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် အနှစ် ၁၀၀၀ ကြာသွားသောအခါ သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာဖြစ်အောင် မကျင့်နိုင်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အနာဂါမိဖိုလ်သို့ရောက်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြသောကြောင့် အနာဂါမိ ဖြစ်လာကြပေသည်။ သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာဖြစ်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာကွယ်၍ အနာဂါမိဖြစ်နိုင်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ တည်ရှိလာပေသည်။

ထို့နောက် အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် အနှစ် ၁၀၀၀ ကြာသွားသောအခါ အနာဂါမိဖြစ်အောင် မကျင့်နိုင်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့ရောက်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြသောကြောင့် သကဒါဂါမိ ဖြစ်လာကြပေသည်။ အနာဂါမိဖြစ်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာကွယ်၍ သကဒါဂါမိဖြစ်နိုင်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ တည်ရှိလာပေသည်။

ထို့နောက် အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် အနှစ် ၁၀၀၀ ကြာသွားသောအခါ သကဒါဂါမိဖြစ်အောင် မကျင့်နိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ရောက်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြသောကြောင့် သောတာပန်ဖြစ်လာကြပေသည်။ သကဒါဂါမိဖြစ်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ ကွယ်၍ သောတာပန်ဖြစ်နိုင်သည့် ပဋိဝေဓသာသနာ တည်ရှိလာပေသည်။

အကြင်အခါ သောတာပန်ဖြစ်အောင် မကျင့်နိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းတို့ဖြင့်သာ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်၍နေကြ၏။ ထိုအခါ ပဋိဝေဓသာသနာ (ဝါ) အဓိမဿာသနာ ကွယ်သွားသည် မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ သောတာပန်မှ၊ မဖြစ်နိုင်ကြ၊
ပဋိဝေဓ၊ ကွယ်ရသာသနာ။

သာသနာ့ကွယ်ပုံ မကွယ်ပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၇၇

ပဋိပတ္တိသာသနာ့ကွယ်ပုံ

ပထမမဟေဓိဟုဆိုအပ်သော မြတ်စွာဘုရား ဝါတော်၂၀-အတွင်း၌ ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄-ပါးတို့အားလျော်သော ပဋိပတ္တိအကျင့်ကို ကျင့်ကြပေသည်။ အချိန်ကာလ အတော်ကြာသွားသောအခါ ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄-ပါးသို့ရောက်အောင် မကျင့်နိုင်ကြတော့ပေ။ မကျင့်နိုင်ကြသောအခါ ဆဋ္ဌဘိညာ = အဘိညာဉ် ၆-ပါးအားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြရပေသည်။ အဘိညာဉ် ၆-ပါးသို့ရောက်အောင် မကျင့်နိုင်ကြသောအခါ တေဝိဇ္ဇာ = ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါးတို့အားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြရပေသည်။ ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါးသို့ရောက်အောင် မကျင့်နိုင်ကြသောအခါ ရိုးရိုးရဟန္တာတို့အားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြရပေသည်။

ရိုးရိုးရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်အောင် မကျင့်ကြနိုင်ကြသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ်အားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြရပေသည်။ အနာဂါမိဖိုလ်သို့ရောက်အောင် မကျင့်ကြနိုင်ကြသောအခါ သကဒါဂါမိဖိုလ်အားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြရပေသည်။ သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့ရောက်အောင် မကျင့်နိုင်ကြသောအခါ သောတာပတ္တိဖိုလ်အားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြရပေသည်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ရောက်အောင် မကျင့်ကြနိုင်ကြ၍ အကြင်အခါ သီလစင်ကြယ်ရုံမျှ၌သာ တည်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ ပဋိပတ္တိသာသနာ ကွယ်သည်မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။။ သောတာပန်မျှ၊ မကျင့်နိုင်ကြ၊ သီလ၌သာ၊
တည်နေပါ။ ကွယ်ရပဋိပတ်သာသနာ။

ပရိယတ္တိသာသနာ့ကွယ်ပုံ

မြတ်စွာဘုရား၏စကားတော် ပိဋကတ်သုံးပုံရှိနေလျှင် ပရိယတ္တိသာသနာ မကွယ်နိုင်ပေ။ တည်ရှိနေပေသည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံတို့တွင် အဘိဓမ္မာပိဋကတ် ကွယ်သွားပါသော်လည်း သုတ္တန်ပိဋကတ်နှင့် ဝိနည်းပိဋကတ် ရှိနေသေးလျှင် ပရိယတ္တိသာသနာ မကွယ်နိုင်ပေ။ တည်ရှိနေပေသည်။

သုတ္တန်ပိဋကတ်နှင့် ဝိနည်းပိဋကတ် နှစ်ပုံတို့တွင် သုတ္တန်ပိဋကတ် ကွယ်သွားသော်လည်း ဝိနည်းပိဋကတ် ရှိနေသေးလျှင် ပရိယတ္တိသာသနာ မကွယ်နိုင်ပေ၊ တည်ရှိနေပေသည်။ ဝိနည်းပိဋကတ်တို့တွင် ခန္ဓကပရိဝါရ စသော မဟာဝိနည်းများ ကွယ်သွားပါသော်လည်း ခန္ဓမာတိကာ = ပါတိမောက် ၂-ပါး ရှိနေသေးလျှင် ပရိယတ္တိသာသနာ မကွယ်နိုင်ပေ၊ တည်ရှိနေပေသည်။ အကြင်အခါ ခန္ဓမာတိကာ = ပါတိမောက် ၂-ပါး ကွယ်သွားလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ပရိယတ္တိသာသနာ ကွယ်သည်မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။။ ခန္ဓမာတိကာ၊ မရှိပါ၊ ကွယ်ရပရိယတ်သာသနာ။

ပရိယတ္တိသာသနာ ကွယ်သွားခြင်းကြောင့် ပဋိပတ္တိသာသနာလည်း ကွယ်သွားရပေသည်။ ပဋိပတ္တိသာသနာ ကွယ်သွားခြင်းကြောင့် ပဋိဝေဓသာသနာလည်း ကွယ်သွားရပေသည်။ ပရိယတ္တိသည် ပဋိပတ္တိ၏ အကြောင်းဖြစ်သည်။ ပဋိပတ္တိသည် ပဋိဝေဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သည်။

ပရိယတ္တိသည် ရေကန်တစ်ခု၌ ကန်ဘောင်နှင့် တူပေသည်။ ပဋိပတ္တိသည် ရေများနှင့် တူပေသည်။ ပဋိဝေဓသည် ကြံ့ပန်းပွင့်များနှင့် တူပေသည်။ ကန်ဘောင်ရှိမှ ရေများ တည်ရှိနိုင်ပေသည်။ ရေရှိမှ ကြာပန်းပွင့်များ ပွင့်လာနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကန်ဘောင်နှင့်တူသော ပရိယတ္တိသည်သာလျှင် သာသနာမကွယ်နိုင်ခြင်း၏ အရင်းခံအကြောင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများ ဖွင့်ပြကြပေသည်။

ဤကဲ့သို့ သာသနာသုံးရပ်တို့တွင် ပရိယတ္တိသာသနာသည်သာလျှင် အရင်းခံသာသနာဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာပြည်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့၏ မြို့ရွာအသီးသီးတို့၌ ရှိနေကြသော ပရိယတ္တိစာသင်တိုက်များကို မိမိတို့ စွမ်းအားရှိသလောက် ပစ္စည်း ၄-ပါးတို့ဖြင့် ထောက်ပံ့နေကြခြင်းသည် သာသနာတော်ကြီး အရှည်တည်ကြောင်း အထောက်အပံ့ကောင်းများကို ပြုနေကြခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

သာသနာ့ကွယ်ပုံ မကွယ်ပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၇၉

မြတ်စွာဘုရား အလိုအားဖြင့် သာသနာ့ကွယ်ပုံ မကွယ်ပုံ

သာသနာတော်ကြီး ကွယ်နိုင်ပုံ၊ မကွယ်နိုင်ပုံကို မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ အမျိုးအမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ရောက်ရှိလာပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားနှင့် သင့်လျော်သော စကားများကို ပြောဆို၍ အလွန်သဘောကျကာ ကြည်ညိုလှသောကြောင့် “မြတ်စွာဘုရား ... မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်သွားသောအခါ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကြီး မည်မျှ ကြာရှည်စွာ တည်နိုင်ပါသနည်း”ဟု လျှောက်ထားသဖြင့် သာသနာတော်ကြီး အရှည်တည်နိုင်ကြောင်း၊ အရှည်မတည်နိုင်ကြောင်းတို့ကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

(သံ-ပါ-၃/၁၅၁)

“ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူပြီးသောအခါ ငါဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်များနှင့် သာသနာတော်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြသော ဒကာ၊ ဒကာမများက သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါးကို မပွားများကြလျှင် ငါဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာ အရှည်မတည်နိုင်ပေ၊ ကွယ်သွားလိမ့်မည်။”

ဆောင်ပုဒ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား၊ မပွားများလျှင်၊
သာသနာပင်၊ အစဉ်ကွယ်လိမ့်မည်။

“ငါဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်များနှင့် သာသနာတော်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြသော ဒကာ၊ ဒကာမများက သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါးကို ပွားများနေကြမည်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါးဖြင့် ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်နေကြလျှင် ငါဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာ မကွယ်နိုင်ပေ၊ အရှည်တည်နေလိမ့်မည်”ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါးဖြင့်

၈၀

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေခြင်းသည် သာသနာအရှည်တည်ကြောင်း
ဖြစ်၏ဟု သိကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ သာသနာမက္ခယရန်၊ သတိပဋ္ဌာန်၊
အမှန်ပွားရမည်။

သာသနာမက္ခယလို့၊ သတိပဋ္ဌာန်ကို၊
ပွားကိုပွားရမည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဗိသုဒ္ဓိရာဇေတိ

ချီးကျူးဂုဏ်ပြုထိုက်သည့် သီလရှင်ဖြစ်ပါ သိကောင်းစရာ

ဒေါ်ဉာဏေသီသည် ယခုအခါ အသက်(၅၀)ပြည့်ပြီး ပရိယတ္တိ သာသနာ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာအတွက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပေသည်။ ဒေါ်ဉာဏေသီ၌ ချီးကျူးထိုက်သည့် ဂုဏ်ထူး ၂-ခုရှိပေသည်။

- ၁။ ဒေါ်ဉာဏေသီ၌ လောကီရေးရာ အတတ်ပညာနှင့် လောကုတ္တရာဓမ္မရေးရာ အတတ်ပညာများကို ပြည့်စုံအောင် ဆည်းပူးသင်ယူနိုင်ခဲ့သည့် ဂုဏ်ထူးလည်းရှိပေသည်။
- ၂။ ဒေါ်ဉာဏေသီ၌ ထိုကဲ့သို့ ဆည်းပူးသင်ယူခဲ့သော ဂုဏ်ထူးများကို ယခုအခါ အသက်(၅၀)ပြည့်သည်အထိ မဆုတ်ယုတ်၊ မပျက်စီးသွားရအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ခဲ့သည့် ဂုဏ်ထူးလည်းရှိပေသည်။

အကျယ်သိပ္ပယ်

- ၁။ ဒေါ်ဉာဏေသီ၌ လောကီရေးရာ အတတ်ပညာနှင့် လောကုတ္တရာဓမ္မရေးရာ အတတ်ပညာများကို ပြည့်စုံအောင် ဆည်းပူးသင်ယူနိုင်ခဲ့သည့် ဂုဏ်ထူးလည်းရှိပေသည်ဟုဆိုရာ၌ -

ဒေါ်ဉာဏေသီသည် လောကီရေးရာ အတတ်ပညာကိုလည်း B.Ed ဘွဲ့ကို ရသည်အထိ ဆည်းပူးသင်ယူနိုင်ခဲ့ပေသည်။ လောကုတ္တရာ ဓမ္မရေးရာ အတတ်ပညာကိုလည်း ပထမငယ်၊ ပထမလတ်၊ ပထမကျော်၊ ဓမ္မစရိယနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ဆက်ကပ်သည့် မဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ ဘွဲ့ထူးများကို ရသည်အထိ ဆည်းပူးသင်ယူနိုင်ခဲ့ပေသည်။ ဒေါ်ဉာဏေသီ သည် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်က ဉာဏ်စဉ်တရား နာရသည်အထိ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ဉာဏေသီသည် ချီးကျူးဂုဏ်ပြုထိုက်သော သီလရှင်ဖြစ်ပေသည်။

၂။ ဒေါ်ဉာဏေသီ၌ ထိုကဲ့သို့ ဆည်းပူးသင်ယူခဲ့သော၊ ကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့သော ဂုဏ်ထူးများကို ယခုအခါ အသက်(၅၀)ပြည့်သည်အထိ မဆုတ်ယုတ်၊ မပျက်စီးသွားရအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ခဲ့သည့် ဂုဏ်ထူးလည်းရှိပေသည်ဟုဆိုရာ၌ -

ဒေါ်ဉာဏေသီသည် ကချင်ပြည်နယ်၊ မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် သမိဒွေါဒယ သီလရှင်စာသင်တိုက်ကို တည်ထောင်၍ (၁၀)နှစ်တိုင်တိုင် ပရိယတ္တိသာသနာအတွက် ပိဋကတ်စာပေကျမ်းဂန်များကို သင်ကြားပို့ချပေးခြင်းနှင့် ပဋိပတ္တိသာသနာအတွက် သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားများကို ဟောပြောပြသပေးခြင်းတို့ဖြင့် မိမိ၏ ပရိယတ္တိဂုဏ်ထူး၊ ပဋိပတ္တိဂုဏ်ထူးများကို မဆုတ်ယုတ်သွားရအောင် အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဒေါ်ဉာဏေသီသည် ချီးကျူးဂုဏ်ပြုထိုက်သော သီလရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ဒေါ်ဉာဏေသီ၌ ထူးခြားသော ဂုဏ်ထူး၂-ခု ရှိနေသောကြောင့် ဒေါ်ဉာဏေသီသည် ချီးကျူးဂုဏ်ပြုထိုက်သော သီလရှင် ဖြစ်ပေသည်။

ချီးကျူးဂုဏ်ပြုထိုက်သည့် သီလရှင်

၈၃

ဒေါ်ဉာဏေသိ၌ ၁-နံပါတ် ချီးကျူးဖွယ်ဂုဏ်ထက် ၂-နံပါတ် ချီးကျူးဖွယ်ဂုဏ်က ပို၍ချီးကျူးဖွယ်ကောင်းတဲ့အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြခဲ့ပါသည်။

ဝဏ္ဏပုတ္တိ ခေါ်ပန နဘာရိယာ။

ဝဏ္ဏပုတ္တိ ခေါ်ပန = ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်ဖြစ်ဖို့သည်ကာ။ နဘာရိယာ = ဝန်မလေးပေ (ဝါ) မခက်ခဲပေ။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၌ ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်များ ဖြစ်လာဖို့ရာမှာ ဝန်မလေးလှပေ၊ မခက်ခဲလှပေဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ချီးမွမ်းဂုဏ်မှာ၊ ဖြစ်ဖို့ရာ၊ လွန်စွာမခက်ပြီ။

ဥပ္ပန္နဿ ဝဏ္ဏဿ ရက္ခနမေဝ ဘာရိယံ။

ဥပ္ပန္နဿ = ဖြစ်ပေါ်လာပြီးသော၊ ဝဏ္ဏဿ = ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်ကို၊ ရက္ခနမေဝ = စောင့်ရှောက်ဖို့ရာသည်သာလျှင်၊ ဘာရိယံ = ဝန်လေး၏ (ဝါ) ခက်ခဲ၏။

(မဟာဝဂ္ဂ-၉-၂၅၆)

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးသော ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်ကို မပျက်စီးသွားရအောင်၊ အရှည်သဖြင့် တည်တံ့နေရအောင် စောင့်ရှောက်ဖို့သည်သာလျှင် အလွန်ဝန်လေး၏။ အလွန်ခက်ခဲ၏ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဖြစ်ပြီးဂုဏ်သာ၊ စောင့်ဖို့ရာ၊ လွန်စွာခက်ခဲသည်။

ထိုသို့ အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဒေါ်ဉာဏေသီ၏ သင်ယူအပ်သည့် ပရိယတ္တိသာသနာဂုဏ်နှင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့သည့် ပဋိပတ္တိသာသနာဂုဏ်တို့သည် ယခုကဲ့သို့ အသက်(၅၀)ပြည့်သည်အထိ ပျက်စီးသွားခြင်းမရှိ၊ ဆုတ်ယုတ်သွားခြင်းမရှိအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ခဲ့ခြင်းသည် အထူး ချီးကျူးဖွယ်ဖြစ်သည့် ဂုဏ်ထူးပင် ဖြစ်ပေသည်။ နောင်လာနောက်သားတို့ အတုယူဖွယ်ကောင်းသည့် ဂုဏ်ထူးပင် ဖြစ်ပေသည်။

၈၄

သိကောင်းစရာ မေ့ပဒေသာ

“ချီးကျူးဂုဏ်ပြုထိုက်သည့် သီလရှင်ဖြစ်ပါ သိကောင်းစရာ”
ဆောင်းပါးကို ဤမျှဖြင့်ပင် နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာစာရဇတော်

၁၃၆၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၄-ရက် နံနက်ခင်းဩဝါဒ

ယောဂီများအတွက် ဩဝါဒမပေးရတာ အတော်ကြာသွားပါပြီ။
ထို့ကြောင့် ယနေ့နံနက်ခင်းမှာ ဩဝါဒတရား ဟောကြားပေးပါဦးမည်။
ရိပ်သာသို့ ဝင်ရောက်၍ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ကြသော ယောဂီများ
ကလည်း တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့ချင်ကြပေသည်။ တရားတွေ ရှေ့သို့
မြန်မြန်တက်ချင်ကြပေသည်။ တရားထူးတရားမြတ်များ မြန်မြန်ရချင်ကြ
ပေသည်။

ရိပ်သာမှ ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များကလည်း ယောဂီများအား
တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့၊ တရားတွေ မြန်မြန်တက်နိုင်သည့်၊ တရားထူး
တရားမြတ်တွေ မြန်မြန်ရနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို စွမ်းနိုင်သမျှ ဟော
ကြားပေးလျက်ရှိကြပါသည်။ ရိပ်သာဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့နှင့် အဆောင်မှူးများ
ကလည်း ယောဂီများ တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့၊ တရားတွေ မြန်မြန်တက်၊
တရားထူးတရားမြတ်များ မြန်မြန်ရနိုင်အောင် အဖက်ဖက်က ကူညီဆောင်
ရွက်ပေးလျက်ရှိကြပါသည်။ ယောဂီများ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ရိပ်သာမှ
ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့နှင့်
အဆောင်မှူးများ၏ ရည်ရွယ်ချက်တို့သည် တူညီလျက်ရှိကြပေသည်။

ဤကဲ့သို့ပင် ရည်ရွယ်ချက်ချင်း တူကြပါသော်လည်း တကယ်
တမ်း လက်တွေ့ အားထုတ်ကြသည့်အခါမှာတော့ ကွာဟမှု၊ ကွဲပြားမှုများ

ရှိနေကြပေသည်။ အချို့အချို့သော ယောဂီများမှာ အမှတ်တွေ ကျနေကြလို့ တရားတွေ အတွေ့နေ၊ တရားတွေ အတက်နေနေကြသည့် ယောဂီများလည်း ရှိနေကြပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ မဖြစ်ရလေအောင် ဝေယျာ ဝစ္စအဖွဲ့နှင့် အဆောင်မှူးများက အဖက်ဖက်က ကူညီဆောင်ရွက်ပေးလျက်ပင်ရှိကြပေသည်။ ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များကလည်း ကြည့်ရှု၍ ပြုပြင်ပေးလျက်ပင် ရှိကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်များ အထောက်အပံ့ကောင်းမြန်ပုံ

အထူးသဖြင့် ယောဂီများ တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့! တရားတွေ မြန်မြန်တက်၊ တရားထူးတရားမြတ်များ မြန်မြန်ကြစေရန်အတွက် နေ့စဉ် နေ့တိုင်း နံနက်ခင်း သီလယူပြီးသောအခါ ယောဂီများ ရွတ်ဆိုနေကြရသည့် အရှင်မဟာကစ္ဆာယနမထေရ်၏ ဩဝါဒ ၄-ချက် ဆောင်ပုဒ်များသည် တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့! တရားတွေ မြန်မြန်တက်၊ တရားထူးတရားမြတ်တွေ မြန်မြန်ရဖို့ရန်အတွက် အထောက်အပံ့ကောင်းများပင် ဖြစ်ပေသည်။

“မျက်စိအမြင်၊ ကောင်းသူပင်၊ မမြင်ကန်းပမာ”ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကလည်း ယောဂီများ တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့! တရားတွေ မြန်မြန်တိုးတက်သွားဖို့ရာ အခြေခံကောင်း၊ အထောက်အပံ့ကောင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်ပေသည်။ မိမိ၏ မျက်စိကို မမြင်တဲ့သူလို ထားတတ်သွားပြီဆိုပါလျှင် သမာဓိဖြစ်လာ၍ အမှတ်တွေဆက်ကာ တရားတွေ တိုးတက်သွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏ မျက်စိကို မမြင်တဲ့သူလို ထားတတ်အောင် လေ့ကျင့်ကြရပေသည်။

“နားအကြားတွင်၊ ကောင်းသူပင်၊ နားလျှင်ပင်းပမာ”ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကလည်း ယောဂီများအတွက် တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့! တရားတွေ မြန်မြန်တိုးတက်သွားဖို့ရာ အခြေခံကောင်း၊ အထောက်အပံ့ကောင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်ပေသည်။ အသံနောက်သို့ စိတ်မလိုက်သွားရအောင် မိမိနားကို

၁၃၆၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၄-ရက်၊ နံနက်ခင်းဩဝါဒ ၈၇

ထားတတ်သွားပြီဆိုပါလျှင် သမာဓိဖြစ်လာ၍ အမှတ်တွေဆက်ကာ တရားတွေ တိုးတက်သွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏ နားကို မကြားတဲ့သူလို ထားတတ်အောင် လေ့ကျင့်ပေးကြရပေသည်။

“စကားပြောတွင်၊ ကောင်းသူပင်၊ အသွင်ဆွံ့ပမာ” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကလည်း ယောဂီများအတွက် တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့! တရားတွေ မြန်မြန်တိုးတက်သွားဖို့ရာ အခြေခံကောင်း၊ အထောက်အပံ့ကောင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်ပေသည်။ မိမိအတွက်လည်း ကျေးဇူးများ၊ တစ်ပါးသော ယောဂီများအတွက်လည်း ကျေးဇူးများ ဖြစ်ကြရပေသည်။ စကားမပြောဘဲ အဆွံ့နေတဲ့သူလို နေလိုက်ပါလျှင် အမှတ်တွေဆက်ကာ တရားတွေ တိုးတက်သွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် စကားမပြောဘဲ အဆွံ့နေတဲ့သူလိုဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်ပေးကြရပေသည်။

“ပြည့်ဝအားအင်၊ ရှိသူပင်၊ အားအင်နည်းပမာ” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကလည်း ယောဂီများအတွက် တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့! တရားတွေ မြန်မြန်တိုးတက်သွားဖို့ရာ အခြေခံကောင်း၊ အထောက်အပံ့ကောင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်ပေသည်။ တကယ်အားနည်းနေသော လူမမာကဲ့သို့ပြုလုပ်ကာ အသုံးချလိုက်လျှင် ကိုယ်အမူအရာများကို မှတ်သိစိတ်က မိမိသွားသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်တည့်သွားကြပေသည်။ ပစ္စုပ္ပန်တည့်အောင် ရှုမှတ်လိုက်တော့ သမာဓိဖြစ်သွားကြပေသည်။ သမာဓိဖြစ်သွားတော့ တရားသဘောများကို ထူးထူးခြားခြား တွေ့သိသွားတတ်ကြပေသည်။ တရားတွေ တိုးတက်သွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အားနည်းနေတဲ့ လူမမာကဲ့သို့ဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်ကြရပေသည်။

ယောဂီများ အမှတ်တွေဆက်၍ လွယ်ကူချမ်းသာစွာ ရှုမှတ်ရပြီးလျှင် တရားတွေ မြန်မြန်တွေ့! တရားတွေ ရှေ့သို့ မြန်မြန်တိုးတက်သွားရအောင် ရှုမှတ်ဖို့ရာမှာ အမှတ်(၃)မျိုးရှိပေသည်။

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

- ၁။ ထိုင်၍ ရှုမှတ်ရသည့်အမှတ်၊
- ၂။ စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်ရသည့်အမှတ်၊
- ၃။ အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ဟူ၍ (၃)မျိုးရှိပေသည်။

ထို(၃)မျိုးတို့တွင် -

- ၁။ ထိုင်၍ရှုမှတ်သည့် အမှတ်သည် အမှတ်တွေဆက်အောင် ရှုမှတ်ဖို့ရာ အသေချာဆုံးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုင်မှတ်သည့်အခါ ၁-နာရီမှာ ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း မလှုပ်ရှားမိအောင်၊ စိတ်ကိုလည်း အာရုံတစ်ပါးသို့ မထွက်သွားရအောင် ဆောက်တည်ထားကြသောကြောင့် အမှတ်တွေဆက်အောင် ရှုမှတ်ဖို့ရာ အသေချာဆုံးပင် ဖြစ်ပေသည်။
- ၂။ စင်္ကြံလျှောက်၍မှတ်ရသည့် အမှတ်ကျရင်ပဲ အမှတ်တွေ အနည်းငယ် ကျလာတတ်ကြပေသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ မျက်စိက ကြည့်မိ၍၊ နားက အသံကို နားထောင်မိ၍ အမှတ်တွေ ကျကျသွားတတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် မျက်စိကလည်း မကြည့်မိရအောင်၊ နားကလည်း နားမထောင်မိရအောင် အထူးသတိပြု၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။
- ၃။ အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို မှတ်ရတဲ့အခါမှာတော့ ယောဂီများ အမှတ်တွေ ပို၍ကျနေတတ်ကြပေသည်။ အချို့သောယောဂီများမှာ အမှတ်တွေ လွတ်နေတာကပင် များနေတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အမှတ်(၃)မျိုးတို့တွင် အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်တစ်မျိုးက မရကြတော့ ယောဂီများ တရားတွေ အတွေ့နေ၊ တရားတွေ အတက်နေ ဖြစ်နေတတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို အထူးဂရုစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

၁၃၆၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၄-ရက်၊ နံနက်ခင်းဩဝါဒ ၈၉

အထွေထွေ ပြုချင်စိတ်က စ၍ ရှုမှတ်ရပုံ

အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို ရအောင် ဘယ်လိုရှုမှတ်ရပါမည်နည်းဆိုပါလျှင် ပြုချင်သည့်စိတ်က စ၍ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ယခုလို တရားနာရာမှ၊ တရားထိုင်ရာမှ ထရတော့မည့်အခါမှာ အထူးသတိထား၍ စိတ်ကို အာရုံပြုကြည့်လိုက်လျှင် ထချင်သည့်စိတ်များက ထင်ရှားနေ၍ ယင်းထချင်သည့်စိတ်ကို ထချင်တယ်၊ ထချင်တယ်ဟု ရှေးဦးစွာ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ထို့နောက် ထချင်သည့်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သည့် လေများက တွန်းကန်ပေးသဖြင့် ထသည့် ကိုယ်အမူအရာများ ဖြစ်ပေါ်လာမှ ထတယ်၊ ထတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

ထတယ်၊ ထတယ်ဟု ရှုမှတ်သောအခါမှာလည်း ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက်ပုံသဏ္ဌာန်ပညတ်များကို (အာရုံမပြုဘဲ) ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ အပေါ်သို့ တရွေ့ပြီးတရွေ့တက်သွားသည့် သဘောပရမတ်ကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ရွေ့နေသည့်အစဉ် = သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်း တည့်နိုင်သမျှတည့်အောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

ပေါ့တာ သိပုံ

ယင်းကဲ့သို့ စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြရာ၌ အကြင်အခါ ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက်ပုံသဏ္ဌာန်ပညတ်များကိုလည်း ခွာလိုရသွား၏။ အပေါ်သို့ ရွေ့တက်နေသည့် သဘောပရမတ်ကိုလည်း စူးစိုက်လို့ ရသွား၏။ အဆင့်ဆင့် ရွေ့နေသည့်အစဉ် = သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်းတည့်အောင် ရှုမှတ်လို့ ရသွား၏။ ထိုအခါ ခန္ဓာကိုယ်အမူအရာ အပေါ်သို့ တရွေ့ပြီးတရွေ့ ရွေ့တက်နေသည်ကို သိပြီးသည့်အပြင် ပေါ့ပေါ့ပြီး တက်သွားတာကို ကိုယ်တိုင်ပင် တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ပေါ့တာကို သိခြင်းသည် တေဇောဓာတ်နှင့် ဝါယောဓာတ်တို့၏ သဘောကို သိခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ပေါ့ပေါ့ပြီးတက်သွားတာကို တွေ့သိရတာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အနေနှင့်တော့ ဘာမျှ ထူးခြားသည်ဟု ထင်မည်မဟုတ်ပေ။ တရားနာပရိ သတ်များ၊ ယောဂီများလို တရားလိုလားနေကြသောပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်မှာ တော့ အခြေခံကောင်းတစ်ခုကို ရရှိခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ တရားဖြင့် ထရတာ ဤလိုထရသည်ဟု သိသွားသောကြောင့် နောင်အခါ ထတိုင်း၊ ထတိုင်း အမှတ်သတိဖြင့် ထသည်ဖြစ်၍ အမှတ်တွေဆက်ကာ တရားတွေ ထူးထူးခြားခြား တိုးတက်သွားဖို့ရာ ဖြစ်ကြပေသည်။

ထို့အတူ ထရပ်ရာမှ သွားရတော့မည့်အခါ၊ သွားရာမှ ရပ်ရတော့ မည့်အခါတို့၌လည်း အထူးသတိထားလိုက်လျှင် သွားချင်သည့်စိတ်၊ ရပ် ချင်သည့်စိတ်များ ဖြစ်နေသည်မှာ ထင်ရှားနေတတ်ကြပေသည်။ ထင်ရှား နေတော့ သွားချင်တယ်၊ သွားချင်တယ်၊ ရပ်ချင်တယ်၊ ရပ်ချင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ထို့နောက်မှ သွားသည့်၊ ရပ်သည့် ကိုယ်အမူအရာ များဖြစ်လာမှ သွားတယ်၊ သွားတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ရပ်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရ ပေသည်။

ရပ်ရာမှ ထိုင်ရတော့မည့်အခါမှာလည်း အထူးသတိထားလိုက်လျှင် ထိုင်ချင်သည့်စိတ်များ ဖြစ်နေတာ ထင်ရှားနေတတ်ကြပေသည်။ ယင်း ထိုင်ချင်သည့်စိတ်ကို ထိုင်ချင်တယ်၊ ထိုင်ချင်တယ်ဟု ရှေးဦးစွာ ရှုမှတ် ကြရပေသည်။ ထို့နောက် ထိုင်သည့် ကိုယ်အမူအရာများ ဖြစ်ပေါ်လာမှ ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက်ပုံသဏ္ဌာန်ပညတ်များကိုတော့ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ အောက်သို့ တရွေ့ပြီးတရွေ့ ရွေ့ကျနေသည့် သဘောပရမတ်ကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိ အောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

၁၃၆၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၄-ရက်၊ နံနက်ခင်းသြဝါဒ ၉၁

လေးတာ သိပုံ

ယင်းကဲ့သို့ စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြရာ၌ အကြင်အခါ ခေါင်း ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက်ပုံသဏ္ဌာန်ပညတ်များကိုလည်း ခွာလိုရသွား၏။ အောက်သို့ တရွေ့ပြီးတရွေ့ ရွေ့ကျနေသည့် သဘောပရမတ်ကိုလည်း စူးစိုက်လိုရသွား၏။ အဆင့်ဆင့် ရွေ့နေသည့်အစဉ် = သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်းတည့်အောင် ရှုမှတ်လိုရသွား၏။ ထိုအခါ အောက်သို့ တရွေ့ပြီးတရွေ့ ရွေ့ကျနေသည်ကို သိပြီးသည့်အပြင် လေးလေးကျသွားတာကို ကိုယ်တိုင်ပင် တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ လေးတာကို သိခြင်းသည် ပထဝီဓာတ်နှင့် အာပေါဓာတ်တို့၏ သဘောကို သိခြင်းဖြစ်ပေသည်။

လေးလေးကျသွားတာကို သိရတာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနှင့် တော့ ဘာမျှ ထူးခြားသည်ဟု ထင်ကြမည်မဟုတ်ပေ။ တရားနာပရိသတ်များလို၊ ယောဂီများလို တရားလိုလားကြသောပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ တရားရဖို့ရာ အခြေခံကောင်းတစ်ခုကို ရရှိခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ တရားနှင့် ထိုင်ရသည်မှာ ဤလိုထိုင်ရသည်ဟု သိသွားသောကြောင့် နောင်အခါ ထိုင်တိုင်း၊ ထိုင်တိုင်း အမှတ်နှင့်ပင် ထိုင်ကြသဖြင့် အမှတ်တွေဆက်၍ တရားတွေ ထူးထူးခြားခြား တိုးတက်သွားဖို့ရာ ဖြစ်ပေသည်။

ထိုင်တဲ့၊ ထတဲ့အမူအရာတွေမှာ သမာဓိဖြစ်သွားပြီဆိုလျှင် အခြားအခြားသော အမူအရာတွေမှာလည်း လိုက်၍ သမာဓိဖြစ်သွားတတ်ကြပေသည်။ လက်ကို ကွေးရတော့မည်ဆိုလျှင် ကွေးချင်သည့်စိတ်က ထင်ရှားနေ၍ ကွေးချင်တယ်၊ ကွေးချင်တယ်၊ ဆန့်ရတော့မည်ဆိုလျှင်လည်း ဆန့်ချင်သည့်စိတ်က ထင်ရှားနေ၍ ဆန့်ချင်တယ်၊ ဆန့်ချင်တယ်၊ တံခါးဖွင့်ရတော့မည်ဆိုလျှင်လည်း ဖွင့်ချင်သည့်စိတ်က ထင်ရှားနေ၍ ဖွင့်ချင်တယ်၊ ဖွင့်ချင်တယ်။ ကွေး၊ ဆန့် လက်လှမ်းပြီး ဖွင့်လိုက်မှ ဖွင့်တယ်၊ ဖွင့်တယ်ဟု ရှုမှတ်လို့ ရသွားတတ်ကြပေသည်။

ချမ်းသာပုံ ဆင်းရဲပုံ

ဤကဲ့သို့ အရာရာမှာ ရှုမှတ်လို့ ရသွားသောအခါ ယောဂီများမှာ အမှတ်တွေ ကပ်သွားပြီးလျှင် အမှတ်ကလေးနှင့် နေရတာ ချမ်းသာပါသည် ဘုရားဟု လျှောက်ထားကြပေသည်။ အထွေထွေမှာ အမှတ်တွေကပ် အောင် မမှတ်တတ်ကြသည့် ယောဂီများကတော့ ဟိဟာမှတ်လိုက်ရင် လည်း လွတ်သွား၊ ဒီဟာမှတ်လိုက်ရင်လည်း လွတ်သွားဖြစ်နေတော့ အထွေထွေအမှတ်ကို မှတ်ရတာ ဆင်းရဲပါတယ်ဘုရားဟု လျှောက်ထား ကြပေသည်။ ဆင်းရဲနေရင်တော့ နေရာမှကျပါ့မလား ... နေရာမကျပါ ဘုရား။

အမှတ်တွေကပ်၍ ချမ်းသာစွာ ရှုမှတ်လို့ရသွားကြသော ယောဂီ များမှာ မှတ်အားတွေကောင်းလာ၍ ထိုင်အမှတ်ကိုလည်း ကျေးဇူးပြုသဖြင့် ထိုင်အမှတ်မှာလည်း ပို၍ကောင်းလာတတ်ပေသည်။ စင်္ကြံအမှတ်ကိုလည်း ကျေးဇူးပြုသဖြင့် စင်္ကြံအမှတ်မှာလည်း ပို၍ကောင်းလာတတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို အထူးဂရုစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြ ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

တရားကျောင်းသို့ သွားတဲ့အခါမှာလည်း အမှတ်နဲ့ တရားကျောင်း မှ ပြန်လာတဲ့အခါမှာလည်း အမှတ်နဲ့ ဆွမ်းစားကျောင်းသို့ သွားသည့် အခါမှာလည်း အမှတ်နဲ့ ဆွမ်းစားကျောင်းမှ ပြန်လာသည့်အခါမှာလည်း အမှတ်နဲ့ စသည်ဖြင့် အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကလေးများ ကပ်သွား လျှင် မှတ်အားတွေ ပိုကောင်းလာ၍ အမူအရာမှန်သမျှ အားလုံးကို အမှတ်တွေ ကပ်လို့ရသွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

အထွေထွေအမှတ် အကျိုးများပုံ

ဤကဲ့သို့ အထွေထွေအမှတ်တွေ ကပ်သွား၍ အရာရာတွင် အမှတ်သတိဖြင့်ပြုလုပ်နေသည့် ယောဂီကိုမြင်ရသည့် နိုင်ငံခြားသားများ

၁၃၆၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၄-ရက်၊ နံနက်ခင်း၊ သြဝါဒ ၉၃

မှစ၍ အားလုံးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ကြည်ညိုကြပေသည်။ ကြည်ညိုကြသောကြောင့် သာသနာအတွက်လည်း အကျိုးများပေသည်။

ရိပ်သာသို့ လာရောက်၍ လှူဒါန်းကြသော အလှူရှင်များကလည်း အထွေထွေအမှတ်ဖြင့် သွားနေ၊ ရပ်နေ၊ ထိုင်နေ၊ ထနေ၊ ကွေးနေ၊ ဆန့်နေသော ယောဂီများကို မြင်ကြရသောအခါ “ယောဂီဆိုတာ ဤလိုအမှတ်သတိနှင့် နေကြရပေသည်”ဟု ကြည်ညိုကြသောကြောင့် အလှူရှင်များအတွက်လည်း အကျိုးများကြပေသည်။

ရိပ်သာမှ ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း အထွေထွေအမှတ်ဖြင့် သွားနေ၊ ရပ်နေ၊ ထိုင်နေ၊ ထနေ၊ ကွေးနေ၊ ဆန့်နေကြသော မိမိတို့၏ယောဂီများကို မြင်ရသည့်အခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရပေသည်။ ကြည်ညိုသောစိတ်များ ဖြစ်ကြရပေသည်။ ယောဂီများကို အားပေးနှိုးမြှောက်လိုသည့်စိတ်တွေ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရိပ်သာအတွက်လည်း အကျိုးများကြပေသည်။

မပြတ်မလပ်ရှုမှတ်နေကြသော ယောဂီများကို တိုင်းသူပြည်သား အလှူရှင်များက လှူဒါန်းကြသော ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့သည် မဟာပူလ = ကြီးသောအကျိုးရှိသည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြထားကြပေသည်။ ဘာကြောင့် မဟာပူလ = အကျိုးကြီးပါသလဲဟုဆိုပါလျှင် မပြတ်မလပ်ရှုမှတ်နေကြသည့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္တာန်၌ လောဘလည်းကင်း၊ ဒေါသလည်းကင်း၊ မောဟလည်းကင်းနေ၍ လယ်ယာမြေကောင်းမှာ မျိုးစေ့ကောင်းများ စိုက်ချလိုက်သလို အကျိုးကြီးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မြတ်စွာဘုရားလည်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ မိမိ၏ အလှူဒါန အကျိုးကြီးလိုလျှင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ အပြီးတိုင်ကင်းနေသည့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူဒါန်းရမည်။ အကယ်၍ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို မရခဲ့လျှင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကင်းအောင် ကျင့်နေသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များကို လှူဒါန်းရမည်ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ယောဂီများက မပြတ်မလပ်

ရှုမှတ်နေကြတော့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟများ ဖြစ်ခွင့်မရ၍ ကင်းနေကြပေသည်။ ထိုသို့ ကင်းနေသည့်အခိုက်တွင် လှူဒါန်းကြရသောကြောင့် မဟာပွလ = အကျိုးကြီးသည်ဟု ဆိုရပေသည်။

ယောဂီများ မိမိတို့ မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်နေခြင်းဖြင့် မိမိတို့အတွက်လည်း အမှတ်တွေဆက်လို့ အကျိုးများပေသည်။ မိမိတို့ကို လာလှူဒါန်းသော အလှူရှင်များလည်း ကြည်ညိုရလို့ အကျိုးများကြပေသည်။ သာသနာအတွက်လည်း အများသူတို့က ကြည်ညိုရလို့ အကျိုးများကြပေသည်။ ရိပ်သာအတွက်လည်း ဂုဏ်သိက္ခာတက်၍ အကျိုးများလှပေသည်။

“သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပ်သာမှာ ဤလို အထွေထွေအမှတ်တွေဆက်အောင် ရှုမှတ်ကြရသည်”ဟုဆိုတဲ့ သတင်းတွေဟာ ကောင်းတဲ့သတင်းလား၊ မကောင်းတဲ့သတင်းလား ... ကောင်းတဲ့သတင်းပါဘုရား။ ဤကဲ့သို့ အကျိုးများသည့် အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို ရအောင်ရှုမှတ်မည်ဟု အဓိဋ္ဌာန်မပြုထားသင့်ပါဘူးလား ... ပြုထားသင့်ပါတယ်ဘုရား။

ဤကဲ့သို့ အကျိုးများသည့် အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို ဘယ်လိုရအောင် ရှုမှတ်ရပါမည်နည်းဟုဆိုပါလျှင် ပြောခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ပြုချင်သည့်စိတ်က စ၍ရှုမှတ်ကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ပြုချင်သည့်စိတ်က အကြောင်း၊ ပြုလုပ်နေသည့် ကိုယ်အမူအရာများက အကျိုးဖြစ်သည်။ အကြောင်းကို ရှုမှတ်လို့ရသွားလျှင် အကျိုးကိုရှုမှတ်ရတာ မခက်လှတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းဖြစ်သည့် ပြုလုပ်ချင်သည့်စိတ်က စ၍ရှုမှတ်ကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ မဟုတ်ပါဘဲ သမာဓိဉာဏ်များကလည်း အားနည်းနေသေးသည့်အခိုက် အကျိုးဖြစ်သည့် ကိုယ်အမူအရာများကို ရှုမှတ်နေကြပါလျှင် ကိုယ်အမူအရာများက မြန်နေ၍ မှတ်သိစိတ်က မမီနိုင်သဖြင့် အမှတ်တွေ လွတ်တာကပင် များနေတတ်ကြပေသည်။ လွတ်တာကပင်များနေတော့ အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို မမှတ်ချင်တော့ဘဲ

၁၃၆၁-ခု၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၄-ရက်၊ နံနက်ခင်းသြဝါဒ ၉၅

ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ မမှတ်ဘဲနေလိုက်ရင်တော့ အမှတ်တွေ ကျဲနေကြ၍ တရားတွေ ရှေ့သို့ မတက်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်ကြပေသည်။

အစဉ်အလာကောင်း ရရှိစေရန်

နောက်နောက်မှ ရောက်လာကြသော ယောဂီများက ရှေ့ရှေ့ယောဂီများကို အတုယူကြရပေသည်။ ရှေ့ရှေ့ယောဂီများက အမှတ်တွေ ကျဲနေကြပါလျှင် နောက်နောက်ယောဂီများကလည်း အမှတ်တွေ ကျဲနေတတ်ကြပေသည်။ ရှေ့ရှေ့ယောဂီများက အမှတ်တွေစိပ်မှသာ နောက်နောက်ယောဂီများကလည်း အမှတ်တွေ စိပ်လာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အမှတ်တွေ စိပ်စိပ်ရှုမှတ်တတ်သည့် အစဉ်အလာကောင်းကို ရရှိကြစေရန် မကြာခဏ သြဝါဒတရား ဟောကြားပေးရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယောဂီများ အမှတ်တွေစိပ်ဖို့ရာ၊ အမှတ်တွေကောင်းဖို့ရာ ဆရာတော်မှာ အများဆုံး တာဝန်ရှိနေပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်၏ တာဝန်ကို ကူညီသောအားဖြင့် ယောဂီများ အမှတ်စိပ်စိပ် ရှုမှတ်ကြရမည်ဟု မကြာခဏ သြဝါဒတရား ဟောကြားရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ယောဂီများ အမှတ်စိပ်စိပ် မှတ်နိုင်ကြစေရန် ပြုလုပ်ချင်သည့်စိတ်က စ၍ရှုမှတ်ကြရမည်ဟူသော သြဝါဒတရားကို နာကြားရသဖြင့် နာကြားရသောအတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံ ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြပြီးလျှင် မိမိတို့ အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်သော တရားထူးတရားမြတ်တို့ကို၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လွယ်ကူသောအကျင့်ဖြင့် လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

ဆရာတော်ဘုရားပေးသောဆုနှင့် ပြည့်စုံရပါလို၏ အရှင်ဘုရား။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဗိသာနရာဇတော်

၁၃၆၆-ခု၊ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး ဩဝါဒတရားတော်

ဒီနေ့ ၁၃၆၆-ခု၊ ကဆုန်လဆန်း ၇-ရက်၊ ၂၀၀၄-ခု၊ ဧပြီလ ၂၅-ရက်ဖြစ်တယ်။ ၂၅-ရက်နေ့၊ ကဆုန်လဆန်း ၇-ရက်နေ့မှာ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး ပြုလုပ်ကြရာ၌ ဩဝါဒတရား အတိုချုပ် ၃-မျိုး ဟောကြားပါမယ်။

- ၁-နံပါတ်က - သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဩဝါဒ ၂-ပါးကို လိုက်နာခဲ့ရခြင်း။
- ၂-နံပါတ်က - သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာ၌ အခြေခံ ၄-မျိုး ပြည့်စုံနေခြင်း။
- ၃-နံပါတ်က - သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာ အရှည်တည်တံ့အောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ရာ လိုအပ်လာခြင်းလို့ ၃-မျိုး ခေါင်းစဉ်ထားပြီးတော့ အတိုချုပ် ဟောကြားပါမယ်။

၁-နံပါတ် သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်၏ ဩဝါဒလိုက်နာခဲ့ခြင်း၊ ၂-နံပါတ် အခြေခံ ၄-မျိုး ပြည့်စုံနေခြင်း၊ ၃-နံပါတ် သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာ အရှည်တည်တံ့အောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ လိုအပ်လာခြင်းလို့ ဘယ်နှချက်လဲ ... ၃-ချက်ပါဘုရား။ ဤ ၃-ချက်ကို ဟောပါမယ်။ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့နှင့်တကွ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာသီရိပိဿာဆရာတော်၏ ဩဝါဒ ၂-ချက်ကို လိုက်နာခဲ့ကြရပါတယ်။ အဲဒီဩဝါဒ ၂-ချက်မှတ်သားဖွယ်ကောင်းလို့ နောင်လည်းလိုက်နာရအောင်လို့ ဆောင်ပုဒ်ဆိုကြရမယ်။

၁၃၆၆-ခု၊ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး သြဝါဒ ၉၇

ဆောင်ပုဒ်။ အလုပ်မှန်ကန်၊ ညီညွတ်ပြန်၊
အမှန်တိုးတက်ကြောင်း။

မိမိတို့ဆောင်ရွက်တဲ့အလုပ်ကလည်း မှန်ကန်တဲ့အလုပ်ဖြစ်ရမယ်။ အတူတကွ ဆောင်ရွက်နေကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အချင်းချင်းလည်း ညီညွတ်စေရမယ်။ ဘယ်နှချက်လဲ ... ၂-ချက်ပါဘုရား။ အလုပ်မှန်ကန်ဖို့လည်း သိပ်အရေးကြီးတယ်။ ဘယ်လိုပဲညီညွတ်ညီညွတ် အလုပ်ကမမှန်ကန်ရင်လည်း ဒီဆောင်ရွက်ချက်ဟာ တိုးတက်လာနိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ မတိုးတက်နိုင်ဘူး။

ယခု သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဝိဇယာမှာ ဆောင်ရွက်ရတာက ပဋိပတ္တိသာသနာအတွက် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ခြင်း ပဋိပတ္တိသာသနာအလုပ်ကို လုပ်ကြရတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီအလုပ်ကလည်း မှန်ကန်ရမယ်။ အဲဒီ ပဋိပတ္တိသာသနာအလုပ် လုပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့က ပစ္စည်း ၄-ပါး ထောက်ပံ့ရတယ်။ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး ပစ္စည်း ၄-ပါး ထောက်ပံ့ရမယ်။ အဲဒီပစ္စည်း ၄-ပါး ထောက်ပံ့ခြင်းအလုပ်ကလည်း မှန်ကန်ရမယ်။ မှန်ကန်ပုံလေးတွေကို အတိုချုပ် ဟောကြားပေးပါမယ်။

ပဋိပတ္တိသာသနာအလုပ်ဖြစ်သည့် ဝိပဿနာတရားပြပေးတဲ့ ဆရာတော်၊ သံဃာတော်တွေကလည်း အလုပ်မှန်ကန်ရမယ်။ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ညွှန်ပြတဲ့နည်းသည် မဂ်ရောက်ဖို့လ်ရောက် ကိုယ်တော်တိုင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပြီးတော့ မဂ်ရောက်ဖို့လ်ရောက်နည်းမှန်လမ်းမှန်စွာ ပြခဲ့တဲ့နည်းဖြစ်တယ်။ ကမ္ဘာက လက်ခံထားတဲ့နည်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီမှန်ကန်တဲ့နည်းကို သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဝိဇယာက ယူပြီးတော့ ပြပေးနေပါတယ်။ ပြပေးတဲ့အခါမှာလည်း သီတင်းစဉ်တိုင်းလည်း တရားဟောပေးတယ်။ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းလည်း တရားစစ်ပေးတယ်။ အဲဒီလိုဟောပြတဲ့ ပဋိပတ္တိသာသနာအတွက် ညွှန်ပြတဲ့အလုပ်ကလည်း မှန်ကန်ရမယ်။ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဝိဇယာမှာ မှန်ကန်လို့သာလျှင် ယခုလို အခြေအနေမျိုး ရောက်လာတာပင် ဖြစ်ပေတယ်။

ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့က ပစ္စည်း ၄-ပါးထောက်ပံ့တာလည်း မှန်ကန်ရမယ်။ လောကရေးရာ စီးပွားရေး၊ ကြီးပွားရေးတွေ ဘာတစ်ခုမှ မငဲ့ကွက်ဘဲနဲ့ ရိပ်သာသို့ရောက်လာတဲ့ သံဃာတော်များနှင့် ယောဂီများ ချမ်းသာရေးကိုသာ အဓိကထားပြီးတော့ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဝံသာ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့က မထောက်ပံ့ရပါဘူးလား ... ထောက်ပံ့ရပါတယ်ဘုရား။ အဲဒါလည်း မှန်ကန်ရတယ်။ လောကရေးရာ စီးပွားရေး၊ ကြီးပွားရေးတွေ ငဲ့နေရင်တော့ အဲဒီထောက်ပံ့ခြင်းဟာ မမှန်ကန်တော့ပေဘူး။ ယခုတော့ ဘာတစ်ခုမှ ဒီဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့က ငဲ့ကွက်တာမရှိပေဘူး။ လောကရေးရာဘက် စီးပွားရေး၊ ကြီးပွားရေးတွေ ငဲ့ကွက်တာမရှိပေဘူး။ ရောက်လာတဲ့ ရဟန်းတော် သံဃာတော်တွေ၊ ယောဂီသူတော်စင်တွေ ချမ်းသာမှုကိုသာ အဓိကထားပြီးတော့ ထောက်ပံ့ခဲ့တဲ့အတွက်ကြောင့် ပစ္စည်း ၄-ပါးထောက်ပံ့ခြင်းသည်လည်း မှန်ကန်တယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ အလုပ်ကတော့ မှန်ကန်တာ ထင်ရှားသွားပါပြီ။

“ညီညွတ်ပြန်”ကို ဟောကြားပါတော့မယ်။ အလုပ်ကတော့ မှန်ကန်ပါတယ်။ ပဋိပတ္တိသာသနာအလုပ်၊ ဆရာတော် သံဃာတော်တွေ ဘက်က တရားပြတဲ့အလုပ်လည်း မှန်ကန်တယ်။ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့က ပစ္စည်း ၄-ပါးထောက်ပံ့တဲ့အလုပ်ကလည်း မှန်ကန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အတူတကွ ဆောင်ရွက်ကြတဲ့ သဒ္ဓမ္မရုံသီဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့နှင့် သဒ္ဓမ္မရုံသီယောဂီများ ညီညွတ်မှ၊ မညီညွတ်ရင်တော့ ဘယ်လောက်ပဲ အလုပ်ကမှန်ကန်မှန်ကန် ဒီရိပ်သာဟာ မတိုးတက်နိုင်ပေဘူး။ ယခုတော့ သဒ္ဓမ္မရုံသီဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့နဲ့တကွ သဒ္ဓမ္မရုံသီယောဂီများ ညီညွတ်ရေးကို အဓိကထားပြီးတော့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ညီညွတ်အောင်လည်း ဘယ်လိုများနေထိုင်ကြရမလဲ။ သင်္ဂဟသုတ္တန်ဒေသနာတော်လာ တရား ၄-ပါးကို လိုက်နာကျင့်ကြံမယ်ဆိုလို့ရှိရင် အမြဲတမ်း ညီညွတ်နေပါလိမ့်မယ်။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ထောက်ပံ့ချီးမြှင့်ခြင်းတရား ၄-ပါးနဲ့ ထောက်ပံ့၍ နေထိုင်ကြလို့ရှိရင် အမြဲတမ်း ညီညွတ်နေပါလိမ့်မယ်။

၁၃၆-ခု၊ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး သြဝါဒ ၉၉

၁-နံပါတ်က ဒါန = အဖွဲ့သူအဖွဲ့သား ယောဂီများ တစ်ဦးကို တစ်ဦး နည်းများမဟုတ်ပေ။ ပေးလှူခြင်းရှိနေရမည်။ အဲဒီလို ပေးလှူခြင်းသည် လည်း ထောက်ပံ့ချီးမြှင့်ခြင်းတစ်ပါးဖြစ်လို့ ညီညွတ်ကြောင်းဖြစ်ပေတယ်။

၂-နံပါတ် ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့နဲ့ ယောဂီသူတော်စင်တွေ အတူတကွ နေထိုင်ကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပေယျာဝစ္စ = တစ်ဦးကိုတစ်ဦးက ပြောခွင့်ဆိုခွင့် ကြုံလာတဲ့အခါ ချိုချိုသာသာ ကြင်ကြင်နာနာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာရှေ့ထားပြီးတော့ ပြောတတ်ရမယ်၊ ပြောပေးရမယ်။ အဲဒီလို ပြောပေးခြင်းဟာ လည်း ထောက်ပံ့ချီးမြှင့်ခြင်းတစ်ပါးဖြစ်လို့ ညီညွတ်ကြောင်းဖြစ်ပေတယ်။

၃-နံပါတ်က ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့နဲ့ ယောဂီသူတော်စင်တွေ အတူတကွ နေထိုင်ကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အတ္ထစရိယ = အကျိုးကို ကျင့်ပေးနေရမယ်။ တစ်ဦးရဲ့အကျိုးကို တစ်ဦးက လိုလားနေရမယ်။ လောကီအကျိုးလည်း လိုလားရမယ်။ လောကုတ္တရာအကျိုးဖြစ်သည့် ကုသိုလ်အကျိုး၊ ဓမ္မအကျိုးကိုလည်း လိုလားနေရမယ်။ အဲသလို မလိုလားရင်တော့ မညီညွတ်တော့ပေဘူး။ ကိုယ့်အကျိုးသာ ကိုယ်ကြည့်၍ သူ့အကျိုးကို လုံးဝ မကြည့်ရင်တော့ ညီညွတ်ပါတော့မလား ... မညီညွတ်တော့ပါဘုရား။ မညီညွတ်တော့ပေဘူး။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး၌ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဟောခဲ့လို့ တော်တော်လေး ဒီအချက်အလက်တွေနှင့် ပြည့်စုံပါတယ်။ မိမိအကျိုး၊ သူတစ်ပါးအကျိုး၊ မိမိနဲ့အတူတကွ နေထိုင်ကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အကျိုးရှိရာရှိကြောင်း လောကရေးရာ စီးပွားရေး၊ ကြီးပွားရေး အကျိုးရှိအောင်လည်း ဆောင်ရွက်ပေးရတယ်။ ဓမ္မရေးရာဘက်က သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနဲ့ ပြည့်စုံအောင်လည်း ဆောင်ရွက်ပေးရတယ်။ အဲဒါ ထောက်ပံ့ချီးမြှင့်ခြင်းတစ်ပါးဖြစ်၍ ညီညွတ်ကြောင်းတစ်ပါး ဖြစ်ပေတယ်။

၄-နံပါတ်က သမာနတ္ထတာ = မိမိနဲ့အတူထားပေးခြင်း။ သွားအတူ၊ လာအတူ၊ ချမ်းသာအတူ၊ ဆင်းရဲအတူ အတူတကွ နေထိုင်ပေး

ခြင်းသည်လည်း ထောက်ပံ့ချီးမြှင့်ခြင်းတရားတစ်ပါးဖြစ်၍ ညီညွတ်ကြောင်း တရားတစ်ပါးပဲဖြစ်တယ်။ ဒီတရား ၄-ပါးကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း နှစ်ပတ်လည် အစည်းအဝေးမှာ ဆရာတော် ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။ ဟောကြားခဲ့လို့လည်း သဒ္ဓမ္မရံသီဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့နှင့် သဒ္ဓမ္မရံသီယောဂီများ ညီညွတ်တာတွေ များ ခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒါကိုပင် ယခုနှစ်လည်း ထပ်မံပြီးတော့ ဟောကြားပေးရ ပါတယ်။ သိပ်အရေးကြီးပါတယ်။ အရေးမကြီးပါဘူးလား ... အရေးကြီးပါ တယ်ဘုရား။ ဆောင်ပုဒ်ပါဆိုထားကြရမယ်။

ဆောင်ပုဒ်။ ပေးလှူခြင်းနှင့်၊ ပြောခြင်းချိုသာ၊ ကျိုးရှိရာကျင့်၊
ကိုယ်နှင့်တူထား၊ ဤလေးပါး၊ ပြုငြားထောက်ပံ့မည်။

ပေးလှူခြင်းနှင့်၊ ပြောခြင်းချိုသာ၊ ကျိုးရှိရာကျင့်၊
ကိုယ်နှင့်တူထား၊ ဤလေးပါး၊ ပြုငြားချီးမြှောက်မည်။

ယခုဟောခဲ့ပြီးတဲ့အတိုင်း တစ်ဦးကိုတစ်ဦး နည်းများမဟု ပေးလှူ ခြင်း ရှိစေရမယ်။ ပြောခွင့်ဆိုခွင့် ကြုံလာတဲ့အခါ ချိုချိုသာသာ ကြင်ကြင် နာနာ ပြောတတ်ရမယ်။ တစ်ဦးရဲ့အကျိုးကို တစ်ဦး လိုလားနေရမယ်။ အကျိုးကို ကျင့်ပေးရမယ်။ သွားအတူ၊ လာအတူ၊ နေအတူ၊ ထိုင်အတူ၊ ဆင်းရဲအတူ၊ ချမ်းသာအတူ နေထိုင်ပေးရမယ်။ အဲဒါ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန် ပြန်ပြီးတော့ နှလုံးသွင်းကြည့်ရမယ်။ ဒီတရား ၄-ပါးနဲ့ မိမိဟာ ညီရဲ့လား၊ မညီရင်တော့ မိမိဟာ ဒီညီညွတ်မှုကို နှောင့်ယှက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ဖြစ်တယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်ပြီးတော့ ဆုံးမပေးရမယ်။ ဒီတရား ၄-ပါး ဟာ ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ လှည်းနားစောင့်နဲ့တူတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားခဲ့သည်မှာ ရှေးခေတ် ရှေးအခါကတော့ လှည်းနဲ့ပဲ ခရီးသွားကြရပေတယ်။ လှည်းနားစောင့် မပါတဲ့လှည်းနဲ့ ခရီး သွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လှည်းပေါ်မှာလည်း တန်ဖိုးရှိတဲ့ ပစ္စည်းတွေတင်၍ လူတွေလည်းတက်စီး၊ လှည်းနားစောင့်ကမပါ၍ လမ်းခုလတ်ကျတော့

၁၃၆၆-ခု၊ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး သြဝါဒ ၁၀၁

လှည်းဘီးကြီး ကျွတ်ထွက်ပြီး လှည်းအပေါ်က ပစ္စည်းတွေလည်း ပျက်စီး ဆုံးရှုံး၊ လူတွေလည်း ဒုက္ခအမျိုးမျိုးတွေနဲ့ မတွေ့ရပါဘူးလား ... တွေ့ရ ပါတယ်ဘုရား။ အလိုရှိရာအရပ်သို့ ရောက်ပါရဲ့လား ... မရောက်ပါဘုရား။ လှည်းနားစောင့် မပါလို့ဖြစ်တယ်။ “လှည်းနားစောင့်နှင့်တူသော ထောက် ပံ့ချီးမြှင့်ခြင်းတရား ၄-ပါး မရှိကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သည့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ မရောက်ကြရပါဘဲ ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုး မျိုးတို့နှင့် တွေ့ကြရမည်” ဟူသော ဥပမာကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဒီတရား ၄-ပါးရှိတဲ့ မိသားစု၊ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့တွေကျတော့ လှည်း နားစောင့်ပါတဲ့လှည်းနဲ့ ခရီးသွားသလို တန်ဖိုးရှိတဲ့ပစ္စည်းတွေတင်၍ လူတွေ တက်စီး၊ လှည်းနားစောင့်က ပါတဲ့အတွက်ကြောင့် လှည်းဘီးက ခိုင်ခံ့ နေ၍ မိမိတို့အလိုရှိရာ ချမ်းသာရာအရပ်ကို ရောက်သွားနိုင်သလို ဒီတရား ၄-ပါးရှိနေတဲ့ အဖွဲ့ ဝေယျာဝစ္စ၊ မိသားစုတွေ၊ သံသရာခရီးသွားဖြစ်သူတို့ သည် ချမ်းချမ်းသာသာနှင့် သွားရပြီးလျှင် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ် တဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရောက်သွားနိုင်တယ်ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်နဲ့ ဟောကြား တာကို တရားနာပရိသတ်များ သဘောကျပါရဲ့လား ... သဘောကျပါ တယ်ဘုရား။ သဘောကျစရာကြီးပင် ဖြစ်ပေတယ်။

ဒီတရား ၄-ပါးရှိနေလို့ရှိရင် ညီညွတ်နေမှာပဲ။ ဒီတရား ၄-ပါး တစ်ခုခု ပျက်နေပြီဆိုရင် ဒီအသင်းအဖွဲ့ ဝေယျာဝစ္စအမှုဆောင်တွေ မညီ မညွတ် ဖြစ်လာတတ်တယ်ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားပါရဲ့လား ... ထင် ရှားပါတယ်ဘုရား။ ထင်ရှားတယ်။ အင်မတန် သတိထားရမယ်၊ အရှည် သဖြင့် ဆောင်ရွက်မယ့်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်တဲ့အတွက် သတိထားကြရပါတယ်။ ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်မယ့်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုတော့ အထူးသတိထား ရမယ်။ “အလုပ်မှန်ကန်၊ ညီညွတ်ပြန်၊ အမှန်တိုးတက်ကြောင်း”ဆိုတဲ့ ၁-နံပါတ်သြဝါဒကို ဟောကြားတာ အသင့်အတင့် ပြည့်စုံသွားပါပြီ။

ယခု ၂-နံပါတ်ဩဝါဒကို ဟောကြားပါတော့မယ်။ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာမှာ အခြေခံ ၄-မျိုးနဲ့ ပြည့်စုံနေခြင်းဆိုသည်မှာ အခြေခံ ၄-မျိုးက ဘာတွေပါလဲဆိုတော့ တရားဘက်ဆိုင်ရာ ဝိပဿနာအလုပ်ပေးတရားနှင့် တကွ ဝိပဿနာဆိုင်ရာ တရားကြိုးခွေတွေ အပြည့်အစုံ ရှိလာတယ်။ အဲဒါလည်း ရိပ်သာအတွက် အခြေခံကောင်းတစ်ခု ဖြစ်ပေတယ်။ အရည်တည်တံ့ဖို့အတွက် အားကိုးအားထားရာ ဖြစ်တာတစ်ခုပါပဲ။ ၂-နံပါတ်က သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာစာပေ ရှိလာတယ်။ ဝိပဿနာနဲ့စပ်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေ အတွက် စာပေလေ့လာချင်တယ်ဆိုလို့ရှိရင် သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာစာပေ မရှိလာပါဘူးလား ... ရှိလာပါတယ်ဘုရား။ ရှိနေတယ်။ အဲဒါလည်း အခြေခံကောင်း တစ်ခုဖြစ်ပေတယ်။

၃-နံပါတ်က သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာကို အစဉ်မပြုက် စောင့်ရှောက်နေတဲ့ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့ရှိလာတယ်။ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့ မရှိပါဘူးလား ... ရှိပါတယ်ဘုရား။ သူလည်း အခြေခံကောင်း တစ်ခုပင်ဖြစ်ပေတယ်။

၄-နံပါတ်က သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာသည် ရဟန်းတော်ယောဂီတွေ၊ လူယောဂီတွေ နေထိုင်ဖို့ရာ အာဝါသအဆောက်အဦတွေ ပြည့်စုံသင့်သလောက် ပြည့်စုံလာတယ်။ အဲဒါလည်း အခြေခံကောင်း တစ်ခုဖြစ်ပေတယ်။ အခြေခံ ဘယ်နှချက်ပြည့်စုံပါသလဲ ... ၄-ချက်ပြည့်စုံပါတယ် ဘုရား။ တရားကြိုးခွေများလည်း ပြည့်စုံနေတယ်၊ တရားစာပေများလည်း ပြည့်စုံနေတယ်၊ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့လည်း ရှိနေတယ်၊ အဆောက်အဦလည်း ပြည့်စုံနေတယ်။ ဘယ်နှချက်လဲ ... ၄-ချက်ပါဘုရား။ ဒီ ၄-ချက်ပြည့်စုံလာတာ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဆရာတော်၏ဩဝါဒကို ခံယူပြီးတော့ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့ ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့အတွက်ကြောင့် ပြည့်စုံလာတာဖြစ်တယ်။ ဒီ ၄-ချက်ပြည့်စုံနေလို့ရှိရင် တရားစခန်းတွေ ဖွင့်ချင်တယ်၊ ရိပ်သာအသစ်တွေ ဖွင့်ချင်တယ်ဆိုလို့ရှိရင် သိပ်တော့ အခက်အခဲမရှိလှပါဘူး။ ပြည့်စုံသွားနိုင်ပါတယ်။

၁၃၆၆-ခု၊ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး သြဝါဒ ၁၀၃

မရမ်းကုန်းရိပ်သာမှာ အဆောက်အဦအာဝါသ အခြေခံကောင်း ၁၀-ခုလောက်ရှိပါတယ်။ ယောဂီ ၂၀၀-ခန့် နေထိုင်နိုင်ပါတယ်။ အင်းတိုင် ခိပ္ပါဘိညာသဒ္ဓမ္မရုံသီရိပ်သာမှာ အဆောက်အဦပေါင်း ၂၀၅-ဆောင်ရှိတယ် လို့ ကြားသိရပါတယ်။ ရဟန်းတော်များနှင့် ယောဂီများ ၂၂၅-ခန့်လောက် တော့ နေနိုင်ပါတယ်။ ကျောက်ကုန်း သုခါပဋိပဒါမှာ အဆောက်အဦ ၄-ခု ခန့်ရှိတယ်။ ယောဂီ ၆၀-ခန့်လောက် နေထိုင်အားထုတ်နိုင်ပါတယ်။ ညောင်လေးပင် ဝိဝေကတောရသဒ္ဓမ္မရုံသီရိပ်သာမှာ အဆောက်အဦပေါင်း ၁၃-ဆောင် ရှိနေပေတယ်။ ရဟန်းတော်များနှင့် ယောဂီများ ၁၂၀-ခန့် လောက် နေနိုင်ကြတဲ့ အဆောက်အဦတွေနဲ့ ပြည့်စုံနေပါတယ်။ အဆောက် အဦနဲ့ ပြည့်စုံတာလည်း အခြေခံကောင်း တစ်ခုပဲဖြစ်တယ်။ အခြေခံကောင်း ဘယ်နေ့ပဲလဲ ... ၄-ခုပါဘုရား။

တရားကြိုးခွေတွေ ပြည့်စုံနေတာလည်း အခြေခံကောင်း တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ တရားကြိုးခွေတွေရှိနေတော့ ၁၀-ရက်စခန်း ဖွင့်ချင်တယ်၊ ရိပ်သာအသစ် ဖွင့်ချင်တယ်၊ တစ်လစခန်း ဖွင့်ချင်တယ် စသည်ဖြင့် လွယ် လွယ်ပဲ ဖွင့်လိုရနိုင်ပါတယ်။ ဒီကြိုးခွေတွေ ဖွင့်ပြလိုက်တာနဲ့ ယောဂီတွေ သဘောပေါက်ပြီးတော့ လိုက်နာကျင့်သုံးလို့ ရပါတယ်။ တရားစစ်ပေးရုံပဲ စစ်ပေးရပါတယ်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီတရားစာပေတွေ ရှိနေတာလည်း အခြေခံကောင်း တစ်ခုဖြစ်တယ်။ ဝိပဿနာ အားထုတ်ပုံ အားထုတ်နည်းတွေ၊ အယူအဆ တွေ တကယ်လေ့လာချင်တယ်ဆိုလို့ရှိရင် သဒ္ဓမ္မရုံသီစာပေရှိသလား၊ မရှိဘူးလား ... ရှိပါတယ်ဘုရား။ ရှိနေပါတယ်။

အဖက်ဖက်က တာဝန်ယူပြီးတော့ ဆောင်ရွက်နေတဲ့ ဝေယျာဝစ္စ အဖွဲ့ ရှိနေပါရဲ့လား ... ရှိနေပါတယ်ဘုရား။ ရှိနေပါတယ်။ ပြည်တွင်းပြည်ပ တာဝန် ကိစ္စအဝဝတွေ တာဝန်ယူနေတဲ့ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့လည်းရှိတယ်။ သူလည်း အခြေခံကောင်း တစ်ခုပဲဖြစ်တယ်။ အဆောက်အဦတွေ ရှိနေ

တာလည်း အခြေခံကောင်း တစ်ခု။ ဒီအခြေခံကောင်း ၄-ခုကို ရထားပြီး ဖြစ်တယ်လို့ သိကြပြီးတော့ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာ အရှည်တည်တဲ့ ခိုင်မြဲ အောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ရာ ၃-နံပါတ် သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာ အရှည်တည်တဲ့ ခိုင်မြဲအောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ လိုအပ်လာတဲ့အချိန်ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီ ယခုတည်ထောင်ခဲ့တာ ၂၄-နှစ်မှ ၂၅-နှစ်အတွင်းသို့ ရောက်လာပါပြီ။ အဲဒီလို အခြေခံကောင်း ၄-မျိုးနဲ့လည်း ပြည့်စုံလာပါပြီ။ အဲဒီလို အခြေခံကောင်း ၄-မျိုးကို အမှီပြုပြီးတော့ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာ အရှည်တည်တဲ့အောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ ယခုအချိန်အခါမှာ မလိုအပ်ပါဘူး လား ... လိုအပ်ပါတယ်ဘုရား။ လိုအပ်လာပါပြီ။ လိုအပ်တော့ ဘယ်လို ဆောင်ရွက်မလဲ။ သက်ဆိုင်ရာ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့လူကြီးများနဲ့ ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များ တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီးတော့ ဆောင်ရွက်ဖို့ပါပဲ။ အရှည်တည် တဲ့အောင်တော့ ဥပဒေနဲ့ သတ်မှတ်ပြီး သံဃာအဖွဲ့၊ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့တို့ကို ထူထောင်ထားလို့ရှိရင်တော့ အရှည်တည်တဲ့ကြောင်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ သံဃာတော်တွေဘက်က သြဝါဒါစရိယ နာယကဆရာတော်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလည်း စည်းကမ်းဥပဒေတွေရှိမှ တကယ်စင်ကြယ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် တွေ၊ တကယ်စွမ်းနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရွေးချယ်နိုင်မည် ဖြစ်ပေတယ်။

ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့ကလည်း တကယ်ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့၊ တကယ် သဒ္ဓါတရားနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရရှိအောင်လည်း ဥပဒေထား၍ ဥပဒေနဲ့ သတ်မှတ်ပြီးတော့ ဆောင်ရွက်မှ အရှည်သဖြင့် ပြည့်စုံနိုင်မယ်။ ယခု အခိုက်အတန့်ကတော့ ယခုလက်ရှိလူကြီးများက ရှေ့မီနောက်မီ ပုဂ္ဂိုလ် တွေဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ရွေးချယ်ရတာ သိပ်တော့ မခက်လှပေဘူး။ ရွေးချယ်ထားတာ အကုန်လုံး မှန်ကန်နေတယ်။ မှန်ကန်နေသကဲ့သို့ ဖြစ် နေတယ်။ နောင်လာနောက်သားတွေ ရွေးချယ်ဖို့ ဥပဒေရှိမှသာလျှင် မှန် ကန်တဲ့ ရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပြီးတော့ အရှည်သဖြင့် တည်တဲ့နိုင်မည် ဖြစ် ပေတယ်။ ဒါကြောင့် အခုအချိန်ကစပြီးတော့ ဥပဒေလေ့လာဖို့ပါပဲ။ သြဝါဒါစရိယဆရာတော် ဖြစ်ထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဥပဒေနဲ့အညီ၊ နာယက

၁၃၆၆-ခု၊ နတ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး သြဝါဒ ၁၀၅

ဆရာတော် ဖြစ်ထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဥပဒေနဲ့အညီ ဖြစ်ရအောင် ဥပဒေ အတည်ပြုဖို့ လိုအပ်လာပါတယ်။

ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့မှာလည်း ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သင့်တယ်၊ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တွေ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သင့်တယ်၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူးဖြစ်သင့်တယ် စသည်ဖြင့် ဥပဒေတွေနဲ့ သတ်မှတ်ထားမှသာလျှင် မှန်ကန်တဲ့ ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်ပြီးတော့ အရည်သဖြင့် တည်သွားနိုင်မှာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အခုအချိန်ကစပြီးတော့ ဥပဒေကို လေ့လာဖို့ အချိန်ရောက် လာပြီလို့ ဆိုလိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ပါပဲ။ ဥပဒေကို ဘယ်နှယ်လေ့လာရမလဲ။ ရိပ်သာအသီးသီးတွေမှာ ဥပဒေတွေ ရှိကြပါတယ်။ အဖွဲ့အသီးသီးတွေမှာ ဥပဒေတွေ ရှိကြပါတယ်။

အထူးသဖြင့်တော့ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား ကြီးလက်ထက်တော်အခါက မဟာစည်ရိပ်သာကြီးမှာ နာယကဆရာတော် တွေအတွက်လည်း ဥပဒေရေးဆွဲခဲ့တယ်။ ဟိတေသီ အသင်းအဖွဲ့အတွက် လည်း ဥပဒေ ရေးဆွဲအတည်ပြုခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဥပဒေတွေကို နည်းမှီ၍ ရေးဆွဲမယ်ဆိုလို့ရှိရင်တော့ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပ်သာအတွက် အနီးစပ်ဆုံးဖြစ်နိုင် တယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပ်သာ အရည်တည်တံ့အောင်တော့ အခုအချိန်ကစပြီးတော့ ဥပဒေရေးဆွဲဖို့ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ပါပဲ။ ဆရာတော် ဟောကြားတဲ့ သြဝါဒ ၃-မျိုး အသင့်အတင့် ပြည့်စုံသွားပါပြီ။

၁-နံပါတ်က ဆရာတော်၏သြဝါဒ လိုက်နာခဲ့ရခြင်းကို ဟောကြား ခဲ့ပြီးပါပြီ။

၂-နံပါတ်က ဒီသဒ္ဓမ္မရုံသီရိပ်သာ၌ အခြေခံ ၄-မျိုး ပြည့်စုံနေခြင်း ကို ဟောကြားခဲ့ပြီးပါပြီ။

၃-နံပါတ်က သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပ်သာ အရည်တည်တံ့ရေးအတွက် ဥပဒေရေးဆွဲဖို့ရာ ဟောကြားတာလည်း အသင့်အတင့် ပြည့်စုံ သွားပါပြီ။

၁၀၆

သီကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဤကဲ့သို့ ယနေ့ယခုအခါ၌ ဩဝါဒ ၃-ချက်ကို နာကြားရသဖြင့် နာကြားရသောအတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံ ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြပြီးလျှင် မိမိတို့ အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်သည့် တရားထူးတရားမြတ်တို့ကို၊ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လွယ်ကူသောအကျင့်ဖြင့် လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဆရာတော်ဘုရား ပေးတဲ့ဆုနဲ့ ပြည့်စုံရပါလို၏ အရှင်ဘုရား။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓုပါဘုရား။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

ရဟန်းတော်များ ဆွမ်းတစ်ခါစား သိပ္ပယ်များ

- ၁။ အကပ်ခံမြောက်ခြင်းကို သိခြင်း၊
- ၂။ ကပ္ပိဗ္ဗယ်များကို သိခြင်း၊
- ၃။ အကပ်မြောက်အောင် ကပ်ပေးမည့်သူများကို သိခြင်း၊
- ၄။ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ခြင်းစသော စားခြင်း ၃-မျိုးကို သိခြင်း
ဟူသော ဤ ၄-မျိုးကိုသိ၍ စားသုံးတော်မူကြရပေသည်။

အကျယ်သိပ္ပယ်

- ၁။ အကပ်ခံမြောက်ခြင်းကို သိခြင်းဟုဆိုရာ၌ ရဟန်းတော်တို့ စားသောက်ဖွယ် ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ကို အကပ်ခံသောအခါ အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံမှသာ အကပ်ခံခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သည်။ အင်္ဂါ ၅-ပါးမှာ -

- (က) ရဟန်းတော်အတွက် ရှေ့ရှုဆောင်ယူလာသော စားသောက်ဖွယ် လှူဖွယ်ဝတ္ထုပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး၊
- (ခ) ရဟန်းတော်၏ နှစ်တောင့်ထွာအတွင်းသို့ ရောက်လာသော စားသောက်ဖွယ် ဝတ္ထုပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး
(နှစ်တောင့်ထွာ တိုင်းတာရာ၌ လာ၍ပေးလှူသူဘက်က အနီးဆုံးရှေ့အစွန်းနှင့် ခံယူသောရဟန်းဘက်က နောက်ဆုံးအစွန်းကို တိုင်းတာရပါသည်။ ထို့ကြောင့် လာ၍ပေးလှူသူနှင့် ရဟန်းတော်၏အကြားတွင် တစ်တောင့်ထွာခန့်သာ ခြားနေတာ များပါသည်။)

- (ဂ) အားအလယ်အလတ်ရှိသည့် ယောက်ျားတစ်ယောက် မြှောက်ချီနိုင်သော စားသောက်ဖွယ် ဝတ္ထုပစ္စည်းဖြစ်ခြင်း ဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး၊ (ဤမြှောက်ချီသော အင်္ဂါ၌လည်း ယောက်ျားတစ်ယောက် မ,မနိုင်သော ဆွမ်းဟင်းပွဲတွေ အပြည့်တင်ထားသည့် ခုံကြီးကို ၂-ယောက်၊ ၃-ယောက် မချီ၍ ကပ်လှူမိတတ်ပေသည်။ အထူးသတိထားဖွယ်တစ်ခု ပင် ဖြစ်ပေသည်။)
- (ဃ) ပေးလှူသောသူများက ၃-မျိုးသော ပေးလှူခြင်းဖြင့် ပေးလှူရသည်။ ပန်းကန်ခွက်တို့ဖြင့် ပေးလှူခြင်း၊ လက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် ပေးလှူခြင်း၊ လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို မြှောက်ချ၍ ပေးလှူခြင်းဟုဆိုအပ်သော ၃-မျိုးဖြင့် ပေးလှူခြင်းဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး၊
- (င) လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို ရဟန်းတော်က ခံယူခြင်း ၂-မျိုးဖြင့် ခံယူရပါသည်။ သပိတ်၊ ပန်းကန်ခွက် စသည်ဖြင့် ခံယူခြင်း၊ လက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် ခံယူခြင်းဟုဆိုအပ်သော ၂-မျိုးဖြင့် ခံယူခြင်းဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး။

ဆောင်ပုဒ်။ ရှေးရှုလည်းဆောင်၊ နှစ်တောင့်ထွာရောက်၊
မြှောက်နိုင်ဝတ္ထု၊ သုံးခုပေးခြင်း၊ ခံခြင်းနှစ်လောက်၊
ကျမ်းလာထောက်၊ ကပ်မြှောက်အင်္ဂါငါးပါးတည်း။

- အကပ်မြှောက်အောင် ပေးကပ်နိုင်လျှင် -
- ၁။ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း ပေးကပ်နိုင်သည်။
 - ၂။ သာမဏေတို့ကလည်း ပေးကပ်နိုင်သည်။
 - ၃။ နတ်များကလည်း ပေးကပ်နိုင်သည်။
 - ၄။ ဆင်စသော တိရစ္ဆာန်လိမ္မာများကလည်း ပေးကပ်နိုင်သည်။

ဆောင်ပုဒ်။ လူနှင့်သာမဏေ၊ နတ်တိရစ္ဆာန်ပေ၊
ဤလေးထွေ၊ ပေးလေကပ်မြှောက်သည်။

ရဟန်းတော်များ ဆွမ်းတစ်ခါစား သိဖွယ်များ ၁၀၉

၂။ ကပ္ပိဖွယ်များကို သိခြင်းဟုဆိုရာ၌ ရဟန်းတို့အား ကပ္ပိဖွယ်ပစ္စည်းတို့သည် အစေ့ရှိသောသစ်သီး၊ အညွန့်ပြန်ထွက်နိုင်သောသစ်ညွန့်၊ သစ်မြစ် စသည်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုပစ္စည်းများကို ကပ္ပိ၍ ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်ကြရပေသည်။ ထိုကပ္ပိခြင်းတို့သည် ၅-မျိုးရှိပေသည်။

- (က) မီးဖြင့်တို၍ ရှို့၍ ကပ္ပိခြင်း၊
- (ခ) ဓားဖြင့်ဖြတ်၍ ကပ္ပိခြင်း၊
- (ဂ) လက်သည်းဖြင့် ဆိတ်ဖြတ်၍ ကပ္ပိခြင်း၊
- (ဃ) မျိုးစေ့နု၍ ကပ္ပိခြင်းကိစ္စပြီးခြင်း၊
- (င) မျိုးစေ့ကို ထုတ်ပယ်ကာ ကပ္ပိခြင်းဟူ၍ ၅-မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့်ကပ္ပိ၍ ရဟန်းတော်များ သုံးဆောင်ရပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ လက်သည်းမီးစား၊ နုထုတ်စား၊ ငါးပါးကပ္ပိရာ။

ကပ္ပိခြင်းဟူသော ဝေါဟာရသည် ပါဠိဝေါဟာရဖြစ်သည်။ မြန်မာ ဝေါဟာရအားဖြင့် ရဟန်းတော်များနှင့် အပ်စပ်အောင်ပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရဟန်းတော်က ကပ္ပိဖွယ် အစေ့ရှိသော သစ်သီး၊ အညွန့်ပြန်ပေါက်နိုင်သော သစ်ညွန့်၊ သစ်မြစ် စသည်တို့ကို လက်ဖြင့် ကိုင်ထားထိထား၍ “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ = အပ်အောင်ပြုပေး”ဟု ဆိုသောအခါ ဒကာ၊ ဒကာမများက “ကပ္ပိယံ ဘန္တေ = အပ်အောင်ပြုလိုက်ပါပြီဘုရား”ဟု လက်သည်းဖြင့် ဆိတ်ဖြတ်၊ မီးဖြင့်တိုရှို့၊ ဓားငယ်ဖြင့် ဖြတ်လိုက်ရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ပြုခြင်းကို ကပ္ပိသည်ဟု ဆိုရပါသည်။

၃။ အကပ်မြောက်အောင် ကပ်ပေးမည့်သူများကို သိခြင်းဟုဆိုရာ၌ ရဟန်းတော်တို့အား အကပ်မြောက်အောင် ကပ်ပေးမည့်သူများမှာ -

- ၁။ အမျိုးသားဖြစ်စေ၊ အမျိုးသမီးဖြစ်စေ လူဖြစ်သူများက ကပ်ပေးခြင်း။
- ၂။ ရှင်သာမဏေများက ကပ်ပေးခြင်း။
- ၃။ နတ်များက ကပ်ပေးခြင်း။
- ၄။ တိရစ္ဆာန်လိမ္မာများက ကပ်ပေးခြင်းဟူ၍ ဤ ၄-ယောက်တို့က ကပ်ပေးနိုင်ကြပါသည်။

**ဆောင်ပုဒ်။ ။ လူနှင့်သာမဏေ၊ နတ်တိရစ္ဆာန်ပေ၊
ဤလေးထွေ၊ ပေးလေကပ်မြှောက်သည်။**

၄။ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍ စားခြင်းစသော စားခြင်း ၃-မျိုးဟူသည် ရဟန်းတော်တို့သည် ဆွမ်းစားသောအခါ (က) ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍လည်း စားရပါသည်။ (ခ) မေတ္တာပွား၍လည်း စားရပါသည်။ (ဂ) ဝိပဿနာရှုမှတ်၍လည်း စားရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ စားခြင်း ၃-မျိုးတို့ဖြင့် စားကြတာ များကြပါသည်။

(က) ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍ စားခြင်းဟူသည် ဤဆွမ်းခဲဖွယ် ဘောဠေတို့ကို မှီဝဲသုံးဆောင်ရခြင်းသည် ရွာသူသားငယ်တို့ကဲ့သို့ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားဖို့ရာ မှီဝဲသုံးဆောင်သည် မဟုတ်ပါ။ လက်ဝှေ့သည်များကဲ့သို့ အားဟူသော မာန်ယစ်ခြင်းငှာ မှီဝဲသုံးဆောင်သည်မဟုတ်ပါ။ ကျွမ်းဘားကချေသည်တို့ကဲ့သို့ အရေအဆင်း လှပတင့်တယ်ဖို့ရာလည်း မှီဝဲသုံးဆောင်သည်မဟုတ်ပါ။ နန်းတွင်းသူများကဲ့သို့ အင်္ကျီကြီးငယ် ပြည့်ဖြိုးဖို့ရာ မှီဝဲသုံးဆောင်သည်မဟုတ်ပါ။ ဤရူပကာယ၏ တည်ရံငှာသာလျှင်၊ မျှတရံငှာသာလျှင်၊ ပင်ပန်းခြင်းငြိမ်းရံငှာသာလျှင်၊ သာသနာအကျင့် မဂ်ဖိုလ်အကျင့်တို့ကို ကျင့်နိုင်ဖို့သာလျှင် မှီဝဲသုံးဆောင်တာ ဖြစ်ပါသည် ဟု ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍ စားခြင်းသည် (ပစ္စယသန္နိသိတ) သီလဖြင့်စားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရဟန်းတော်များ ဆွမ်းတစ်ခါစား သိဖွယ်များ ၁၁၁

ဆောင်ပုဒ်။ ကျင့်နိုင်ဖို့ရာ၊ ဆင်ခြင်ကာ၊ စားတာသိလမည်။

- (ခ) မေတ္တာပွား၍လည်း စားခြင်းဟူသည် မေတ္တာပွားမှု အခြေခံ ရှိသော ရဟန်းတော်တို့သည် ဆွမ်းစားသောအခါ မေတ္တာ ပွား၍လည်း စားကြပါသည်။ ဆွမ်းဒကာဒကာမများနှင့် အားလုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့သည် ဘေးရန်ကင်းကြပါ စေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက် ဆောင်နိုင်ကြပါစေဟု မေတ္တာပွား၍လည်း စားတတ်ကြ ပေသည်။ မေတ္တာသည် သမထကမ္မတ္တန်းဖြစ်၍ သမထဖြင့် စားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မေတ္တာပွားကာ၊ စားသုံးတာ၊ မှန်စွာသမထမည်။

- (ဂ) ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ဖူးသော ရဟန်းတော်တို့သည် ဝိပဿနာဖြင့်လည်း စားလေ့ရှိကြပါသည်။ ဆွမ်းပွဲကိုမြင် ကတည်းက မြင်တယ် မြင်တယ်၊ ဆွမ်းပွဲဆီသို့ လက် လှမ်းတော့ လက်လှမ်းတယ် လက်လှမ်းတယ်၊ ဆွမ်းနှင့် လက်ထိတော့ ထိတယ် ထိတယ်၊ ဆွမ်းလုတ်ကိုပြင်တော့ ပြင်တယ် ပြင်တယ်၊ ဆွမ်းလုတ်ကိုယူတော့ ယူတယ် ယူတယ်၊ ပါးစပ်ကဟတော့ ဟတယ် ဟတယ်၊ ဆွမ်းလုတ် ကိုခွံတော့ ခွံတယ် ခွံတယ်၊ လက်ကိုပြန်ချတော့ ချတယ် ချတယ်၊ ဝါးတော့ ဝါးတယ် ဝါးတယ်၊ အရသာကိုသိတော့ သိတယ် သိတယ်၊ မျိုလိုက်တော့ မျိုတယ် မျိုတယ်ဟု ဝိပဿနာရှုမှတ်၍ စားကြပါသည်။

ဤမျှလောက် အသေးစိတ် မရှုမှတ်နိုင်သော်လည်း ထင်ရှားသည့် အမှုအရာများကိုတော့ ရှုမှတ်ကြပါသည်။ ဆွမ်းပွဲဆီသို့ လက်လှမ်းတော့ လက်လှမ်းတယ် လက်လှမ်းတယ်၊ ဝါးတော့ ဝါးတယ် ဝါးတယ်၊ မျိုတော့

၁၁၂

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

မျိုတယ် မျိုတယ် စသည်ဖြင့် ထင်ရှားသည့် အမှုအရာများကို ရှုမှတ်၍ ဆွမ်းစားလေ့ရှိကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်၍စားခြင်းသည် ဝိပဿနာဖြင့် စားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ စားသုံးမှုရာ၊ ရှုမှတ်ကာ၊ စားတာဝိပဿမည်။

ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်မှုဝိပဿနာဖြင့်စားသော ရဟန်းတော်များကို လှူဒါန်းရသော ဆွမ်းဘောဇဉ်သည် အလှူရှင်များအတွက် (မဟာပွလ) လယ်ယာမြေကောင်း၌ မျိုးစေ့ကောင်းများ ကြံချလိုက်သကဲ့သို့ ကြီးသောအကျိုးရှိသည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြကြပေသည်။

(နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုတ္တ-ဋ္ဌ-၄၇)

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို မိမိတို့ စွမ်းနိုင်သမျှ ပြုနေကြပေသည်။ ထိုကုသိုလ်ကောင်းမှုများ၏ အကျိုးတရားတို့ကို သိထားကြပါက ယုံကြည်ချက်သဒ္ဓါတရား ပို၍ ထက်သန်လာကြပေသည်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ပို၍ ပြုလုပ်နိုင်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြုလုပ်နေကြသည့် ကုသိုလ် ၄-မျိုးတို့၏ အကျိုးတရားတို့ကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုးမှာ -

၁။ ဒါနကုသိုလ်၊

၂။ သီလကုသိုလ်၊

၃။ သမထကုသိုလ်၊

၄။ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာကုသိုလ်ဟူ၍ ၄-မျိုးဖြစ်ပေသည်။

- (၁) ဝိနည်းဒေသနာတော်အလိုအားဖြင့် အလှူဒါနတို့သည် ၄-မျိုးဖြစ်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ သင်္ကန်းအလှူဒါန၊ ဆွမ်းအလှူဒါန၊ ကျောင်းအလှူဒါန၊ ဆေးအလှူဒါနဟူ၍ ၄-မျိုး ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဝိနည်းဒါန၊ လေးမျိုးပြု၊ ဒိန့်ဟမြတ်ဗုဒ္ဓါ။

- (၂) အဘိဓမ္မာဒေသနာအလိုအားဖြင့် အလှူဒါနတို့သည် ၆-မျိုးဖြစ်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ရူပါရုံ = အဆင်းအလှူဒါန၊ သဒ္ဓါရုံ = အသံအလှူဒါန၊ ဂန္ဓာရုံ = အနံ့အလှူဒါန၊ ရသာရုံ = အရသာအလှူဒါန၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ = အတွေ့အလှူဒါန၊ ဓမ္မာရုံ = တရားအာရုံအလှူဒါနဟူ၍ ၆-မျိုး ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ အဘိဓမ္မာဒါန၊ ခြောက်မျိုးပြု၊ မိန့်ဟမြတ်ဗုဒ္ဓါ။

- (၃) သုတ္တန်ဒေသနာအလိုအားဖြင့် အလှူဒါနတို့သည် ၁၀-မျိုးဖြစ်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ အနွှ = ဆွမ်းထမင်းအလှူဒါန၊ ပါန = အဖျော်ရည်အလှူဒါန၊ ဝတ္ထု = အဝတ်အထည်အလှူဒါန၊ ယာန = စီးနင်းစရာယာဉ်အလှူဒါန၊ မာလာ = ပန်းအလှူဒါန၊ ဂန္ဓ = နံ့သာအလှူဒါန၊ ဝိလေပန = နံ့သာပျောင်းအလှူဒါန၊ သေယျ = အိပ်ရာအခင်းအလှူဒါန၊ ပဒီပ = ဆီမီးအလှူဒါန၊ အာဝသထ = အိမ်ကျောင်းစသောနေရာအဆောက်အဦအလှူဒါနဟူ၍ ၁၀-မျိုး ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ သုတ္တန်ဒါန၊ ဆယ်မျိုးပြု၊ မိန့်ဟမြတ်ဗုဒ္ဓါ။

ဒါနကုသိုလ်၏ အကျိုးတရားတို့သည် ဆွမ်းအကျိုး ၅-ပါး၊ ရေအကျိုး ၁၀-ပါး စသည်ဖြင့် အလွန်ပင် များပြားလှပေသည်။ ဤကဲ့သို့ပင် များပြားလှပါသော်လည်း သုမနသုတ္တန်၌ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဒါနကုသိုလ်၏ အကျိုး ၅-ပါးကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုဒါနကုသိုလ်၏ အကျိုး ၅-ပါးကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၁၅

ဒါနအကျိုး

ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုထားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ယခုဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် -

- ၁။ အသက်ရှည်ခြင်းအကျိုး၊
- ၂။ အဆင်းလှပတင့်တယ်ခြင်းအကျိုး၊
- ၃။ ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်းအကျိုး၊
- ၄။ မိမိကို ကူညီစောင့်ရှောက်မည့် အခြံအရံများ ပေါများခြင်းအကျိုး၊
- ၅။ အရာရာမှာ မိမိက အစိုးရခြင်းအကျိုးဟူသော ဤအကျိုး ၅-မျိုး ရရှိနိုင်ကြသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သက်ရှည်ဆင်းလှ၊ ချမ်းသာရ၍၊ များလှခြံရံ၊ စိုးရပြန်၊ ငါးတန်ဒါနအကျိုးတည်း။

ရဟန်းတော်များလည်း သင့်လျော်သော အလှူဒါနကို ပြုကြရပေသည်။ ရဟန်းတော်များပြုသည့် အလှူဒါနတို့၌လည်း အကျိုး ၅-ပါးတို့ ပင် ရရှိနိုင်ကြသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

- ၁။ သင်္ကန်းပေါများခြင်းအကျိုး၊
- ၂။ ဆွမ်းပေါများခြင်းအကျိုး၊
- ၃။ ကျောင်းပေါများခြင်းအကျိုး၊
- ၄။ ဆေးပစ္စည်းပေါများခြင်းအကျိုး၊
- ၅။ အတူတကွနေထိုင်ကြသော သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ ကြည်ညိုခြင်းကို ခံယူရခြင်းအကျိုးဟူ၍ အကျိုး ၅-မျိုး ရရှိနိုင်ကြပေသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သင်္ကန်းဆွမ်းကျောင်းဆေး၊ ပစ္စည်းလေးဖြာ၊ ကြည်ညိုပါ၊ ငါးဖြာအကျိုးရသတည်း။

၁၁၆

သီကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

သီလအကျိုး

သီလအကျိုး ၅-မျိုးကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

- ၁။ သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တရားသဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို ရှာဖွေလို့ ရလွယ်ခြင်းအကျိုး၊
- ၂။ သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရပ် ၄-မျက်နှာ၊ အရပ် ၈-မျက်နှာတို့၌ ကောင်းသော ဂုဏ်သတင်းတို့ဖြင့် ကျော်ကြားခြင်းအကျိုး၊
- ၃။ သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပွဲနေပွဲထိုင် ပရိသတ်အမျိုးမျိုးတို့သို့ ဝင်ရောက်သောအခါ မျက်နှာမငယ် ရွှင်ပျရွာ ဝင်ရောက်နိုင်ခြင်းအကျိုး၊
- ၄။ သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သေခါနီးကာလတွင် ကောင်းသောအာရုံနိမိတ်များထင်၍ မတွေမဝေ သေရခြင်းအကျိုး၊
- ၅။ သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သေပြီးသည့်နောက်ကာလ၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရခြင်းအကျိုးဟူသော ဤအကျိုး ၅-မျိုး ရရှိနိုင်ကြသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ပစ္စည်းရလွယ်၊ ဂုဏ်ကောင်းကြွယ်၍၊
 မငယ်မျက်နှာ၊ မတွေကာသေ၊
 ရောက်လေနတ်ရွာ၊ ဤငါးဖြာ၊
 မှန်စွာသီလအကျိုးတည်း။

သမထအကျိုး

သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် ၄၀-အထိ များပြားလှပေသည်။
 ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း ၂-မျိုးတို့၏
 အကျိုးတို့ကိုသာ ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၁၇

မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော် ၉-ပါးတို့တွင် -

၁။ အရဟံဂ္ဂုဏ်တော်အကျိုး

ဘေးရန်အန္တရာယ်များနှင့် တွေ့ကြုံရမည့်အခါ၊ တွေ့ကြုံနေရသည့်အခါတို့၌ “အရဟံ = ကိလေသာရန်သူကို ပယ်သတ်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပါတကား”ဟူ၍ ပွားများလိုက်လျှင် ဘေးရန်အန္တရာယ်များကင်းသွားခြင်း၊ ဘေးရန်အန္တရာယ်တို့မှ လွတ်မြောက်သွားခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဘေးရန်ကင်းလို၊ အရဟံကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါဂ္ဂုဏ်တော်အကျိုး

အလွန်သိရန်ခက်ခဲသည့် အရာများကို သိလိုသောအခါများ၌ လည်းကောင်း၊ ခက်ခဲနက်နဲသော စာမေးပွဲများကို ဖြေဆိုရမည့်အခါ၌လည်းကောင်း “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ = အလုံးစုံသောတရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားပါတကား”ဟူ၍ ပွားများလိုက်လျှင် အလွန်သိရန်ခက်ခဲသည့် အရာများကိုလည်း သိလာတတ်ကြပေသည်။ ခက်ခဲနက်နဲသော စာမေးပွဲများကိုလည်း လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ခက်ခဲသိလို၊ သမ္ဗုဒ္ဓကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နဂ္ဂုဏ်တော်အကျိုး

မိမိတို့မှာ သီလသိက္ခာ၊ သမာဓိသိက္ခာ၊ ပညာသိက္ခာများနှင့် ပြည့်စုံလိုသောအခါ၌ “ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော = ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး၊ ဝိဇ္ဇာ ၈-ပါး၊ စရဏ ၁၅-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပါတကား”ဟူ၍ ပွားများလိုက်လျှင် မိမိတို့အလိုရှိကြတဲ့ သီလသိက္ခာ၊ သမာဓိသိက္ခာ၊ ပညာသိက္ခာများနှင့် ပြည့်စုံလာတတ်ကြပေသည်။

၁၁၈

သိကောင်းစရာ မွေပဒေသာ

ဆောင်ပုဒ်။ သိက္ခာပြည့်လို့၊ ဝိဇ္ဇာကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

၄။ သုဂတောဂ္ဂုဏ်တော်အကျိုး

ခရီးဝေးနီး ခရီးဝေးခရီးရှည် သွားလိုသောအခါ၊ သွားနေရသော အခါတို့၌ “သုဂတော = ကောင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့ ကြွသွားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပါတကား” ဟူ၍ ပွားများပြီးသွားကြပါလျှင် ဘေးရန်အန္တရာယ် များနှင့် မတွေ့ကြုံရပါဘဲ မိမိတို့အလိုရှိရာ အရပ်ဒေသသို့ ချမ်းသာစွာ ရောက်သွားနိုင်ကြခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ခရီးသွားလို့၊ သုဂတောကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

မိမိတို့အတွက် အလွန်အရေးကြီးသည့်ကိစ္စများ (အင်တာဗျူး) ကိစ္စများကို ပြောဆိုရမည့်အခါ၊ ပြောဆိုနေသည့်အခါတို့၌ “သုဂတော = ကောင်းသောစကားကို ပြောဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပါတကား” ဟူ၍ ပွားများပြီး ပြောဆိုလိုက်လျှင် မိမိတို့ ပြောဆိုလိုက်သည့်အတိုင်း အကျိုးကိစ္စများ လွယ်ကူစွာ ပြီးမြောက်သွားနိုင်တတ်ကြပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ စကားပြောလို့၊ သုဂတောကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

၅။ လောကဝိဒ္ဓုဂ္ဂုဏ်တော်အကျိုး

ဤလူ့လောက၌ မိမိတို့ မသိသေးတဲ့ သိချင်စရာများကို သိလို သောအခါ၊ ပစ္စည်းပျောက်၍ ဘယ်နေရာမှာရှိသည်ဟု သိလိုသောအခါ၊ လူ ပျောက်၍ ဘယ်အရပ်ဒေသသို့ ရောက်နေသည်ဟု သိလိုသောအခါတို့၌ “လောကဝိဒ္ဓု = လောက ၃-ပါးကို သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပါ တကား” ဟူ၍ ပွားများလိုက်လျှင် မိမိတို့ သိလိုသောအရာများကို သိလာ တတ်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ လောကသိလို့၊ ဝိဒ္ဓုကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၁၉

၆။ အနတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိဂ္ဂုဏ်တော်အကျိုး

မယဉ်ကျေးသော ဆိုးသွမ်းနေကြသော သားသမီးများကို ဆုံးမကြရမည့်အခါ၊ မိမိတို့နှင့် တော်စပ်နေကြသည့် မယဉ်ကျေးကြသော ဆိုးသွမ်းနေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဆုံးမပေးကြရမည့်အခါတို့၌ “အနတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ = မယဉ်ကျေးသေးသော လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန်ယောက်ျားတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပါတကား”ဟူ၍ ပွားများပြီး ဆုံးမလိုက်ပါလျှင် ယဉ်ကျေးလိမ္မာလာတတ်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဆုံးမပေးလို၊ အနတ္တရောကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

၇။ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံဂ္ဂုဏ်တော်အကျိုး

လောကုတ္တရာနယ်က ပိဋကတ်တော်သင်တန်းသား၊ လောကီနယ်က အတတ်ပညာသင်တန်းသားတို့ကို မိမိတို့က သင်တန်းဆရာအဖြစ်ဖြင့် သင်ကြားပေးရသောအခါတို့၌ “သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ = နတ်လူတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပါတကား”ဟူ၍ ပွားများ၍ သင်ကြားပေးလိုက်လျှင် သင်တန်းသားတို့ သဘောပေါက်နားလည်လွယ်၍ ကောင်းမွန်စွာ တတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သင်ကြားပေးလို၊ သတ္တာကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

၈။ ဗုဒ္ဓေါဂ္ဂုဏ်တော်အကျိုး

မိမိတို့က လောကီအတတ်ပညာ၊ လောကုတ္တရာအတတ်ပညာတို့ကို သင်ယူရသောအခါတို့၌ “ဗုဒ္ဓေါ = သစ္စာ ၄-ပါးတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူ၍ သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပါတကား”ဟု ပွားများ၍ သင်ယူပါလျှင် နားလည်သဘောပေါက်၍ လျင်မြန်စွာ တတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အတတ်သင်လို၊ ဗုဒ္ဓေါကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

၉။ ဘဂဝါဂုဏ်တော်အကျိုး

မိမိတို့ပြုလုပ်ကြသည့် လောကီကိစ္စအကျိုး၊ လောကုတ္တရာကိစ္စ အကျိုးတို့ကို အမြန်ပြီးမြောက်လို၊ ပြည့်စုံလိုကြသောအခါတို့၌ “ဘဂဝါ = ဘုန်းတော် ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပါတကား” ဟု ပွား များ၍ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြပါလျှင် မိမိတို့အလိုရှိသော အကျိုးကိစ္စများ လျင်မြန်စွာ ပြည့်စုံရရှိသွားနိုင်ခြင်း အကျိုးကိုလည်း ရရှိသွားကြမည် ဖြစ် ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အကျိုးပြီးလို၊ ဘဂဝါကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

ဤကဲ့သို့ ဂုဏ်တော် ၉-ပါးတို့၏ အကျိုးတရားများကို ရေးသား ဖော်ပြခြင်းသည် ထင်ရှားသည့်၊ သိလွယ်သည့် အကျိုးတရားများကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တို့သည် အနန္တ = အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိ များပြားလှပေသည်။ ဂုဏ်တော်များ၏ အကျိုးတရားတို့သည်လည်း အနန္တ = အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိ များပြားလှ ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပွားများကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလိုရှိအပ်သော အကျိုး များစွာတို့ကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများပုံ ၃-မျိုးနှင့်တကွ မေတ္တာအကျိုးတို့ကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။ မေတ္တာတရားပွားများခြင်းတို့သည် -

၁။ ပုဂ္ဂိုလ်အနိမ့်အမြင့်အားဖြင့် ပွားများခြင်း၊

၂။ ဂုဿိုလ်ပါရမီဖြစ် ပွားများခြင်း၊

၃။ စာနုသမာဓိဖြစ်အောင် ပွားများခြင်းဟူ၍ ၃-မျိုးဖြစ်ပါသည်။
ထို ၃-မျိုးတို့၏ အကျိုးတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဖော်ပြပါမည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၂၁

ပုဂ္ဂိုလ်အနိမ့်အမြင့်အားဖြင့် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ
ပွားများခြင်းအကျိုး

လောကထဲ၌ရှိနေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် မိမိနှင့် ရုပ်ရည်အဆင်း၊
ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အတတ်ပညာ စသည်တို့ တူသောပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း ရှိကြပေ
သည်။ မိမိအောက် ရုပ်ရည်အဆင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အတတ်ပညာ စသည်
တို့ နိမ့်ကျသောပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း ရှိကြပေသည်။ မိမိထက် ရုပ်ရည်အဆင်း၊
ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အတတ်ပညာ စသည်တို့ မြင့်မြတ်နေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း
ရှိကြပေသည်။ မိမိ ဘယ်လိုမှ မကယ်တင်နိုင်သည့် ဒုက္ခရောက်နေသူ
များလည်း ရှိကြပေသည်။

ကိုယ်နှင့်တူသူ၌ မေတ္တာအကျိုးရပုံ

မိမိတို့နှင့် ရုပ်ရည်အဆင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အတတ်ပညာ စသည်
ဖြင့် တူသူများကို တွေ့တိုင်းကြုံတိုင်း “သူသည် ဘေးရန်ကင်းပါစေ၊
စိတ်ဆင်းရဲကင်းပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာ
စွာဖြင့်၊ မိမိ၏ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ပါစေ”ဟု အထူးမေတ္တာပို့၍ ပွား
ရပါသည်။ အကယ်၍ မေတ္တာမပွားနိုင်ခဲ့သော် ဂုဏ်ပြိုင်ချင်တဲ့စိတ်တွေ
ဖြစ်လာတတ်ပေသည်။ ဂုဏ်ပြိုင်ခြင်းသည် မာနနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်
ဖြစ်သည်။ မာနနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်သည် အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်သည်။
မာနသည် သံသရာနယ်ချဲ့၊ ဒုက္ခနယ်ချဲ့ကြောင်း တရားဖြစ်သည်။ မိမိနှင့်
တူသောသူကို တွေ့ကြုံရတိုင်း မေတ္တာပွားများလိုက်လျှင် ထိုမာန၊ မာန
နှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ကို ပယ်နိုင်ခြင်းအကျိုးနှင့် မေတ္တာပွားရခြင်း ကုသိုလ်
အကျိုးတရားတို့ကို ရရှိနိုင်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်နှင့်တူလျှင်၊ မေတ္တာယှဉ်၊
စိတ်တွင်ထားရမည်။
မေတ္တာမယှဉ်၊ ဂုဏ်ပြိုင်ချင်၊
စိတ်တွင်ဖြစ်တတ်သည်။

ကိုယ့်အောက်နိမ့်သွ၌ ကရုဏာအကျိုးရရှိပုံ

မိမိအောက် ရုပ်ရည်အဆင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အတတ်ပညာ စသည်တို့ အဖက်ဖက်က ဆင်းရဲနိမ့်ကျနေသူများကို တွေ့တိုင်းကြုံတိုင်း “သူသည် ဆင်းရဲဒုက္ခဟူသမျှမှ အမြန်လွတ်သွားပါစေ၊ လွတ်မြောက်သွားပါစေ” ဟု သနားခြင်းကရုဏာ ပွားများပေးရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သနားခြင်းကရုဏာ ပွားများလိုက်လျှင် ညှဉ်းဆဲခြင်းဆိုတဲ့ ဝိဟိသအကုသိုလ်တရားကို ပယ်နိုင်ခြင်းအကျိုးနှင့် ကရုဏာပွားရခြင်း ကုသိုလ်အကျိုးတရားတို့ကို ရရှိနိုင်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ့်အောက်နိမ့်လျှင်၊ ကရုဏာယှဉ်၊
စိတ်တွင်ထားရမည်။
ကရုဏာမယှဉ်၊ ညှဉ်းဆဲချင်၊
စိတ်တွင်ဖြစ်တတ်သည်။

ကိုယ့်ထက်မြင့်သွ၌ မုဒိတာအကျိုးရရှိပုံ

မိမိထက် ရုပ်ရည်အဆင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အတတ်ပညာ စသည်တို့ မြင့်မြတ်သူများနှင့် တွေ့ကြုံတိုင်း တွေ့ကြုံတိုင်း “သူသည် ရရှိထားသော စည်းစိမ်ဥစ္စာများမှ မဆုတ်ယုတ်သွားပါစေလင့်၊ တည်မြဲတိုင်းမှာ တည်နိုင်ပါစေ” ဟု ဝမ်းမြောက်ခြင်းမုဒိတာ ပွားများရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ခြင်းမုဒိတာတရား ပွားများလိုက်လျှင် သူတစ်ပါးတို့၏ စည်းစိမ်ဥစ္စာများကို ငြူစုခြင်းဣဿာဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တရားကို ပယ်နိုင်ခြင်းအကျိုးနှင့် မုဒိတာကို ပွားများရခြင်း ကုသိုလ်အကျိုးတရားတို့ကို ရရှိနိုင်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ့်ထက်မြင့်လျှင်၊ မုဒိတာယှဉ်၊
စိတ်တွင်ထားရမည်။
မုဒိတာမယှဉ်၊ ဣဿာဝင်၊
စိတ်တွင်ဖြစ်တတ်သည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၂၃

မကယ်တင်နိုင်သူ၌ ဥပေက္ခာအကျိုးရရှိပုံ

မိမိက ဘယ်လိုမှ ကယ်တင်လို့မနိုင်သည့် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေကြသည့်သူများကို တွေ့ကြုံရတိုင်း တွေ့ကြုံရတိုင်း “သူတို့သည် သူတို့ပြုထားခဲ့ကြသော ကံများကြောင့် ယခုလို ဆင်းရဲဒုက္ခများကို ခံနေကြရခြင်း ဖြစ်ကြပေသည်။ သတ္တဝါတွေဟာ ကမ္မဿကာပဲ”ဟု ဥပေက္ခာတရားပွားများကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပွားများလိုက်ပါလျှင် မကယ်တင်နိုင်သည့် သတ္တဝါတို့ကြောင့်ဖြစ်သည့် စိုးရိမ်ခြင်းသောကတရားကို ပယ်နိုင်ခြင်းအကျိုး ဥပေက္ခာကို ပွားများရခြင်း ကုသိုလ်အကျိုးတရားတို့ကို ရရှိနိုင်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မကယ်နိုင်လျှင်၊ ဥပေက္ခာယုဉ်၊
စိတ်တွင်ထားရမည်။
ဥပေက္ခာမယုဉ်၊ သောကဝင်၊
စိတ်တွင်ဖြစ်တတ်သည်။
ဗြဟ္မစိုရ်တရား၊ စိတ်တွင်ထား၊
အများချမ်းသာမည်။

ကုသိုလ်ပါရမီဖြစ် မေတ္တာပွားပုံ

မိမိနှင့် တွေ့ကြုံရသမျှ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း သတ္တဝါတိုင်းတို့ကို ချမ်းသာစေကြောင်း မေတ္တာရှိသည့် ကိုယ်အမူအရာတို့ဖြင့် ပြုပြင်ပေး၊ ပြုလုပ်ပေးမည်ဟု ရည်ရွယ်နှလုံးသွင်း၍ ရည်ရွယ်နှလုံးသွင်းသည့်အတိုင်း ကိုယ်ကာယဖြင့် ချမ်းသာအောင် ပြုလုပ်ပေးခြင်းသည် ကာယကံမေတ္တာဖြစ်၏။

ဝစီကံမေတ္တာပွားပုံ

မိမိနှင့် တွေ့ကြုံရသမျှ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း သတ္တဝါတိုင်းတို့ကို ချမ်းသာစေကြောင်း မေတ္တာရှိသည့် နှုတ်အမူအရာတို့ဖြင့် ပြောပြပေးမည်၊ သင်ပြပေးမည်ဟု ရည်ရွယ်နှလုံးသွင်း၍ ရည်ရွယ်နှလုံးသွင်းသည့်အတိုင်း နှုတ်ဖြင့် ချမ်းသာအောင် ပြောပြပေးခြင်း၊ သင်ပြပေးခြင်းသည် ဝစီကံမေတ္တာဖြစ်၏။

မနောကံမေတ္တာပွားပုံ

မိမိနှင့် တွေ့ကြုံရသမျှ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း သတ္တဝါတိုင်းတို့ကို ချမ်းသာ စေကြောင်း မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ဘေးရန်ကင်းပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိတို့၏ခန္ဓာဝန် ကို၊ ချမ်းသာအောင်၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေဟု စိတ်ဖြင့် ပွားများခြင်းသည် မနောကံမေတ္တာဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ ပွားများခြင်းသည် ကုသိုလ်ပါရမီဖြစ် မေတ္တာပွားများခြင်းဖြစ်၏။

ဈာန်သမာဓိဖြစ်အောင် မေတ္တာပွားပုံ

ဈာန်သမာဓိဖြစ်အောင် မေတ္တာပွားများလိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးဦးစွာ မပွားများအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သိထားကြရပေသည်။ ရှေးဦးစွာ မပွားများအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် -

- ၁။ မချစ်အပ်သူ၊
- ၂။ အလွန်ချစ်လွန်းသူ၊
- ၃။ မချစ်လွန်းမမုန်းလွန်း အလယ်အလတ်ဖြစ်သူ၊
- ၄။ ရန်သူဖြစ်သူဟူသော ဤ ၄-ယောက်ကို ရှေးဦးစွာ မေတ္တာ မပွားကြရပေ။ မိမိကိုယ်ကို ရှေးဦးစွာ မေတ္တာပွားကြရပေ သည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မချစ်အပ်သူ၊ ချစ်လွန်းသူနှင့်၊ အလယ်ဖြစ်သူ၊
ရန်သူကိုပါ၊ ဤလေးဖြာ၊ ဦးစွာမပွားရ။

မိမိကိုယ်ကို ရှေးဦးစွာ မေတ္တာပွားပြီးမှ ချစ်ခင်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ် တို့ကို မေတ္တာပွားကြရပါသည်။ ထို့နောက်မှ အလယ်အလတ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မေတ္တာပွားကြရပါသည်။ ထို့နောက်မှ ရန်သူဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ် တို့ကို မေတ္တာပွားကြရပါသည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၂၅

မိမိကိုယ်ကို ဓမ္မဉာဏ်စွာ မေတ္တာပွားပွဲ

ငါသည် ဘေးရန်ကင်းပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိ၏ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ပါစေ။

ချစ်ခင်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ အလယ်အလတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်တို့၌
မေတ္တာပွားပွဲ

ချစ်ခင်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

မချစ်လွန်းမမုန်းလွန်း အလယ်အလတ်ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

ရန်သူဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေဟု အစဉ်အတိုင်း ပွားများကြရပါသည်။ အထူးသဖြင့် ချစ်ခင်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ဈာန်သမာဓိဖြစ်အောင် အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ပွားများကြရပါသည်။ ဈာန်သမာဓိဖြစ်လာသောအခါ ရန်သူဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုပါ မေတ္တာပွားလို့ ရလာကြပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ဈာန်သမာဓိဖြစ်အောင် မေတ္တာပွားလို့ရလာသောအခါ မေတ္တာပွားများရခြင်း ကုသိုလ်အကျိုးများ ရရှိလာတာလည်း ထင်ရှားလာတတ်ကြပေသည်။ မေတ္တာအကျိုးကြီးပုံကို မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

၁၂၆

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

မေတ္တာအကျိုးကြီးပုံ

တစ်နေ့သုံးခါ၊ အိုးတစ်ရာဖြင့်၊ ချက်ကာထမင်း၊ ကျွေးလှူ
ခြင်းထက်၊ မယွင်းစင်စစ်၊ နို့တစ်ညစ်စာ၊ ကြိမ်သုံးခါမျှ၊ မေတ္တာ
ပွားများ၊ အကျိုးများသည်၊ ဘုရားမြတ်စွာမိန့်ခွန်းတည်း။

မေတ္တာကုသိုလ်အကျိုး(၁၁)မျိုး

ချမ်းသာစွာအိပ်ရခြင်း၊ ချမ်းသာစွာနိုးရခြင်း၊ ကောင်းသောအိပ်မက်
တို့ကို မြင်မက်ရခြင်း၊ လူတို့ချစ်ခင်ခြင်း၊ နတ်တို့ချစ်ခင်ခြင်း၊ နတ်တို့စောင့်
ရှောက်ခြင်း၊ မီး အဆိပ်ဓားတို့ မိမိကိုယ်ကို မထိခိုက်ခြင်း၊ စိတ်တည်ငြိမ်မှု
ကို လျင်မြန်စွာရရှိခြင်း၊ မျက်နှာကြည်လင်ရွှင်ပျခြင်း၊ မတွေမဝေသေရခြင်း၊
သေပြီးသောအခါ ဗြဟ္မာပြည်သို့ လားရ ရောက်ရခြင်းဟူသော ဤအကျိုး
(၁၁)မျိုးကို မေတ္တာပွားများသူတို့ ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ အိပ်နိုးချမ်းသာ၊ ကောင်းစွာအိပ်မက်၊
ချစ်လျက်လူနတ်၊ စောင့်လတ်နတ်များ၊
မီးဆိပ်ဓားတို့၊ ရှောင်ရှားကိုယ်မှာ၊
လျင်စွာစိတ်တည်၊ ရွှင်ကြည်မျက်နှာ၊
သေခါမတွေ၊ လားလေဗြဟ္မာ၊
ဆယ့်တစ်ဖြာသည်၊ မေတ္တာပွားမှုအကျိုးတည်း။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း ၂-မျိုးတို့၏ ကုသိုလ်
အကျိုးတရားတို့ကို ရေးသားခြင်းသည် ဤမျှနှင့်ပင် ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာအကျိုး

သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိနိုင်
သောအကျိုးတရားတို့သည် အလွန်ပင် ကျယ်ပြန့် များပြားလှပေသည်။
ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့် အကျိုးတရားများကို
အကျဉ်းချုပ် ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၂၇

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တန်၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သော အကျိုးတရား(၇)ပါးကို ရှေးဦးစွာ ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

၁။ ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်များကို ယုံကြည်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့သန္တာန်၌ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော စိတ်ကိုညစ်ညူးစေသည့် စိတ်အညစ်အကြေး ကိလေသာတွေ ဖြစ်တာများ၍ စိတ်တွေ မရွှင်မလန်း ညစ်နွမ်းနေသည်ဟု သိလာကြသောအခါ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်ကြရပေသည်။ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သို့ပါသော်လည်း ရှုမှတ်ခါစမှာတော့ စိတ်အညစ်အကြေးတွေ ကင်းစင် ကင်းဝေးသွားကြတာ မထင်ရှားသေးပေ။ တကယ်စင်စစ်တော့ ရှုမှတ်ချက်တိုင်း ရှုမှတ်ချက်တိုင်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော စိတ်၏အညစ်အကြေးတွေ တဒင်္ဂ တဒင်္ဂ = တစ်ခဏ တစ်ခဏ ဖြစ်ခွင့်မရ၍ ကင်းဝေး ကင်းစင်သွားကြပေသည်။ ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်များ ရင့်သန်အားရှိလာသောအခါ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ရောက်ရှိသွားကြပေသည်။ ထိုအခါ စိတ်၏အညစ်အကြေးတွေ အပြီးတိုင် ကင်းစင်သွားကြရပေသည်။ ဤအကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ စိတ်ညစ်ကြေးတွေ၊ ကင်းစင်စေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

၂။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့သန္တာန်၌ စိုးရိမ်မှုသောကတွေ ဖြစ်တာများသည်ဟု သိလာကြသောအခါ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်ကြရပေသည်။ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ရှုမှတ်ချက်တိုင်း ရှုမှတ်ချက်တိုင်း စိုးရိမ်မှုသောကများမှ တဒင်္ဂ တဒင်္ဂ = တစ်ခဏ တစ်ခဏ လွန်မြောက်သွားကြပေသည်။ ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်များ ရင့်သန်အားရှိလာသောအခါ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ရောက်

ရှိသွားကြပေသည်။ ထိုအခါ စိုးရိမ်မှုသောကများမှ အပြီးတိုင် လွန်
မြောက်သွားကြပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ စိုးရိမ်မှုတွေ၊ လွန်မြောက်စေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

၃။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လောကဓံတရားတို့ကြောင့် မိမိတို့
သန္တာန်၌ ငိုကြွေးမှုများ ဖြစ်တာများလှသည်ဟု သိလာသောအခါ
သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်ကြရပေသည်။
ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် ရှုမှတ်
ချက်တိုင်း ရှုမှတ်ချက်တိုင်း ငိုကြွေးမှုပရိဒေဝတွေမှ တဒင်္ဂ တဒင်္ဂ
= တွစ်ခဏ တစ်ခဏ လွန်မြောက်သွားကြပေသည်။ ဆက်ကာ
ဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိဉာဏ်များ အဆင့်ဆင့် ရင့်သန်အားရှိ
လာသောအခါ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ရောက်ရှိ
သွားကြပေသည်။ ထိုအခါ ပရိဒေဝငိုကြွေးမှုများမှ အပြီးတိုင်
လွန်မြောက်သွားကြရပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြ
ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ငိုကြွေးမှုတွေ၊ လွန်မြောက်စေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

၄။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့သန္တာန်၌ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု
အလွန်များလှသည်ဟု သိလာသောအခါ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာ
တရားကို ပွားများအားထုတ်ကြရပေသည်။ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။
ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် ရှုမှတ်ချက်တိုင်း ရှုမှတ်ချက်
တိုင်း ကိုယ်ဆင်းရဲတွေ တဒင်္ဂ တဒင်္ဂ = တစ်ခဏ တစ်ခဏ
ချုပ်ငြိမ်းသွားကြပေသည်။ ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိ
ဉာဏ်များ အဆင့်ဆင့် ရင့်သန်အားရှိလာသောအခါ အရဟတ္တ
မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ရောက်ရှိသွားကြရပေသည်။ ထိုအခါ
ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခများ အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းသွားကြရပေသည်။
ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၂၉

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်ဆင်းရဲတွေ၊ ချုပ်ငြိမ်းစေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

၅။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့သန္တာန်၌ စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေ အလွန်များလှသည်ဟု သိလာသောအခါ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာ တရားကို ပွားများအားထုတ်ကြရပေသည်။ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် ရှုမှတ်ချက်တိုင်း ရှုမှတ်ချက် တိုင်း စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေ တဒင်္ဂ တဒင်္ဂ = တစ်ခဏ တစ်ခဏ ချုပ်ငြိမ်းသွားကြပေသည်။ ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်၍ သမာဓိ ဉာဏ်များ အဆင့်ဆင့် ရင့်သန်အားရှိလာသောအခါ အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ရောက်ရှိသွားကြပေသည်။ ထိုအခါ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခများ အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းသွားကြပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ စိတ်ဆင်းရဲတွေ၊ ချုပ်ငြိမ်းစေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

၆။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အပါယ်သံသရာ အပါယ်ဘေးမှ အလွန်ပင် လွတ်မြောက်ချင်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ လွတ်မြောက် ချင်ခဲ့လျှင် သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်ကြ ရပေသည်။ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်ပွားများလိုက် သည်ရှိသော် ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ် အဆင့်ဆင့် ရင့်သန်အားရှိ လာသောအခါ သောတာပတ္တိမဂ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၊ အနာဂါမိမဂ်၊ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ရရှိသွားသောအခါ အပါယ်သံသရာ အပါယ်ဘေးတို့မှ အပြီးတိုင် လွတ်မြောက်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အရိယာမဂ်တွေ၊ ရလိုပေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

၇။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ အလွန်ပင် လျင်မြန်စွာ ရောက်လိုကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့

လျင်မြန်စွာ ရောက်ချင်ပါလျှင် သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်ကြရပါသည်။ ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ရှုမှတ်ချက် တိုင်း ရှုမှတ်ချက်တိုင်း နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာနှင့် နီးနီးသွားကြပေသည်။ ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်များ အဆင့်ဆင့်ရင့်ကျက် အားရှိထက် သန်လာသောအခါ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သည့် နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာသို့ ရောက်သွားကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအကျိုးကို လည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ နိဗ္ဗာန်မသွေ၊ ရောက်လိုပေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးဖြင့် ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်ကြ သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော အကျိုး(၇)မျိုးကို မုချမသွေ ရရှိ ကြမည် ဖြစ်ပေသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

သာသနာအရည်တည်နိုင်ခြင်းအကျိုး

တစ်ချိန်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ တစ်နေ့သ၌ အမျိုး အမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသည့် ပုဏ္ဏားတစ်ယောက် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ရောက်လာ၏။ သင့်လျော်သော တရားနှင့်စပ်သည့် စကားများကို ပြောဆို ကြ၏။ ပုဏ္ဏားသည် မြတ်စွာဘုရားပြောဆိုသော စကားများကို အလွန် သဘောကျ၍ “မြတ်စွာဘုရား ... မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူ သွားသောအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာတော်သည် အဘယ် မျှလောက် အရည်တည်နိုင်ပါသနည်းဘုရား”ဟု မေးလျှောက်လေ၏။

(သံ-၃/၁၅၁)

မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ “ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူပြီးသောအခါ ငါဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်များနှင့် သာသနာတော်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြသော ဒကာ၊ ဒကာမများက

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးများစွာ သိကောင်းစရာ ၁၃၁

သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို မပွားများဘဲနေကြပါလျှင် ငါဘုရား၏ သာသနာ အရှည်မတည်နိုင်၊ ကွယ်ပျောက်သွားမည် ဖြစ်ပေသည်။ ငါဘုရား ၏ တပည့်သား သံဃာတော်များနှင့် ဒကာ၊ ဒကာမများက သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားကို ပွားများနေကြမည်ဆိုပါလျှင် ငါဘုရား၏သာသနာ မကွယ်နိုင်၊ အရှည်တည်တံ့နေမည် ဖြစ်ပေသည်”ဟု ဖြေကြားတော်မူ လိုက်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား၊ မပွားများလျှင်၊ သာသနာပင်၊
အစဉ်ကွယ်လိမ့်မည်။
သာသနာတည်ရန်၊ သတိပဋ္ဌာန်၊ အမှန်ပွားရမည်။
သာသနာမကွယ်လို၊ သတိပဋ္ဌာန်ကို၊ ပွားကိုပွားရမည်။

ကုသိုလ် ၄-မျိုး အကျိုးတရားများကို ရေးသားဖော်ပြသည်မှာ ဤမျှနှင့်ပင် ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

ဆောင်ပုဒ်။ ကုသိုလ်လေးပါး၊ အကျိုးများစွာ၊
ဖော်ပြရာ၊ ဤမှာပြီးဆုံးသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာစာရဇာတိ

သင်္ကြန်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

၁။ သင်္ကြန်ဟူသော မြန်မာစကား၏အဓိပ္ပါယ်

နှစ်ဟောင်းမှ ရက်တွေ၊ လတွေ ကုန်လာ၍ နှစ်သစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရာ အချိန်ကာလဖြစ်သည့် သင်္ကြန်အကြိုနေ့၊ သင်္ကြန်အကျနေ့၊ သင်္ကြန်အကြတ်နေ့၊ သင်္ကြန်အတက်နေ့တို့ကို မြန်မာဝေါဟာရအားဖြင့် သင်္ကြန်ဟု ဆိုရပါသည်။ ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် သင်္ကြန္တံ - ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဟု ဆိုရပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ နှစ်ဟောင်းကုန်လာ၊ နှစ်သစ်ခါ၊
ပြောင်းတာသင်္ကြန်မည်။

၂။ သင်္ကြန်အခါ၌ ပုဂ္ဂိုလ် ၂-မျိုး ကွဲပြားပုံ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ကြသည့် မြန်မာလူမျိုးတို့သည် သင်္ကြန်ရက်များသို့ ရောက်လာတော့မည့်အခါမှာ မိမိတို့၏ ဓာတ်ခံအားလျော်စွာ ပြုလုပ်ကြပုံ ၂-မျိုး ကွဲပြားသွားကြပေသည်။ လောကီရေးရာ၌ ပျော်မွေ့ကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရေကစားရန် ရေပက်ဖျန်းဖို့ စီစဉ်ကြသည်။ ရေပက်မဏ္ဍပ်များ၊ ရေပက်ကိရိယာများ ပြင်ဆင်ကြသည်။ ကုသိုလ်ဓမ္မရေးရာ၌ ပျော်မွေ့ကြသည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ကျောင်း၊ ဘုရား၊ စေတီ၊ ရိပ်သာကျောင်းများသို့ သွားရောက်ပြီး အလှူဒါနပြုဖို့ရန်၊ ဥပုသ်သီလဆောက်တည်ဖို့ရန်၊ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာတရား အားထုတ်ကြဖို့ရန် စီစဉ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ကြပုံ ၂-မျိုး ကွဲပြားသွားကြပေသည်။

သင်္ကြန်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

၁၃၃

သင်္ကြန်ရက်များသို့ ရောက်လာသည့်အခါ အသက်အရွယ်ကြီးသူများနှင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်တတ်သူများက ကျောင်း၊ ဘုရား၊ စေတီများနှင့် ရိပ်သာကျောင်းများသို့ သွားရောက်ကာ အလှူဒါနပြုကြ၊ ဥပုသ်သီလဆောက်တည်ကြ၊ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားများကို ပွားများအားထုတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ပြုကြရာမှာလည်း မိမိတို့၏ အတိတ်ဘဝများက ပါလာခဲ့ကြသည့် ဓာတ်ခံအားလျော်စွာ ပြုကြပေသည်။

အတိတ်ဘဝများက မလိုချင်မတပ်မက်သည့် အလောဘဓာတ်ခံ ပါကြသောပုဂ္ဂိုလ်များက ယခုလို သင်္ကြန်ရက် နှစ်သစ်ကူးအခါမှာ ဒါနကုသိုလ်များကို အထူးပြုကြ လှူဒါန်းကြပေသည်။ သီလလိုခြံအောင် ဆောက်တည်ရတာထက်၊ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားများကို ပွားများရတာထက် ပို၍ နှစ်ခြိုက်ကြပေသည်။ ပို၍ ပျော်မွေ့ကြပေသည်။ “အလောဘော ဒါနဟေတု = အလောဘသည် ဒါနကုသိုလ်ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများ ဖွင့်ပြသည့်အတိုင်း ဒါန၌ ပို၍ မွေ့လျော်ကြပေသည်။

(အဋ္ဌသာလိနီ-ဋ္ဌ-၁၇၁)

ဆောင်ပုဒ်။ အလောဘပါလာ၊ ဒါနမှာ၊ မှန်စွာမွေ့လျော်သည်။

အတိတ်ဘဝများက အမျက်ဒေါသမထွက် မပြစ်မှားတတ်သော အဒေါသဓာတ်ခံ ပါလာကြသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များက ယခုလို သင်္ကြန်ရက် နှစ်သစ်ကူးအခါမှာ သီလကို အထူးလိုခြံအောင် စောင့်ထိန်းကြပေသည်။ ဒါနပြုရတာထက်၊ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားများကို ပွားများရတာထက် ပို၍ နှစ်ခြိုက်ကြပေသည်။ ပို၍ ပျော်မွေ့ကြပေသည်။ “အဒေါသော သီလဟေတု = အဒေါသသည် သီလကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများ ဖွင့်ပြသည့်အတိုင်း သီလ၌ ပို၍ မွေ့လျော်ကြပေသည်။

၁၃၄

သီကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဆောင်ပုဒ်။ အဒေါသပါလာ၊ သီလမှာ၊ မှန်စွာမွေ့လျော်သည်။

အတိတ်ဘဝများက မတွေ့မဝေ အမှန်ကိုသိတတ်သော အမောဟ ဓာတ်ခံ ပါလာသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များက ယခုလို သင်္ကြန်ရက် နှစ်သစ်ကူးအခါ မှာ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားများကို အထူး ပွားများအားထုတ် ကြပေသည်။ ဒါနပြုရတာထက်၊ သီလကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းရတာ ထက် ပို၍ နှစ်ခြိုက်ကြပေသည်။ ပို၍ ပျော်မွေ့ကြပေသည်။ “အမော ဟော ဘာဝနာဟေတု = အမောဟသည် ဘာဝနာကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံ ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများ ဖွင့်ပြသည့်အတိုင်း ဘာဝနာ၌ ပို၍ မွေ့လျော်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အမောဟပါလာ၊ ဘာဝနာ၊ မှန်စွာမွေ့လျော်သည်။

၃။ ရေပက်သူ၏ နှလုံးသွင်းရည်ရွယ်ချက် ၂-မျိုး

ရေ၌ ဂုဏ်သတ္တိ ၂-ပါးရှိသည့်အတိုင်း ရေပက်ကြရပေသည်။

(၁) ရေ၌ အေးမြခြင်းဂုဏ်သတ္တိ

(၂) ရေ၌ စင်ကြယ်စေခြင်းဂုဏ်သတ္တိဟူ၍ ၂-မျိုးရှိပေသည်။

(၁) မိမိက ရေဖြင့်ပက်ဖြန်းလိုက်၍ ရေပက်ခံရသောသူသည် နှစ်သစ် ဦးအခါမှစ၍ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဘေးရန်အန္တရာယ်များကင်း၍ ရေကဲ့ သို့ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ အေးမြချမ်းသာပါစေဟူ၍ နှလုံးသွင်းကာ ပက်ဖြန်းရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အေးချမ်းစေရာ၊ ရေဖြင့်သာ၊ မှန်စွာပက်ဖျန်းသည်။

(၂) မိမိက ရေဖြင့်ပက်ဖျန်းလိုက်၍ ရေပက်ခံရသောသူသည် နှစ်သစ် ဦးအခါမှစ၍ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေသည် စင်ကြယ်စေသကဲ့သို့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော အကုသိုလ်အညစ်အကြေးတို့

သင်္ကြန်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

၁၃၅

စင်ကြယ်စေ၍ ကုသိုလ်တရားများ တစ်နေ့တခြား တိုးပွားနိုင်ပါစေဟု နှလုံးသွင်းကာ ပက်ဖြန်းရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ စင်ကြယ်စေရာ၊ ရေဖြင့်သာ၊ မှန်စွာပက်ဖြန်းသည်။

၄။ ရေပက်ခံရသူကလည်း ဆုမွန်ကောင်းတောင်းပေးရခြင်း

- (၁) ရေဖြင့်ပက်ဖျန်းသူသည် ရေပက်ခံရသူ မိမိအား နှစ်သစ်ဦးအခါမှစ၍ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဘေးအန္တရာယ်များကင်း၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ရေကဲ့သို့ အေးမြချမ်းသာပါစေဟူသော ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ရေဖြင့်ပက်ဖျန်းခံရသူ လောင်းခံရသူ မိမိကလည်း မိမိကို ရေလောင်းသူသည် နှစ်ဦးအခါမှစ၍ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဘေးရန်အန္တရာယ်များကင်း၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ရေကဲ့သို့ အေးမြချမ်းသာပါစေဟု ဆုမွန်ကောင်း တောင်းပေးလိုက်ရပါသည်။
- (၂) ရေဖြင့်ပက်ဖျန်းသူသည် ရေပက်ခံရသူ မိမိအား နှစ်သစ်ဦးအခါမှစ၍ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေသည် စင်ကြယ်စေသကဲ့သို့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော အကုသိုလ်အညစ်အကြေးတို့ကို စင်ကြယ်စေ၍ ကုသိုလ်တရားများ တစ်နေ့တခြား တိုးပွားနိုင်ပါစေဟူသော ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ရေဖြင့်ပက်ဖျန်းခံရသူ ရေလောင်းခံရသူ မိမိကလည်း မိမိကို ရေလောင်းသူသည် နှစ်ဦးအခါမှစ၍ တစ်နှစ်ပတ်လုံး လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော အကုသိုလ်အညစ်အကြေးတို့ကို စင်ကြယ်စေ၍ ကုသိုလ်တရားများ တစ်နေ့တခြား တိုးပွားနိုင်ပါစေဟု ဆုမွန်ကောင်း တောင်းပေးလိုက်ရပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ရေလောင်းသူအား၊ ဆုမွန်ကောင်းများ၊ တစ်ဖန်အား၊ တောင်းငြားပေးရသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

ခန္ဓာ ၅-ပါးဥပမာ သိကောင်းစရာ

တစ်ချိန်သောအခါ ရဟန်းတော်များနှင့် ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ တို့သန္တာန်၌ ခန္ဓာ ၅-ပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း = အနိစ္စ၊ ဆင်းရဲခြင်း = ဒုက္ခ၊ အစိုးရမရခြင်း = အနတ္တဖြစ်ပုံတို့ကို ထင်ရှားအောင် ဥပမာများပြု၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ရုပ်ကိုယ်ကြီးက ရေမြှုပ် သဏ္ဌာန်နှင့်တူပုံ၊ ဝေဒနာက ရေပွက်သဏ္ဌာန်နှင့်တူပုံ၊ သညာက တံလျှပ် သဏ္ဌာန်နှင့်တူပုံ၊ သင်္ခါရက ငှက်ပျောတုံးသဏ္ဌာန်နှင့်တူပုံ၊ ဝိညာဏ်က မျက်လှည့်သမားနှင့်တူပုံတို့ကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

(သံ-၂/၁၁၄)

၁။ ရုပ်ကိုယ်ကြီးက ရေမြှုပ်သဏ္ဌာန်နှင့်တူပုံဟုဆိုရာ၌ မြစ်ချောင်းများ ၌ ရေမြှုပ်အစုကြီးများ မျောလာတာ၊ မြစ်ကမ်းဘေးမှာ ကပ်နေ တာတို့ကို တစ်ခါတစ်ရံ တွေ့ကြရပေသည်။ ထိုရေမြှုပ်အစုကြီး၌ ဘာတစ်ခုမှ ခိုင်မာတာ၊ ခိုင်မြဲတာမရှိ၍ အနိစ္စ၊ အတွင်းမှ ဖြစ် ခြင်းပျက်ခြင်းများ အမြဲနိပ်စက်နေသောကြောင့် ဒုက္ခ၊ ရေမြှုပ် အစုကြီး၌ ဘာတစ်ခုမှ အနှစ်သာရမရှိသောကြောင့် အနတ္တဖြစ် သကဲ့သို့ မိမိတို့၏ ရုပ်ကိုယ်ကြီး၌လည်း မမြဲခြင်းအနိစ္စ၊ ဆင်းရဲ ခြင်းဒုက္ခ၊ ငါဟူသောအတ္တ အနှစ်သာရမရှိသောကြောင့် အနတ္တ ဖြစ်သည်ဟု ရှုမှတ်၍ သိကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ရူပံဣရုပ်၊ ရေမြှုပ်သဏ္ဌာန်၊ အနိစ္စပဲ၊ မမြဲကေန်၊
ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ ဖြစ်ရအမှန်၊ အနတ္တမှချွေဝေကန်။

ခန္ဓာ ၅-ပါးဥပမာ သိကောင်းစရာ

၁၃၇

၂။ ဝေဒနာက ရေပွက်သဏ္ဌာန်နှင့်တူပုံဟုဆိုရာ၌ မြစ်ရေပြင်များ၌ မိုးများ ရွာချလိုက်သောအခါ ကျလာသော မိုးရေပေါက်များ ရေပွက်ကလေးများသည် ကျပြီးတာနှင့် ပွက်ခနဲ ပွက်ခနဲ ပျက်ပျက်သွားကြပေသည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စပင် ဖြစ်ပေသည်။ ပျက်ပျက်သွားသည်များက မြန်လှ၍ နိပ်စက်နေသကဲ့သို့ဖြစ်၍ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခကို ဘယ်လိုမှ ကာကွယ်၍မရသောကြောင့် အစိုးမရခြင်း အနတ္တဖြစ်ပေသည်။ ထိုနည်းတူစွာ မိမိတို့၏ ဝေဒနာ၌လည်း မမြဲခြင်းအနိစ္စ၊ ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ၊ အစိုးမရခြင်းအနတ္တဟု ရှုမှတ်၍ သိကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဝေဒနာစက်၊ ရေပွက်သဏ္ဌာန်၊ အနိစ္စပဲ၊ မမြဲကေန်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ ဖြစ်ရအမှန်၊ အနတ္တမုချဝေကန်။

၃။ သညာက တံလျှပ်သဏ္ဌာန်နှင့်တူပုံဟုဆိုရာ၌ နေပူရှိန်ပြင်းထန်သော နွေအခါများ၌ ကုန်းမြေလမ်းပေါ်များတွင် ရေများ စီးသွားလှုပ်ရှားနေသကဲ့သို့ တံလျှပ်များကို မြင်ကြရပေသည်။ သားသမင်များက ရေထင်၍ ဟပ်စားကြပေသည်။ ရေဟူသောအမှတ်သညာ မှတ်သိမှုများ မှားနေကြပေသည်။ လူစသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့သည်လည်း နာမ်ရုပ် ၂-ပါးကို ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးဟူ၍ အမှတ်သညာ မှားနေတတ်ကြပေသည်။ ထိုသညာသည်လည်း တံလျှပ်ကဲ့သို့ တဖျတ်ဖျတ် ဖြစ်ပျက်နေသောကြောင့် မမြဲခြင်းအနိစ္စ၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းတို့ဖြင့် အမြဲနိပ်စက်နေသောကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ၊ ထိုဆင်းရဲဒုက္ခကို ဘယ်လိုမှ ကာကွယ်၍မရသောကြောင့် အစိုးမရခြင်းအနတ္တဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် သညာ၌လည်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ရှုမှတ်၍ သိကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သညာအမှတ်၊ တံလျှပ်သဏ္ဌာန်၊ အနိစ္စပဲ၊ မမြဲကေန်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ ဖြစ်ရအမှန်၊ အနတ္တမုချဝေကန်။

၄။ သင်္ခါရက ငှက်ပျောတုံးဣန္ဒာန်နှင့်တူပုံဟုဆိုရာ၌ ငှက်ပျောတုံး၌ အနစ်သာရကို ရှာလို့ မရကြပေ။ အဖတ်လိုက် အဖတ်လိုက် ခွာကြည့်ပါသော်လည်း အနစ်သာရမရှိသကဲ့သို့ သင်္ခါရစေတသိက် ၅၀-၌လည်း ဘာအနစ်သာရမှမရှိ။ ဖြစ်ပြီးတာနဲ့ ပျက်သွား ပျက်သွားကြပေသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ပြီးတာနဲ့ ပျက်သွား ပျက်သွားသောကြောင့် မမြဲခြင်းအနိစ္စ၊ ဖြစ်တာပျက်တာများက အလွန်လျင်မြန်လှ၍ နှိပ်စက်နေသကဲ့သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ၊ ထိုဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခကို ဘယ်လိုမှ ကာကွယ်၍မရသောကြောင့် အစိုးမရခြင်းအနတ္တဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် သင်္ခါရ၌လည်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ရှုမှတ်၍ သိကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သင်္ခါရသဘော၊ ငှက်ပျောသဣန္ဒာန်၊ အနိစ္စပဲ၊
မမြဲကေန်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ ဖြစ်ရအမှန်၊
အနတ္တမှချေဝေကန်။

၅။ ဝိညာဉ်က မျက်လှည့်သမားနှင့်တူပုံဟုဆိုရာ၌ မျက်လှည့်သမားသည် ပွဲကြည့်ပရိသတ်အား ကျောက်တုံးတစ်ခုတည်းကိုပင် ရွှေတုံးဖြစ်လာရအောင်လည်း လှည့်စား၍ပြသကဲ့သို့ ဝိညာဉ်ကလည်း ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါများကို ရှေ့စိတ်နှင့်နောက်စိတ်တို့ မကွဲပြားအောင် လှည့်စား၍ သိစေသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ထိုင်း၊ ထပြုလုပ်ရာတွင် ထိုင်နေသည့်စိတ်နှင့် ထရပ်သည့်စိတ် အတူတူဖြစ်သည်ဟု သိနေခြင်းသည် မျက်လှည့်အသိဖြစ်၏။ အမှားသိဖြစ်၏။ အမှန်မှာတော့ ထိုင်နေသည့်စိတ်က ၁-ခု၊ ထရပ်လိုက်တဲ့ အခါဖြစ်သည့်စိတ်က ၁-ခုဖြစ်ပေသည်။ ထိုင်နေတဲ့စိတ် ပျက်သွားပြီးမှ ထရပ်သည့်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိညာဉ်သည်လည်း မမြဲခြင်းအနိစ္စ၊ ဖြစ်တာပျက်တာများက အလွန်မြန်၍ နှိပ်စက်နေသကဲ့သို့ ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ၊ ထိုဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခများကို

ခန္ဓာ ၅-ပါးဥပမာ သီကောင်းစရာ

၁၃၉

ဘယ်လိုမှ ကာကွယ်၍မရသောကြောင့် အစိုးမရခြင်းအနတ္တဟု
ရှုမှတ်၍ သိကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ ဝိညာဉ်အသိ၊ မျက်လှည့်ပုံဟန်၊ အနိစ္စပဲ၊ မမြဲကေန်၊
ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ ဖြစ်ရအမှန်၊ အနတ္တမှချေဝေကန်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

မိဘကျေးဇူး ကြီးမားပုံမှာ သိကောင်းစရာ

မိဘများသည် သားသမီးများအတွက် အလွန်ပင် ကျေးဇူးများ လျက်ရှိကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သားသမီးတို့သည် မိမိတို့ တတ်နိုင်သမျှ မိဘကျေးဇူးကို ဆပ်ကြရပေသည်။ မိဘတို့သည် သားသမီး တို့အတွက် ကျေးဇူးများပုံကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြား တော်မူခဲ့ပါသည်။

(ဣတိဝုတ္တက-၂၆၈)

မိဘတို့သည် သားသမီးများအတွက် -

၁။ ဗြဟ္မာနှင့်လည်း တူပေသည်၊

၂။ လက်ဦးဆရာ၊ အကောင်းဆုံးဆရာလည်း ဖြစ်ပေသည်၊

၃။ အကောင်းဆုံး ပူဇော်ရာလည်း ဖြစ်ပေသည်ဟူ၍ ဟောကြား တော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မိဘဟူသည်၊ ဗြဟ္မာတူ၏၊ လက်ဦးဆရာ၊
ပူဇော်ရာ၊ မှန်စွာဖြစ်ပေသည်။

၁။ မိဘတို့သည် သားသမီးများအတွက် ဗြဟ္မာနှင့်တူပေသည်ဟုဆိုရာ
၌ ဗြဟ္မာပြည်မှာရှိကြသော ဗြဟ္မာတို့သည် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊
မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါးဖြင့် အမြဲတမ်း
လို ပွားများ၍ နေကြပေသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ မေတ္တာပွား၍ နေကြပေသည်။ တစ်လောကလုံး၌
ရှိနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့သည် ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲ

မိဘကျေးဇူး ကြီးမားပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၁၄၁

ကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာ ဖြင့်၊ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေဟု မေတ္တာပွား၍ နေကြ ပေသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ သနားခြင်း ကရုဏာပွား၍ နေကြပေသည်။ တစ်လောကလုံး၌ ရှိနေကြသော ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက် နေကြသည့် ဒုက္ခိတပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေ ဆင်းရဲခြင်းဟူသမျှမှ လွတ်မြောက် သွားကြပါစေ၊ လွတ်မြောက်သွားကြပါစေဟု သနားခြင်း ကရုဏာပွား၍ နေကြပေသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ဝမ်းမြောက်ခြင်း မုဒိတာပွား၍ နေကြပေသည်။ တစ်လောကလုံး၌ ရှိနေကြသော စည်းစိမ်ချမ်းသာများနှင့် ပြည့်စုံနေ၍ ချမ်းသာနေကြသော သုခိတပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေ သူတို့ရရှိထားကြသည့် စည်းစိမ်ချမ်းသာများမှ မဆုတ်ယုတ်သွားကြပါစေလင့်၊ တည်မြဲတိုင်းမှာ တည်နိုင်ကြပါစေဟု ဝမ်းမြောက်ခြင်း မုဒိတာပွား၍ နေကြပေသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာပွား၍ နေကြပေသည်။ တစ်လောကလုံး၌ ရှိနေကြသော ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်နေကြသည့် ဒုက္ခိတ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေနှင့် ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်နေကြသော သုခိတပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတို့သည် သူတို့ ချမ်းသာခြင်းနှင့်၊ ဆင်းရဲခြင်းနှင့် တွေ့ကြုံနေကြရ ခြင်းတို့သည် သူတို့ပြုထားသည့် ကံများကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတွေဟာ ကမ္မဿကာပဲဟု လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာပွား၍ နေကြ ပေသည်။

မိဘတို့သည် ဗြဟ္မာများကဲ့သို့ပင် သားသမီးတွေအပေါ်မှာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါးဖြင့် အမြဲတမ်း လိုပင် ပွားများ၍နေကြသောကြောင့် မိဘတို့သည် သားသမီးများအတွက် ဗြဟ္မာနှင့် တူကြပေသည်။

မေတ္တာ

မိဘတို့သည် သားသမီးများနှင့် အတူတကွ နေထိုင်ကြရသောအခါ မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း၊ တွေ့တိုင်းတွေ့တိုင်း ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ် နှစ်ဖြာ ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေလို့ စိတ်ထဲက အလိုလိုပင် မေတ္တာပွား လျက်ရှိကြပေသည်။ တိုင်းတစ်ပါး၊ အရပ်တစ်ပါးသို့ ရောက်နေကြသော သားသမီးများကိုလည်း သတိရတိုင်းသတိရတိုင်း ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေဟု မေတ္တာပွား လျက်ရှိကြပေသည်။

အဲဒီမိဘတို့၏ မေတ္တာတွေဟာလည်း ရေတွက်လို့မရလောက် အောင် များပြားလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် မိဘတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့သည် ကြီးမားလှပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သားသမီးများက မိဘတို့၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်ကြရပေသည်။

ကရုဏာ

မိဘတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့ ထိခိုက်နာကျင်ခြင်း၊ ဖျားနာ ခြင်း စသည်တို့ဖြင့် ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခဝေဒနာများ ခံစားနေရတာကို တွေ့မြင် ရသောအခါ အလွန်သနားခြင်းကရုဏာဖြစ်ကြသည်။ ထိုသနားခြင်းကရုဏာ ဖြင့် ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခဝေဒနာများမှ လွတ်မြောက်ကြောင်းများကို အကြိမ် ကြိမ်အဖန်ဖန် ပြုလုပ်ပေးကြပါသည်။ ဆောင်ရွက်ပေးကြပါသည်။ အဲဒီလို ဆောင်ရွက်ပေးတဲ့ မိဘတို့၏ သနားခြင်းကရုဏာများသည်လည်း ရေ တွက်လို့မရအောင် များပြားလှပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မိဘတို့၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတို့သည် ကြီးမားလှပေသည်။

မိဘကျေးဇူး ကြီးမားပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၁၄၃

မုဒိတာ

မိဘတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့ ကျန်းကျန်းမာမာ ချမ်းချမ်း သာသာနှင့် အတတ်ပညာတွေ သင်နေကြတာ၊ အလုပ်အကိုင်တွေ ဆောင်ရွက်နေကြတာကို တွေ့မြင်ရသည့်အခါ သူတို့ရရှိထားသည့် ချမ်းသာများ မဆုတ်ယုတ်သွားကြပါစေလင့်၊ တည်မြဲတိုင်းမှာ တည်နိုင်ကြပါစေဟူသော ဝမ်းမြောက်ခြင်းမုဒိတာများ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုဝမ်းမြောက်သည့် မုဒိတာတို့သည်လည်း ရေတွက်လို့မရအောင် များပြားလှပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မိဘတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့သည် ကြီးမားလှပေသည်။

ဥပေက္ခာ

မိဘတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့ ကျန်းမာတာ၊ မကျန်းမာတာ၊ ချမ်းသာတာ၊ ဆင်းရဲတာ သူတို့ကံပဲ၊ ကမ္မဿကာပဲဟု ဥပေက္ခာပြု၍ထားနိုင်သောမိဘများ မရှိသလောက်ပင် နည်းပါးကြပါသည်။ ဥပေက္ခာစစ်စစ်တော့ မဖြစ်နိုင်ကြပေ။ သားငယ်သမီးငယ်တို့ အရွယ်ရောက်၍ အတတ်ပညာများ တတ်မြောက်ကာ လူ့လောကမှာ ရပ်တည်နိုင်သောအခါ လျစ်လျူရှုခြင်း သာမန်ဥပေက္ခာလောက်ပင် ဖြစ်ကြပေသည်။

မိဘတို့သည် ဗြဟ္မာပြည်၌ရှိသော ဗြဟ္မာများကဲ့သို့ သားသမီးများအပေါ်၌ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး ပွားများနေကြသောကြောင့် သားသမီးများအတွက် ဗြဟ္မာနှင့်တူပေသည်ဟု ဆိုရပေသည်။

၂၊ လက်ဦးဆရာ၊ အကောင်းဆုံးဆရာဖြစ်သည်ဟုဆိုရာ၌ မိဘတို့သည် သားသမီးများ ငယ်ရွယ်စဉ် သိတတ်သည့်အရွယ်မှစ၍ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး သွားတတ် လာတတ် ထိုင်တတ် ပြောတတ် ဆိုတတ်အောင် သင်ပေးကြရသည်။ သားငယ်သမီးငယ်တို့ ဆရာတော် သံဃာတော်များ၏ရှေ့မှာ သွားရလာရတဲ့အခါ၊ မိဘ

ဘိုးဘွား ဆရာသမားများရှေ့မှ သွားရလာရတဲ့အခါ ခါးလေးကုန်း
ညွတ်၊ ခေါင်းလေးအနည်းငယ်ငုံ့ သွားရ လာရပါတယ်။ ထိုင်တဲ့
အခါ ပိပိရီရီ ထိုင်ရပါတယ်။ ပြောတဲ့ဆိုတဲ့အခါမှာလည်း သိပါ
တယ်ခင်ဗျာ၊ မသိသေးပါခင်ဗျာ စသည်ဖြင့် ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး
ပြောဆိုကြရပါတယ် စသည်ဖြင့် သင်ပေးကြရပါတယ်။

ကျောင်းသားအရွယ်သို့ ရောက်လာသောအခါ အလှူဒါနပြုတတ်
အောင်၊ အကျင့်သိက္ခာတွေ ကျင့်တတ်အောင်၊ ရဲရင့်သည့်စိတ်ဓာတ်ရှိ
အောင်၊ အတတ်ပညာများကို စွဲမြဲစွာ သင်ယူတတ်အောင်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာရှာ
တဲ့အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ပစ္စည်းဥစ္စာကို တရားသဖြင့်ရအောင် စွဲမြဲ
စွာ ရှာဖွေဖို့ရာ ကြံကြိုက်တိုင်း ကြံကြိုက်တိုင်း သင်ပေးကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အလှူအကျင့်၊ ရဲရဲရင့်၊ အသင့်စိတ်စွဲစေ၊
အတတ်ပညာ၊ ဥစ္စာရှာ၊ ဖန်ခါစိတ်မြဲစေ၊
အင်္ဂါငါးဖြာ၊ ပြည့်စုံလာ၊ ရတနာသားမြတ်ပေ။

သားငယ်သမီးငယ်တို့ လူဆိုတာ အလှူဒါနကုသိုလ်ကို ပြုကြ
ရတယ်၊ အလှူဒါနကုသိုလ် ပြုထားသောသူတို့သည် နောင်ဖြစ်လေရာ
ဘဝတိုင်းဘဝတိုင်း နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် အသက်ရှည်ခြင်း၊
အဆင်းလှပတင့်တယ်ခြင်း၊ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာရှိခြင်း၊ ကိုယ့်ကို
ကူညီမည့် အခြံအရံပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပေါများခြင်း၊ အရာရာမှာ ကိုယ်က အစိုးရ
ခြင်းဟူသော ဤအကျိုး ၅-ပါး ရရှိနိုင်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား
တော်မူခဲ့ပါသည်။ အလှူဒါနကုသိုလ်ကို ပြုကြရမည် ဖြစ်ပေသည်ဟူ၍
ပြောပြကာ သင်ပေးကြရပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သက်ရှည်ဆင်းလှ၊ ချမ်းသာရ၍၊ များလှခြံရံ၊
စိုးရပြန်၊ ငါးတန်ဒါနအကျိုးတည်း။

မိဘကျေးဇူး ကြီးမားပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၁၄၅

သားငယ်သမီးငယ်တို့ လူဘုံဘဝ လူဖြစ်လာကြတဲ့အခါ ငါးပါး သီလကိုတော့ လုံခြုံအောင် ကျင့်ကြရမည်။ သူ့အသက်မသတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာမခိုးခြင်း၊ သူ့သားသမီး သားမယားကို မလွန်ကျူး မဖျက်ဆီးခြင်း၊ လိမ်မပြောခြင်း၊ အရက်သေစာ မသောက်စားခြင်းဟူသော ၅-ပါးသီလကို လုံခြုံအောင် ကျင့်ကြရမည်။ စောင့်ထိန်းရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သူ့အသက်သတ်၊ သက်တိုတတ်၊ မသတ်အသက်ရှည်၊ ခိုးယူတတ်ငြား၊ ပစ္စည်းရှား၊ မခိုးပေါများသည်။ ကာမဂုဏ်မှာ၊ လူမုန်းများ၊ မမှားချစ်ခင်သည်။ လိမ်လည်တတ်ငြား၊ စကားမတည်၊ မလိမ်ငြား၊ စကားကောင်းစွာတည်။ အရက်သောက်စား၊ မေ့လျော့များသည်၊ မသောက်စား၊ သတိဉာဏ်ပွားသည်။

သားငယ်သမီးငယ်တို့ လူဆိုတာ ရဲရင့်တဲ့စိတ်ဓာတ် ရှိကြရမည်။ အရာရာမှာ ကြောက်နေလျှင် ဆုတ်ယုတ်သွားတတ်ကြပေသည်။ ရဲရင့်သည်ဆိုရာမှာလည်း သူတစ်ပါးတို့ကို ရိုက်ရဲပုတ်ရဲတဲ့ ရဲရင့်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပေ။ မိမိကိစ္စ၌ဖြစ်စေ၊ ဆွေမျိုးမိဘတို့ကိစ္စ၌ဖြစ်စေ၊ ဘာသာ သာသနာကိစ္စ၌ဖြစ်စေ၊ တိုင်းပြည်ကိစ္စ၌ဖြစ်စေ ပြောဆိုရသည့်အခါမှာ မှန်ကန်တဲ့ဘက်က ရဲရင့်စွာ ရပ်တည်နိုင်ရမည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပေသည်။

သားငယ်သမီးငယ်တို့ အတတ်ပညာကို သင်ယူရာမှာ စွဲမြဲတဲ့ စိတ်ရှိကြရမည်။ စာမှန်မှန်ကျက်၊ ကျောင်းမှန်မှန်တက်ကြရမည်။ အတတ်ပညာတတ်မှ သူတစ်ပါးအတွက်၊ မိဘဆွေမျိုးများအတွက် အကျိုးများအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ပညာရွှေအိုး လှူမခိုးနိုင်။ ပညာတည်းဟူသော ပစ္စည်းဥစ္စာသည် သူတစ်ပါးတို့အား ပေးလို့မကုန်နိုင်သော ပစ္စည်းဥစ္စာဖြစ်သည်။ ပညာဖြင့် အသက်မွေးခြင်းသည် အမြတ်ဆုံး အသက်မွေးခြင်းဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ပြောပြပေးရပေသည်။ သင်ပြပေးရပေသည်။

သားငယ်သမီးငယ်တို့ ပညာတတ်ပြီး ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှာဖွေသည့် အရွယ်သို့ ရောက်လာတဲ့အခါမှာလည်း စွဲမြဲတဲ့စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဓမ္မိယလဒ္ဓိ = တရားသဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာကို ရှာဖွေကြရမည်။ လူဆိုတာ ပစ္စည်းဥစ္စာရှိမှ ဒါနလည်းပြုနိုင်သည်။ သီလကိုလည်း လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းနိုင်သည်။ သမထ ဝိပဿနာတရားတို့ကိုလည်း ပွားများအားထုတ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာကို စွဲမြဲတဲ့စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ရှာဖွေကြရပေသည်ဟု ပြောပြပေးရပါသည်။ သင်ပြပေးရပါသည်။

ဤကဲ့သို့ သားမြတ်ရတနာ၊ သမီးမြတ်ရတနာများ ဖြစ်လာအောင် သင်ပြပေးသောကြောင့် မိဘတို့သည် သားသမီးများအတွက် အကောင်းဆုံး ဆရာ၊ လက်ဦးဆရာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့်လည်း မိဘတို့၏ ကျေးဇူးတို့သည် ဆပ်လို့မကုန်နိုင်အောင် ကြီးမားကြပေသည်။

၃။ မိဘတို့သည် အရိယာသံဃာ၌ရှိသော အာဟုနေယျဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိဘတို့သည် သားသမီးတို့၏ အကောင်းဆုံး ပူဇော်ရာလည်း ဖြစ်ပေသည်။ သားသမီးတို့သည် မိဘတို့အား ရိုခိုဦးချ၍လည်း ပူဇော်ကောင်းပါသည်။ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များ ချက်ပြုတ်ကာ လှူဒါန်း၍လည်း ပူဇော်ကောင်းပါသည်။ အဝတ်အထည်များ ချုပ်လုပ်၍လည်း လှူဒါန်းပူဇော်ကောင်းပါသည်။

မိခင်ဖြစ်သူက အရိယာသံဃာမှာရှိတဲ့ အာဟုနေယျဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် သားဖြစ်သူက အမျိုးသားပင်ဖြစ်သော်လည်း အမျိုးသမီးဖြစ်သူမိခင်အား (မကျန်းမမာဖြစ်လာသောအခါ) ရေလည်းချိုးပေးကောင်းပါသည်။ နင်းနိပ်၍လည်း ပြုစုကောင်းပါသည်။ အစာအာဟာရများကိုလည်း ပါးစပ်ထဲရောက်အောင် ခွဲ၍ကျွေးကောင်းပါသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူ မကျန်းမမာဖြစ်လာသည့်အခါမှာလည်း သမီးဖြစ်သူက ရေချိုးပေးကောင်း။

မိဘကျေးဇူး ကြီးမားပုံမှာ သိကောင်းစရာ ၁၄၇

နင်းနှိပ်ပေးကောင်း၊ အစာအာဟာရများကိုလည်း ပါးစပ်ထဲရောက်အောင် ခွံ၍ကျွေးကောင်းပါသည်။ မိခင်နှင့်သား၊ ဖခင်နှင့်သမီးတို့သည် အမျိုးသား အမျိုးသမီးအနေအားဖြင့် အသွင်ပင်မတူကြားသော်လည်း မိခင်ဖခင်တို့က အရိယာသံဃာ၌ရှိသော အာဟာရဓာတ်နှင့်ပြည့်စုံကြ၍ အမြတ်ဆုံး အကောင်းဆုံးပူဇော်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြစ်သောကြောင့် ယခုကဲ့သို့ အနီးကပ် ပြုစု ပူဇော်လိုရခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

နိဂုံးချုပ်ဆောင်ပုဒ်။ ။ မိဘဟူသည်၊ ဗြဟ္မာတူ၏ လက်ဦးဆရာ၊
ပူဇော်ရာ၊ မှန်စွာဖြစ်ပေသည်။
ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်၊ ကျေးဇူးရှင်၊
အစဉ်ဖြစ်ပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိဝိသာခရာဇတိ

**ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍
သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရသောအခါ အကျိုး ၇-ပါး ရရှိခြင်း**

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ယခုဘဝမှာ အနည်းဆုံး သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရအောင် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်မည်၊ သောတာပန်ဖြစ်အောင်အားထုတ်မည်ဟု ရည်ရွယ်ချက်ထားကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ များကြပါသည်။ အထူးကောင်းမြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရှိလိုက်တာနှင့်တစ်ပြိုင်နက် အကျိုး ၇-ပါး မိမိတို့သန္တာန်မှာ ရရှိလာမည် ဖြစ်ပေသည်။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-၄-၂/၃၁၄)

၁။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ရှိသွားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့သန္တာန်မှာ ရှိနေကြသည့် အပါယ်သို့ ကျရောက်စေနိုင်သည့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော ကိလေသာတို့ကို သောတာပတ္တိမဂ်က နောင်ဘယ်သောအခါမှ ပြန်မဖြစ်နိုင်ရအောင် အပြီးတိုင် ဖောက်ခွဲ ဖျက်ဆီးလိုက်ပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ ပါယ်ကျစေရာ၊ ကိလေသာ၊ မုန့်စွာဖောက်ခွဲသည်။

၂။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ရှိသွားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အစမထင် သံသရာတစ်ခွင်က ဖြစ်ခဲ့ရ ခံခဲ့

သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရသောအခါ အကျိုး ၇-ပါး ရရှိခြင်း ၁၄၉

ရသည့် သမုဒ္ဒရာရေအယဉ်လောက် များပြားသည့် သံသာရဝဋ်
ဒုက္ခ ရေအယဉ်များကို သောတာပတ္တိမဂ်က ခန်းခြောက်စေလိုက်
သည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သံသရာရေယဉ်၊ သမုဒ္ဒရာပင်၊ အစဉ်ခြောက်စေသည်။

၃။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ရှိသွား
သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်ဟူ
သော အလုံးစုံသော အပါယ်တံခါးများကို သောတာပတ္တိမဂ်က
အပြီးတိုင် ပိတ်စေလိုက်ပါသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြ
မည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အပါယ်တံခါး၊ လုံးစုံများ၊ ပိတ်သွားပြီးစေသည်။

၄။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ရှိသွား
သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အမြဲဖြည့်ကျင့်နေ
ရသည့် သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာဟူသော
သုတေကောင်းဥစ္စာ(၇)ဖြာတို့သည် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရှိ
သောပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာအဖြစ်ဖြင့် အမြဲ
တည်ရှိသွားပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်
ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အရိယာဥစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ မှန်စွာရစေသည်။

၅။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ရှိသွား
သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရှိလိုက်သည်နှင့်
တစ်ပြိုင်နက် သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသော သမ္မာမဂ္ဂင် ၈-ပါးလည်း ၈-ပါး
လုံး တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်သွားသောကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအစရှိသော မိစ္ဆာ

၁၅၀

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပယ်ပစ်ခြင်းကိစ္စလည်း တစ်ပြိုင်နက် ပြီးမြောက်သွားပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဖိစ္ဆာမဂ္ဂင်၊ ရုဗ္ဗဓုလျှင်၊ အစဉ်ပယ်ပစ်သည်။

၆။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ရှိသွားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရှိသွားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ၅-ပါးသီလ အကြွင်းမဲ့ လုံခြုံသွားပေသည်။ ၅-ပါးသီလကို လွန်ကျူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဤဘဝ၌ဖြစ်သည့် ဘေးတွေရန်တွေ၊ နောင်သံသရာဘဝများ၌ဖြစ်ရမည့် ဘေးတွေရန်တွေလည်း အားလုံးငြိမ်းသွားကြပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ လုံးစုံဘေးဒဏ်၊ မဖြစ်ရန်၊ အမှန်ငြိမ်းစေသည်။

၇။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ရှိသွားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကြာဆုံး(၇)ဘဝဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ဝင်စံသွားကြတော့မည့် မြတ်စွာဘုရား၏ ရင်နှစ် သားတော်စစ် သမီးတော်စစ် ဖြစ်သွားကြပေသည်။ ဤအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဗုဒ္ဓရင်နှစ်၊ သားသမီးစစ်၊ အပြစ်ရစေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

မိဘကျေးဇူး အထူးဆပ်ဖို့ရာမှာ သိကောင်းစရာ

မိဘတို့သည် သားသမီးများအတွက် ဗြဟ္မာနှင့်လည်း တူကြပေသည်။ လက်ဦးဆရာ၊ အကောင်းဆုံးဆရာလည်း ဖြစ်ကြပေသည်။ အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး ပူဇော်ရာလည်း ဖြစ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် မိဘတို့၏ ကျေးဇူးတို့သည် ကြီးမားလှပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကျေးဇူးကြီးမားသော မိဘတို့၏ ကြီးမားသော ကျေးဇူးများကို အထူးဆပ်ကြရပေသည်။

မိဘတို့ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း ၃-မျိုးတို့ဖြင့် အထူး ကျေးဇူးဆပ်ကြရပေသည်။

- ၁။ မိဘတို့နှင့် အတူတကွ နေထိုင်ကြရသော သားသမီးတို့သည် မိဘတို့အား စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များကို ချက်ပြုတ်ကျွေး၍လည်း ပြုစုလုပ်ကျွေးကြရပေသည်။ မိဘတို့၏ အဝတ်အထည်များကို ဖွပ်လျှော်ပေး၍လည်း ပြုစုလုပ်ကျွေးကြရပေသည်။ မိဘတို့၏ အိပ်ရာအိပ်ခင်းများကိုလည်း ပြုပြင်ခင်းပေး၍လည်း ပြုစုလုပ်ကျွေးကြရပေသည်။ မိဘတို့ကို ခြေလက်ဆုပ်နယ်ပေးခြင်း၊ နင်းနိုပ်ပေးခြင်းတို့ဖြင့်လည်း ပြုစုလုပ်ကျွေးကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းတို့သည် မိဘတို့၏ ကျေးဇူးတို့ကို ဆပ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။
- ၂။ မိဘတို့နှင့် အတူတကွ မနေထိုင်ကြရပါဘဲ အရပ်တစ်ပါး၊ နိုင်ငံခြား စသည်တို့မှာ နေထိုင်ကြရသော သားသမီးတို့သည် ကြိုတိုင်း

ကြိုတိုင်း စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များ မိဘတို့ထံ ပို့ပေးခြင်း၊ အဝတ် အထည်များ ပို့ပေးခြင်း၊ ဆေးပစ္စည်းများကို ပို့ပေးခြင်း၊ ဝတ္ထုကြေး ငွေတို့ကို ပို့ပေးခြင်းတို့ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အရပ်ဝေးမှနေ၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းသည်လည်း မိဘတို့၏ ကျေးဇူးတို့ကို ဆပ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

၃။ မိဘတို့၏ ကျေးဇူးတို့ကို သိကြသော သားသမီးတို့သည် မိဘတို့ကို သာသနာဘောင်သို့တင်၍ ပဗ္ဗဇ္ဇရဟန်းပြုပေးကြ၏။ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးဟူသော ပစ္စည်း ၄-ပါးတို့ဖြင့် ထောက်ပံ့ကြ၏။ လှူဒါန်းကြ၏။ ဤကဲ့သို့ သာသနာဘောင်သို့ မြှင့်တင်ပေးကာ ပစ္စည်း ၄-ပါးကို လှူဒါန်း၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းသည်လည်း မိဘတို့၏ ကျေးဇူးတို့ကို ဆပ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး ကျေးဇူးဆပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြကြပေသည်။

မိဘတို့၏ မျှော်လင့်ချက် ၅-ပါးဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း

ပညာရှိမိဘတို့သည် သားသမီးတို့ကို မွေးမြူပြုစုရာ၌ မျှော်လင့်ချက် ၅-ပါးဖြင့် ပြုစုမွေးမြူကြသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ သားသမီးတို့သည် မိဘတို့၏ ထိုမျှော်လင့်ချက် ၅-ပါးတို့ဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ကြရပေသည်။

(အံ-၂/၃၇)

၁။ မိဘတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့ကို ဖဝါးလက် ၂-လုံး၊ ပခုံးလက် ၂-သစ်အရွယ်မှစ၍ အရွယ်ရောက်၍ ကြီးလာသည့်တိုင် အောင် ကျွေးမွေးပြုစုကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ကျွေးမွေးပြုစုကြရာတွင် သားငယ်သမီးငယ်တို့သည် မိဘတို့ အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်လာသောအခါ မိဘတို့ကို ပြန်၍ ပြုစုကျွေးမွေးကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ချက်များထားကြပေသည်။

မိဘကျေးဇူး အထူးဆပ်ဖို့ရာမှာ သိကောင်းစရာ ၁၅၃

ဤကဲ့သို့ မိဘတို့က မျှော်လင့်ချက်ထားခဲ့ကြသည့်အတိုင်း သားသမီးတို့က မိဘတို့ အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်လာသောအခါ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့ကို စီမံချက်ပြုတ်၍ ကျွေးမွေးကာ ကျေးဇူးဆပ်ကြရပေသည်။ အဝတ်အထည်များ ချုပ်လုပ်၍ ဝတ်ဆင်ပေးကာ၊ ဖွပ်လျှော်ပေးကာ ကျေးဇူးဆပ်ကြရပေသည်။ အိမ်ရာတိုက်တာ ယိုယွင်းဟောင်းနွမ်းနေတာကိုလည်း ပြုပြင်ပေးကာ ကျေးဇူးဆပ်ကြရပေသည်။ မိဘများနှင့် သင့်လျော်သည့် အားဆေးစသည်များကို တိုက်ကျွေး၍လည်း ကျေးဇူးဆပ်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မိဘနှစ်ဖြာ၊ အိုမင်းလာ၊
ပြန်ကာလုပ်ကျွေးကြရမည်။
လုပ်ကျွေးခြင်းဟာ၊ ကျေးဇူးသာ၊
မှန်စွာဆပ်သည်မည်။

၂။ မိဘတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့ကို ဖဝါးလက် ၂-လုံး၊ ပခုံးလက် ၂-သစ်အရွယ်မှစ၍ အရွယ်ရောက်၍ ကြီးလာသည့်တိုင် အောင် ကျွေးမွေးပြုစုကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ကျွေးမွေးပြုစုကြရာတွင် ဤသားငယ်သမီးငယ်တို့သည် မိဘတို့ အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်လာ၍ အိုးအိမ်ကိစ္စ၊ ရပ်ရွာကိစ္စ၊ မင်းရေးစိုးရေးကိစ္စ စသည်များကို မဆောင်ရွက်နိုင်ကြတော့ပေ။ သားငယ်သမီးငယ်တို့က လာရောက်လုပ်ကိုင်ကူညီ၍ ဆောင်ရွက်ပေးကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ချက်ထားကြပေသည်။ မိဘတို့ မျှော်လင့်ချက်အတိုင်း လာရောက်၍ လုပ်ကိုင်ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့်လည်း မိဘတို့၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မိဘတို့မှာ၊ ပြုဖွယ်ရာ၊
ကူကာလုပ်ပေးကြလိမ့်မည်။
ဤသို့ကူကာ၊ လုပ်ပေးတာ၊
မှန်စွာကျေးဇူးဆပ်သည်မည်။

၃။ ပညာရှိမိဘတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့အပေါ်၌ ဤကဲ့သို့လည်း မျှော်လင့်ချက်ထားကြပေသည်။ သားငယ်သမီးငယ်တို့သည် မိဘတို့၏ မျိုးရိုးအစဉ်အလာတို့ကိုလည်း အရှည်တည်အောင်၊ ကြာမြင့်စွာတည်အောင် ဆောင်ရွက်ကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ချက်ထားကြပေသည်။ မိဘတို့ မျှော်လင့်ချက်ထားကြသည့်အတိုင်း သားငယ်သမီးငယ်တို့သည် မိဘတို့မျိုးရိုးသည် ကုန်သည်မျိုးဖြစ်လျှင်လည်း ကုန်သည်အဆင့်အတန်းမှ မကျဆင်းသွားရအောင် အရှည်တည်နေရအောင်၊ မိဘတို့မျိုးရိုးသည် အရာထမ်းအမှုထမ်းမျိုးဖြစ်ခဲ့လျှင်လည်း အရာထမ်းအမှုထမ်း အဆင့်အတန်းမှ မကျဆင်းသွားရအောင် အရှည်တည်နေရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း ဖြစ်လည်း မိဘတို့၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်ကြခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ မျိုးရိုးစဉ်လာ၊ ရှည်မြင့်ကြာ၊
တည်ရာပြုကြပေလိမ့်မည်။
မျိုးရိုးစဉ်လာ၊ တည်ဖို့ရာမှာ၊ ပြုပေးတာ၊
မှန်စွာကျေးဇူးဆပ်သည်မည်။

၄။ ပညာရှိမိဘတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့အပေါ်၌ ဤကဲ့သို့လည်း မျှော်လင့်ချက်ထားကြပေသည်။ သားငယ်သမီးငယ်တို့သည် မိဘတို့၏ ရိုးရာအကျင့်သိက္ခာများကို မပျက်စေပါဘဲ လိုက်နာကျင့်သုံးကြ၍ မိဘတို့၏အမွေကို ခံယူနိုင်ကြပါစေဟုလည်း မျှော်လင့်ချက်ထားကြပေသည်။ သားငယ်သမီးငယ်တို့သည် မိဘတို့၏ မျှော်လင့်ချက်အတိုင်း မိဘတို့၏ ရိုးရာအကျင့်သိက္ခာများကို မပျက်စေကြပါဘဲ မိဘတို့၏အမွေကို ခံယူကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အကျင့်သိက္ခာ မပျက်စေပါဘဲ မိဘတို့၏အမွေကို ခံယူနိုင်ခြင်း သည်လည်း မိဘတို့၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်ကြခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

မိဘကျေးဇူး အထူးဆပ်ဖို့ရာမှာ သိကောင်းစရာ ၁၅၅

ဆောင်ပုဒ်။ မွေခံထိုက်ရာ၊ ကျင့်ဖွယ်ရာ၊
ကျင့်ကာမွေခံကြလိမ့်မည်။
မွေခံထိုက်ရာ၊ ကျင့်ပေးတာ၊
မှန်စွာကျေးဇူးဆပ်သည်မည်။

၅။ ပညာရှိမိဘတို့သည် သားငယ်သမီးငယ်တို့အပေါ်၌ ဤကဲ့သို့လည်း
မျှော်လင့်ချက်ထားကြပေသည်။ သားငယ်သမီးငယ်တို့သည် မိဘ
များ သေဆုံးကွယ်လွန်သွားပြီးသောအခါ ကွယ်လွန်သွားသော
မိဘများအတွက် ရည်မှန်း၍ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်းစသော လှူဖွယ်ပစ္စည်း
များကို လှူဒါန်းကာ မိဘများကို အမျှဝေကြလိမ့်မည်ဟုလည်း
မျှော်လင့်ချက်ထားကြပေသည်။ သားငယ်သမီးငယ်တို့သည် မိဘ
တို့ မျှော်လင့်ချက်ထားသည့်အတိုင်း ကွယ်လွန်သွားကြသော မိဘ
များအတွက် ရည်မှန်း၍ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်းစသော လှူဖွယ်ပစ္စည်း
များကို လှူဒါန်းကာ ကွယ်လွန်သွားသော မိဘများကို အမျှဝေ
ကြ၏။ ဤကဲ့သို့ အမျှဝေခြင်းသည်လည်း မိဘတို့၏ ကျေးဇူးကို
ဆပ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကွယ်လွန်သောခါ၊ လှူဖွယ်ရာ၊
လှူကာမျှဝေကြလိမ့်မည်။
လှူဒါန်း၍သာ၊ မျှဝေတာ၊
မှန်စွာကျေးဇူးဆပ်သည်မည်။

ဤကဲ့သို့ မိဘတို့၏ မျှော်လင့်ချက် ၅-ပါးအားလျော်စွာ မိဘ
ကျေးဇူးဆပ်ကြသော သားသမီးတို့သည် ယခုဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ
သို့ ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် ဘေးရန်အန္တရာယ်ကင်း၍ ကောင်းကျိုး
ချမ်းသာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ခံစားရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဏရာဇော်

ဝိပဿနာရှုမှတ်ခြင်း အကျိုး ၅-ပါး

- ၁။ စိတ်ကြည်လင် စိတ်ချမ်းသာခြင်းအကျိုး၊
- ၂။ စိတ်ဓာတ်များ နိုင်မာလာခြင်းအကျိုး၊
- ၃။ ဉာဏ်ပညာများ ထက်မြက်လာခြင်းအကျိုး၊
- ၄။ ရောဂါဝေဒနာများ ပျောက်ကင်းခြင်းအကျိုး၊
- ၅။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်များ ရရှိခြင်းအကျိုးဟူသော အကျိုး
၅-ပါးကို ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိ
နိုင်ကြပေသည်။

အကျယ်သိပ္ပံ

- ၁။ စိတ်ကြည်လင် စိတ်ချမ်းသာခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်သည်ဟုဆိုရာ
၌ စိတ်မကြည်လင် စိတ်မချမ်းသာခြင်းများ ဖြစ်ရခြင်းသည်
လောဘ၊ဒေါသ၊ မာန်မာနစသော ကိလေသာများကြောင့် ဖြစ်ကြ
ရပေသည်။ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်နေသောအခါ စိတ်ညစ်ညူး
ကြောင်း စိတ်မချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သည့် လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟ၊ မာန်မာနစသော ကိလေသာတို့သည် ရှုမှတ်ချက်တိုင်း
ရှုမှတ်ချက်တိုင်း တစ်ခဏ တစ်ခဏ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။
ထို့ကြောင့် စိတ်ကြည်လင် စိတ်ချမ်းသာခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြ
ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာရှုမှတ်ခြင်း အကျိုး ၅-ပါး

၁၅၇

၂။ စိတ်ဓာတ်များ ခိုင်မာလာခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်သည်ဟုဆိုရာ၌ လောဘကြီးလျှင်လည်း စိတ်ဓာတ်များ မခိုင်မာ၊ လိုချင်စရာ သာယာဖွယ်အာရုံများနှင့် တွေ့ကြုံရသည့်အခါ သိပ်လိုချင် သိပ် သာယာနေသောကြောင့် လူခန္ဓာကိုယ်ပါ ဣန္ဒြေမရဖြစ်ကာ ယိမ်းယိုင်နေတတ်ကြပေသည်။ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်နေသောအခါ ထိုလောဘကြီးများ ဖြစ်ခွင့်မရ၍ ပျောက်ကင်းသွားကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် စိတ်ဓာတ်များ ခိုင်မာလာခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင် ကြပေသည်။

ဒေါသကြီးလျှင်လည်း စိတ်ဓာတ်များ မခိုင်မာ၊ မနှစ်သက်ဖွယ် ဆန့်ကျင်ဘက်အာရုံများနှင့် တွေ့ကြုံရသည့်အခါ သိပ်စိတ်ဆိုး အမျက် ထွက်နေသောကြောင့် လူခန္ဓာကိုယ်ပါ ဣန္ဒြေမရဖြစ်ကာ ယိမ်းယိုင်နေ တတ်ကြပေသည်။ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်နေသောအခါ ထိုဒေါသကြီးများ ဖြစ်ခွင့်မရ၍ ပျောက်ကင်းသွားကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် စိတ်ဓာတ်များ ခိုင်မာလာခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

၃။ ဉာဏ်ပညာများ ထက်မြက်လာခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်သည်ဟုဆို ရာ၌ ဝင်လေ ထွက်လေ၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်ဟု ဝိပဿနာ ရှုမှတ်နေရာတွင် ဝင်လေ ထွက်လေ၊ ဖောင်းတာ ပိန်တာတို့က အာရုံကိုမသိတတ်သည့် ရုပ်တရား၊ မှတ်သိစိတ်များက အာရုံကို သိတတ်သည့် နာမ်တရားဟု အမှန်အတိုင်းသိတတ်သည့် အမောဟ(ပညာ)သည် ရှုမှတ်ချက်တိုင်း ရှုမှတ်ချက်တိုင်းမှာ ဖြစ်နေပေသည်။ အမှန်ကိုမသိ၊ အမှားကိုသိနေသည့် မောဟများ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဉာဏ်ပညာထက်မြက် လာခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

၄။ ရောဂါဝေဒနာများ ပျောက်ကင်းခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်သည်ဟုဆို ရာ၌ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ပွားများ၍ ၄-နိပါတ် ဥဒယဗ္ဗယ

ဉာဏ်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ ကိုယ်ကလည်းပေါ့ပါး စိတ်ကလည်းပေါ့ပါး။ ကိုယ်ကလည်းငြိမ်းအေး စိတ်ကလည်းငြိမ်းအေး။ ကိုယ်ကလည်းချမ်းသာ စိတ်ကလည်းချမ်းသာဖြစ်လာ၍ သာမန်ရောဂါဝေဒနာများ ပျောက်ကင်းသွားကြပေသည်။ သမားတော်ကြီးများနှင့် ကုသ၍ မပျောက်ကင်းကြသည့် ရောဂါဆိုးများကတော့ (မက္ခမ္ဘိန်းသေးလျှင်) ချမ်းသာနှင့်ဆင်းရဲ အညီအမျှရှုနိုင်သော သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့ ရောက်သွားသောအခါ ပျောက်ကင်းသွားကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရောဂါဝေဒနာများ ပျောက်ကင်းခြင်း အကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

၅။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်များ ရရှိခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်သည်ဟုဆိုရာ၌ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ပွားများ၍ သမာဓိဉာဏ်များ အဆင့်ဆင့် ထက်သန်အားရှိလာသောအခါ မိမိတို့၏ ပါရမီအားလျော်စွာ ရက်ပိုင်းအတွင်း၊ လပိုင်းအတွင်းမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်များ ရရှိသွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်များ ရရှိခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို ရရှိလိုက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် အစမထင် သံသရာတစ်ခွင်က မိမိ မသိမှိုက်မှား၍ ပြုလုပ်ခဲ့မိသော အပါယ်ငရဲသို့ ကျရောက်စေနိုင်သည့် ကံဆိုးကံဟောင်းများကို သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်က အပြီးတိုင် ပယ်သတ်လိုက်ပါသည်။ နောင်ဘယ်သောအခါမှ အပါယ်သံသရာအတွက် အကျိုးပေးခွင့်မရတော့ပါ။ ယခုဘဝမှာလည်း မသိမှိုက်မှား၍ ပြုလုပ်ခဲ့မိသည့် ကံဆိုးကံဟောင်းများကိုလည်း အပြီးတိုင် ပယ်သတ်လိုက်ပါသည်။ အပါယ်တံခါး အပြီးတိုင် ပိတ်သွားရပေသည်။ အကြာဆုံး (၇)ဘဝဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ဝင်စံရတော့မည် ဖြစ်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် အကျိုးများစွာကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာ သိကောင်းစရာ

ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာဆိုသည်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့် ဟိတ် ၆-ပါးပင် ဖြစ်ပေသည်။ စာဖတ်ရှုသူများ အသိဉာဏ်ရှင်းအောင် ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာအမည်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ် တို့သန္တာန်၌ ရှိနေကြသော ဟိတ် ၆-ပါးမှာ -

- ၁။ အာရုံအမျိုးမျိုးတို့၌ လိုချင်တပ်မက်တတ်သည့် လောဘဟိတ်၊
- ၂။ ဆန့်ကျင်ဘက် အာရုံအမျိုးမျိုးတို့၌ အမျက်ထွက် ပြစ်မှား တတ်သည့် ဒေါသဟိတ်၊
- ၃။ အာရုံအမျိုးမျိုးတို့၌ တွေဝေကာ အမှန်ကိုမသိ၊ အမှားကိုသိ တတ်သည့် မောဟဟိတ်၊
- ၄။ အာရုံအမျိုးမျိုးတို့၌ မလိုချင်မတပ်မက်တတ်သည့် အလော ဘဟိတ်၊
- ၅။ ဆန့်ကျင်ဘက် အာရုံအမျိုးမျိုးတို့၌ အမျက်မထွက် မပြစ်မှား တတ်သည့် အဒေါသဟိတ်၊
- ၆။ အာရုံအမျိုးမျိုးတို့၌ မတွေဝေ အမှန်ကိုသာသိတတ်သည့် အမောဟဟိတ်ဟူ၍ ကောင်းသောဟိတ်က ၃-ပါး၊ မကောင်း သောဟိတ်က ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၆-ပါး ဖြစ်ကြပါသည်။

ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ရှိနေကြသော ကောင်းသောဟိတ် ၃-ပါး၊ ကောင်းသောဓာတ်ခံ ၃-ပါးတို့က ဤဘဝ နောင်ဘဝ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့် ဘဝတိုင်အောင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ အမျိုးမျိုးတို့ကို လိုက်၍ပေးကြပါ သည်။ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ရှိနေကြသော မကောင်းသောဟိတ် ၃-ပါး၊

၁၆၀

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဓာတ်ခံ ၃-ပါးတို့ကလည်း ဤဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် မကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးတို့ကို လိုက်ပေးကြသည်။

အလောဘ၏ ကောင်းကျိုးများ

လွန်ခဲ့ပြီးသော အတိတ်ဘဝများက မလိုချင်မတပ်မက်တတ်သည့် အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ကြုံတိုင်းကြုံတိုင်း ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုနိုင်ကြ၏။ ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှုဖြူခြင်း၌ မွေ့လျော်ကြ၏၊ ပျော်မွေ့ကြ၏။ သီလကုသိုလ်၊ ဘာဝနာကုသိုလ်တို့ ပြုရသည်ထက် ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ ပို၍ ပျော်မွေ့ကြ၏။ ဤဒါနကုသိုလ်၌ ပျော်မွေ့ခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

(အဋ္ဌသာလိနီ-၄-၁၇၁)

ဆောင်ပုဒ်။ အလောဘပါလာ၊ ဒါနမှာ၊ မှန်စွာမွေ့လျော်သည်။

မလိုချင်မတပ်မက်တတ်သည့် အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကျန်းမာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံနေကြပေသည်။ ဘာကြောင့် ကျန်းမာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံရပါသနည်းဆိုပါလျှင် အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိအလွန်နှစ်သက်သည့် စားဖွယ်သောက်ဖွယ်၊ ပြုလုပ်ဖွယ်များနှင့် တွေ့ကြုံရပါသော်လည်း မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်နှင့် မသင့်ခဲ့သော် ထိုစားဖွယ်သောက်ဖွယ်၊ ပြုလုပ်ဖွယ်များကို မပြုလုပ်ပါဘဲ ရှောင်ကြဉ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ကျန်းမာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤကျန်းမာခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသောအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အလောဘပါလာ၊ ကျန်းမာကာ၊ မှန်စွာနေရသည်။

မလိုချင်မတပ်မက်တတ်သည့် အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ယခုဘဝမှာ တရားသဖြင့်ရရှိသော ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ပေါများနေတတ်ကြပါသည်။ ဘာကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ပေါများနေကြပါသနည်းဆိုပါလျှင် လွန်ခဲ့ပြီးသော အတိတ်ဘဝများက အလှူဒါနများ

ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာ သီကောင်းစရာ

၁၆၁

ပြုလုပ်ခဲ့တာ များသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤပစ္စည်းဥစ္စာပေါများခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အလောဘပါလာ၊ မြတ်ဥစ္စာ၊ မှန်ဥစ္စာပေါများသည်။

အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိခန္ဓာကိုယ်၊ သူတစ်ပါးတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်တို့၌ မတင့်တယ်ခြင်းအသုဘလို ထင်လွယ်ကြကုန်၏။ ဘာကြောင့် မတင့်တယ်ခြင်းအသုဘလို ထင်လွယ်ကြကုန်သနည်းဆိုပါလျှင် တပ်မက်ခြင်းကင်းသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအသုဘထင်လွယ်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အလောဘပါလာ၊ အသုဘာ၊ မှန်ဥစ္စာထင်လွယ်သည်။

အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာရေး ၃-ပါးတို့တွင် အနိစ္စကို ပိုမြင်တတ်ကြကုန်၏။ ဘာကြောင့် အနိစ္စကို ပို၍မြင်ပါသနည်းဆိုပါလျှင် အနိစ္စနှင့်အလောဘတို့သည် တရားသဘောအားဖြင့် အပြန်အလှန် အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုနေသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဝိပဿနာတရားရှုမှတ်၍ အနိစ္စလိုမြင်လာသောအခါ လောဘကင်းစင်သွားပေသည်။ အလောဘဖြစ်လာပေသည်။ ဤအနိစ္စကို ပိုမြင်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အလောဘပါလာ၊ အနိစ္စာ၊ မှန်ဥစ္စာမြင်လွယ်သည်။

အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မတည်းဟူသော သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါးတို့ဖြင့် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သောအခါ ရှေ့၌ဖြစ်သော ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်နှင့် ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်တို့ကို ရှုမှတ်ပွားများအားထုတ်ပါက တရားပို၍မြင်လွယ်၊ ပြည့်စုံလွယ်ကြပေသည်။ ဤကာယနှင့်ဝေဒနာတို့၌ ရှုမှတ်ရာတွင် တရားပြည့်စုံလွယ်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

၁၆၂

သိကောင်းစရာ မွေပဒေသာ

ဆောင်ပုဒ်။ ။ အလောဘပါလာ၊ ကာယဝေဒနာ၊
ရှုမှတ်ပါ၊ မှန်စွာပြည့်စုံမည်။

အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကိုခံစားခြင်း ကာမသုခလွှဲကာနယောဂ = ယုတ်ညံ့သောလောဘစွန်းကို ပယ်ခွာနိုင်သည်၊ ရှောင်ကြဉ်နိုင်သည်။ ဤကာမသုခကို ရှောင်ကြဉ်နိုင်ခြင်း ပယ်ခွာနိုင်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ အလောဘပါလာ၊ ကာမသုခါ၊ မှန်စွာပယ်နိုင်သည်။

အလောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိနိုင်သော ကောင်းသည့် အကျိုးများကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည် ဤမျှနှင့်ပင် ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

လောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိနိုင်သော မကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးတို့ကို ရေးသားဖော်ပြတော့မည်။ အကျဉ်းမျှကိုသာ ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

လောဘ၏ဆိုးကျိုးများ

လောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒါနကုသိုလ်မပြုလုပ်နိုင်ခြင်း၊ မကျန်းမမာဖြစ်နေတတ်ခြင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများ ရှားပါးနေတတ်ခြင်း၊ မိမိခန္ဓာကိုယ် သူတစ်ပါးခန္ဓာကိုယ်တို့၌ အသုဘမထင်နိုင်ခြင်း၊ မမြဲခြင်းအနိစ္စကို မသိမမြင်နိုင်ခြင်း၊ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို မပယ်ခွာနိုင်ခြင်း အစရှိသော မကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးများကို ရရှိကြပေသည်။ လောဘဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဆိုးကျိုးတို့ကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည်လည်း ဤမျှနှင့်ပင် ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာ သီကောင်းစရာ

၁၆၃

အဒေါသ၏ ကောင်းကျိုးများ

အမျက်မထွက်တတ်သည့် အဒေါသဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သီလဆောက်တည်ခြင်း၊ သီလကို လုံခြုံအောင်စောင့်ထိန်းခြင်း၊ သီလကုသိုလ်တို့၌ ပျော်မွေ့ကြကုန်၏၊ မွေ့လျော်ကြကုန်၏၊ အလှူဒါနပြုရသည်ထက်၊ ဘာဝနာတရားပွားများရသည်ထက် ပျော်မွေ့ကြကုန်၏။ ဤသီလကုသိုလ်၌ မွေ့လျော်ပျော်မွေ့ခြင်းအကျိုးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အဒေါသပါလာ၊ သီလမှာ၊ မှန်စွာမွေ့လျော်သည်။

အမျက်မထွက်တတ်သည့် အဒေါသ=(မေတ္တာ)ဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိကို အဖက်ဖက်က ကူညီစောင့်ရှောက်ကြသည့် မိတ်ဆွေကောင်းများနှင့် ပြည့်စုံနေတတ်ကြပေသည်။ ဘာကြောင့် မိတ်ဆွေကောင်းများနှင့် ပြည့်စုံရပါသနည်းဆိုပါလျှင် မိတ်ဆွေများ၏ အပြုများ အပြောအဆိုများများရှိခဲ့သော် အဒေါသ=မေတ္တာဓာတ်ဖြင့် သည်းခံတတ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤမိတ်ဆွေကောင်းများနှင့် ပြည့်စုံခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အဒေါသပါလာ၊ မိတ်ကောင်းမှာ၊ မှန်စွာပြည့်စုံသည်။

အမျက်မထွက်တတ်သည့် အဒေါသဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးဖြင့် ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်သောအခါ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟူသော ၃-ပါးတို့တွင် ဒုက္ခကို ပို၍သိမြင်ပေသည်။ ဤဒုက္ခကို ပို၍သိမြင်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အဒေါသပါလာ၊ ဒုက္ခမှာ၊ မှန်စွာမြင်လွယ်သည်။

အမျက်မထွက်တတ်သည့် အဒေါသဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မတည်းဟူသော သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး

၁၆၄

သီကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

တို့ဖြင့် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သောအခါ ရှေ့၌ဖြစ်သော ကာယာ နုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်နှင့် ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်တို့ကို ရှုမှတ်ပွား များအားထုတ်ပါက တရားပို၍ မြင်လွယ်၊ ပြည့်စုံလွယ်ကြပေသည်။ ဤ ကာယနှင့်ဝေဒနာတို့၌ တရားပြည့်စုံလွယ်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြ ပေသည်။

**ဆောင်ပုဒ်။ အဒေါသပါလာ၊ ကာယဝေဒနာ၊ ရှုမှတ်ပါ၊
မှန်စွာပြည့်စုံမည်။**

အဒေါသဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ကျင့်ခြင်း အတ္တကိလမထာနယောဂ = ယုတ်ညံ့သော ဒေါသအစွန်းကို ပယ်နိုင်သည်၊ ရှောင်ကြဉ်နိုင်သည်။ ဤအတ္တကိလမထာနယောဂကို ရှောင်ကြဉ်နိုင်ခြင်း ပယ်ခွာနိုင်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အဒေါသပါလာ၊ ကိလမထာ၊ မှန်စွာပယ်နိုင်သည်။

အဒေါသဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိနိုင်သော ကောင်း ကျိုးများကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည် ဤမျှနှင့်ပင် ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ပြီးဆုံး သွားပါပြီ။

အမျက်ထွက်တတ်သည့် ဒေါသဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိနိုင်သော မကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးများကို အကျဉ်းချုပ် ရေးသားဖော်ပြ ပါမည်။

ဒေါသ၏ ဆိုးကျိုးများ

အမျက်ထွက်တတ်သည့် ဒေါသဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် သီလမလုံခြုံခြင်း၊ သီလပျက်ခြင်း၊ မိမိတို့ကို ကူညီစောင့်ရှောက် မည့် မိတ်ဆွေကောင်းများ ပျက်ပြားတတ်ခြင်း၊ ဒုက္ခကိမ်မြင်နိုင်ခြင်း၊ ကာယ နှင့်ဝေဒနာတို့၌ တရားမတွေ့နိုင်ခြင်း၊ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ကျင့်သည့်

ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာ သီကောင်းစရာ

၁၆၅

အတ္တကိလမထာနယောဂကို မရှောင်ကြဉ်နိုင်ခြင်းစသော မကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးများကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။ ဒေါသဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိနိုင်သော ဆိုးကျိုးတို့ကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည်လည်း ဤမျှနှင့်ပင် ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

အမောဟ၏ ကောင်းကျိုးများ

မတွေမဝေ အမှန်ကိုသိတတ်သော အမောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘာဝနာကုသိုလ်ပွားများမှု၌ မွေ့လျော်ကြကုန်၏၊ ပျော်မွေ့ကြကုန်၏။ ဒါန၊ သီလကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုရသည်ထက် ဘာဝနာကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ ပို၍မွေ့လျော်ကြကုန်၏၊ ပျော်မွေ့ကြကုန်၏။ ဤဘာဝနာကုသိုလ်ပွားများမှု၌ မွေ့လျော်ပျော်မွေ့ခြင်းအကျိုးတို့ကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အမောဟပါလာ၊ ဘာဝနာ၊ မှန်စွာမွေ့လျော်သည်။

အမောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိစားသုံးဖို့ ရရှိလာသော စားဖွယ်စသော ပစ္စည်းတို့တွင် မိမိနှင့် သင့်လျော်သော ပစ္စည်းများကို ရွေးချယ်၍ မှီဝဲသုံးဆောင်တတ်သောကြောင့် အသက်ရှည်ကြပေသည်။ ဤအသက်ရှည်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အမောဟပါလာ၊ သက်ရှည်ကာ၊ မှန်စွာနေရသည်။

အမောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိပြုလုပ်ရမည့် ပညာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသော ကိစ္စတို့၌ မိမိနှင့် သင့်လျော်သည့် အမှုကိစ္စကိုသာ ရွေးချယ်၍ ပြုလုပ်တတ်သောကြောင့် အဖက်ဖက်က ပြည့်စုံနေတတ်ကြပေသည်။ ဤအဖက်ဖက်ကပြည့်စုံခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အမောဟပါလာ၊ အဖက်ဖက်မှာ၊ မှန်စွာပြည့်စုံသည်။

အမောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိခန္ဓာကိုယ်၊ သူတစ်ပါးတို့၏ခန္ဓာကိုယ်တို့၌ ပထဝီဓာတ်ဟူသော အမှတ်သည်၊ အာပေါဓာတ်ဟူသော အမှတ်သည်၊ တေဇောဓာတ်ဟူသော အမှတ်သည်၊ ဝါယောဓာတ်ဟူသော အမှတ်သည်တို့ ထင်လွယ် မြင်လွယ်ကြကုန်၏။ ဤဓာတ်သည် ထင်လွယ် မြင်လွယ်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အမောဟပါလာ၊ ဓာတ်သည်၊ မှန်စွာထင်လွယ်သည်။

အမောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးဖြင့် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ကြသောအခါ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟူသော လက္ခဏာရေး ၃-ပါးတို့တွင် အနတ္တကို ပို၍သိမြင်လွယ် ထင်မြင်လွယ်တတ်ကြပေသည်။ ဤအနတ္တကို ပို၍သိခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အမောဟပါလာ၊ အနတ္တ၊ မှန်စွာမြင်လွယ်သည်။

အမောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးဖြင့် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ကြရာ၌ နောက်ဖြစ်သော စိတ္တာနုပဿနာနှင့် ဓမ္မာနုပဿနာတို့ကို ပွားများအားထုတ်ကြပါက တရားပို၍မြင်လွယ်၊ ပို၍ပြည့်စုံလွယ်ကြပေသည်။ ဤစိတ္တနှင့်ဓမ္မတို့ကို တရားရှုမှတ်ရာ၌ တရားပို၍ပြည့်စုံလွယ်ခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အမောဟပါလာ၊ စိတ္တဓမ္မာ၊ ရှုမှတ်ပါ၊
မှန်စွာပြည့်စုံမည်။

အမောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မဇ္ဈိမာပဋိပဒါဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင် ၈-ပါး နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရားကိုလည်း သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဤမဇ္ဈိမာပဋိပဒါ မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို သိခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာ သိကောင်းစရာ

၁၆၇

ဆောင်ပုဒ်။ အမောဟပါလာ၊ မဇ္ဈိမာ၊ မုန်စွာသိပေသည်။

အမောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိနိုင်ကြသော ကောင်းကျိုးတရားတို့ကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည် ဤမျှနှင့် ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ဤမျှဖြင့်ပင် ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

မောဟ၏ ဆိုးကျိုးများ

တွေဝေ၍ အမှားကိုသိတတ်သော မောဟဓာတ်ခံပါလာကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘာဝနာပွားများခြင်း၌ မမွေ့လျော်ခြင်း၊ အသက်မရှည်ခြင်း၊ အဖက်ဖက်က မပြည့်စုံခြင်း၊ မိမိကိုယ် သူတစ်ပါးကိုယ်တို့၌ ဓာတ်သဘောများ မထင်မြင်နိုင်ခြင်း၊ အနတ္တကို မသိမြင်ခြင်း၊ စိတ္တာနုပဿနာနှင့် ဓမ္မာနုပဿနာတို့ကို ရှုမှတ်ရာ၌ တရားမမြင် မပြည့်စုံနိုင်ခြင်း၊ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါအကျင့်ကို မသိခြင်းစသော မကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးတို့ကို ရရှိကြပေသည်။ မောဟ၏ မကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးတို့ကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည်လည်း ဤမျှဖြင့် ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာ သိကောင်းစရာတရားတော် ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည် ဤမျှဖြင့်ပင် ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

ဓာတ်ခံ ၆-ဖြာ သိကောင်းစရာတရားတော်ကို ဖတ်ရှုကြသော အမျိုးကောင်းသား အမျိုးကောင်းသမီးတို့သည် အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟဟူသော ကောင်းသည့် ဓာတ်ခံ ၃-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံကြပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအမျိုးမျိုးတို့ကို ရရှိခံစားနိုင်ကြပါစေ။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

၁၆၁

အလှူဒါနအကျိုးမှ ဝိပဿနာဆက်ပွားရ

သုတ္တံတွင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သင်္ကန်းအလှူဒါန၊ ဆွမ်းအလှူဒါန၊

ကျောင်းအလှူဒါန၊ ဆေးပစ္စည်းအလှူဒါနဟူသော အလှူဒါန ၄-မျိုးတွင်

ဆွမ်းအလှူဒါနကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှဆိုတာလို လှူဒါန်းလျက်ရှိကြပေသည်။

ထိုဆွမ်းအလှူဒါန၏ အကျိုး ၅-ပါးနှင့် ဆွမ်းအလှူဒါနပြုပြီးသောအခါ

ဆွမ်းဒါနအကျိုးမှ ဝိပဿနာဆက်ပွားရ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သင်္ကန်းအလှူဒါန၊ ဆွမ်းအလှူဒါန၊
ကျောင်းအလှူဒါန၊ ဆေးပစ္စည်းအလှူဒါနဟူသော အလှူဒါန ၄-မျိုးတွင်
ဆွမ်းအလှူဒါနကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှဆိုတာလို လှူဒါန်းလျက်ရှိကြပေသည်။
ထိုဆွမ်းအလှူဒါန၏ အကျိုး ၅-ပါးနှင့် ဆွမ်းအလှူဒါနပြုပြီးသောအခါ
ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်း၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်လာ
သောအခါ ထိုဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာကို ဝိပဿနာ ဆက်၍ရုမုတ်ပွားများပုံ
များကို ဖော်ပြပါမည်။

ဆွမ်းအကျိုး ၅-မျိုး

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အလှူဒါန ၄-မျိုးတို့တွင် ဆွမ်း
အလှူဒါန၌ အကျိုး ၅-မျိုး ရရှိနိုင်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား
တော်မူခဲ့ပါသည်။ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးဟူသော လှူဖွယ်ပစ္စည်း
၄-မျိုးတို့တွင် ဆွမ်းတစ်မျိုးတည်းကိုပင် မွန်မြတ်အောင် စိမ့်၍ လှူဒါန်းလိုက်
ပါသော်လည်း အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ၅-မျိုးကို လှူဒါန်းရာရောက်သည်ဟု
မြတ်စွာဘုရားဉာဏ်တော်မှာ ထင်ရှားပါသည်။

- ၁။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသက်ရှည်ခြင်းကိုလည်း လှူဒါန်း
ရာရောက်သည်။

ဆွမ်းဒါနအကျိုးမှ ဝိပဿနာဆက်ပွားရ ၁၆၉

- ၂။ အဆင်းလှပတင့်တယ်ခြင်းကိုလည်း လှူဒါန်းရာရောက်သည်၊
- ၃။ ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းကိုလည်း လှူဒါန်းရာရောက်သည်၊
- ၄။ ခွန်အားဗလ အားအင်ကိုလည်း လှူဒါန်းရာရောက်သည်၊
- ၅။ ပဋိဘာန ဉာဏ်ပညာကိုလည်း လှူဒါန်းရာရောက်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အကျိုး ၅-ပါး လှူဒါန်းရာရောက်သောကြောင့် ဆွမ်းအလှူရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း ဤဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် -

- ၁။ အသက်ရှည်ခြင်းအကျိုး၊
- ၂။ အဆင်းလှပတင့်တယ်ခြင်းအကျိုး၊
- ၃။ ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းအကျိုး၊
- ၄။ ခွန်အားဗလ အားအင်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းအကျိုး၊
- ၅။ ပဋိဘာန ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းအကျိုးဟူသော ဤအကျိုး ၅-ပါးကို ရရှိနိုင်ကြပေသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သက်ရှည်ဆင်းလှ၊ ချမ်းသာရ၊ ဗလဉာဏ်ပညာ၊ ဆွမ်းလှူသူများ၊ ကျိုးငါးပါး၊ ရငြားလေသည်သာ။

ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်း၍ လှူဒါန်းပုံ

ဆွမ်းအလှူရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မလှူမီရှေ့အခါကလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင်၊ လှူနေဆဲခဏ၌လည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင်၊ လှူပြီးသည့်နောက်ကာလ၌လည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ နှလုံးသွင်းခဲ့သည့်အတိုင်း ကာလ ၃-ပါးတို့၌ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြင့် လှူဒါန်းကြသော ဒါနကုသိုလ်

သည် မဟာပွလ = ကြီးသောအကျိုးရှိ၏၊ ကြီးသောအကျိုးကို ရရှိနိုင်၏ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

၁။ အလှူဒါနပြုကြသည့် အလှူရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မလှူမီကာလက လည်း မိမိ၏ တရားသဖြင့် ရရှိထားသော စင်ကြယ်သည့် လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို လှူဒါန်းရတော့မည်ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းကြရပေသည်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံ၍ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကင်းသည့် စင်ကြယ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လှူဒါန်းရတော့မည်ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ နှလုံးသွင်း၍ လှူဒါန်းကြရပေသည်။

၂။ အလှူဒါနပြုကြသည့် အလှူရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လှူနေဆဲခဏ၌ လည်း စင်ကြယ်သည့် လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို စင်ကြယ်သည့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လှူဒါန်းရပေသည်ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်း၍ လှူဒါန်းကြရပေသည်။

၃။ အလှူဒါနပြုကြသည့် အလှူရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လှူပြီးသည့်နောက် ကာလ၌လည်း မိမိတို့သည် အနှစ်သာရမဟုတ်သည့် ပစ္စည်းဥစ္စာ များထဲမှ အနှစ်သာရဖြစ်သည့် ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ထုတ်ယူရပေပြီဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်း၍ လှူဒါန်းကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ကာလ ၃-ပါးတို့၌ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြင့် လှူဒါန်းကြရသော ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှုသည် မဟာပွလ = ကြီးသောအကျိုးရှိ၏၊ ကြီးသောအကျိုးကို ရရှိနိုင်၏ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

ဆွမ်းဒါနအကျိုးမှ ဝိပဿနာဆက်ပွားရ

၁၇၁

ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာကို ဝိပဿနာရှုမှတ်ပုံ

မိမိတို့သည် ကြီးသောအကျိုးကို ရရှိကြသည်ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်နေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာကို ဝိပဿနာရှုမှတ်ကြရသည်။ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ချဉ်းကပ်ကာ ထိုင်၍ ဝိပဿနာရှုမှတ်ကြရပါသည်။ (ရပ်၍၊ လျောင်း၍လည်း ရှုမှတ်နိုင်ကြပါသည်။) ဝမ်းသာနေသည့်စိတ်ကို ဝမ်းသာတယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ဝမ်းသာနေတာကတခြား။ ထိုင်နေသည့် ရုပ်ကိုယ်ကြီးကတခြားဟု ကွဲပြား၍ သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဝမ်းသာနေတာက အာရုံကို သိတတ်သောကြောင့် နာမ်တရားဖြစ်သည်။ ထိုင်နေတဲ့ ရုပ်ကိုယ်ကြီးက အာရုံကို မသိတတ်သောကြောင့် ရုပ်တရားဖြစ်သည်ဟု နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားကာ သိခြင်းသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် မိမိတို့သည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်နေကြသည်ဟု ကိုယ်တိုင် သိနိုင်ကြပေသည်။

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်သို့ ရောက်နေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဝမ်းသာတယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ဝမ်းသာနေတာက ရှေ့မှ ပေါ်ပေါ်ပေးနေလို့ မှတ်သိစိတ်က နောက်မှ လိုက်၍လိုက်၍ ရှုမှတ်နေရသည်ဟု သိလာတတ်ကြပေသည်။ ရှေ့မှ ပေါ်ပေါ်နေသည့် ဝမ်းသာနေတာက အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ မှတ်သိစိတ်က အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိလာခြင်းသည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်နေကြသည်ဟု ကိုယ်တိုင် သိနိုင်ကြပေသည်။

သမ္မသနဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

သမ္မသနဉာဏ်သို့ ရောက်နေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဝမ်းသာတယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ဝမ်းသာနေသည့်စိတ်များက ပို၍ပို၍

ဝမ်းသာသွားတာ၊ ပြန်၍ပြန်၍ လျော့လျော့လာတာများကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဝမ်းသာတာတို့သည် ပို၍ပို၍ ဝမ်းသာကြသည်၊ ပြန်၍ပြန်၍ လျော့နေကြသည်။ မမြဲခြင်းအနိစ္စပါတကားဟု မမြဲခြင်းအနိစ္စကို သုံးသပ်၍ သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သိလာခြင်းသည် သမ္မသနဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့သိခြင်းဖြင့် မိမိတို့သည် သမ္မသနဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်နေကြသည်ဟု ကိုယ်တိုင် သိနိုင်ကြပေသည်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ ရောက်နေကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝမ်းသာတယ်၊ ဝမ်းသာတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ဝမ်းသာနေသောစိတ်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင် အလျင်အမြန် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ ပေါ်ပေါ်လာတာကဖြစ်၊ ပျောက်ပျောက်သွားတာက ပျက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်တာနဲ့ပျက်တာကို သိလာခြင်းသည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စစစ်ကို သိလာကြပေသည်။

ဖြစ်တာပျက်တာတို့သည် အလွန်လျင်မြန်သောကြောင့် နှိပ်စက်နေသကဲ့သို့ဖြစ်၍ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခပါတကားဟု ဒုက္ခအစစ်ကိုလည်း သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ နှိပ်စက်နေသော ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခကို မည်ကဲ့သို့မှ ကာကွယ်လို့မရ၊ သူ့သဘောအတိုင်းသူ နှိပ်စက်နေသည့် ကိုယ်အစိုးမရသည့် အနတ္တပါတကားဟု အနတ္တအစစ်ကိုလည်း သိလာကြပေသည်။ အနိစ္စစစ်၊ ဒုက္ခစစ်၊ အနတ္တစစ်တို့ကို မြင်သွားလျှင် မိမိတို့ ကောင်းမှုပြုတိုင်း ဆုတောင်းခဲ့ကြသည့် နိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်စံသွားကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ လက္ခဏာစစ်တွင်၊ တစ်ခုမြင်၊
အကုန်ပင်သိတော့သည်။

ဆွမ်းဒါနအကျိုးမှ ဝိပဿနာဆက်ပွားရ

၁၇၃

နိဂုံးချုပ်ဆောင်ပုဒ်

ဆွမ်းလှူဒါန၊ ကျိုးများစွာ၊ လှူလှဖူးလေပြီ။
ယခုတစ်ခါ၊ လှူရတာ၊ လွန်စွာဝမ်းသာသည်။
ဝမ်းသာခိုက်မှာ၊ ဖြစ်ပျက်သာ၊ ရှုကာသိရမည်။
ဖြစ်ပျက်သိကာ၊ အနိစ္စ၊ ဒိဋ္ဌသိနိုင်သည်။
အနိစ္စမြင်တော့၊ ဒုက္ခထင်သည်၊ ဒုက္ခထင်တော့၊
အနတ္တမြင်သည်။
အနတ္တမြင်၊ နိဗ္ဗာန်ခွင်၊ ပြေးဝင်ဆိုက်ရောက်သည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

**ပွင့်တော်မူပြီးကြသော ဘုရားရှင်တိုင်း
ဆုံးမပေးခဲ့ကြသည့် သြဝါဒကထာ ၃-ဖြာ
သိကောင်းစရာ**

ဂင်္ဂါဝါဠ သဲစုမက ပွင့်တော်မူသွားကြသော ဘုရားရှင်တို့သည် ဝါတော်၂၀-မပြည့်မီအတွင်းမှာ ရဟန်းတော်များနှင့်တကွ အားလုံးသော ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့အား အဆုံးအမသြဝါဒဖြင့် သာသနာတော် အရှည်တည်တံ့အောင် အဆုံးအမသြဝါဒများ ပေးတော်မူခဲ့ကြပါသည်။ ထို အဆုံးအမသြဝါဒတို့တွင် အကျဉ်းချုပ် လိုက်နာမှတ်သားဖွယ်ရာဖြစ်သည့် သြဝါဒကထာ ၃-ဖြာကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

- ၁။ သဗ္ဗပါပဿ အကရနံ = အလုံးစုံသော မကောင်းမှုအကုသိုလ်မှန်သမျှကို မပြုလုပ်ရ။
- ၂။ ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ = အလုံးစုံသော ကောင်းမှုကုသိုလ်မှန်သမျှကို (မိမိသန္တာန်၌) ပြည့်စုံစေရမည်။
- ၃။ သစိတ္တ ပရိယောဒါပနံ = မိမိ၏စိတ်ကို ဖြူစင်အောင်ထားရမည်ဟူသော သြဝါဒကထာ ၃-ဖြာကို ထင်ရှားအောင် ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

**ဆောင်ပုဒ်။။ အကုသိုလ်ရှောင်၊ ကုသိုလ်ဆောင်၊
ဖြူအောင်စိတ်ကိုထား။**

ဩဝါဒကထာ ၃-ဖြာ သိကောင်းစရာ

၁၇၅

အကျယ်သိပ္ပယ်

၁။ အလုံးစုံသော မကောင်းမှုအကုသိုလ်မှန်သမျှကို မပြုလုပ်ရဟု
 ဟောကြားတော်မူရာ၌ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် မကောင်းမှုအကု
 သိုလ်တို့သည် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးနှင့် ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့
 ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုမကောင်းမှုအကုသိုလ်များကို အဘယ်ကြောင့်
 မပြုလုပ်ကြရသနည်းဆိုပါလျှင် ထိုမကောင်းမှုအကုသိုလ်တရား
 တို့သည် ပြုလုပ်နေဆဲခဏ၌လည်း အပြစ်များနှင့်တကွ ဖြစ်နေ
 ကြပေသည်။ ပြုလုပ်ပြီးသည့် နောက်ကာလ၌လည်း ပြုလုပ်သူကို
 ဤဘဝနှင့် နောင်ဘဝများ၌ မကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးများကိုသာ
 လိုက်၍ပေးကြကုန်၏။

**ဆောင်ပုဒ်။ ။ အကုသိုလ်ဟာ၊ ပြုဆဲမှာ၊ မှန်စွာဖြစ်ရှိသည်။
 ပြုပြီးနောက်ခါ၊ ဆိုးကျိုးသာ၊ မှန်စွာဖြစ်စေသည်။**

“အကုသိုလ်ဟာ၊ ပြုဆဲမှာ၊ မှန်စွာဖြစ်ရှိသည်”ဟုဆိုရာ၌
 ဥပမာ - သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို သိန်းပေါင်းများစွာ ခိုးယူနေသည့် အကုသိုလ်
 ကို ပြုနေသောသူသည် ခိုးယူနေဆဲခဏ၌ပင် အစိုးရ၏ ဥပဒေအရ အပြစ်
 ရှိနေသူ ဖြစ်ပေသည်။

“ပြုပြီးနောက်ခါ၊ ဆိုးကျိုးသာ၊ မှန်စွာဖြစ်စေသည်”ဟုဆို
 ရာ၌ သိန်းပေါင်းများစွာကို ခိုးယူသော အကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်ငရဲ
 သို့ ကျရောက်ရခြင်းဆိုးကျိုးနှင့် လူပြန်ဖြစ်သောအခါ ပစ္စည်းဥစ္စာ အလွန်
 ရှားပါး၍ ဆင်းရဲစွာ နေထိုင်ရခြင်း ဆိုးကျိုးများကို ခံရပေသည်။

၂။ အလုံးစုံသော ကောင်းမှုကုသိုလ်မှန်သမျှကို (မိမိသန္တာန်၌) ပြည့်
 စုံစေရမည်ဟု ဟောကြားတော်မူရာ၌ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်
 ကောင်းမှုကုသိုလ်တို့သည် ပုညကိရိယဝတ္ထု ၁၀-ပါး၊ သုစရိုက်
 ၁၀-ပါး၊ ကုသိုလ်စိတ် ၂၁-ပါးတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုကုသိုလ်

၁၇၆

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ကောင်းမှုများကို အဘယ်ကြောင့် ပြည့်စုံစေရမည်နည်းဆိုပါလျှင်
ထိုကုသိုလ်ကောင်းမှုကုသိုလ်တရားတို့သည် ပြုနေဆဲခဏ၌
အပြစ်ကင်းသည်။ ပြုပြီးသည့် နောက်ကာလ၌လည်း ကောင်း
ကျိုးကိုသာ ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကုသိုလ်ဆိုတာ၊ ပြုဆဲမှာ၊ မှန်စွာပြစ်ကင်းသည်။
ပြုပြီးနောက်ခါ၊ ကောင်းကျိုးသာ၊ မှန်စွာဖြစ်စေသည်။

“ကုသိုလ်ဆိုတာ၊ ပြုဆဲမှာ၊ မှန်စွာပြစ်ကင်းသည်”ဟုဆိုရာ
၌ ဥပမာ - မိမိပိုင် ပစ္စည်းဥစ္စာတွေကို သူတစ်ပါးတွေ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေ
ချမ်းသာစွာ မှီဝဲသုံးဆောင်ရအောင် လှူဒါန်းခြင်း ဒါနကုသိုလ်သည် ပြုနေ
ဆဲ၊ လှူနေဆဲခဏ၌ လောကဥပဒေအရ၊ အစိုးရဥပဒေအရ မည်သည့်
အပြစ်မျှမရှိ၊ အပြစ်ကင်းလျက်ရှိပေသည်။ မိမိ၏ ကိုယ်နှုတ်တို့ကို စင်
ကြယ်အောင် ဆောက်တည်ပြုလုပ်သည့် သီလကုသိုလ်၊ မိမိ၏စိတ်ကို
စင်ကြယ်အောင် ပွားများသည့်အလုပ် ဘာဝနာကုသိုလ်တို့၌ ပြုနေဆဲခဏ
များတွင် ဒါနကုသိုလ်ကဲ့သို့ပင် မည်သည့်ဥပဒေအရနှင့်မျှ အပြစ်မရှိ၊
အပြစ်ကင်းလျက်ရှိကြပေသည်။

“ပြုပြီးနောက်ခါ၊ ကောင်းကျိုးသာ၊ မှန်စွာဖြစ်စေသည်”ဟု
ဆိုရာ၌ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာကုသိုလ်တို့တွင် ဒါနကုသိုလ်နှင့် သီလကု
သိုလ်တို့သည် နောက်နောင်ဘဝတို့၌ လှူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာဖြစ်သည့်
ကောင်းကျိုးများကို ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဘာဝနာကုသိုလ်သည်
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတိုင်အောင် ကောင်းကျိုးများကို ရရှိစေမည် ဖြစ်ပေသည်။

၃။ မိမိ၏စိတ်ကို ဖြူစင်အောင်ထားရမည်ဟု ဟောကြားတော်မူရာ၌
မိမိ၏စိတ်ကို ဖြူစင်အောင်ထားဖို့ရာမှာ သမထဖြင့်လည်း ဖြူစင်
အောင် ပြုလုပ်ကြရပါသည်။ ဝိပဿနာဖြင့်လည်း ဖြူစင်အောင်
ပြုလုပ်ကြရပါသည်။ သမထဖြင့် ဖြူစင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းသည်
ဝေးကွာရုံမျှသာ စင်ကြယ်နိုင်မည်၊ ဖြူစင်နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

ဩဝါဒကထာ ၃-ဖြာ သီကောင်းစရာ

၁၇၇

ဝိပဿနာဖြင့် ဖြူစင်အောင် ပြုလုပ်မှသာ အပြီးတိုင် ဖြူစင်သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ” ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့၏ စိတ်အညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ခြင်းမှာ သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါးဖြင့် ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်ခြင်းသည် တစ်ကြောင်းတည်းသော အကျင့်လမ်းစဉ်ဖြစ်သည်ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။။ စိတ်ညစ်ကြေးတွေ၊ ကင်းဝေးစေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

သဒ္ဓမ္မဗုဒ္ဓိရုံ၊ နိဗ္ဗိသိသောရေရေကော်

သည်းခံခြင်းနှင့် သည်းမခံခြင်း ကျိုးပြစ် ၂-မြာ သိကောင်းစရာ

သည်းမခံခြင်း၏အပြစ်နှင့် သည်းခံခြင်း၏အကျိုးတို့ကို အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုအကျိုးတရား နှင့် အပြစ်တရား ၂-ပါးတို့တွင် သည်းမခံခြင်း၏အပြစ်တို့ကို ရှေးဦးစွာ ရေးသားဖော်ပြပါမည်။ ဘာကြောင့် အပြစ်ကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြရပါသနည်းဆို ပါလျှင် တောလမ်းခရီးသို့ သွားကြသောသူတို့အား လမ်းညွှန်ပြသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် လမ်းမှားကို ရှေးဦးစွာ ပြောပြပြီးမှ လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေသည်။ အမှားလမ်းကိုသိပြီးမှ အမှန်လမ်းကိုသွားရတာ ပိုစိတ်ချရပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ သည်းမခံခြင်း၏အပြစ်ကို ဖော်ပြပြီးမှ သည်းခံခြင်း၏ အကျိုးများကို ဖော်ပြမှသာ ပို၍ထင်ရှားစွာ သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။

သည်းမခံခြင်း၏ အပြစ် ၅-ပါး

- ၁။ သည်းမခံတတ်သူကို သူတစ်ပါးတို့ မချစ်ခင်ကြပေ၊ မုန်းကြပေသည်။ ဘာကြောင့် မချစ်ခင်ကြသနည်းဆိုပါလျှင် သည်းမခံတတ်သူသည် ဒေါသဓာတ်ခံရှိ၍ ပြစ်မှားတတ်သောကြောင့် မချစ်ခင်ကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ သည်းမခံခြင်းနှင့်ဒေါသတို့သည် မိတ်ဖက်ဖြစ်ပေသည်။ ဒေါသကြီးလျှင် သည်းမခံနိုင်ပေ။ သည်းမခံနိုင်လျှင် ဒေါသကြီးလို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။ သည်းမခံတတ်သူများနှင့် အတူတကွ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေး၊ သာသနာရေးများကို

သည်းခံခြင်းနှင့်သည်းမခံခြင်း ကျိုးပြစ် ၂-ဖြာ ၁၇၉

ဆောင်ရွက်ကြရသည့်အခါများတွင် သည်းမခံတတ်သူ၏ ဆောင်ရွက်ချက် အားနည်းမှုကိုဖြစ်စေ၊ မှားယွင်းမှုကိုဖြစ်စေ ပြောပြသောအခါ အကျိုးကိုလိုလား၍ ပြောပြသောသူများကိုပင် ဒေါသဖြင့် ပြန်ပြောခြင်း၊ ဒေါသဖြစ်နေသော ကိုယ်အမူအရာတို့ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်တတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါသဓာတ်ခံရှိ၍ သည်းမခံတတ်သူကို သူတစ်ပါးတို့ မချစ်ခင်ကြပေ၊ မုန်းကြပေသည်။

၂။ သည်းမခံတတ်သူ၌ ရန်သူရန်ဘက်တွေ များနေတတ်ကြပေသည်။ ဘာကြောင့် ရန်သူရန်ဘက်တွေ များနေပါသနည်းဆိုပါလျှင် သည်းမခံတတ်သူနှင့် အတူတကွ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာသာသနာရေးများကို ဆောင်ရွက်ရသည့်အခါများတွင် အတူတကွ ဆောင်ရွက်ကြသူများ၏ အားနည်းမှု၊ ချွတ်ယွင်းမှု အနည်းငယ်များကိုပင် ဒေါသဓာတ်ခံရှိ၍ သည်းမခံတတ်သူက အကြီးအကျယ် အပြစ်ကြီးဖြစ်သကဲ့သို့ ဒေါသဖြင့် တင်ပြပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အတူတကွ ဆောင်ရွက်သူများနှင့် ရန်သူရန်ဘက်များ ဖြစ်ကြရပေသည်။

၃။ သည်းမခံတတ်သူနှင့် အတူတကွ ဆောင်ရွက်ကြရာ၌ ပြဿနာများ အပြစ်များ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ဘာကြောင့် ပြဿနာအပြစ်များ ဖြစ်လာတတ်ပါသနည်းဆိုပါလျှင် သည်းမခံတတ်သူနှင့် အတူတကွ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာသာသနာရေးများကို ဆောင်ရွက်ကြရသည့်အခါများတွင် သည်းမခံတတ်သူသည် သူမနှစ်သက်၊ သူမကြိုက်သည့်အရာများကို အခြားအဖွဲ့သူအဖွဲ့သားများကို တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းခြင်းမပြုဘဲ သူသဘောအတိုင်း ပြောင်းလဲ ပြုပြင်လိုက်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် မကြာခဏ ပြဿနာအပြစ်များ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။

- ၄။ သည်းမခံတတ်သောသူသည် ဒေါသဓာတ်ခံပါလာသောကြောင့် ဒေါသဖြင့် သည်းမခံဘဲပြုလုပ်ခဲ့သော မကောင်းသည့် အကုသိုလ်ကမ္မ အာရုံနိမိတ်ဆိုးများ သေခါနီးကာလတွင် ထင်မြင်လာ၍ တွေ့တွေ့ဝေဝေနှင့် သေရလေ၏။
- ၅။ သည်းမခံတတ်သောသူသည် ဒေါသဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့မိသော အကုသိုလ်ကံများကြောင့် သေပြီးသောအခါတွင် ငရဲသို့ ကျရောက်ရလေ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ မချစ်ရန်ပွား၊ အပြစ်များပါ၊ တွေ့ဝေကာ၊
သေခါငရဲရောက်ရသည်။

သည်းခံခြင်း၏ အကျိုး ၅-ပါး

- ၁။ သည်းခံတတ်သောသူကို သူတစ်ပါးတို့ ချစ်ခင်ကြပေသည်။ မြတ်နိုးကြပေသည်။ ဘာကြောင့် ချစ်ခင်ကြ၊ မြတ်နိုးကြပါသနည်းဆိုပါလျှင် သည်းခံတတ်သောသူ၌ အဒေါသ(မေတ္တာ)ဓာတ်ခံရှိ၍ သူတစ်ပါးတို့အား ပြစ်မှားခြင်းမရှိဘဲ ချမ်းသာစေတတ်သောကြောင့် သူတစ်ပါးတို့ ချစ်ခင် မြတ်နိုးကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အဒေါသနှင့် မေတ္တာတို့သည် တရားကိုယ်အားဖြင့် တူကြပေသည်။ အဒေါသ(မေတ္တာ)နှင့် သည်းခံခြင်းတို့သည် မိတ်ဖက်ပင် ဖြစ်ကြပေသည်။ အဒေါသ(မေတ္တာ)ရှိလျှင် သည်းခံနိုင်ကြပေသည်။ သည်းခံနိုင်ကြလျှင် အဒေါသ(မေတ္တာ)ရှိလို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။ သည်းခံတတ်သူများနှင့် အတူတကွ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ သာသနာရေး၊ ဘာသာရေး စသည်များကို ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် သည်းခံတတ်သူ၏ ဆောင်ရွက်ချက် အားနည်းမှုကိုဖြစ်စေ၊ မှားယွင်းမှုကိုဖြစ်စေ ပြောပြသောအခါ အကျိုးကိုလိုလား၍ ပြောပြခြင်းဖြစ်သည်ဟု သည်းခံနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အဒေါသ(မေတ္တာ)ဓာတ်ခံရှိ၍ သည်းခံတတ်သူကို သူတစ်ပါးတို့ ချစ်ခင်ကြပေသည်၊ မြတ်နိုးကြပေသည်။

သည်းခံခြင်းနှင့်သည်းမခံခြင်း ကျိုးပြစ် ၂-ဖြာ ၁၈၁

၂။ သည်းခံတတ်သူ၌ ရန်သူရန်ဘက်များမရှိ၊ ရန်သူရန်ဘက် ကင်းရှင်းကြပေသည်။ ဘာကြောင့် ရန်သူရန်ဘက်မရှိ၊ ကင်းရှင်းကြပါသနည်းဆိုပါလျှင် အရာရာမှာ သည်းခံတတ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ သည်းခံတတ်သူများနှင့် အတူတကွ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ သာသနာရေး၊ ဘာသာရေးများကို ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် အတူတကွ ဆောင်ရွက်သူများ၏ မှားယွင်း ချွတ်ယွင်းမှုများ ဖြစ်လာခဲ့သော် ထိုမှားယွင်းမှု၊ ချွတ်ယွင်းမှုများကို သည်းခံ၍ ကူညီကာ ပြုပြင်ပေးကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အတိုက်အခိုက် ရန်သူရန်ဘက်မရှိ ကင်းရှင်းကြပေသည်။

၃။ သည်းခံတတ်သူနှင့် အတူတကွ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြရာ၌ ပြဿနာအပြစ်များ မဖြစ်ပေါ်လာတတ်ကြပေ။ ချောမောစွာ ပြီးမြောက်သွားတတ်ပေသည်။ ဘာကြောင့် ပြဿနာအပြစ်များမဖြစ်ဘဲ ကင်းပါသနည်းဆိုပါလျှင် အရာရာမှာ သည်းခံတတ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ သည်းခံတတ်သူများနှင့် အတူတကွ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာသာသနာရေးများကို ဆောင်ရွက်ကြသော အခါ ချွတ်ယွင်းချက်များရှိခဲ့သော် ပြဿနာအပြစ် မဖြစ်ပေါ်လာရအောင် သည်းခံ၍ ဆောင်ရွက်ပေးတတ်သောကြောင့် အပြစ်ပြဿနာများ မရှိပါဘဲ ကင်းကွာသွားကြရပေသည်။

၄။ သည်းခံတတ်သောသူသည် အဒေါသ(မေတ္တာ)ဓာတ်ခံပါလာသောကြောင့် မေတ္တာဖြင့် သည်းခံ၍ပြုလုပ်ခဲ့သော ကောင်းသည့် ကုသိုလ်ကမ္မနိမိတ်များ သေခါနီးကာလတွင် ထင်မြင်လာ၍ မတွေ့မဝေ သေရလေ၏။

၅။ သည်းခံတတ်သောသူသည် အဒေါသ(မေတ္တာ)ဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သော ကုသိုလ်ကံများကြောင့် သေပြီးသောအခါတွင် ချမ်းသာအမျိုးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရလေ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ချစ်ခင်ရန်ရှင်၊ အပြစ်ကင်းကွာ၊ မတွေ့ပါ၊
သေခါနတ်ပြည်ရောက်ရသည်။

သည်းခံမှ နိဗ္ဗာန်ရ

ရှေ့ဆရာတော်ကြီးများက “သည်းခံမှ နိဗ္ဗာန်ရ”ဟု ဆိုရိုးပြုခဲ့ကြပါသည်။ ထိုဆိုရိုးစကားသည် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ကြသောအခါမှာ အလွန်အကျိုးများသော စကားပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သောအခါ အာရုံအမျိုးမျိုး၊ ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုးတို့ကို သည်းခံနိုင်မှသာ သမာဓိဖြစ်သည်။ သမာဓိဖြစ်မှ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်မှ ဝိပဿနာဉာဏ်များ ပြည့်စုံမှ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သွားနိုင်ပေသည်။

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေသောအခါ အအေးကိုလည်း သည်းခံကြရပေသည်။ သည်းခံ၍ အေးတယ်၊ အေးတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ပို၍ပို၍အေးတာ၊ ပြန်၍ပြန်၍လျော့တာကို ရှေးဦးစွာ သိအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ အအေးဒဏ်က သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် ပြင်းထန်လာသောအခါ လောကန္တရစ်ခံရသို့ ကျရောက်စဉ်က လူ့ပြည်မှာဖြစ်သည့် အအေးထက် အဆပေါင်း ရာထောင်မကအေးသည့် အအေးဒဏ်ကို ခံနိုင်ပါလျက် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်နေစဉ်မှာ ဤမျှလောက်အအေးကို သင်ဘာကြောင့် သည်းမခံနိုင်ဘဲဖြစ်သနည်း၊ သည်းခံနိုင်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ သည်းခံရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေသောအခါ အပူကိုလည်း သည်းခံကြရပေသည်။ သည်းခံ၍ ပူတယ်၊ ပူတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ပို၍ပို၍ပူတာ၊ ပြန်၍ပြန်၍လျော့တာကို ရှေးဦးစွာ သိအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ အပူဒဏ်များက သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် ပြင်းထန်လာသောအခါ ငရဲပြည်သို့ ကျရောက်စဉ်က လူ့ပြည်မှာဖြစ်သည့်အပူထက် အဆပေါင်း ရာထောင်မကပူသည့် အပူဒဏ်ကို ခံနိုင်ပါလျက် ဝိပဿနာတရား

သည်းခံခြင်းနှင့်သည်းမခံခြင်း ကျိုးပြစ် ၂-ဖြာ ၁၈၃

အားထုတ်နေစဉ်မှာ ဤမျှလောက်အပူကို သင်ဘာကြောင့် သည်းမခံနိုင်ဘဲဖြစ်သနည်း။ သည်းခံနိုင်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ သည်းခံရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေသောအခါ ဆာတာကိုလည်း သည်းခံကြရပေသည်။ သည်းခံ၍ ဆာတယ်၊ ဆာတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ရှေးဦးစွာ ပို၍ပို၍ဆာတာ၊ ပြန်၍ပြန်၍လျော့တာကို သိအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် ဆာလာသောအခါ ပြိတ္တာဘဝမှာ ဖြစ်စဉ်အခါက တစ်ဘဝလုံး ဆာနေတာကို ခံနိုင်ပါလျက် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်နေစဉ်မှာ ဤမျှလောက်ဆာခြင်းကို သင်ဘာကြောင့် သည်းမခံနိုင်ဘဲဖြစ်ရသနည်း။ သည်းခံနိုင်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ သည်းခံရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေသောအခါ မုက်၊ ခြင်များ ကိုက်တာကိုလည်း သည်းခံကြရပေသည်။ သည်းခံ၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ရှေးဦးစွာ ပို၍ပို၍နာတာ၊ ပြန်၍ပြန်၍လျော့တာများကို သိအောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် နာလာသောအခါ ကျွဲ နွားစသော တိရစ္ဆာန်ဘဝများမှာ ဖြစ်စဉ်အခါက တစ်ဘဝလုံး အကိုက်ခံနေရတာကို ခံနိုင်ပါလျက် ဝိပဿနာတရားအားထုတ်နေစဉ်မှာ ဤမျှလောက် မုက်၊ ခြင်တို့ ကိုက်ခြင်းကို သင်ဘာကြောင့် သည်းမခံနိုင်ဘဲဖြစ်ရသနည်း။ သည်းခံနိုင်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ သည်းခံရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေသောအခါ မိမိကို သူတစ်ပါးတို့က မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုကြသောအခါ သည်းခံ၍ ကြားတယ်၊ ကြားတယ်ဟု ကြားကာမျှမတ္တမှာတည်အောင် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သည်းခံခြင်းအားသည် သူတော်ကောင်းဖြစ်သူတို့၌ အကောင်းဆုံးအားဖြစ်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်းကိုလည်း နှလုံးသွင်း၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။

၁၈၄

သီကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေသောအခါ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှ အသက်သေလောက်သည့် ရောဂါဝေဒနာများ ဖြစ်လာခြင်းကိုလည်း သည်းခံ၍ ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ကိုယ်နှင့်အသက်ကို မငဲ့ကွက်တော့ဘဲ သည်းခံ၍ ရှုမှတ်ကြရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်လည်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ အဋ္ဌကထာဆရာများကလည်း ဖွင့်ပြခဲ့ကြပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်နှင့်အသက်၊ မငဲ့ကွက်၊ ရက်စက်နိုင်ရမည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

လောကဓံ ၈-ဖြာ သိကောင်းခရာ

လောကထဲမှာရှိနေကြသည့် အားလုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့သည် လောကဓံ ၈-ပါး ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို ခံကြရကုန်၏။ လူအပေါင်း သတ္တဝါ အပေါင်းကလည်း လောကဓံ ၈-ပါးသို့ အစဉ်လိုက်နေကြ၏။ လောကဓံ ၈-ပါးတို့ကလည်း လူတွေ သတ္တဝါတွေထံသို့ အစဉ်လိုက်ကြကုန်၏ဟု မြတ်စွာဘုရား အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်မှာ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေဟာ လောကဓံတရားများနှင့် အမြဲတမ်း ရင်ဆိုင်ကြရ ကုန်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုလောကဓံတရားများနှင့် တွေ့ ကြုံရင်ဆိုင်ရသောအခါ စိတ်တွေမတုန်လှုပ်သွားရအောင်၊ သောကစသော ကိလေသာတွေ မဖြစ်သွားရအောင် ရှုမှတ်ပွားများအားထုတ်ကြရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

လောကဓံတရား ၈-ပါးမှာ -

၁။ လာဘော = လာဘ်လာဘရတာများခြင်း (ဝါ) လာဘ်ပေါများခြင်း။

၂။ အလာဘော = လာဘ်လာဘရတာနည်းပါးခြင်း။

၃။ ယသော = မိမိကို ကူညီမည့် အခြံအရံပေါများခြင်း။

၄။ အယသော = မိမိကို ကူညီမည့် အခြံအရံနည်းပါးခြင်း။

၅။ နိန္ဒံ = မိမိကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသူများခြင်း။

၆။ ပဿန္တံ = မိမိကို ချီးမွမ်းသူ ပေါများခြင်း။

၇။ သုခံ = ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာဖြစ်တာများခြင်း။

၈။ ဒုက္ခံ = ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲဖြစ်ရတာများခြင်း ဟူ၍ ၈-ပါးဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ လာဘ်ရများခြင်း၊ နည်းပါးခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းလောကဓံ။
 ခြံရံများခြင်း၊ နည်းပါးခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းလောကဓံ။
 ကဲ့ရဲ့ပြန်ခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းလောကဓံ။
 ချမ်းသာပြန်ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းလောကဓံ။

လောကဓံတရား ၈-ပါးတို့နှင့် တွေ့ကြုံရသောအခါ မတုန်လှုပ်ဘဲ နေနိုင်တာကတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်ကြပေသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မှ တခြားတပါးသောပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ အနည်းနှင့်အများ တုန်လှုပ်မှုများ ရှိကြပေသည်။ တုန်လှုပ်မှုများ ဖြစ်လာသောအခါ နှလုံးသွင်းမှု၊ ရှုမှတ်မှု တစ်ခုခုဖြင့် ပယ်ဖျောက်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ နှလုံးသွင်းမှု၊ ရှုမှတ်မှု၊ ပြုကကုသလာ။
 နှလုံးမသွင်း၊ ရှုမှတ်ကင်း၊ ဖြစ်ခြင်းအကုသာ။

လာဘ်ရများခြင်း၌ နှလုံးသွင်းပုံ

၁။ လာဘော = လာဘ်ရတာများခြင်းများ ဖြစ်လာသောအခါ ဤ လာဘ်ရတာများနေခြင်းသည် အမြဲတည်နေနိုင်သည်မဟုတ်၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ လာဘ်မရတော့ဘဲလည်း ဖြစ်လာတတ် ပေသည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စတရားပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်း လိုက်သည်ရှိသော် အတိလောဘ၊ အတိမာန်မာနစသော အကု သိုလ်တရားများ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။ ကုသိုလ်တရား များ ဖြစ်လာကြပေသည်။

လာဘ်ရများခြင်း၌ ရှုမှတ်ပုံ

လာဘ်ရများခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ အလွန်ထပ်မံ၍လိုချင်သော လောဘစိတ်များ ဖြစ်နေသည်ဟု သိလာသောအခါ ထိုလောဘနှင့်တကွ ဖြစ်နေသောစိတ်ကို လောဘနှင့်တကွဖြစ်တယ်၊ ကြံစည်တယ်၊ စိတ်ကူး တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိရင့်သန်လာသော

အခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် ကြံစည်စိတ်ကူးစိတ်များ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ လောဘ၏ လိုချင်တပ်မက်သည့် သဘောမျှကို ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

လာဘ်ရများခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဤလာဘ်မျိုးတွေကို ငါသာလျှင် ရရှိနိုင်သည်၊ အခြားသူတို့ ရရှိနိုင်တာမဟုတ်ပေဟု လွန်ကဲသော အတိမာနများ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လာသောအခါ မာနနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ကို စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိထက်သန်လာသောအခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် ကြံစည်စိတ်ကူးမူများ ပျောက်ပျောက်သွားသည်ကို တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ မာန၏ ထောင်လွှားခြင်း သဘောမျှကို ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

လာဘ်ရနည်းပါးခြင်း၌ နှလုံးသွင်းပုံ

၂။ လာဘ်လာဘနည်းပါးခြင်း ဖြစ်လာသောအခါ ဤလာဘ်လာဘနည်းပါးနေခြင်းသည် အမြဲတမ်း တည်နေနိုင်သည်မဟုတ်ပေ၊ အကြောင်းညီညွတ်သောအခါ လာဘ်လာဘပေါများခြင်းလည်း ဖြစ်လာတတ်ပေသည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စတရားပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်းလိုက်သည်ရှိသော် စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿစသော အကုသိုလ်တရားများ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။ ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်လာကြပေသည်။

လာဘ်ရနည်းခြင်း၌ ရှုမှတ်ပုံ

ဤလာဘ်ရနည်းခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿများ ဖြစ်နေသည်ဟု သိလာသောအခါ ထိုဒေါမနဿနှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ်ကို စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိထက်သန်လာသောအခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် စိတ်ကူးကြံစည်မှုများ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿ၏ သဘောမျှကို ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

အခြံအရံပေါများခြင်း၌ နှလုံးသွင်းပုံ

၃။ မိမိ၌ ဤအခြံအရံပေါများနေခြင်းသည် အမြဲတမ်း တည်နေနိုင်သည်မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းအားလျော်စွာ အခြံအရံနည်းပါးခြင်းလည်း ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စတရားပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်းလိုက်သည်ရှိသော် အခြံအရံများခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော လောဘ၊ မာန်မာနစသော အကုသိုလ်တရားများ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။ ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်လာကြပေသည်။

အခြံအရံပေါများခြင်း၌ ရှုမှတ်ပုံ

အခြံအရံပေါများခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ထိုအခြံအရံတို့၌ တပ်မက်ခြင်း လောဘ၊ ထောင်လွှားခြင်း မာနတို့ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်လာသောအခါ လောဘနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်၊ မာနနှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ်တို့ကို စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိထက်သန်လာသောအခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် စိတ်ကူးကြံစည်မှုများ ပျောက်ပျောက်သွားသည်ကို တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်

လောကဓံ ၈-ဖြာ သီကောင်းစရာ

၁၈၉

တရားများ ရရှိလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ လောဘ၊ မာနတို့၏ သဘောမျှကို ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

အခြံအရံနည်းပါးခြင်း၌ နှလုံးသွင်းပုံ

၄။ မိမိ၌ ဤအခြံအရံနည်းပါးနေခြင်းသည် အမြဲတမ်း နည်းပါးနေသည်မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းညီညွတ်သောအခါ အခြံအရံပေါများခြင်းလည်း ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စတရားပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်းလိုက်သည်ရှိသော် ဒေါမနဿစသော အကုသိုလ်တရားများ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။ ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်လာကြပေသည်။

အခြံအရံနည်းပါးခြင်း၌ ရှုမှတ်ပုံ

မိမိ၌ အခြံအရံနည်းပါးခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿများ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်လာသောအခါ ဒေါမနဿနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ကို စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိထက်သန်လာသောအခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် စိတ်ကူးကြံစည်မှုများ ပျောက်ပျောက်သွားသည်ကို တွေ့သိလာကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိလာကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဒေါမနဿ၏ သဘောမျှကို ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို နှလုံးသွင်းပုံ

၅။ မိမိမှာ ကဲ့ရဲ့ခံနေရသည်ဟု သိလာသောအခါ သည်းခံမည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ သည်းခံလိုက်သည်ရှိသော် ချီးမွမ်းခြင်းများ ဖြစ်လာတတ်ပေသည်။ ထိုအခါ ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည်လည်း မမြဲခြင်း အနိစ္စ

၁၉၀

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

တရားပင်ဖြစ်သည်ဟု နှလုံးသွင်းလိုက်သောအခါ ဒေါမနဿ
စသော အကုသိုလ်တရားများ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။
ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်လာကြပေသည်။

ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို ရှုမှတ်ပုံ

မိမိမှာ ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းများသောကြောင့် သည်းမခံနိုင်၍ စိတ်နှလုံး
မသာယာမှု ဒေါမနဿများ ဖြစ်လာသောအခါ ဒေါမနဿနှင့်တကွဖြစ်
သောစိတ်ကို စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။
သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိထက်သန်လာသောအခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့်
ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် စိတ်ကူးကြံစည်မှုများ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို
တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရား
များ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿ၏
သဘောမျှကိုသာ ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်
တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ချီးမွမ်းခြင်းကို နှလုံးသွင်းပုံ

၆။ ချီးမွမ်းခံရခြင်း များသောအခါ ထိုချီးမွမ်းခံရခြင်းတို့သည် အကြောင်း
မညီညွတ်ခဲ့လျှင် ကဲ့ရဲ့ခြင်းများလည်း ပြန်၍ ဖြစ်လာတတ်ကြပေ
သည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စတရားပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်းလိုက်
သောအခါ ချီးမွမ်းခံရခြင်း၌ သာယာတပ်မက်ခြင်း လောဘ၊
ထောင်လွှားခြင်း မာန်မာနစသော အကုသိုလ်တရားများ ကင်း
ပျောက်သွားကြပေသည်။ ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်လာကြပေသည်။

ချီးမွမ်းခြင်းကို ရှုမှတ်ပုံ

ချီးမွမ်းခံရခြင်း များလာသောအခါ ထိုချီးမွမ်းခံရခြင်း၌ သာယာ
တပ်မက်ခြင်း လောဘ၊ ငါသာလျှင် ချီးမွမ်းခံရသည်ဟု ထောင်လွှားခြင်း
မာန်မာနတို့ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ထိုအခါ လောဘနှင့်တကွဖြစ်သော

လောကဓံ ၈-ဖြာ သိကောင်းစရာ

၁၉၁

စိတ်၊ မာနနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်တို့ကို စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိထက်သန်လာသောအခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် ကြံစည်စိတ်ကူးမှုများ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿ နာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ လောဘ၊ မာန တို့၏ သဘောမျှကို ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ချမ်းသာခြင်းကို နှလုံးသွင်းပုံ

၇။ မိမိ၌ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာများ ဖြစ်တာများသောအခါ ဤ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာတို့သည် အကြောင်းမညီညွတ်ခဲ့သော် ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲများ ပြန်၍ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စတရားပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်းလိုက်သော အခါ ချမ်းသာခြင်းကို သာယာတပ်မက်နေသော လောဘစသော အကုသိုလ်တရားများ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။ ကုသိုလ် တရားများ ရရှိလာကြပေသည်။

ချမ်းသာခြင်းကို ရှုမှတ်ပုံ

မိမိ၌ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာများ ဖြစ်တာများသောအခါ ထိုချမ်းသာမှုများ၌ သာယာတပ်မက်သော လောဘဖြစ်လာတတ်ပေသည်။ ထိုအခါ လောဘနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ကို စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ် ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိထက်သန်လာသောအခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် စိတ်ကူးကြံစည်မှုများ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့သိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿ နာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ လောဘ၏ တပ်မက်ခြင်းသဘောမျှကို ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဆင်းရဲခြင်းကို နှလုံးသွင်းပုံ

၇။ မိမိ၌ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲများ ဖြစ်တာများနေသောအခါ ဤ ဆင်းရဲတို့သည် အမြဲတည်နိုင်သည်မဟုတ်၊ အကြောင်းညီညွတ် သောအခါ ချမ်းသာခြင်းများလည်း ပြန်၍ ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။ မမြဲခြင်း အနိစ္စတရားပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးသွင်းလိုက်သော အခါ ဆင်းရဲခြင်းကြောင့်ဖြစ်နေသည့် ဒေါမနဿများ ကင်းပျောက် သွားကြပေသည်။ ကုသိုလ်တရားများ ရရှိလာကြပေသည်။

ဆင်းရဲခြင်းကို ရှုမှတ်ပုံ

မိမိ၌ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲများ ဖြစ်တာများနေသောအခါ ထိုဆင်းရဲတို့ကို အကြောင်းပြု၍ စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿများ ဖြစ် လာတတ်ကြပေသည်။ ထိုအခါ ဒေါမနဿနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ကို စိတ် ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ သမာဓိဉာဏ်များ အားရှိ ထက်သန်လာသောအခါ ၄-ချက်၊ ၅-ချက်ခန့် ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် စိတ်ကူးကြံစည်မှုများ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့သိကြရမည် ဖြစ် ပေသည်။ စိတ္တာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ် ပေသည်။ စိတ်နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿမျှကို ရှုမှတ်လိုက်လျှင်တော့ ဓမ္မာနုပဿနာအနေဖြင့် ကုသိုလ်တရားများ ရရှိကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

နိဗ္ဗာန်ချုပ် ဆောင်ပုဒ်များ

လာဘ်ရများခြင်း၊ နည်းပါးခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းလောကဓံ။
 ခြံရံများခြင်း၊ နည်းပါးခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းလောကဓံ။
 ကဲ့ရဲ့ပြန်ခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းလောကဓံ။
 ချမ်းသာပြန်ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းလောကဓံ။

နှလုံးသွင်းမှု၊ ရှုမှတ်မှု၊ ပြုကကုသလာ။
 နှလုံးမသွင်း၊ ရှုမှတ်ကင်း၊ ဖြစ်ခြင်းအကုသလာ။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဆရာတော်

ကိုယ်သာနာပါစေ စိတ်မနာပါစေနဲ့

ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာရအောင် ကျင့်ရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသနည်းဆိုပါလျှင် နကုလပီတာသူဌေးကြီးကို အကြောင်းပြု၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

တစ်ချိန်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား ဘဂ္ဂတိုင်း သုဿမာရဂီရိမြို့အနီး တောအုပ်တစ်ခုမှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဘဝငါးရာ သားအဖတော်ခဲ့ဖူးသော နကုလပီတာသူဌေးကြီးသည် ဘဂ္ဂတိုင်း သုဿမာရဂီရိမြို့၌ နေထိုင်လေ၏။ အသက်အရွယ်က ၈၀-ကျော် ၉၀-ခန့် နောက်ဆုံးပစ္စိမအရွယ် ရောက်ရှိပြီ ဖြစ်ပေသည်။ အားအင်တွေကုန်ခန်း၍ ရောဂါဝေဒနာတွေက ဖိစီးနှိပ်စက်လာသောကြောင့် အမြဲတမ်းလိုပင် မကျန်းမမာ ဖြစ်နေရ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားကို သတိရလာ၏ “ယခု မြတ်စွာဘုရားထံ သွားနိုင်သေးတဲ့အခိုက် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ သွားရောက်၍ ကျင့်ဖွယ် တရားတစ်ပုဒ် တောင်းယူမည်”ဟု ရည်ရွယ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှိတော်မူရာ တောအုပ်သို့ ထွက်ခဲ့လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ရောက်လာသောအခါ “မြတ်စွာဘုရား ... တပည့်တော် အသက်အရွယ်ကကြီးလာ၍ ပစ္စိမနောက်ဆုံးအရွယ်သို့ ရောက်လာသောကြောင့် အားအင်တွေက ကုန်ခန်းလာ၍ ရောဂါဝေဒနာများက ဖိစီးထားသဖြင့် အမြဲတမ်းလိုပင် မကျန်းမမာ

ဖြစ်နေပါပြီဘုရား။ ထို့ကြောင့် တပည့်တော်နှင့် သင့်တော်သည့် ကျင့်သုံး ဖို့ရာ တရားတစ်ပုဒ် ဟောကြားပေးတော်မူပါဘုရား”ဟု လျှောက်ထား လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ “သူဌေးကြီး ... ပုဂ္ဂိုလ် တိုင်းမှာ ရောဂါဝေဒနာ ရှိနေကြပေသည်။ မိမိကျန်းမာတယ်လို့ ပြောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မသိလို့သာဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းမှာ ရောဂါဝေဒနာ ရှိနေကြ ပေသည်”ဟု သူဌေးကြီးလည်း စိတ်သက်သာရာရအောင်၊ ဝေနေယျ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့လည်း အမှန်အတိုင်း သိရလေအောင် မိန့်ကြားတော်မူ လိုက်ပါသည်။

ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို အဋ္ဌကထာဆရာများက အလွန်မှန်ကန်တဲ့အကြောင်း ထောက်ခံကြပေသည်။ လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ တွေမှာ မျက်စိကယိုထွက်၊ နားကယိုထွက်၊ နှာခေါင်းကယိုထွက်၊ လျှာက ယိုထွက်၊ ကိုယ်က ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တွေယိုထွက်။ ခွါရ ၉-ပါးက ယို ထွက်နေကြခြင်းတို့သည် ရောဂါဝေဒနာတို့ပင် ဖြစ်ပေသည်ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာများက မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို ထောက်ခံကြပေသည်။

မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ ခွါရ ၉-ပါးမှ ယိုထွက်ကြ သော အရာဝတ္ထုတို့သည် ပုံမှန်အတိုင်းမထွက်ပြန်လျှင်လည်း ရောဂါ ဝေဒနာများ ဖြစ်ကြရသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုတို့သည် ပုံမှန်ထက်ပို၍ ထွက် ကြပြန်လျှင်လည်း ရောဂါဝေဒနာများ ဖြစ်ကြရပေသည်။ ထို့ကြောင့် မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ ခွါရ ၉-ပါးတို့မှ ယိုထွက်နေကြသော အရာ ဝတ္ထုတို့သည်ပင် ရောဂါဝေဒနာများ ဖြစ်နေကြပေသည်ဟု ဆိုရပေသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း သတ္တဝါတိုင်းမှာ ရောဂါဝေဒနာများ ရှိနေကြသည်။ မသိကြလို့သာ ဖြစ်ပေသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူပြီးသော အခါ “သူဌေးကြီး ... ကိုယ်သာနာပါစေ စိတ်မနာပါစေနဲ့ စိတ်မနာ အောင်ကျင့်ပါ”ဟူ၍ ဟောကြားတော်မူလိုက်ပါသည်။ ထိုတရားတော်ကို

ကိုယ်သာနာပါစေ စိတ်မနာပါစေနဲ့

၁၉၅

သူဌေးကြီးသည် အလွန်သဘောကျသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး ဦးချကာ လက်အုပ်ချီလျက် နောက်ဆုတ်နောက်ဆုတ် ထွက်ခဲ့လေ၏။ ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ထွက်လာပြီးသောအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာကို သတိရ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာထံ ဝင်ရောက်ကာ ရှိခိုးဦးချလေ၏။ အရှင် သာရိပုတ္တရာက “သူဌေးကြီး ... ဘယ်ကများ လာခဲ့ပါသနည်း”ဟု နှုတ် ဆက်မေးကြားလိုက်ရာ “မြတ်စွာဘုရားထံမှ လာခဲ့ပါသည်ဘုရား”ဟု လျှောက်ထားလိုက်လေ၏။

“သူဌေးကြီး၏ မျက်နှာအရည်အဆင်းတွေက တယ်ကြည်လင်ပါ လား။ မြတ်စွာဘုရားက တရားများဟောလိုက်ပါရဲ့လား”ဟု မေးကြားလိုက် သောအခါ “ဟောလိုက်ပါတယ်”ဟု မဖြေကြားမှု၍ “တပည့်တော်ကဲ့သို့ သောသူကို ဘယ်တရားမဟောဘဲ ရှိပါမည်နည်း။ ဟောလိုက်ပါတယ်”ဟု မိမိကိုယ်ကို မြှင့်တင်၍ ဖြေကြားလိုက်ပါသည်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာကလည်း ပညာအရာမှာ အတော်ဆုံး တေဒဂ်ရသည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်။ သူဌေးကြီး ကလည်း မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဘဝငါးရာ သားအဖတော်ခဲ့ခြင်း၊ ယခုဘဝ မှာလည်း မြတ်စွာဘုရားနှင့် အကျွမ်းဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အကျွမ်းအဝင် ဆုံး တေဒဂ်ရသည့်ပုဂ္ဂိုလ်လည်းဖြစ်၍ ယခုလို ဖြေကြားလိုက်ခြင်း ဖြစ် ပေသည်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာက မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ “မြတ်စွာဘုရား က သူဌေးကြီးကို ဘာတရားများ ဟောကြားတော်မူလိုက်ပါသနည်း”ဟု မိန့်ကြား မေးကြားလိုက်သောအခါ “ကိုယ်သာနာပါစေ စိတ်မနာပါစေနဲ့ စိတ်မနာအောင်ကျင့်ပါဟု ဟောကြားတော်မူလိုက်ပါသည်ဘုရား”ဟု ဖြေ ကြား လျှောက်ထားလိုက်လေ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ပညာအရာမှာ တေဒဂ်ရသည့်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ကိုယ်လည်းနာ စိတ်လည်း နာအဓိပ္ပာယ်၊ ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာအဓိပ္ပာယ်တို့ကို သိသင့်သည်ဟု ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် “သူဌေးကြီး ... မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ကိုယ်လည်း နာ စိတ်လည်းနာဟူသောအဓိပ္ပာယ်နှင့် ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာဟူသော

၁၃၆

သီကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

အဓိပ္ပာယ်တို့ကို လျှောက်ခဲ့ပါရဲ့လား”ဟု မိန့်ကြား မေးကြားတော်မူလိုက်သောအခါ သူဌေးကြီးက “တပည့်တော်နှင့်ကိုက်ညီသော တရားကို နာကြားရ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ကာ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ထွက်လာခဲ့ပါသည်ဘုရား”ဟု လျှောက်ထား ဖြေကြားလေ၏။

ထို့နောက် သူဌေးကြီးက ဆက်လက်၍ လျှောက်ထားပြန်သည်မှာ “နောင်များတော့ အရှင်ဘုရားတို့ထံ တပည့်တော် အလွန်အိုမင်းသွား၍ လာနိုင်တော့မည်မဟုတ်ပါ။ ဒါ့ကြောင့် ကိုယ်လည်းနာ၊ စိတ်လည်းနာ၊ ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာတရားတော်ကို ယခုပင် ဟောကြားပေးတော်မူပါဘုရား”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ကိုယ်လည်းနာ၊ စိတ်လည်းနာ၊ ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာတရားကို ဟောကြားပေးတော်မူပါသည်။

ကိုယ်လည်းနာ၊ စိတ်လည်းနာအဓိပ္ပာယ်

ရုပ်နာမ်မကွဲ ရုပ်နှင့်နာမ် ၂-ပါးကို တပေါင်းတည်း “ငါ”ဟု စွဲနေထင်နေကြသော ပညာမျက်စိကန်းနေကြသည့် အန္တပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရုပ်ကိုယ်ကြီးက နာလျှင်လည်း ငါကပဲနာသည်၊ စိတ်က ဆင်းရဲလျှင်လည်း ငါကပဲဆင်းရဲသည်ဟု ရုပ်နာမ်မကွဲသော အန္တပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိုယ်လည်းနာ၊ စိတ်လည်းနာ ဖြစ်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ရုပ်နာမ်ကိုပင်၊ ငါကောင်ထင်၊ စွဲလျှင်ကိုယ်စိတ်နာ။

ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာအဓိပ္ပာယ်

သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်ကြ၍ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်သွားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ဖောင်းနေတာက တခြား၊ မှတ်သိလိုက်တာကတခြား၊ ပိန်နေတာကတခြား၊ မှတ်သိလိုက်တာကတခြား၊ ထိုင်နေတာကတခြား၊ မှတ်သိလိုက်တာကတခြား၊ ထိနေ

ကိုယ်သာနာပါစေ စိတ်မနာပါစေနဲ့

၁၉၇

တာကတခြား မှတ်သိလိုက်တာကတခြားဟု ကွဲပြားကာ သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာ၊ ထိုင်တာ၊ ထိတာတို့က အာရုံကိုမသိတတ်သောကြောင့် ရုပ်တရားများ ဖြစ်ကြသည်။ မှတ်သိမှတ်သိလိုက်တာတို့က အာရုံကိုသိတတ်သောကြောင့် နာမ်တရားများ ဖြစ်ကြပေသည်။ နာမ်နှင့် ရုပ် ကွဲပြားပိုင်းခြား၍ သိလာတတ်ကြပေသည်။

သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားအားထုတ်၍ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်သွားကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်လို့ ရှုမှတ်နေစဉ်မှာပင် နာတာ၊ ကျင်တာ၊ ကိုက်ခဲတာ အစရှိသော ဒုက္ခဝေဒနာများ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ကြပေသည်။ ထိုအခါ ထိုဒုက္ခဝေဒနာများကို နာတယ်၊ ကျင်တယ်၊ ကိုက်ခဲတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် နာနေတာကတခြား မှတ်သိလိုက်တာကတခြားဟု ကွဲပြားကာ သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဝိပဿနာဉာဏ်များ ရင့်သန်အားရှိလာသောအခါ ဝေဒနာရှုမှတ်ရတာ ပိုကောင်းသည်ဟု သိလာကြပေသည်။ ကိုယ်ကသာနာ၍ စိတ်ကမနာတာကို သိလာတတ်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ရုပ်နာမ်ပေါ်ဆဲ၊ ရှုမှတ်ခွဲ၊ ကိုယ်ပဲနာပါစိတ်မနာ။

ဤနေရာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာများက ကိုယ်လည်းနာ စိတ်လည်းနာ၊ ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာဖြစ်ကြရပုံ ပုဂ္ဂိုလ် ၃-မျိုး ကွဲပြားပုံကို ဖွင့်ပြကြပါသည်။

ပုဂ္ဂိုလ် ၃-မျိုး ကွဲပြားပုံ

- ၁။ ကိုယ်လည်းနာ စိတ်လည်းနာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ကေန့်မချအားဖြင့် ရုပ်နှင့်နာမ် ကွဲပြားစွာ မသိကြသော အန္ဓပုထုဧဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

၁၉၈

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

၂။ ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ကော်န်မုချအားဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံလောက်သည့် ရောဂါဝေဒနာများ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ဖြစ်လာသော်လည်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း မဖြစ်တော့ပါ။ စိတ်ကမနာတော့ဘဲ ရှိကြပါသည်။

၃။ ကိုယ်လည်းနာ စိတ်လည်းနာ၊ ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာ ၂-မျိုးဖြစ်နိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ရပ်နှင့်နာမ် ကွဲပြားစွာသိတဲ့ ကလျာဏပုထုဇဉ်နှင့် ရဟန္တာဖြစ်အောင်ကျင့်ဆဲ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒုက္ခဝေဒနာကို ရှုမှတ်နေလျှင်၊ ရှုမှတ်နိုင်လျှင် ကိုယ်သာနာ၍ စိတ်မနာ ဖြစ်ကြရပေသည်။ မရှုဘဲနေလျှင်၊ မရှုမှတ်နိုင်လျှင် ကိုယ်လည်းနာ စိတ်လည်းနာ ဖြစ်ကြရပေသည်။

ကိုယ်သာနာပါစေ စိတ်မနာပါစေနဲ့ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားတော်ကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည် ဤမျှဖြင့်ပင် ပြီးဆုံးသွားပါပြီ။

နိရုံးချုပ် ဆောင်ပုဒ်

ကိုယ်သာနာစေ၊ စိတ်မနာစေ၊ ကျင့်လေသတိပဋ္ဌာန်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

သဒ္ဓါအကြောင်း သိကောင်းစရာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါအကြောင်းကို ပြောဆိုတာများကြပေသည်။ သဒ္ဓါတရား ကောင်းပါပေသည်။ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံပါပေသည် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုခြင်း များကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုခြင်းများကြသောကြောင့် ဘာသာခြား နိုင်ငံခြားသားများကလည်း သဒ္ဓါတရား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မေးလာတတ်ကြပေသည်။ “သဒ္ဓါ သဒ္ဓါလို့ ပြောနေကြပါသည်။ ထိုသဒ္ဓါ၏အဓိပ္ပာယ်ကို သိချင်ပါသည်။ ပြောပြပေးပါ” ဟု မေးလာတတ်ကြပေသည်။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပြောပြကြရပါသည်။ ပြောပြနိုင်လျှင် သာသနာအတွက် အကျိုးများပါသည်။ မပြောပြနိုင်လျှင်တော့ အထင်အမြင်သေးသွားတတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါ၏အဓိပ္ပာယ်ကို သိထားသင့်ကြပါသည်။

ထိုသဒ္ဓါကို ရှေးမြန်မာဆရာတော်ကြီးများက ယုံကြည်ခြင်းဟု မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုကြပေသည်။ ယုံတာက-တစ်ခွန်း၊ ကြည်တာက-တစ်ခွန်း ဖြစ်ပါသည်။ ယုံလို့ပင် ကြည်တာဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ယုံတာက ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးဟူသော ၅-မျိုးကို ယုံတာ ဖြစ်ပေသည်။ ကြည်တာက ဤ ၅-မျိုးကို ယုံလို့ပင် စိတ်တွေ ကြည်လာတာ ဖြစ်ပေသည်။

**ဆောင်ပုဒ်။ သုံးပါးရတနာ၊ ကံနှင့်ကျိုးပါ၊ ဤငါးဖြာ၊
ယုံတာသဒ္ဓါမည်။**

အဋ္ဌကထာဆရာများက ထိုသဒ္ဓါကို မကြာခဏ ချီးမွမ်းကာ ဖွင့်ပြကြပေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ရှိနေသော သဒ္ဓါသည် လက်နှင့်လည်း တူပေသည်၊ စီးပွားဥစ္စာရတနာများနှင့်လည်း တူပေသည်၊ မျိုးစေ့ကောင်းများနှင့်လည်း တူပေသည်ဟု ချီးမွမ်းကာ ဖွင့်ပြကြပေသည်။

လက်နှင့်တူပုံ

လက်သည် မိမိတို့၏ခန္ဓာကိုယ်အတွက် အသုံးအကျဆုံးပင် ဖြစ်ပေသည်။ မသန့်ရှင်းသည်များကိုလည်း သန့်ရှင်းလာရအောင် လက်ဖြင့် ပြုလုပ်ပေးကြရပေသည်။ မတင့်တယ်သည်များကိုလည်း တင့်တယ်လာရအောင် လက်ဖြင့်ပင် ပြုပြင်ပေးကြရပေသည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာများ သိမ်းဆည်းကြရသည့်အခါမှာလည်း လက်ဖြင့်ပင် သိမ်းဆည်းကြရပေသည်။ တန်ဖိုးပင်မရှိငြားသော်လည်း အသုံးကျသည့် ပစ္စည်းများကို သိမ်းတဲ့အခါမှာလည်း လက်ဖြင့်ပင် သိမ်းကြရပေသည်။ အသင့်အတင့် တန်ဖိုးရှိသည့် အဝတ်အထည်များကို သိမ်းတဲ့အခါမှာလည်း လက်ဖြင့်ပင် သိမ်းကြရပေသည်။ သိပ်တန်ဖိုးရှိသည့် စိန် ရွှေ ငွေရတနာတို့ကို သိမ်းတဲ့အခါမှာလည်း လက်ဖြင့်ပင် သိမ်းကြရပေသည်။

ဒါနကုသိုလ် သိမ်းဆည်းပုံ

ထိုနည်းတူစွာ သဒ္ဓါတည်းဟူသော လက်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ဤဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် အကျိုး ၅-မျိုးကို ရရှိစေနိုင်သည့် ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်၍ မိမိတို့၏သန္တာန် နာမ်အစဉ်မှာ သဒ္ဓါတည်းဟူသောလက်ဖြင့် သိမ်းဆည်းထားနိုင်ကြပေသည်။

ဒါနအကျိုး ၅-မျိုး ဆောင်ပုဒ်

သက်ရှည်ဆင်းလှ၊ ချမ်းသာရ၍၊ များလှခြံရံ၊ စိုးရပြန်၊
ငါးတန်ဒါနအကျိုးတည်း။

သဒ္ဓါအကြောင်း သိကောင်းစရာ

၂၀၁

သီလက္ခသို့လ် သိမ်းဆည်းပုံ

သဒ္ဓါတည်းဟူသော လက်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် အကျိုး ၅-မျိုးကို ရရှိစေနိုင်သည့် ၅-ပါးသီလ၊ ၈-ပါးသီလ၊ ၉-ပါးသီလ စသည်တို့ကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်း၍ ထိုသီလကုသိုလ်များကို မိမိတို့၏သန္တာန် နာမ်အစဉ်မှာ သဒ္ဓါတရားတည်းဟူသောလက်ဖြင့် သိမ်းဆည်းထားနိုင်ကြပေသည်။

သီလအကျိုး ၅-မျိုး ဆောင်ပုဒ်

ပစ္စည်းရလွယ်၊ ဂုဏ်ကောင်းကြွယ်၍၊ မငယ်မျက်နှာ၊
မတွေကာသေ၊ ရောက်လေနတ်ရွာ၊ ဤငါးဖြာ၊
မှန်စွာသီလအကျိုးတည်း။

သမထ၊ ဝိပဿနာက္ခသို့လ် သိမ်းဆည်းပုံ

သဒ္ဓါတည်းဟူသော လက်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤဘဝတွင်ပင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်ရှိစေနိုင်သည့် သမထ၊ ဝိပဿနာကုသိုလ်တို့ကို ပွားများအားထုတ်၍ ထိုကုသိုလ်တို့ကို မိမိတို့၏သန္တာန် နာမ်အစဉ်မှာ သဒ္ဓါတရားတည်းဟူသောလက်ဖြင့် သိမ်းဆည်းထားနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ လက်နှင့်တဖြာ၊ မြတ်သဒ္ဓါ၊ မှန်စွာတူပေသည်။

စီးပွားဥစ္စာရတနာနှင့်တူပုံ

စီးပွားဥစ္စာရတနာပိုင်ရှင်တို့သည် ကောင်းမြတ်သည့် စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့ကို ဝယ်ယူ၍ သုံးဆောင်နိုင်ကြပေသည်။ ကောင်းမြတ်သည့် အဝတ်အထည်တို့ကိုလည်း ဝယ်ယူ၍ ဝတ်ဆင်နိုင်ကြပေသည်။ ကောင်းမြတ်သည့် အိမ်ရာတိုက်တာတို့ကိုလည်း ဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်နိုင်ကြပေသည်။ ကောင်းမြတ်သည့် မော်တော်ကား ယာဉ်ရထားတို့ကိုလည်း ဝယ်ယူ၍ စီးနင်းနိုင်ကြပေသည်။

ဝယ်ယူသကဲ့သို့ ရရှိနိုင်ပုံ

ထိုနည်းတူစွာ သဒ္ဓါတရားတည်းဟူသော ပစ္စည်းဥစ္စာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ သီလကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ ပြုလုပ်ဆောက်တည်၍ ထိုကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ဖြင့် ကောင်းမြတ်သော လှူပြည်၊ နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကြရပြီးလျှင် လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာတို့ကို ဝယ်ယူသကဲ့သို့ ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

သဒ္ဓါတရားတည်းဟူသော စီးပွားဥစ္စာရတနာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သမထတရားကို ပွားများအားထုတ်၍ ထိုသမထကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ဖြင့် ကောင်းမြတ်သော ဗြဟ္မာပြည်တို့၌ ဖြစ်ကြရပြီးလျှင် ဗြဟ္မာချမ်းသာကို ဝယ်ယူသကဲ့သို့ ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

သဒ္ဓါတရားတည်းဟူသော စီးပွားဥစ္စာရတနာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်၍ ထိုဝိပဿနာကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ဖြင့် အကောင်းမြတ်ဆုံး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ဝယ်ယူသကဲ့သို့ ရရှိနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ စီးပွားဥစ္စာ၊ မြတ်သဒ္ဓါ၊ မှန်စွာတူပေသည်။

မျိုးစေ့ကောင်းများနှင့်တူပုံ

မျိုးစေ့ကောင်းတို့သည် သစ်ပင်များ ကြီးပွားတိုးတက်ကာ အပွင့်အသီးများ ဖြစ်လာရအောင် ကျေးဇူးပြုကြသည်။ သစ်ပင်များ၏ အမြစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာအောင်လည်း ကျေးဇူးပြုကြရကုန်၏။ အထက်သို့ အညွန့်အတက်များနှင့် အသီးအပွင့်များ သီးပွင့်လာရအောင်လည်း ကျေးဇူးပြုကြရကုန်၏။ သစ်ပင်တို့သည် အမြစ်က ညံ့သွားသည်နှင့်အမျှ ဆုတ်ယုတ်သွားကြ၏။ အမြစ်ကောင်းသည်နှင့်အမျှ သစ်ပင်များ စည်ပင်ကြီးပွား တိုးတက်ကြ၏။ အသီးအပွင့်များ သီးပွင့်လာကြ၏။

သဒ္ဓါအကြောင်း သိကောင်းစရာ

၂၀၃

ထိုမျိုးစေ့ကောင်းများနှင့်တူသော သဒ္ဓါတရားတည်းဟူသော မျိုးစေ့ကောင်းတို့သည်လည်း အမြစ်နှင့်တူသော သီလကုသိုလ်တို့နှင့် ပြည့်စုံအောင်လည်း ကျေးဇူးပြုကြသည်။ အညွန့်အတက် အသီးအပွင့်များနှင့်တူသော သမထ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာတို့နှင့် ပြည့်စုံအောင်၊ မဂ်သီး ဖိုလ်သီးများ ဖြစ်ပေါ်လာရအောင်လည်း ကျေးဇူးပြုကြပေသည်။ သီလတည်းဟူသော အမြစ်ကောင်းသည်နှင့်အမျှ သမထ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာများ ပြည့်စုံလာကြပေသည်။ ဝိပဿနာဉာဏ်များ အဆင့်ဆင့်အားရှိထက်သန်သွားသောအခါ မဂ်သီး ဖိုလ်သီးတို့ကို ရရှိသွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ သီလအမြစ် ညံ့သွားသည်နှင့်အမျှ သမထ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်များ ဆုတ်ယုတ်သွားကြပေသည်။ သီလအမြစ် ကောင်းသည်နှင့်အမျှ သမထ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်များ တိုးတက်လာကြပေသည်။ မဂ်သီး ဖိုလ်သီးများကို ရရှိသွားနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ မျိုးစေ့နှင့်သာ၊ မြတ်သဒ္ဓါ၊ မှန်စွာတူပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိသာဏရာဇော်

အမြဲမကွာ ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာ တရား ၅-ဖြာ သိကောင်းစရာ

ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း အမြဲမပြတ် ဆင်ခြင်အပ်သော တရား ၅-ပါးကို အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်မှာ ဖြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဤတရား ၅-ပါးကို အမြဲမပြတ် ဆင်ခြင်၍နေပါလျှင် တစ်နေ့ တခြား ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားလာကြ၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာ တရား ၅-ပါးမှာ -

- ၁။ မိမိ၌ အိုရခြင်းသဘောတရား ရှိနေပေသည်။ ထိုအိုရခြင်း သဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်၊ ကေနမုချ တွေ့ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်ရမည်။
- ၂။ မိမိ၌ နာရခြင်းသဘောတရား ရှိနေပေသည်။ ထိုနာရခြင်း သဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်၊ ကေနမုချ တွေ့ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်ရမည်။
- ၃။ မိမိ၌ သေရခြင်းသဘောတရား ရှိနေပေသည်။ ထိုသေရခြင်း သဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်၊ ကေနမုချ တွေ့ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်ရမည်။
- ၄။ မိမိနှင့် ချစ်ခင်အပ်သည့် အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ရှင်ကွဲသော်လည်းကောင်း၊ သေကွဲသော်လည်းကောင်း ကေနမုချ ခွဲခွာရမည် ဖြစ်ပေသည်ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်ရမည်။

အမြဲမကွာ ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာ တရား ၅-ဖြာ ၂၀၅

၅။ မိမိမှာ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသည်၊ ကံ၏အမွေကို ခံယူရမည် ဖြစ်ပေသည်ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်ရမည်။ ဤ ၅-ပါးသောတရားတို့ကို နေ့ရောညပါ မပြတ်ဆင်ခြင်ရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အိုနာသေကွဲ၊ ကံပဲဥစ္စာ၊ ဤငါးဖြာ၊
မကွာနေ့ညဆင်ခြင်ကြ။

အကျယ်သိပ္ပယ်
အိုရခြင်းကို ဆင်ခြင်ပုံ

၁။ မိမိမှာ အိုရခြင်းသဘောရှိပေသည်ဟု ဆင်ခြင်ရာ၌ အိုရခြင်းသည် ရုပ်ကအိုခြင်း၊ နာမ်ကအိုခြင်းဟူ၍ ၂-မျိုးရှိပေသည်။ အသက်အရွယ် ၇၀-ကျော် ၈၀-ခန့် ရှိလာသောအခါ ထိုင်ရတဲ့အခါ၊ ထရတဲ့အခါ၊ သွားလာရတဲ့အခါတို့၌ ငယ်ရွယ်စဉ်ကလို ပေါ့ပါးသွက်လက်ခြင်းမရှိပါဘဲ နှေးကွေးလေးလံမှုများ ဖြစ်လာခြင်းသည် ရုပ်ကအိုလာခြင်းကို ပြနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အသက်အရွယ် ၇၀-ကျော် ၈၀-ခန့် ရှိလာသောအခါ သတိများ၊ မေ့လာကြပေသည်။ အချို့အချို့ မိတ်ဆွေများ၏ အမည်များကို ခေါ်လို့ မရတော့ဘဲ ဖြစ်လာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သတိမေ့လာခြင်းသည် နာမ်ကအိုလာခြင်းကို ပြနေခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ရုပ်ကအိုလာ၊ လေးလံတာနှင့်၊ နာမ်ကအိုလာ၊
မေ့ကုန်တာ၊ မှန်စွာအိုတာဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်တို့၏ အိုခြင်းသဘောကို ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ အရွယ်ကောင်းခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်နေတတ်သည့် မာန်မာန အကုသိုလ်များ ပျောက်ကင်းသွားကြပေသည်။ အရွယ်ကောင်းခိုက် မအိုသေးခင် ကြိုတင်၍ အပါယ်တံခါးကို ပိတ်စေနိုင်သည့် မဂ်ဖိုလ်တို့ကို ရရှိ

၂၀၆

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

ဖို့ရန် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်မှတော်မည်ဟု အသိဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ကြပေသည်။ အသက် ၂၀၊ ၃၀၊ ၄၀-ခန့် အရွယ်တို့၌ ရိပ်သာများသို့ ဝင်ရောက်၍ နည်းမှန်လမ်းမှန် ဝိပဿနာတရားကို ပွားများကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ၁-လ၊ ၁-လခွဲခန့် ရက်အတွင်းမှာ မိမိရည်မှန်းထားသည့် ဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်သွားနိုင်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မအိုသေးခင်၊ တရားဝင်၊ အဆင်ပြေလှသည်။

အိုရခြင်းဝင်ဒုက္ခ၊ နာရခြင်းဝင်ဒုက္ခတို့ကို မြင်ကြ၍ အသက် ၇၀-ကျော် ၈၀-ခန့်လောက်ကျမှ တရားရိပ်သာများသို့ ဝင်ရောက်၍ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကလည်း အားနည်း၍ ကြာကြာထိုင်၍ မရှုမှတ်နိုင်၊ နာမ်ဖြစ်သည့်စိတ်ကလည်း သတိကမေ့မေ့နေလို့ ပေါ်ရာပေါ်ရာအာရုံများကို မရှုမှတ်နိုင်ကြသောကြောင့် ၁၀-ရက်ခန့်ကြာပါသော်လည်း သမာဓိဉာဏ်များ ကောင်းကောင်း မဖြစ်လာ၍ ကိုယ်ပင်ပန်း၊ စိတ်ပင်ပန်း ဖြစ်ကြရပေသည်။ အဆင်မပြေကြ၍ တရားရိပ်သာမှ ပြန်ထွက်ချင်သည့်စိတ်များ ဖြစ်လာတတ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အိုသောခါတွင်၊ တရားဝင်၊ အဆင်မပြေပြီ။

ငယ်ရွယ်စဉ်အခါက တရားအားမထုတ်ခဲ့သဖြင့် သိပ်အိုသောအခါ တရားမရထား၍ တရားအခြေခံမရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သတိတွေက အလွန်မေ့ပြီး သူငယ်ပြန်သလိုဖြစ်ကာ အပြောများ၊ အနေအထိုင်များ ဖြစ်လာတတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတော်ကြီးများက ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် သတိပေးကြပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အိုသောခါမှ၊ တရားမရ၊ မှားကြပါလိမ့်မည်။

အမြဲမကွာ ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာ တရား ၅-ဖြာ

၂၀၇

နာခြင်းကို ဆင်ခြင်ပုံ

- ၂။ မိမိမှာ နာရခြင်းသဘောရှိသည်ဟု ဆင်ခြင်ရာ၌ ပြင်းပြင်းထန်ထန် နာခြင်း၊ သေလောက်သည့် ရောဂါဝေဒနာဖြစ်ခြင်းတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ တစ်နေ့သောအခါ အိပ်ရာမှ မထနိုင်လောက်အောင် နာရဦးမည်ဟု ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ ကျန်းမာခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်နေသော မာန်မာနအကုသိုလ်များ ပျောက်ကင်းသွားကြပေသည်။ မနာသေးခင် ကြိုတင်၍ အပါယ်တံခါးကို ပိတ်စေနိုင်သည့် မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို ရရှိဖို့ရန် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်မှတ်တော်မည်ဟု အသိဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပေသည်။ အားထုတ်လိုက်သောအခါ သံဝေဂဉာဏ်များ ရှိနေသောကြောင့် မိမိရည်မှန်းသည့် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးများ ရရှိသွားနိုင်၍ အဆင်ပြေလှပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မနာသေးခင်၊ တရားဝင်၊ အဆင်ပြေလှသည်။

မနာသေးခင်အခါက လူ့ဘောင်လူ့လောက၌ အလုပ်တွေများလှ၍ တရားရိပ်သာများသို့ ဝင်ရောက်ကာ တရားအားမထုတ်ဘဲ နေခဲ့ရ၏။ ထို့နောက် တစ်နေ့သောအခါ သေလောက်သည့် အနာရောဂါဖြစ်လာမှ တရားဝင်၍ အားထုတ်ပါလျှင် ရောဂါဝေဒနာများက ပြင်းထန်လွှမ်းမိုးထားသဖြင့် သမာဓိဉာဏ်ဖြစ်အောင် အားမထုတ်နိုင်သောကြောင့် အဆင်မပြေဖြစ်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ နာသောခါတွင်၊ တရားဝင်၊ အဆင်မပြေပြီ။

ပြင်းထန်သည့် သေလောက်သည့် ရောဂါဝေဒနာဖြစ်လာသောအခါ တရားနှလုံးမသွင်းနိုင်၊ တရားမရှုမှတ်နိုင်ခဲ့သော် ကိုယ်ကဆင်းရဲသည်နှင့်အမျှ စိတ်ကလည်း ဆင်းရဲနေရသောကြောင့် အမှားမှားအယွင်းယွင်းတွေ ဖြစ်နေတတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတော်ကြီးများက

၂၀၈

သိကောင်းစရာ ဓမ္မပဒေသာ

မနာသေးခင် တရားအားထုတ်နိုင်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် သတိပေးခဲ့ကြပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ နာသောအခါမှ၊ တရားမရ၊ မှားကြပါလိမ့်မည်။

သေခြင်းကို ဆင်ခြင်ပုံ

၃။ မိမိမှာ သေရခြင်းသဘောကို ဆင်ခြင်ရာ၌ ငါသည် ကေနံမုချ သေရလတ္တံ့၊ တစ်နေ့၊ တစ်ရက်မျှကြာအောင် အသက်ရှည်လျှင် တော်ပေစွ စသည်ဖြင့် သေခြင်းသဘော တကယ်တမ်း ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်မြင်လာရအောင် ဆင်ခြင်ကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ အသက်ရှင်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်နေသည့် မာန်မာနအကုသိုလ်များ ကင်းပျောက်သွားကြပေသည်။ အသက်ရှင်နေတဲ့အခိုက်၊ သာသနာတော်ကြီးနှင့် တွေ့ကြုံနေရသည့်အခိုက် အနည်းဆုံး အပါယ်တံခါးပိတ်သည့် အဆင့်ရောက်အောင် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်မှတော်မည်ဟူသော အသိ ဉာဏ်ဖြစ်လာပြီး အားထုတ်လိုက်လျှင် မိမိရည်မှန်းသည့်အတိုင်း ပြည့်စုံသွားမည်ဖြစ်၍ အဆင်ပြေလှပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မသေသေးခင်၊ တရားဝင်၊ အဆင်ပြေလှသည်။

ဤကဲ့သို့မဟုတ် တရားအားမထုတ်ဘဲနေခဲ့သော် သေခါနီးအချိန်တွင် တရားနုလုံးမသွင်းတတ်၊ တရားမရမှုတတ်၍ တွေ့တွေ့ဝေဝေ ဖြစ်နေတတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတော်ကြီးများက မသေသေးခင် ကြိုတင်တရားအားထုတ်နိုင်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် သတိပေးခဲ့ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သေခါနီးတွင်၊ တွေ့ဝေလျှင်၊ အဆင်မပြေပြီ။

အမြဲမကွာ ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာ တရား ၅-ဖြာ ၂၀၉

ငယ်ရွယ်စဉ်က တရားအားမထုတ်ခဲ့လို့ တရားမရထားသူတို့သည် လားရာဘဝဂတိ မမြဲသောကြောင့် လွဲလွဲမှားမှား မကောင်းသောဘဝများ သို့ ရောက်တတ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတော်ကြီးများက မသေ သေးခင် ကြိုတင်၍ တရားအားထုတ်နိုင်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် သတိ ပေးခဲ့ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သေသောခါမှ၊ တရားမရ၊ မှားကြပါလိမ့်မည်။

ခွဲခွာရခြင်းကို ဆင်ခြင်ပုံ

၄။ မိမိချစ်ခင်အပ်သော အားလုံးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ခွဲခွာရမည့်သဘော ကို ဆင်ခြင်ရမည်ဟုဆိုရာ၌ အားလုံးသော ချစ်ခင်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် သေကွဲသော်လည်းကောင်း၊ ရှင်ကွဲသော်လည်း ကောင်း တစ်နေ့နေ့တွင် ကေန့်မချ ခွဲခွာရမည်၊ မခွဲခွာရသေးမီ မိမိဘက်က ဝတ္တရားကျေပွန်အောင်ပြုမည်။ မိဘများကလည်း သားသမီးတွေအပေါ်မှာ ဝတ္တရားတွေ ကျေပွန်အောင် ပြုကြရ ပေသည်။ သားသမီးများကလည်း မိဘတွေအပေါ်မှာ ဝတ္တရား တွေ ကျေပွန်အောင် ပြုကြရပေသည်။ သားသမီးများအချင်း ချင်းလည်း ဝတ္တရားတွေ ကျေပွန်အောင် ပြုမည်ဟု နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်၍ ပြုကြရသောကြောင့် ကုသိုလ်တရားတွေ တိုးပွားရရှိ ကြပေသည်။ အခြားတပါးသော ဒါနစသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု များကိုလည်း အတူတကွ ပြုကြရပေသည်။ အခြားအခြား ချစ် ခင်အပ်သော အလုံးစုံသော မိတ်ဆွေသင်္ဂဟအပေါ်တို့၌ ဝတ္တရား ကျေပွန်အောင် ပြုကြရပေသည်။ ဒါနစသော ကောင်းမှုကုသိုလ် များကို မခွဲခွာမီ အတူတကွ ပြုကြရပေသည်။ ခွဲခွာသွားကြရတဲ့ အခါမှာလည်း သောကတွေ မဖြစ်ကြရပါဘဲ တရားသဘောများ ကို ဆင်ခြင်နိုင်၍ ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ခွဲခွာရရေး၊ မရောက်သေး၊ မျှော်တွေးဆင်ခြင်ပါ။
မခွဲခွာခင်၊ ကုသိုလ်ပင်၊ အစဉ်ပြုသင့်သည်။

ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ဆင်ခြင်ပုံ

၅။ မိမိမှာ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသည်ဟု ဆင်ခြင်ရမည်ဟုဆိုရာ၌ မိမိတို့မှာရှိနေကြသည့် စိန် ရွှေ ငွေ ကျောက်သံပတ္တမြား အစရှိသော ပစ္စည်းဥစ္စာတို့သည် ဤတစ်ဘဝအတွက် တစ်ခဏမျှသာ ပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ တကယ်တမ်း ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း မဟုတ်ကြပေ။ မိမိတို့ပြုထားတဲ့ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတို့သည်သာ (အကျိုးမပေးရသေးလျှင်) နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် လိုက်ပါလာသည့် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကောင်းသည့် ကုသိုလ်ကံဥစ္စာတို့ကို စွမ်းနိုင်သမျှ ပြုကြရပေသည်။ မကောင်းသည့် အကုသိုလ်ကံဥစ္စာတို့ကို ကြဉ်ရှောင်နိုင်သမျှ ကြဉ်ရှောင်ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကံသာကိုယ်မှာ၊ ကိုယ်ဥစ္စာ၊ မှန်စွာဖြစ်ပေသည်။

ကံ၏အမွေကို ခံယူရသည်ကို ဆင်ခြင်ပုံ

၅။ ကံ၏အမွေကိုသာ ခံယူရမည်ဖြစ်သည်ဟုဆိုရာ၌ ဤဘဝမှာ ပြုထားကြသော ကုသိုလ်ကံတို့သည် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သည့်ဘဝတိုင်အောင် မိဘများက သားသမီးများကို အမွေပေးသကဲ့သို့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ အမွေအမျိုးမျိုးတို့ကို လိုက်၍ပေးကြကုန်၏။ ဤဘဝမှာ ပြုထားမိသည့် အကုသိုလ်ကံတို့သည် ရန်သူများက လိုက်နိပ်စက်နေသကဲ့သို့ မကောင်းသည့် ဆိုးသည့် အမွေများကို လိုက်၍ပေးကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံများ စွမ်းနိုင်သမျှ ပြုနေကြရပေသည်။ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံများကိုတော့ ကြဉ်ရှောင်နိုင်သမျှ ကြဉ်ရှောင်ကြရပေသည်။

အမြဲမကွာ ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာ တရား ၅-ဖြာ ၂၁၁

ဆောင်ပုဒ်။ ကံကမ္မေပေ၊ ကိုယ့်အရေး၊ မျှော်တွေးဆင်ခြင်ပါ။

ဤ ၅-ပါးသောတရားတို့ကို အမြဲမပြတ် ဆင်ခြင်၍နေပါက တစ်နေ့တခြား ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားလာကြပြီးလျှင် မိမိတို့ ကောင်းမှုတွေပြုတိုင်းပြုတိုင်း ဆုတောင်းခဲ့ကြသည့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သွားကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်

အဖြတ်တရား ၃-ဖြာ သိကောင်းစရာ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာကြသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ဖြတ်ကြရပေသည်။ ပယ်ဖြတ်နိုင်ကြမှသာ မိမိတို့အလိုရှိအပ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရောက်သွားနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာကြသော အကုသိုလ်တရားများနှင့် ထိုအကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ဖြတ်ကြရမည့် တရားတို့ကို သိထားကြရပေသည်။ သိထားကြမှသာ ပယ်ဖြတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သွားမည် ဖြစ်ကြပေသည်။

မိမိတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်နေကြသော၊ ရှိနေကြသော အကုသိုလ်တရားတို့သည် ဥပမာအားဖြင့် အဆိပ်ပင်ကြီးနှင့် တူပေသည်။ အဆိပ်ပင်ကြီး၌ အပိုင်း ၃-ပိုင်းရှိပေသည်။ မြေအောက်သို့ မြုပ်ဝင်နေသော အမြစ်အရင်းကြီးက တစ်ပိုင်း၊ ပင်စည်လုံးပတ်ကြီးက တစ်ပိုင်း၊ အကိုင်းအခက်အဖျားများက တစ်ပိုင်းဟူ၍ ၃-ပိုင်း ရှိနေကြပေသည်။

ထိုအဆိပ်ပင်ကြီးနှင့်တူစွာ မိမိတို့၏သန္တာန်မှာလည်း အကုသိုလ်တရားတို့သည် ၃-ပိုင်း ရှိနေကြပေသည်။ အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အမြစ်အရင်းကြီးနှင့်တူသော အစမထင်သံသရာတစ်ခွင်က လိုက်၍ ကိန်း၍ပါလာသော (အနုသယ)အကုသိုလ်များက တစ်ပိုင်း၊ အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အလယ်ပိုင်းပင်စည်လုံးပတ်ကြီးနှင့်တူသော မိမိတို့စိတ်အစဉ်၌ ဖြစ်နေကြသည့် (ပရိယုတ္တန)အကုသိုလ်များက တစ်ပိုင်း၊ အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အကိုင်းအခက်အဖျားများနှင့်တူသော ကိုယ်နှုတ်တို့၌ဖြစ်နေကြသည့် (ဝီတိက္ကမ)အကုသိုလ်များက တစ်ပိုင်းဟူ၍ ၃-ပိုင်း ရှိနေကြပေသည်။

အဖြတ်တရား ၃-ဖြာ သိကောင်းစရာ

၂၁၃

သီလ အဖျားဖြတ်တရား

အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အကိုင်းအခက်အဖျားများနှင့်တူသော ကိုယ်နှုတ်တို့၌ဖြစ်နေကြသည့် အကုသိုလ်များကိုတော့ သီလဖြင့် ပယ်ဖြတ်ကြရပေသည်။ မိမိတို့၏ ကိုယ်နှုတ်တို့၌ အကုသိုလ်ဖြစ်တာ များနေသည်ဟု သိလာသောအခါ ငါးပါးသီလစသော သီလများကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းကြရပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သီလကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းလိုက်သောအခါ ကိုယ်နှုတ်တို့၌ဖြစ်နေကြသည့် အကုသိုလ်တို့ကို ပယ်ဖြတ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွားပေသည်။ ထို့ကြောင့် သီလသည် အဖျားဖြတ်တရား ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်နှင့်နှုတ်မှာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာငြား၊ အကုများ၊
ပယ်ရှားမြတ်သီလာ၊
သီလစွမ်းအင်၊ အဖျားဖြတ်ပင်၊ အမှန်ဖြစ်ပေသည်။

သမထ အလယ်ဖြတ်တရား

အဆိပ်ပင်ကြီး၏အလယ်ပိုင်း ပင်စည်လုံးပတ်ကြီးနှင့်တူသော စိတ်အစဉ်မှာ ဖြစ်နေကြသည့် အကုသိုလ်များကိုတော့ သမထတရားဖြင့် ပယ်ဖြတ်ကြရပေသည်။ မိမိတို့၏ စိတ်ထဲ၌၊ စိတ်အစဉ်၌ အကုသိုလ်ဖြစ်တာ များနေသည်ဟု သိလာသောအခါ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း၊ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းစသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်ခုခုကို ပွားများကြရပေသည်။ ထိုသို့ ပွားများလိုက်သောအခါ စိတ်အစဉ်မှာ ဖြစ်ပေါ်ကြသည့် အကုသိုလ်များကို ပယ်ဖြတ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်သွားပေသည်။ ထို့ကြောင့် သမထသည် အလယ်ဖြတ်တရား ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ စိတ်အစဉ်မှာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာငြား၊ အကုများ၊
ပယ်ရှားမြတ်သမာ၊
သမထစွမ်းအင်၊ အလယ်ဖြတ်ပင်၊ အမှန်ဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာ အမြစ်ဖြတ်တရား

အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အမြစ်အရင်းကြီးနှင့်တူသော အစမထင် သံသရာတစ်ခွင်က လိုက်၍ ကိန်း၍ပါလာသော အကုသိုလ်များကိုတော့ ဝိပဿနာပညာ၊ မဂ်ပညာတို့ဖြင့် ပယ်ဖြတ်ကြရပေသည်။ မိမိတို့သန္တာန်၌ အစမထင်သံသရာတစ်ခွင်က ကိန်း၍လိုက်ပါလာသော အနုသယအကုသိုလ်များကို ပယ်ဖြတ်နိုင်မှသာ မိမိတို့ ကောင်းမှုတွေပြုတိုင်းပြုတိုင်း ဆုတောင်းခဲ့ကြသည့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်သွားကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အမြစ်ဖြတ်တရားဖြစ်သည့် ဝိပဿနာကို အချိန်ရသမျှ ကိုယ်အားဉာဏ်အားရှိသမျှ ပွားများအားထုတ် ကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဘဝစဉ်ဆက်၊ ကိန်းလျက်ပါငြား၊ အကုများ၊
ပယ်ရှားမြတ်ပညာ၊
ဝိပဿနာစွမ်းအင်၊ မြစ်ဖြတ်ပင်၊ အမှန်ဖြစ်ပေသည်။

အဆိပ်ပင်ကြီးကို တွေ့မြင်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကိုင်းအခက် နှင့် ပင်စည်လုံးပတ်ကြီးကို ပယ်ဖြတ်ထားကြပြီးလျှင် အမြစ်အရင်းကြီးကို မပယ်နတ်၊ မပယ်ဖြတ်ဘဲထားခဲ့ကြလျှင် မိုး၊ လေ၊ ရေများနှင့် ပြန်တွေ့ဆုံမိသောအခါ ထိုအမြစ်ကြီးမှ အကိုင်းအခက် ပြန်ထွက်လာကြပြီးလျှင် လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေကို ဒုက္ခဖြစ်စေနိုင်ကြပေသည်။

ထိုအတူ မိမိတို့သန္တာန်၌ ရှိနေကြသော အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အကိုင်းအခက်နှင့်တူသော ကိုယ်နှုတ်တို့၌ဖြစ်နေကြသည့် အကုသိုလ်တို့ကို သီလဖြင့် ပယ်ဖြတ်ထား၍ အဆိပ်ပင်ကြီး၏ ပင်စည်လုံးပတ်ကြီးနှင့်တူသော စိတ်အစဉ်မှာဖြစ်ကြသည့် အကုသိုလ်တို့ကို သမထဖြင့် ပယ်ဖြတ်ထားကြပြီးလျှင် အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အမြစ်အရင်းကြီးနှင့်တူသော ဘဝအဆက်ဆက်က ကိန်း၍ပါလာသည့် အနုသယအကုသိုလ်တို့ကို ဝိပဿနာပညာ၊ မဂ်ပညာတို့ဖြင့် မပယ်ဖြတ်ဘဲထားကြပါလျှင် ထိုအနုသယအကုသိုလ်တို့မှ

အဖြတ်တရား ၃-ဖြာ သိကောင်းစရာ

၂၁၅

အကုသိုလ်တရားများ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်လာကြပြီးလျှင် အပါယ်ဆင်းရဲစသော ဆင်းရဲဒုက္ခ အမျိုးမျိုးတို့နှင့် တွေ့ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

တစ်ချိန်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန် ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ တစ်နေ့သ၌ အရှင်အာနန္ဒာ အစရှိသော နောက်လိုက်သံဃာတော်များနှင့်တကွ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ မြတ်စွာ ဘုရား ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူရာ၌ လမ်းတွင် ဝက်မလေးတစ်ကောင်ကို တွေ့မြင်၍ ပြုံးတော်မူလိုက်၏။ သွားတော်မှ အရောင်တော်များထွက်လာ သည်ကို အရှင်အာနန္ဒာမြင်ရ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

“မြတ်စွာဘုရား ... ဘာကြောင့် ပြုံးတော်မူပါသနည်းဘုရား”ဟု လျှောက်ထားလိုက်လေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ဝက်မလေးကို မြင်၍ ပြုံးတော်မူရ၏”ဟု မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် “ထိုဝက်မလေးသည် ဗြဟ္မာပြည်မှ သက်ဆင်းလာသော ဝက်မလေးဖြစ်သည်”ဟု မိန့်ကြားတော် မူလိုက်ပြန်ပါသည်။ ထိုအခါ ရဟန်းတော် သံဃာတော်များ ထိတ်လန့် သွားကြပေသည်။ အလွန်မြင့်မြတ်သည့် ဗြဟ္မာပြည်မှာဖြစ်ရပြီးမှ ယခုလို ဝက်ဖြစ်ရပေသည်ဟု အလွန်အံ့ဩ ထိတ်လန့်သွားကြပေသည်။

ဤကဲ့သို့ အံ့ဩထိတ်လန့်နေသည့်အခိုက် ဝက်မလေးဖြစ်ရပုံ တရားတော်ကို ဟောလိုက်ပါက ရဟန်းတော် သံဃာတော်များ တရား ရသွားမည်ကို မြတ်စွာဘုရား မြင်တော်မူသောကြောင့် ဝက်မလေး၏ အတိတ်ဇာတ်ကြောင်းကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ “ဤဝက်မလေးသည် ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါက ဆွမ်းစားကျောင်းအနီးမှာ ကြက်မကြီး ဖြစ်နေရသည်။ ထိုအခါ ရဟန်းတော်တစ်ပါးက ဝိပဿနာ တရားကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်၏။ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်သည့်အသံကို ကြား နေစဉ်မှာ ကြက်မကြီး သေဆုံးလေ၏။

တရားသံကို ကြားနေခိုက်မှာ သေဆုံးရသောကြောင့် ဥဗ္ဗရီမည် သော မင်းသမီးဖြစ်ရလေ၏။ လူ့ဘောင်လူ့လောကမှာ မပျော်မွေ့သဖြင့်

ပရိပိုင်မပြု၍ နေလေ၏။ အဖျားဖြတ်တရားဖြစ်သည့် သီလကိုလည်း လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်း၏။ အလယ်ဖြတ်ဖြစ်သည့် သမထတရားကိုလည်း ပွားများအားထုတ်၍နေ၏။ တစ်နေ့သောအခါ အိမ်သာကုဋီထဲသို့ဝင်လိုက်ရာ လောက်ကောင်များကို မြင်ရ၍ ရှုမှတ်ပွားများလိုက်သဖြင့် ပထမဈာန်ရရှိသွားလေ၏။ တစ်ဘဝပတ်လုံး ပထမဈာန်ဖြင့် ပျော်မွေ့၍ နေလေ၏။ ဝိပဿနာတရားကိုတော့ အားမထုတ်ဘဲ နေလေ၏။

လူ့ပြည်မှ သက်တမ်းကုန်၍ ကွယ်လွန်သွားသောအခါ ပထမဈာန်ဗြဟ္မာဘုံ၌ ဖြစ်ရလေ၏။ ထိုပထမဈာန်ဘုံ၌ ကမ္ဘာနှင့်ချီ၍ ဗြဟ္မာ၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားရလေ၏။ သက်တမ်းကုန်သွားသောအခါ လူ့ပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်ရလေ၏။ လူ့ပြည်၌ ဒုစရိုက်အမှုများကိုပြု၍ သေဆုံးသောအခါ ဝက်မလေး ဖြစ်နေရလေ၏။ ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြား၍ ရပ်လျက်ပင် ရဟန်းများအတွက် ၆-ဂါထာခန့် တရားဟောကြားပေးတော်မူလိုက်၏။ ရဟန်းတို့သည် သံဝေဂဉာဏ်ဖြစ်နေသည့်အခိုက် နာကြားရသောကြောင့် ရှုမှတ်ကြရာ သောတာပန်၊ သကာဒါဂါမ် စသည်တို့ ဖြစ်သွားကြလေ၏။

ဤဝက်မငယ်လေးသည် ပရိပိုင်မဖြစ်စဉ်က အဖျားဖြတ်ဖြစ်သည့် သီလတရားဖြင့် အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အကိုင်းအခက်နှင့်တူသော ကိုယ်နှုတ်တို့၌ဖြစ်သည့် (ဝီတိက္ကမ)အကုသိုလ်ကိုလည်း ပယ်ဖြတ်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ အလယ်ဖြတ်ဖြစ်သည့် သမထတရားဖြင့် အဆိပ်ပင်ကြီး၏ ပင်စည်လုံးပတ်ကြီးနှင့်တူသော (ပရိယုတ္တန)အကုသိုလ်ကိုလည်း ပယ်ဖြတ်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ အမြစ်ဖြတ်ဖြစ်သည့် ဝိပဿနာတရားဖြင့် အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အမြစ်အရင်းကြီးနှင့်တူသော (အနုသယ)အကုသိုလ်များကိုတော့ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ခြင်းမရှိ၍ မပယ်ဖြတ်နိုင်ခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် မြင့်မြတ်သည့် ဗြဟ္မာဖြစ်ပြီးမှ အပါယ်ဘုံသားဖြစ်သည့် ဝက်မလေး ပြန်၍ဖြစ်ရပေသည်။

အဖြတ်တရား ၃-ဖြာ သီကောင်းစရာ

၂၁၇

မြတ်စွာဘုရား ဝက်မလေးကိုအကြောင်းပြု၍ အမြစ်ဖြတ် ဝိပဿနာတရားကို ရဟန်းတော် သံဃာတော်များကတော့ နာကြားရသည့်အတိုင်း အမြစ်ဖြတ် ဝိပဿနာတရားကိုအားထုတ်၍ အဆိပ်ပင်ကြီး၏ အမြစ် အရင်းကြီးနှင့်တူသော အနုသယအကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ဖြတ်နိုင်ကြသောကြောင့် အပါယ်သံသရာတည်းဟူသော ဒုက္ခနယ်မှ လွတ်မြောက်သွားကြပေသည်။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် စသည်များ ဖြစ်သွားကြရပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ အမြစ်မပယ်၊ အကိုင်းပယ်၊ ပြန်လည်ကြီးထွားသည်။
အနုသယမပယ်၊ ဝက်မငယ်၊ ပြန်လည်ဖြစ်ရသည်။
အနုသယမပယ်၊ ဒုက္ခနယ်၊ ပြန်လည်ဖြစ်ရသည်။
အနုသယကိုပယ်၊ ဒုက္ခနယ်၊ တကယ်လွတ်ကြသည်။

သဒ္ဓမ္မဓုရံသီရိပိဿာဆရာတော်

မဆုတ်ယူတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ အပရိဟာနိယသုတ္တန် တရားတော်

ယခုခေတ်အခါမှာ သာသနာတော်၌ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရား ထွန်းကားလာသော အချိန်အခါဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို အချိန်ရသမျှ ကိုယ်အား ဉာဏ်အားရှိသမျှ ကြိုးစား၍ ပွားများအားထုတ်လျက်ရှိကြပေသည်။ တရား တွေ မြန်မြန်တွေ့ကာ တရားမြန်မြန်တက်၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အမြန် ရောက်လို့၊ ရလိုကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အမြန်ရောက် လို့၊ ရလိုကြပါလျှင် ဤသုတ္တန်ဒေသနာတော်၌ ဟောကြားတော်မူအပ် သော တရား ၄-ပါးကို လိုက်နာကျင့်သုံးကြရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

(အံ-၁/၃၄၈)

တရား ၄-ပါးမှာ -

၁။ သီလဝါ	= ပါတိမောက္ခသံဝရသီလနှင့် ပြည့်စုံရမည်။
၂။ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ	= ဣန္ဒြိယ ၆-ပါးကို လုံခြုံအောင် စောင့်စည်းရမည်။
၃။ ဘောဇနေမတ္တည။	= စားသုံးဖွယ်ရာ ဆွမ်းဘောဇန့် ကို အတိုင်းအရှည်သိရမည်။

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၁၉

၄။ ဇာဂရိယံ အနယုတ္တော = နိုးနိုးကြားကြား အိပ်တတ်ရ
မည်ဟူသော ဤတရား ၄-
ပါးနှင့် ပြည့်စုံကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သမထ၊ ဝိပဿနာ
တရားတို့မှ မဆုတ်ယုတ်ကြဘဲ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အမြန်ရ
သွားနိုင်ကြမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သီလတည်ကြ၊ လုံရက္ကန္တေ၊ စားလေတိုင်းသိ၊
နိုးကြားရှိပြန်၊ ဤလေးတန်း၊ အမြန်နိဗ္ဗာန်ရောက်
ကြောင်းတည်း။

၁။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလနှင့် ပြည့်စုံရမည်ဟုဆိုရာ၌ ပါတိမောက္ခ
သံဝရသီလဟူသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ၅-ပါးသီလ၊ ၈-ပါးသီလ၊ ၉-
ပါးသီလ၊ ၁၀-ပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ စသည်တို့ပင် ဖြစ်ကြ
ပေသည်။ ရဟန်းတော်တို့မှာ (၂၂၇)သွယ်သော သီလသိက္ခာပုဒ်
တို့ပင် ဖြစ်ကြပေသည်။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ
ပါတီ = လုံခြုံအောင်စောင့်ရှောက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ မောက္ခေတိ
= အပါယ်သံသရာမှ လွတ်မြောက်စေတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ =
ထို့ကြောင့်၊ ပါတိမောက္ခံ = ပါတိမောက္ခမည်၏။ လုံခြုံအောင်
စောင့်ထိန်းသောသူကို အပါယ်သံသရာမှ လွတ်မြောက်စေသည်
ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။

အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယ ဒဿာဝီ သိက္ခတိ သိက္ခာ
ပဒေသု-ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ အဏုမြူမျှလောက်သော အပြစ်
ကလေးတို့၌ အလွန်ကြောက်ဖွယ်ဘေးကြီးပဲလို့ အပြစ်ကိုမြင်၍ သိက္ခာ
ပုဒ်တို့ကို လုံခြုံအောင်ကျင့်ရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူပါ
သည်။ ဟောကြားတော်မူသည့်အတိုင်း -

ယခုခေတ်အခါမှာလည်း ဝိပဿနာတရားအားထုတ်လို့ ဉာဏ်
စဉ်အဆင့်များ အတော်မြင့်သွားကြသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း

“အနည်းငယ်သော အပြစ်ကလေးကို ပြုမိပါသည်။ တပည့်တော် အပါယ် သို့ ကျရောက်သွားမလားဟု အလွန်ပင် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ပါသည် ဘုရား”ဟု လျှောက်ထားလေ့ရှိကြပါသည်။ အသေးအဖွဲ့ အပြစ်ကလေးကို အကြီးအကျယ်ဘေးကြီးပဲဟု ယူဆကာ ရှောင်ကြဉ်လျက်ရှိကြပေသည်။ သိက္ခာပုဒ်ကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းလျက်ရှိကြပေသည်။ နိဗ္ဗာန်အမြန် ရောက်ကြောင်း အထောက်အပံ့ကောင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ရှေးအခါက မထေရ်တစ်ပါးသည် သီလကို အထူးလုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းလျက် တောအုပ်တစ်ခုသို့သွား၍ ဝိပဿနာတရား ကြိုးစား အားထုတ်၍နေ၏။ ထိုအခါ ခိုးသားစားပြတို့သည် မြို့ရွာထဲ၌ ခိုးတိုက်လု ယူ၍ တရားအားထုတ်နေသည့် မထေရ်ရှိရာ တောအုပ်ထဲသို့ ဝင်ရောက် ကာ ခိုးတိုက်လိုရခဲ့သော ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေ၍ ယူနေကြ၏။ ရှေးဦးစွာ မထေရ်ကိုမမြင်ကြပါဘဲ ပစ္စည်းများခွဲ၍ တစ်ဝက်ခန့်ကျမှ တရားအားထုတ် နေသော မထေရ်ကိုမြင်ကြ၏။ ထိုအခါ နွယ်စိမ်းကြိုးများဖြင့် မထေရ်၏ လက်ခြေတို့ကို တုပ်နှောင်၍ထားပြီး တောထဲမှ ထွက်သွားကြလေ၏။

မထေရ်သည် နွယ်စိမ်းကြိုးများကို မိမိအားဖြင့် ဖြတ်တောက် လိုက်လျှင် အသက်ရှင်နိုင်ပါလျက် နွယ်စိမ်းကြိုးများဖြတ်ခဲ့သော် အာပတ် သင့်မည်၊ သီလပျက်သွားမည်ကို သိတော်မူ၍ အသက်ပင်သေစေတော့ ဟု နွယ်ကိုမဖြတ်ပါဘဲ ဝိပဿနာတရားကို ကြိုးစားအားထုတ်နေလေ ၏။ (၇)ရက်ပြည့်သောအခါ နွယ်ကြိုးကိုဖြတ်ပေးဖို့ တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မရောက်လာသောကြောင့် အနာဂါမ်ဖြစ်ကာ ပျံလွန်တော်မူသွားလေ၏။

၂။ ဣန္ဒြေ ၆-ပါး လုံခြုံအောင် စောင့်စည်းရမည်ဟုဆိုရာ၌ မျက်စိ ကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ မဖြစ်သွားစေရအောင်၊ နားကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ မဖြစ်သွားစေရအောင်၊ နှာခေါင်းကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ မဖြစ်သွားစေ ရအောင်၊ လျှာကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ မဖြစ် သွားစေရအောင်၊ ကိုယ်ကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၂၁

မဖြစ်သွားစေရအောင်၊ စိတ်ကလည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ
တွေ မဖြစ်သွားစေရအောင် စောင့်စည်းနိုင်ရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အမြန်ရောက်လိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မျက်စိ
ကလည်း မြင်ကာမျှမတွှ၊ နားကလည်း ကြားကာမျှမတွှ၊ နှာခေါင်းကလည်း
နံကာမျှမတွှ၊ လျှာကလည်း စားကာမျှမတွှ၊ ကိုယ်ကလည်း ထိကာမျှမတွှ
မှာ မိမိစိတ် တည်တည်သွားရအောင် လေ့ကျင့်၍ ရှုမှတ်ကြရပါမည်။
ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ် အခြေခံရှိလာသောအခါ မြင်ကာမျှမတွှမှာ စသည်
တို့ကို ရှုမှတ်လို့ ရလာတတ်ကြပေသည်။

ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ် အခြေခံအသင့်အတင့်ရှိသော ယောဂီ
ပုဂ္ဂိုလ်သည် စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်ရာတွင် မြင်ကာမျှမတွှမှာ တည်သွား
တာ ထင်ရှားလာတတ်ကြပေသည်။ မြင်ကာမျှမတွှဆိုသည်မှာ လူ
တစ်ယောက်လိုတော့သိပြီး အမျိုးသားလား၊ အမျိုးသမီးလား စသည်ဖြင့်
ခွဲခြား၍ မသိခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပေသည်။

အမျိုးသားပဲ၊ အမျိုးသမီးပဲ၊ မည်သူပဲဟု သေချာစွာ သိနိုင်ဖို့ရာ
မှာ -

- ၁။ မျက်စိအကြည်၊
- ၂။ ရူပါရုံအဆင်း၊
- ၃။ အရောင်အလင်း၊
- ၄။ နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော ဤအကြောင်း ၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံမှသာ
အမျိုးသားပဲ၊ အမျိုးသမီးပဲ၊ မည်သူပဲဟု ကွဲပြားကာ သေချာ
စွာသိသည့် မြင်သိစိတ် ဖြစ်နိုင်သည်။

ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ် အသင့်အတင့်ရှိ၍ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊
ချတယ်ဟု စင်္ကြံလျှောက်၍ ရှုမှတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကြွလိုက်
သည့်အခါ ပေါ့ပေါ့ပြီး အပေါ်သို့တက်လာတာ၊ လှမ်းလိုက်သည့်အခါ ပေါ့
ပေါ့ပြီး ရှေ့သို့ ရွှေ့သွားတာ၊ ချလိုက်သည့်အခါ လေးလေးပြီး အောက်သို့

ကျသွားတာကို တွေ့သိနေရပေသည်။ ထိုအခါ ယောဂီရှေ့က လူတစ်ယောက် ဖြတ်သွားလိုက်ပေသည်။ ထိုသို့ ဖြတ်သွားပြီးသောအခါမှာ “ယောဂီရှေ့က ဖြတ်သွားတာ မည်သူပါလဲ”ဟု မေးလိုက်လျှင် “မည်သူလဲတော့မသိပါ။ လူတစ်ယောက် ဖြတ်သွားတာတော့ သိလိုက်ပါတယ်။ အမျိုးသားလား၊ အမျိုးသမီးလားလို့ မသိလိုက်ပါ”ဟု ဖြေကြားမည် ဖြစ်ပေသည်။ မြင်လျှင်မြင်ကာမျှမတ္တမှာ တည်သွားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

စင်္ကြံလျှောက်နေသော ယောဂီအား မြင်ကာမျှမတ္တမှာ ဘယ်လို တည်သွားပါသနည်းဟုဆိုပါလျှင် ယောဂီ၌ မျက်စိအကြည်လည်း ရှိနေပါသည်။ အရောင်အလင်းလည်း ရှိနေပါသည်။ ရူပါရုံအဆင်းနှင့်လည်း တွေ့ကြုံနေရပါသည်။ ဤအကြောင်း ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံနေပါသော်လည်း ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်က ရူပါရုံအဆင်းကို နှလုံးမသွင်း၊ စင်္ကြံအမှတ်ကိုသာ နှလုံးသွင်းနေသောကြောင့် မြင်လျှင်မြင်ကာမျှမတ္တမှာ တည်သွားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ကြားကာမျှမတ္တ၊ နံကာမျှမတ္တ၊ စားကာမျှမတ္တ၊ ထိကာမျှမတ္တတို့၌လည်း မြင်ကာမျှမတ္တ၏ နည်းတူစွာ ကြားသိစိတ်၊ နံသိစိတ်၊ စားသိစိတ်၊ ထိသိစိတ်တို့ဖြစ်ကြောင်း ၄-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံပါသော်လည်း ထိုအသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့အထိတို့ကို နှလုံးမသွင်းပါဘဲ ရှုမှတ်ဆဲအမှတ်ကို နှလုံးသွင်းနေသောကြောင့် ကြားကာမျှမတ္တ၊ နံကာမျှမတ္တ၊ စားကာမျှမတ္တ၊ ထိကာမျှမတ္တတို့၌ တည်တည်သွားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယောဂီ၏ သမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့် အားရှိလာသောအခါ မြင်တယ်၊ မြင်တယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သည်ရှိသော် မြင်စရာ ၅-မျိုးတို့တွင် ၁-မျိုးမျိုးကို မြင်သိသွားတတ်ကြပေသည်။ စက္ခုပသာဒ = မျက်စိအကြည်ကိုလည်း သိသွားတတ်ပေသည်။ ရူပါရုံ = အဆင်းရုပ်ကိုလည်း မြင်သိသွားတတ်ပေသည်။ ထို၂-ပါးတို့သည် ရုပ်တရားများ ဖြစ်ပေသည်။ မြင်ကာမျှမတ္တ မြင်သိစိတ်ကိုလည်း သိသွားတတ်ပေသည်။ မျက်စိအကြည်၊ ရူပါရုံ = အဆင်းနှင့် မြင်သိစိတ် ဤ ၃-ပါး ပေါင်းဆုံလိုက်သည့် ဖဿကိုလည်း သိသွားတတ်ပေသည်။ မြင်လို့ကောင်းသလိုလို၊ မကောင်းသလိုလို ခံစား

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၂၃

ရသည့် ဝေဒနာကိုလည်း သိသွားတတ်ပေသည်။ မြင်စရာ ဤတရား ၅-ပါး တို့တွင် ၁-မျိုးမျိုးကို မြင်သိသွားတတ်ကြပေသည်။ မျက်စိအကြည်နှင့် ရူပါရုံ = အဆင်းတို့က ရုပ်တရားတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ မြင်သိစိတ်နှင့် ဖဿ၊ ဝေဒနာတို့က နာမ်တရားတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ မျက်စိမြင်ရ၊ ရုပ်ကနစ်ဖြာ၊
မြင်တွေ့ခံစား၊ နာမ်ကားသုံးဖြာ၊
မြင်စဉ်တွေ့ရ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊
မြင်တယ်ဟု၊ မှတ်ရှုသိရပါ။

ကြားတယ်၊ ကြားတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ကြားသိစရာ ၅-မျိုးတို့တွင် ၁-မျိုးမျိုးကို သိလာတတ်ကြပေသည်။ နားအကြည်၊ အသံ = သဒ္ဓါရုံ၊ ကြားသိစိတ်၊ ဖဿ၊ ခံစားရသည့် ဝေဒနာဟူသော ဤ ၅-မျိုးတို့ တွင် ၁-မျိုးမျိုးကို သိလာတတ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ နားနှင့်သဒ္ဓါ၊ ရုပ်ကနစ်ဖြာ၊
ကြားတွေ့ခံစား၊ နာမ်ကားသုံးဖြာ၊
ကြားစဉ်တွေ့ရ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊
ကြားတယ်ဟု၊ မှတ်ရှုသိရပါ။

နံတယ်၊ နံတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း နံသိစရာ ၅-မျိုးတို့ တွင် ၁-မျိုးမျိုးကို သိလာတတ်ပေသည်။ နှာခေါင်းအကြည်၊ အနံ့ = ဂန္ဓာရုံ၊ နံသိစိတ်၊ ဖဿ၊ ခံစားရသည့် ဝေဒနာဟူသော ဤ ၅-မျိုးတို့တွင် ၁-မျိုးမျိုးကို သိလာတတ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ နှာနှင့်ဂန္ဓာ၊ ရုပ်ကနစ်ဖြာ၊
နံတွေ့ခံစား၊ နာမ်ကားသုံးဖြာ၊
နံစဉ်တွေ့ရ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊
နံတယ်ဟု၊ မှတ်ရှုသိရပါ။

စားတယ်၊ စားတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း စားသိစရာ ၅-မျိုး တို့တွင် စားသိစရာ ၁-မျိုးမျိုးကို သိလာတတ်ပေသည်။ လျှာအကြည်၊ အရသာရုံ၊ စားသိစိတ်၊ ဖဿ၊ ခံစားရသည့်ဝေဒနာဟူသော ဤ ၅-မျိုးတို့ တွင် ၁-မျိုးမျိုးကို သိလာတတ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ လျှာနှင့်ရသာ၊ ရုပ်ကနစ်ဖြာ၊
စားတွေ့ခံစား၊ နာမ်ကားသုံးဖြာ၊
စားစဉ်တွေ့ရ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊
စားတယ်ဟု၊ မှတ်ရှုသိရပါ။

ထိတယ်၊ ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ထိသိစရာ ၅-မျိုး တို့တွင် ထိသိစရာ ၁-မျိုးမျိုးကို သိလာတတ်ပေသည်။ ကိုယ်အကြည်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ထိသိစိတ်၊ ဖဿ၊ ခံစားရသည့်ဝေဒနာဟူသော ဤ ၅-မျိုးတို့ တွင် ၁-မျိုးမျိုးကို သိလာတတ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်နှင့်ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ရုပ်ကနစ်ဖြာ၊
ထိတွေ့ခံစား၊ နာမ်ကားသုံးဖြာ၊
ထိစဉ်တွေ့ရ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊
ထိတယ်ဟု၊ မှတ်ရှုသိရပါ။

မနောဒွါရ၌ သဘောဓမ္မာရုံ လာ၍တိုက်တဲ့အခါမှာတော့ ကြံစည် တယ်၊ စိတ်ကူးတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါတယ်။ ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်များ အသင့်အတင့် အားရှိလာသောအခါ ၄-၅ ချက်ခန့် ဆင့်ကာဆင့်ကာ ရှု မှတ်လိုက်လျှင် ကြံစည်စိတ်ကူးမှုများ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ကိုယ် တိုင်တွေ့သိနိုင်ကြပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ဒွါရ ၆-ပါး၌ အာရုံ ၆-ပါးတို့ လာတိုက်သောအခါ မြင်တယ် မြင်တယ်၊ ကြားတယ် ကြားတယ်၊ နံတယ် နံတယ်၊ စားတယ် စားတယ်၊ ထိတယ် ထိတယ်၊ ကြံစည်တယ် စိတ်ကူးတယ်ဟု ရှုမှတ်လို့

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၂၅

ရသွားသောအခါ မိမိသန္တာန်၌ နိဗ္ဗာန်သို့ အမြန်ရောက်ကြောင်း ၂-နံပါတ် တရားနှင့် ပြည့်စုံလာပြီဟု ဆိုရပါသည်။

၃။ စားသုံးဖွယ်ရာ ဆွမ်းဘောဇဉ်ကို အတိုင်းအရှည်သိရမည်ဟုဆိုရာ ၌ ဤဆွမ်းဘောဇဉ်များကို ရွာသူသားငယ်တို့ကဲ့သို့ မြူးတူးပျော် ပါး ကစားခြင်းငှာ မှီဝဲသုံးဆောင်သည်မဟုတ်ပါ။ လက်စေ့သမား စသည်တို့ကဲ့သို့ အားဟူသောမာန်ယစ်ခြင်းငှာ မှီဝဲသုံးဆောင်သည် မဟုတ်ပါ။ နန်းတွင်းသူများကဲ့သို့ အသားအရည် ပြည့်ဖြိုးခြင်းငှာ မှီဝဲသုံးဆောင်သည်မဟုတ်ပါ။ ကျွမ်းသမားကချေသည်တို့ကဲ့သို့ အရည်အဆင်း လှပတင့်တယ်ခြင်းငှာ မှီဝဲသုံးဆောင်သည်မဟုတ် ပါ။ သာသနာအကျင့်၊ မဂ်ဖိုလ်အကျင့်တို့ကို ကျင့်နိုင်ခြင်းအကျိုး ဝာသာလျှင်မှီဝဲသုံးဆောင်ပါ၏ဟု ဆင်ခြင်၍ စားခြင်းကို စားသုံး ဖွယ်ရာ ဆွမ်းဘောဇဉ်ကို မှီဝဲသုံးဆောင်ခြင်းသည် အတိုင်းအရှည် သိ၍ မှီဝဲသုံးဆောင်ခြင်းဖြစ်၏ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မူသွားပါသည်။ ပစ္စယသန္နိသီတသီလဖြင့် စားခြင်းမည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ကျင့်နိုင်ဖို့ရာ၊ ဆင်ခြင်ကာ၊ စားတာသီလမည်။

သမထပြင့်စားခြင်း

ဆွမ်းအလှူရှင် ဒကာ ဒကာမများ၊ အတူတကွ မှီဝဲသုံးဆောင် ကြသော ဆရာတော် သံဃာတော်များ၊ ယောဂီသူတော်စင်များနှင့်တကွ အရပ်ဆယ်မျက်နှာနေ၊ အားလုံးသောသတ္တဝါတွေ၊ ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာစွာဖြင့်၊ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေဟု မေတ္တာပွား၍ စားကြရပါသည်။ သမထဖြင့်စားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မေတ္တာပွားကာ၊ စားသုံးတာ၊ မှန်စွာသမထမည်။

ဝိပဿနာဖြင့်စားခြင်း

ဆွမ်းပွဲကိုပြင်တာနဲ့ မြင်တယ် မြင်တယ်၊ ဆွမ်းပွဲဆီသို့လက်လှမ်း
တော့ လက်လှမ်းတယ် လက်လှမ်းတယ်၊ ဆွမ်းနှင့်လက်နဲ့ထိတော့ ထိ
တယ် ထိတယ်၊ ဆွမ်းလုတ်ကိုပြင်တော့ ပြင်တယ် ပြင်တယ်၊ ဆွမ်းလုတ်
ကိုယူတော့ ယူတယ် ယူတယ်၊ ခေါင်းကငုံလာတော့ ငုံတယ် ငုံတယ်၊
ပါးစပ်ကဟတော့ ဟတယ် ဟတယ်၊ ဆွမ်းလုတ်ကိုခွဲလိုက်တော့ ခွဲတယ်
ခွဲတယ်၊ အရသာကိုသိတော့ သိတယ် သိတယ်၊ ဝါးတော့ ဝါးတယ် ဝါး
တယ်၊ မျိုလိုက်တော့ မျိုတယ် မျိုတယ်ဟု ရှုမှတ်၍စားခြင်းသည် ဝိပဿ
နာဖြင့်စားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ စားသုံးမှုရာ၊ ရှုမှတ်ကာ၊ စားတာဝိပဿမည်။

အဋ္ဌကထာ (ဇီကာ)ဆရာများကတော့ ရဟန်းတော်များအတွက်
ခံယူခြင်းအတိုင်းအရှည်၊ သုံးဆောင်ခြင်းအတိုင်းအရှည်ကိုသိ၍ ဆွမ်းဘော
ဇဉ်ကို မှီဝဲသုံးဆောင်ကြရမည်ဟု ဖွင့်ပြကြသည်။ ရဟန်းတော်များ အိမ်
စဉ်လှည့်လည်၍ ဆွမ်းကိုခံယူသောအခါ ဆွမ်းဒကာ၌ ပစ္စည်း အနည်း၊
အများ၊ မိမိသုံးဆောင်နိုင်သည့်အား ဤ ၃-ပါးကိုကြည့်၍ ခံယူရမည်ဟု
ဖွင့်ပြကြပါသည်။

၃-ပါးကို ကြည့်ရပုံ

- ၁။ ဆွမ်းဒကာ၌ ဆွမ်းစသောပစ္စည်းတွေက ပေါပေါများများရှိ၏၊
သို့ပါသော်လည်း သူ့ဆန္ဒက အနည်းငယ်သာ လှူဒါန်းလို၏၊ ထို
ဒကာ၏ဆွမ်းကို အနည်းငယ်သာ ခံယူရမည်။
- ၂။ ဆွမ်းဒကာ၌ ဆွမ်းစသောပစ္စည်းက အနည်းငယ်သာရှိ၏၊ သို့ပါ
သော်လည်း သူ့ဆန္ဒက ရှိသမျှဆွမ်းကို အားလုံး လှူဒါန်းလို၏၊
ထိုဒကာ၏ ဆွမ်းအနည်းငယ်ကို ခံယူရမည်။
- ၃။ ဆွမ်းဒကာ၌ ဆွမ်းစသောပစ္စည်းကလည်း ပေါပေါများများရှိ၏၊
သူ့ဆန္ဒကလည်း များများပင် လှူဒါန်းလို၏၊ ဤကဲ့သို့ ဒကာ၌

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၂၇

ပစ္စည်းလည်းပေါများ၊ များများလည်း လှူဒါန်းလိုပါသော်လည်း ရဟန်းက မိမိသုံးဆောင်နိုင်သည့် အင်အားနှင့် မျှတရုံသာ ခံယူရမည်ဟု အဋ္ဌကထာ (ဋီကာ)ဆရာများက ဖွင့်ပြကြပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဒကာပစ္စည်း၊ နည်းများထောက်ထား၊ မိမိအား သုံးပါးကြည့်ကာခံယူပါ။

သုံးဆောင်ခြင်းအတိုင်းအရှည် သိရပုံ

အရှင်သာရိပုတ္တရာအလိုအားဖြင့် ဆွမ်းဘောဠေများကို သုံးဆောင်သောအခါ မိမိစားနိုင်သည်မှ ၄-လုတ်၊ ၅-လုတ်လောက်လျော့၍ မှီဝဲသုံးဆောင်ရမည်။ ၄-လုတ်၊ ၅-လုတ်လျော့ထားသည့်အတွက် ရေကိုမျှတအောင် သောက်ထားလိုက်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ ၄-လုတ်၊ ၅-လုတ်လျော့၍ ရေကို သောက်ထားလိုက်သည်ရှိသော် သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်း၊ ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးလုံးတို့၌ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ချမ်းချမ်းသာသာ ရှိပါလိမ့်မည်။ ဝိပဿနာတရားကို ကောင်းစွာ ရှုမှတ်နိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ စားနိုင်သည်မှ၊ ငါးလုတ်မျှ၊ လျော့ချသုံးဆောင်ရာ၊ လျော့သည့်အစား၊ ရေကိုကား၊ သောက်ထားမျှတစွာ၊ ဣရိယာပထ၊ များသုခ၊ မုချရမည်သာ။

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါက၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့၏ လက်ထက်တော်အခါတို့က ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သည့် စားဖွယ်အာဟာရတို့ကလည်း ဩဇာဓာတ်များ ပြည့်စုံကြပေသည်။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သည့် လူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း ဩဇာဓာတ်များကလည်း ပြည့်စုံကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းလုတ်သေးသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များက ၅-လုတ်၊ ဆွမ်းလုတ်ကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များက ၄-လုတ်လျော့၍ စားသုံးကြရမည်ဟု မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယခုခေတ်အခါမှာတော့ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သည့် စားဖွယ်အာဟာရတို့က လည်း သြဇာဓာတ် နည်းကြပေသည်။ မပြည့်စုံကြပေ။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သည့် လူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း သြဇာဓာတ်ကလည်း နည်းကြပေသည်။ မပြည့်စုံကြပေ။ ထို့ကြောင့် ၄-၅ လုတ်လောက်တော့ လျော့၍ မစားနိုင်ကြပေ။ မိမိတို့နှင့် သင့်လျော်သလောက် လျော့၍ စားကြရပေသည်ဟူ၍လည်း ဆိုလိုပါသည်။ ပညာအရာမှာ အတော်ဆုံး တေဒဂ်ရသည့် အရှင်သာရိပုတ္တရာက ၄-လုတ်ဖြစ်စေ၊ ၅-လုတ်ဖြစ်စေဟု အလျှော့အတင်းထား၍ ဟောကြားတော်မူသောကြောင့် ခေတ်အခါအားလျော်စွာ မိမိတို့ လျော့နိုင်သလောက်လျော့၍ စားနိုင်ကြပါသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ယူဆလိုရပါသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

စားခြင်းအတိုင်းအရှည်သိ၍ စားရပုံ
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်း

တစ်ချိန်သောအခါ ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီးသည် ဆန်တစ်စိတ်ချက်နှင့် ဆိတ်တစ်ကောင်ချက်ခန့် ဆွမ်းနှင့်ဟင်းများကို စားပြီးတာနဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို အထူးသတိရလာသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားထံ လာခဲ့ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးဦးချကာ မြတ်စွာဘုရား၏အနီးအနားမှာ ငြိမ်သက်စွာ ထိုင်နေလိုက်သည်။ ထိုအခါ အလွန်အိပ်ငိုက်လာ၍ ခန္ဓာကိုယ်ကိုထိန်းကာ အလွန်ပင်ပန်းစွာ ထိုင်နေသည်ကို မြတ်စွာဘုရားမြင်သွားလေ၏။ “ကောသလမင်းကြီး ... ပင်ပန်းလှချည်လား၊ စားပြီးခါစ အပန်းလေးများ မဖြေခဲ့ပါဘူးလား”ဟု မေးတော်မူလိုက်၏။ “မဖြေခဲ့မိပါဘုရား ... မြတ်စွာဘုရားကို သတိရတာနဲ့ အမြန်ထွက်လာခဲ့ပါတယ်ဘုရား၊ တပည့်တော်မှာ စားပြီးခါစ အလွန်ပင် ပင်ပန်းရပါသည်”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အစားကြီး၊ အစားကြူးသူတို့သည် ဤကဲ့သို့ အလွန်ပင်ပန်းကြရပေသည်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလို့ မပွားများနိုင်ကြပေ။ ထို့ကြောင့် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းစသော ဝဋ်ဆင်းရဲဒုက္ခတို့မှ မလွတ်မြောက်နိုင်ကြပေ။ စားခြင်း၏အတိုင်းအရှည်ကိုသိရမည်။

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၂၉

အတိုင်းအရှည်ကိုသိ၍စားရာ၌ အကျိုးတရား ၃-ပါးရရှိပုံကို မြတ်စွာဘုရား
ဟောကြားပါသည်။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သည် အရာရာတွင်လည်း အမှတ်
သတိရှိ၏။ မိမိအတွက်ရလာသော ဘောဇဉ်အာဟာရကိုလည်း အတိုင်း
အရှည်ကိုသိ၍စား၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား -

(၁) ရောဂါဝေဒနာကင်းခြင်း၊

(၂) အရွယ်တင်ခြင်း၊

(၃) အသက်ရှည်ခြင်းဟူသော အကျိုး ၃-ပါး ရရှိနိုင်၏ဟု ဂါထာ
တစ်ပုဒ်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူလိုက်လေ၏။ ပဿနဒီကော
သလမင်းကြီးသည် သူငယ်တစ်ယောက်ကို သင်ယူစေ၍
မြတ်စွာဘုရား မှာကြားတော်မူလိုက်သည့်အတိုင်း ပွဲတော်
တည်ထမင်းစားတိုင်း ရွတ်ဆိုစေ၍ လျော့လျော့စားလိုက်ရာ
သားကောင်များကိုလိုက်၍ ဖမ်းနိုင်သည်အထိ ဝေဒနာကင်း
ကျန်းမာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသွားလေ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ တိုင်းရှည်သိကာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ သုံးဖြာကျိုးရသည်။
ဝေဒနာကင်း၊ ရွယ်တင်ခြင်း၊ မယွင်းသက်ရှည်သည်။

စားခြင်း၏ အတိုင်းအရှည်ကိုသိ၍ မှီဝဲသုံးဆောင်ခြင်းသည်လည်း
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ အမြန်ရောက်ကြောင်း တစ်ပါးပင်ဖြစ်ပေသည်။

၄။ နီးနီးကြားကြား အိပ်တတ်ရမည်ဟုဆိုရာ၌ ညဉ့်ဦးယံ၊ သန်းခေါင်
ယံ၊ မိုးသောက်ယံဟူ၍ ၃-ယံတို့တွင် ၁-ယံ၌အိပ်၍ ကျန်သည့်
အချိန်များတွင် ရှုမှတ်၍နေရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ညဉ့်သုံးယံတွင်၊ တစ်ယံပင်၊ အိပ်လျှင်နီးကြားသည်။

နိဗ္ဗာန်သို့ အမြန်ရောက်လိုကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ညဉ့် ၃-ယံတွင် ၁-ယံပင်အိပ်၍ ကြွင်းကျန်သောအချိန်တို့၌ ထိုင်၍ရှုမှတ်နေခြင်း၊ စင်္ကြံလျှောက်၍ရှုမှတ်နေခြင်း၊ အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို ရှုမှတ်နေခြင်းဟူသော အမှတ်သုံးမျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ရှုမှတ်နေကြရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ညွှန်ပြသောနည်းဖြင့် ထိုင်မှတ်ကို ရှုမှတ်ကြရာတွင် ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ဖောင်းတယ်ဟု ရှုမှတ်သည့်အခါမှာ ဝမ်းဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်ပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ လေရှူသွင်းလိုက်သည်နှင့်အမျှ ဝမ်းဗိုက်အတွင်းမှ အဆင့်ဆင့် တောင့်တင်းတွန်းကန်သွားသည့် ပရမတ်သဘောကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်ကြရပါသည်။

ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်လိုက်သည့်အခါမှာလည်း ဝမ်းဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်ပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ လေရှူထုတ်လိုက်သည်နှင့်အမျှ ဝမ်းဗိုက်အတွင်းမှ အဆင့်ဆင့် လျော့ကျသွားသော၊ လှုပ်သွားသော ပရမတ်သဘောကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပါသည်။

ထိုင်တယ်ဟု ရှုမှတ်သည့်အခါမှာလည်း ခေါင်း ကိုယ် ခြေ လက် ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်ပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ ထိုင်ချင်တဲ့ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သည့် လေများက တွန်းကန်ထား၍ တောင့်တင်းနေသည့် ပရမတ်သဘောကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ထိုင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပါသည်။

ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်ပညတ်များကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ ထိထားလို့မာနေတဲ့ ပရမတ်သဘော၊

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၃၁

ပူနေတဲ့ ပရမတ်သဘောတို့ကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ထိတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပါသည်။

ရှုမှတ်ခါစ သမာဓိဉာဏ်များ မဖြစ်သေးမီမှာတော့ ဘာမျှထူးခြားစွာ မသိရသေးပါ။ ၃-ရက်၊ ၄-ရက်၊ ၅-ရက်ခန့်လောက်ရှုမှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်များ ဖြစ်လာသောအခါ ဖောင်းတယ်ဟုရှုမှတ်လိုက်လျှင် ဖောင်းနေတာကတခြား မှတ်သိလိုက်တာကတခြား၊ ပိန်တယ်ဟုရှုမှတ်လိုက်လျှင် ပိန်နေတာကတခြား မှတ်သိလိုက်တာကတခြား၊ ထိုင်တယ်ဟုရှုမှတ်လိုက်လျှင် ထိုင်နေတာကတခြား မှတ်သိလိုက်တာကတခြား၊ ထိတယ်ဟုရှုမှတ်လိုက်လျှင် ထိနေတာကတခြား မှတ်သိလိုက်တာကတခြားလို့ ကွဲပြားကာ သိလာတတ်ကြပေသည်။

ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာ၊ ထိုင်တာ၊ ထိတာတို့က အာရုံကိုမသိတတ်သည့် ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ်လို့ မှတ်သိမှတ်သိလိုက်သည်တို့က အာရုံကိုသိတတ်သည့် နာမ်တရားဟု နာမ်နှင့်ရုပ် ကွဲပြားကာ သိလာတတ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ နာမ်နှင့်ရုပ် ကွဲပြား၍ သိလာခြင်းသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။ ဤခန္ဓာကိုယ်ထဲ၌ နာမ်နှင့်ရုပ် ၂-ပါးပဲရှိပေသည်။ ငါဆိုတဲ့ အတ္တကောင်မရှိဟု သိလာတတ်ကြပေသည်။ အပါယ်တံခါးပိတ်ဖို့ရာ အကောင်းဆုံးအခြေခံကို ရလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဆက်ကာဆက်ကာရှုမှတ်လို့ ပိ၊ သေ၊ နာသမာဓိဉာဏ်များ တစ်ဆင့်အားရှိထက်သန်လာသောအခါ တစ်ဆင့် တိုးသိလာပြန်ပါသည်။ ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာ၊ ထိုင်တာ၊ ထိတာတို့က ရှိနေလို့ ရှေ့ကပေါ်ပေါ်ပေးနေလို့ မှတ်သိစိတ်များက နောက်ကလိုက်၍ ရှုမှတ်နေရသည်။ ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာ၊ ထိုင်တာ၊ ထိတာတို့က အကြောင်းဟုရားဖြစ်သည်။ မှတ်သိစိတ်များက အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိမ်းဆည်း၍ သိလာကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိလာခြင်းသည်

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။ ဤပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသွားသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စူဠသောတာပန် ဖြစ်သွားကြပေပြီ။ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်ဟူသော သုဂတိဘဝများ၌ ဖြစ်ဖို့ရာ မြဲသွားကြပေပြီ ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြကြပေသည်။

စူဠသောတာပန်ဖြစ်သွားပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏သာသနာတော်၌ သက်သာရာ၊ ထောက်ရာတည်ရာ ရသွားကြကုန်၏ဟု အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြကြပေသည်။ ဘယ်လိုဝါဒမျိုးတို့ဖြင့် ပြောပြောဟောဟော မယုံကြည်တော့ပေ။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါက အဟောတုကဝါဒ၊ ဝိသမဟောတုဝါဒစသော ဝါဒအမျိုးမျိုး၊ ဒိဋ္ဌိအမျိုးမျိုးတို့ ရှိခဲ့ကြပေသည်။

အဟောတုကဝါဒ၊ အဟောတုကဒိဋ္ဌိဆိုသည်မှာ အကြောင်းမရှိဘဲ လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေ အလိုလိုချမ်းသာကြသည်၊ အလိုလိုဆင်းရဲကြသည်ဟု ယူဆသော အယူဝါဒဖြစ်သည်။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံ၍ စူဠသောတာပန်ဖြစ်နေသောပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုအဟောတုကဝါဒဖြင့် ဘယ်လိုပင် ပြောပြောဟောဟော မယုံတော့ပေ။ သက်သာရာရနေပေသည်။

အကြောင်းကောင်းရင် အကျိုးကောင်းသည်၊ အကြောင်းဆိုးရင် အကျိုးဆိုးသည်။ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ မိမိစိတ်က စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်တွေ ဖြစ်နေလျှင် အကျိုးဖြစ်သည့် ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာတို့ကလည်း ကောင်းသည့် ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာများဖြစ်ကြလို့ ကောင်းကျိုးတွေ ခံစားရတာ၊ အကြောင်းဖြစ်သည့် မိမိစိတ်က စိတ်ဆိုးစိတ်ညံ့များဖြစ်နေလျှင် အကျိုးဖြစ်သည့် ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာတို့ကလည်း မကောင်းသည့် ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာများဖြစ်နေကြလို့ မကောင်းကျိုးတွေ ခံစားရတာကို ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်သို့ရောက်၍ စူဠသောတာပန် ဖြစ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ကိုယ်တိုင်သိနေသောကြောင့် သက်သာရာရနေပေသည်။ ထောက်ရာတည်ရာရနေပေသည်။

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၃၃

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်သို့ရောက်၍ စူဠသောတာပန်ဖြစ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိသမဟေတုဝါဒဖြင့် ဘယ်လိုပင်ဟောတော၊ ဘယ် လိုပင်ပြောပြော မယုံကြည်ပေ၊ သက်သာရာရနေပေသည်၊ ထောက်ရာတည် ရာရနေပေသည်။ အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖန်ဆင်းဝါဒကို ဝိသမဟေတု ဒိဋ္ဌိဟု ဖွင့်ပြကြပါသည်။ လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေကို ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိ၊ ကောင်းကင်ဘုံတုရားစသော တန်ခိုးရှင်တို့က ဖန်ဆင်းထားသည်ဟု ယူဆ သော အယူဝါဒပင် ဖြစ်ပေသည်။ ယခုခေတ်အခါမှာလည်း ထိုအယူဝါဒ ရှိနေပေသည်။

တန်ခိုးရှင်တို့က ဖန်ဆင်းတာက အကြောင်းဖြစ်သည်။ လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေ ဘဝါဘဝမှာ ဖြစ်ကြရတာက အကျိုးဖြစ်သည်။ အကြောင်းနှင့်အကျိုး မညီမျှတာကို ဝိသမလို့ ဆိုရပါသည်။ ဖန်ဆင်းရှင် တို့က ဖန်ဆင်းလိုက်တာက အားလုံးသော လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေ ပစ္စည်းဥစ္စာများ ပြည့်စုံအောင်၊ ရုပ်ရည်အဆင်းများ လှပတင့်တယ်အောင်၊ စိတ်နေစိတ်ထားများ မြင့်မြတ်အောင် ဖန်ဆင်းလိုက်ကြပေသည်။ လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေ လာဖြစ်ကြတဲ့အခါမှာတော့ အားလုံး ဖန်ဆင်းတဲ့ အတိုင်း မဖြစ်လာကြပေ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်လာကြပေသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူကြပေ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖန်ဆင်းသည့်အကြောင်း နှင့် လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေ ဖြစ်လာသည့်အကျိုးတို့ မတူကြတာကို ဝိသမ၊ ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိဟု ဆိုရပါသည်။

တကယ်စင်စစ်တော့ အတိတ်အတိတ်ဘဝများက ပြုခဲ့ကြသည့် ကုသိုလ်ကံအကြောင်းများကြောင့် အကြောင်းကုသိုလ်ကံအမျိုးမျိုးတို့ ကြောင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူကြ၊ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကြရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အတိတ်အတိတ်ဘဝများက ကုသိုလ်ကံများခဲ့ကြသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များက ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာ အဖက်ဖက်က ပြည့်စုံနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အတိတ် အတိတ်ဘဝများက ကုသိုလ်ကံအသင့်အတင့်ရှိခဲ့သည့်ပုဂ္ဂိုလ်များက ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာ အသင့်အတင့် ပြည့်စုံနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အတိတ် အတိတ်ဘဝများက ကုသိုလ်ကံနည်းခဲ့ကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များက ယခုဘဝမှာ

မပြည့်မစုံဖြစ်နေကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဖန်ဆင်းတာမဟုတ်ပေ။ အကြောင်းကောင်းရင် အကျိုးကောင်းသည်။ အကြောင်းဆိုးရင် အကျိုးဆိုးသည်ဟု စူဠသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်က သိနေပေသည်။

အကြောင်းနှင့်အကျိုးကိုသိ၍ စူဠသောတာပန်ဖြစ်သွားပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မဟာသောတာပန်ဖြစ်ဖို့ မဝေးလှတော့ပေ။ နည်းမှန်လမ်းမှန် သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို ဆက်လက်၍ အားထုတ်ပါက မကြာခဏ မဟာသောတာပန် ဖြစ်သွားနိုင်ပေသည်။ နိဗ္ဗာန်ကို အမြန်မျှော်မှောက်ပြု သွားနိုင်ပေသည်။ အကြာဆုံး(၇)ဘဝဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ အမြန်ရောက်သွားနိုင် ပေသည်။

ထိုင်၍ရှုမှတ်ပုံကို ရေးသားဖော်ပြတာ အသင့်အတင့် ပြည့်စုံသွား ပါပြီ။ ယခု စင်္ကြံအမှတ်ကို ရေးသားဖော်ပြပါတော့မည်။ စင်္ကြံအမှတ်၌ ရှုမှတ်ပုံ ၄-မျိုးရှိပါသည်။ ၁-လှမ်းမှာ ၁-မှတ်၊ ၁-လှမ်းမှာ ၂-မှတ်၊ ၁-လှမ်း မှာ ၃-မှတ်၊ ၁-လှမ်းမှာ ၆-မှတ်ဟူ၍ ၄-မျိုးရှိပါသည်။

၁-လှမ်းမှာ ၁-မှတ်ဆိုသည်မှာ ဘယ်လှမ်းတယ်၊ ညာလှမ်းတယ် ဟု ရှုမှတ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘယ်လှမ်းတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါ ခြေ ထောက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြံပ်ပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ ရှေ့သို့ ရွေ့ရွေ့သွားသည့် ပရမတ်သဘောကိုတော့ စူးစိုက်၍ ဘယ်လှမ်း တယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။ ညာလှမ်းတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ခြေထောက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြံပ်ပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ ရှေ့သို့ ရွေ့ရွေ့သွားသော ပရမတ်သဘောကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ညာလှမ်းတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ပညတ်ကိုခွာ၊ ပရမတ်သာ၊ မှန်စွာသိရမည်။

၁-လှမ်းမှာ ၂-မှတ်ဆိုသည်မှာ ကြွတယ်၊ ချတယ်ဟု ရှုမှတ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကြွတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာ ခြေထောက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြံပ်

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၃၅

ပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ အပေါ်သို့ ရွေ့ရွေ့တက်သွားသော ပရမတ်သဘောကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ကြံတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။ ချတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ခြေထောက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြံပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ အောက်သို့ ရွေ့ရွေ့ကျသွားသော ပရမတ်သဘောကို သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ချတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။

၁-လှမ်းမှာ ၃-မှတ်ဆိုသည်မှာ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်ဟု ရှုမှတ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ကြွတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာ ခြေထောက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြံပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ အပေါ်သို့ ရွေ့ရွေ့တက်သွားသော ပရမတ်သဘောကို သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ကြွတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။ လှမ်းတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ခြေထောက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြံပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ ရှေ့သို့ ရွေ့ရွေ့သွားသော ပရမတ်သဘောကို သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ လှမ်းတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။ ချတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ခြေထောက်ပုံသဏ္ဌာန်ခြံပညတ်ကိုတော့ အာရုံမပြုဘဲ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ အောက်သို့ ရွေ့ရွေ့ကျသွားသော ပရမတ်သဘောကိုတော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ချတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။

ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်များ အသင့်အတင့် ပြည့်စုံလာသောအခါ ကြွလိုက်လျှင် ပေါ့ပေါ့ပြီး အပေါ်သို့တက်သွားတာ၊ လှမ်းလိုက်လျှင် ပေါ့ပေါ့ပြီး ရှေ့သို့ရွေ့သွားတာ၊ ချလိုက်လျှင် အောက်သို့ လေးလေးကျသွားတာများကို တွေ့သိလာတတ်ကြပေသည်။ ပေါ့တာကိုသိတာက တေဇာဓာတ်နှင့် ဝါယောဓာတ်တို့၏သဘောကို သိတာဖြစ်သည်။ လေးတာကို သိတာက ပထဝီဓာတ်နှင့် အာပေါဓာတ်တို့၏သဘောကို သိတာဖြစ်သည်။

**ဆောင်ပုဒ်။ ။ တေနှင့်ဝါမှာ၊ ဓာတ်နှစ်ဖြာ၊ ပေါ့တာထင်ရှားသည်။
ပနှင့်အာမှာ၊ ဓာတ်နှစ်ဖြာ၊ လေးတာထင်ရှားသည်။**

၁-မှလှမ်းမှာ ၆-မှတ်ဆိုသည်မှာ ကြွစ၊ ကြွဆုံး၊ လှမ်းစ၊ လှမ်းဆုံး၊ ချစ၊ ချဆုံးဟူ၍ ၆-မှတ် ဖြစ်ပါသည်။ ကြွစ ခြေဖနောင့်ကပဲ ကြွသေးတယ်၊ ကြွဆုံး ခြေဖျားကပါ ကြွတက်သွားခြင်း။ လှမ်းစ လှမ်းထွက်ခါစ၊ လှမ်းဆုံး နင်းချခါနီးမှာ အနည်းငယ် ခြေထောက်အရှိန်တန့်သွားခြင်း။ ချစ နင်းချခါစ၊ ချဆုံး ကြမ်းနှင့်မြေနှင့် ခြေထောက်ထိသွားခြင်းဟူ၍ ၆-ချက် ဖြစ်ပါသည်။

နောက်တစ်နည်း ၁-လှမ်းမှာ ၆-ချက်ရှုမှတ်ပုံ။ ကြွချင်တယ်၊ ကြွတယ်၊ လှမ်းချင်တယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချချင်တယ်၊ ချတယ်ဟူ၍ ကြွချင် လှမ်းချင် ချချင်သောစိတ်နှင့် ကြွ လှမ်း ချဟု ရုပ်တို့ကိုတွဲ၍ ရှုမှတ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

နောက်တစ်နည်း ၁-လှမ်းမှာ ၆-ချက်ရှုမှတ်ပုံ။ ကြွတယ်၊ မတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်၊ ထိတယ်၊ ဖိတယ်ဟု ၆-ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ကြွတယ် ခြေဖနောင့်ကပဲ ကြွသေးတယ်၊ မတယ် ခြေဖျားကပါ မတက်ပြီ၊ လှမ်းတယ် ၁-ချက်တည်းပင်ဖြစ်သည်။ ချတယ် နင်းချခါစ၊ ထိတယ် ကြမ်း မြေတို့နှင့် ခြေနဲ့ ထိသွားပြီ၊ ဖိတယ် တစ်ဖက်ခြေထောက်ကြွဖို့ရာ ဖိဖက်ခြေထောက် ကို ဖိနင်းလိုက်တာကို ဖိတယ်ဟု ၆-ချက်ဖြစ်ပါသည်။

စကြိုဉ်း သမာဓိဉာဏ်ဖြစ်အောင် လျှောက်နိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကျိုး ၅-မျိုး ရနိုင်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

- ၁။ ခရီးဝေးခရီးရှည် မမောမပန်းသွားနိုင်ခြင်း၊
- ၂။ အားအင်များ ကြံ့ခိုင်လာခြင်း၊
- ၃။ အနာရောဂါကင်းစင်ခြင်း၊
- ၄။ အစာကြေကျက်ခြင်း၊
- ၅။ စကြိုဉ်းရထားသောသမာဓိ၏ ပျက်ခဲခြင်းဟူသော ဤအကျိုး ၅-မျိုး ရနိုင်သည်ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၃၇

ဆောင်ပုဒ်။။ ခရီးသွားနိုင်၊ ကြံ့ခိုင်အားအင်၊ ကင်းစင်ရောဂါ၊
အစာကြေကျက်၊ မပျက်သမာဓိ၊ ငါးခုရှိ၊ သွားသည့်
စင်္ကြံအကျိုးတည်း။

အမှတ်ကောင်းသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စင်္ကြံသွားရင်းလည်း
နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားနိုင်ကြပေသည်။ အမြန်ရောက်သွားနိုင်ကြ
ပေသည်။

အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို ဆက်လက်၍ ရေးသားဖော်ပြ
ပါမည်။ အထွေထွေအသေးစိတ်အမှတ်ကို ရေးသားဖော်ပြရာတွင် ပြုချင်
စိတ်ဖြင့် ဣရိယာပုထ် ၄-ပါး၌ ရှုမှတ်ပုံကို ရေးသားဖော်ပြပါမည်။ တရား
ထိုင်ရာမှ ထရတော့မည့်အခါ၊ တရားနာပြီး၍ ထရတော့မည့်အခါ စသည်
တို့၌ အမြန်မထလိုက်ပါဘဲ မိမိစိတ်ကို အာရုံပြုကြည့်လိုက်ရပါသည်။
ခန္ဓာကိုယ်က မထမီ စိတ်က အရင်ထချင်နေတာကို တွေ့သိကြရပေသည်။
ထိုထချင်သောစိတ်ကို ရှေးဦးစွာ ထချင်ဘယ်၊ ထချင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြ
ရပါသည်။

ထို့နောက်မှ ထချင်သည့်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သည့် လေများက တွန်း
ကန်ပေးနေလို့ ထတဲ့ကိုယ်အမူအရာများ ဖြစ်လာမှ ထတယ်၊ ထတယ်ဟု
ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ထတယ်၊ ထတယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ခေါင်း
ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက် ပုံသဏ္ဌာန်ခြပ်ပညတ်များကိုတော့ ခွာနိုင်သမျှခွာ၍
ခန္ဓာကိုယ်အမူအရာ အပေါ်သို့ ရွေ့ရွေ့တက်နေသည့် ပရမတ်သဘောကို
တော့ သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ထတယ်၊ ထတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရ
ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်လိုက်သောအခါ ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက် ပုံ
သဏ္ဌာန်ပညတ်များကိုလည်း ခွာလို့ရသွားပြီ၊ အပေါ်သို့ အဆင့်ဆင့် ရွေ့
တက်နေသည့်အစဉ် ပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်းတည့်အောင် ရှုမှတ်လို့ ရသွားသော
အခါ ပေါ့ပေါ့ပြီးတက်သွားတာကို ယောဂီများကိုယ်တိုင် တွေ့သိကြရမည်

ဖြစ်ပေသည်။ ပေါ့ပေါ့တက်သွားတာကို တွေ့သိရတာ တေဇောဓာတ်နှင့် ဝါယောဓာတ်တို့ကို တွေ့သိရတာ ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ တေနှင့်ဝါမှာ၊ ဓာတ်နှစ်ဖြာ၊ ပေါ့တာထင်ရှားသည်။

ထချင်တယ် ထချင်တယ်၊ ထတယ် ထတယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရာ၌ ထချင်သည့်စိတ်များက အာရုံကိုသိတတ်သောကြောင့် နာမ်တရားဖြစ်သည်။ ထနေသည့် ကိုယ်အမူအရာများက အာရုံကို မသိတတ်သောကြောင့် ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ကွဲပြားပိုင်းခြား၍ သိခြင်းသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။ ထချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ထရသည်၊ ထချင်တဲ့စိတ်က အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ ထနေတဲ့ ကိုယ်အမူအရာများက အကျိုးတရားဖြစ်သည်ဟု အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိခြင်းသည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေသည်။ ထချင်သည့်စိတ်ကို ရှုမှတ်လိုရတာနဲ့ မိမိမှာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဟူသော ဉာဏ်စဉ် ၂-ပါးရပြီဟု ကိုယ်တိုင်ပဲ သိနိုင်ပါသည်။

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသွားသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ သက်သာရာရသွားပြီး ထောက်ရာ တည်ရာရသွားပြီး၊ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်ဟူသော သုဂတိဘဝတို့၌ ဖြစ်ဖို့ရာ မြဲသွားပြီး၊ စူဠသောတာပန်ဖြစ်သွားပြီဟု အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြကြပါသည်။ စူဠသောတာပန်(အငယ်စားသောတာပန်) ဖြစ်သွားပြီး သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်သွားနိုင်သော မဟာသောတာပန်ဖြစ်ဖို့ မဝေးလှတော့ပေ။ နည်းမှန်လမ်းမှန် သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို ဆက်လက်အားထုတ်လိုက်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားနိုင်ပါသည်။ အမြန်ရောက်သွားနိုင်ပါသည်။

ထရာမှရပ်ပြီး၍ သွားရတော့မည့်အခါမှာလည်း သွားချင်တယ်၊ သွားချင်တယ်ဟု ရှေးဦးစွာ သွားချင်သည့်စိတ်ကို ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ထို့နောက် သွားတဲ့ကိုယ်အမူအရာ ဖြစ်ပေါ်လာမှ သွားတယ် သွားတယ်၊

မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ

၂၃၉

ဘယ်လှမ်းတယ် ညာလှမ်းတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်၍ သွားကြရပါတယ်။ စင်္ကြံအဆုံးသို့ရောက်ခါနီး ရပ်ရတော့မည့်အခါမှာလည်း ရှေးဦးစွာ ရပ်ချင်သည့်စိတ်ကို ရပ်ချင်တယ်၊ ရပ်ချင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ထို့နောက် ရပ်တဲ့ကိုယ်အမူအရာ ဖြစ်ပေါ်လာမှ ရပ်တယ်၊ ရပ်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပါသည်။

ရပ်ရာမှ ထိုင်ရတော့မည့်အခါမှာလည်း အထူးသတိထားလိုက်သည့်အခါ ရှေးဦးစွာ ထိုင်ချင်သည့်စိတ် ဖြစ်နေတာ ထင်ရှားနေတတ်ကြပါသည်။ ထိုင်ချင်တဲ့စိတ်ကို ထိုင်ချင်တယ်၊ ထိုင်ချင်တယ်ဟု ရှေးဦးစွာ ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ထို့နောက် ထိုင်တဲ့ကိုယ်အမူအရာ ဖြစ်ပေါ်လာမှ ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်ဟု ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက် ပုံသဏ္ဌာန်ပညတ်များကို ခွာနိုင်သမျှခွာ၍ အောက်သို့ တရွေ့ပြီးတရွေ့ ရွေ့ကျနေတဲ့ ပရမတ်သဘောကို သိနိုင်သမျှသိအောင် စူးစိုက်၍ ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ အောက်သို့ ရွေ့ကျနေသည့်အစဉ် ပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်း တည့်နိုင်သမျှတည့်အောင် ရှုမှတ်ကြရပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ရှုမှတ်၍ ရသွားသောအခါ လေးလေးပြီး ကျသွားတာကို ကိုယ်တိုင်ပဲ သိနိုင်ပါသည်။ လေးလေးပြီး ကျသွားတာကိုသိတာ ပထဝီဓာတ်နှင့် အာပေါဓာတ်တို့၏ သဘောကို သိတာဖြစ်ပေသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ပနင့်အာမှာ၊ ဓာတ်နှစ်ဖြာ၊ လေးတာထင်ရှားသည်။

ထိုင်ရာမှ လျောင်းရတော့မည့်အခါမှာလည်း ရှေးဦးစွာ လျောင်းချင်သည့်စိတ်ကို လျောင်းချင်တယ်၊ လျောင်းချင်တယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။ ထို့နောက် လျောင်းချသည့် ကိုယ်အမူအရာ ဖြစ်ပေါ်လာမှ လျောင်းတယ်၊ လျောင်းတယ်ဟု ရှုမှတ်ရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်ကြရာ၌ လျောင်းချင်သည့်စိတ်က အာရုံကိုသိတတ်သောကြောင့် နာမ်တရားဖြစ်သည်။ လျောင်းနေသော ကိုယ်အမူအရာများက အာရုံကို မသိတတ်သောကြောင့် ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ လျောင်းနေတာက နာမ်နှင့်ရုပ် ၂-ပါးဖြစ်သည်ဟု နာမ်နှင့်

ရုပ်ကို ကွဲပြားပိုင်းခြား၍ သိခြင်းသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်သည်။ လျောင်းချင်သောစိတ်ကြောင့် လျောင်းရသည်။ လျောင်းချင်သောစိတ်က အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ လျောင်းနေသော ကိုယ်အမူအရာများက အကျိုးတရားဖြစ်သည်။ အကြောင်းနှင့်အကျိုးကိုသိတာ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်ဖြစ်သည်။ မိမိမှာ ဤဉာဏ်စဉ်၂-ပါး ရလိုက်ပြီဟု ယောဂီများကိုယ် တိုင်ပဲ သိနိုင်ပါသည်။

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသွားသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ သက်သာရာရသွားပြီး၊ ထောက်ရာ တည်ရာရသွားပြီး၊ ကောင်းမြတ်သည့် သုဂတိဘဝတို့၌ဖြစ်ဖို့ရာ မြဲသွားပြီး၊ အငယ်စား စူဠသောတာပန်ဖြစ်သွားပြီဟု အဋ္ဌကထာဆရာများက ဖွင့်ပြ ကြပါသည်။ စူဠသောတာပန်ဖြစ်သွားပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သည့် မဟာသောတာပန်ဖြစ်ဖို့ရာ မဝေးလှတော့ပေ။ နည်းမှန် လမ်းမှန် သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာတရားကို ကြိုးစားအားထုတ်လိုက်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် အမြန်ရောက်သွားနိုင်ပေသည်။ ရသွားနိုင် ပေသည်။ မဆုတ်ယုတ်ကြ နိဗ္ဗာန်အမြန်ရ တရားတော်သည် ဤတွင် ပြီးဆုံးပါပြီ။

နိဗ္ဗာန်ဆောင်ပုဒ်

သီလတည်ကြ၊ လုံရက္ကန္တေ၊ စားလေတိုင်းသိ၊ နိုးကြားရှိပြန်၊
ဤလေးတန်၊ အမြန်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတည်း။

သဒ္ဓမ္မရုံသီရိပိဿာဆရာတော်